

Latinske vadbe

za

prvi gimnazijski razred.

Sestavil

Fr. Wiesthaler

c. kr. gimn. ravnatelj.

II. natis.

Cena vezani knjigi 1 gld. 30 kr.

V Ljubljani

Tiskala in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

1892.

Predgovor k drugi izdaji.

Ta druga izdaja «Latinskih vadb za prvi gimnazijski razred» sme se po vsej pravici imenovati popolnem predelana. Saj se mi je bilo v njej pred vsem ozirati na visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje naredbo z dne 1. julija 1887, št. 13276, katera, objavljena dve leti po moji prvi izdaji, prenareja nekoliko načrt latinskemu pouku v nižjih razredih. Poleg tega sem rad ustregel nekaterim upravičenim željam gg. strokovnjakov ter vsprejel tudi marsikako izpremembo, ki sem jo po večletni rabi prve izdaje sam spoznal za potrebno.

Da zadostim zahtevam omenjene naredbe vis. ministerstva, pozajel sem ves besedni zaklad le iz takih latinskih pisateljev, ki se beró na gimnazijah. Razun tega podajam večinoma le celotne latinske sestavke (popise, basni, pripovedi, dvogovore, pismo); posamezne, med seboj v nobeni logični zvezi stoječe stavke najti je le na onih mestih, kjer se v jednotnem berilu ni dala obsežno razkazati mnogoličnost dotičnega slovniskega oddelka. To velja n. pr. o komparaciji adjektivov, glagolski konjugaciji, pa tudi o prvih šestih odstavkih, po katerih naj se učenci do dobra izurijo v rabi sklonov, v koji, kakor skušnja uči, iz prva zelo omahujejo. Pod večkratnim nadpisom «Reki» so zbrane najlepše misli starodavnikov, da si pridobi učenec, naučivši se jih na izust, bogat zaklad za praktično življenje porabnih vodil po zahtevi ministerskih «instrukcij» (str. 11): «Kein Tag aber sollte vergehen, ohne dass der Schüler irgend einen wertvollen Gedanken in classischer Form zu seinem geistigen Eigenthum macht.» Zajedno služijo ti reki v prvi polovici knjige ponavljanju že proučene tvarine, v drugi pa deloma ponavljanju, deloma izvežbanju v novih slovniskih pravilih.

Ker naj spoznava učenec bistvo in pravila latinskega jezika pred vsem iz latinščine same, podaja mu ta knjiga latinskih beril

za dobro tretjino več nego slovenskih, kar je tudi v popolnem soglasju z besedami «instrukcij» (str. 6): «und hiebei wieder hat das Übersetzen aus der fremden Sprache den Vorrang.» Slovenske vadbe služijo le izvežbanju v slovniški tvarini prejšnjih latinskih beril; zato sestajajo večinoma iz posameznih, med seboj ne zvezanih stavkov, in porabljeno je v njih (izimši 12 beril v zadnjem delu knjige) le besedje prejšnjih latinskih paragrafov, tako da učencu za nje ni treba posebne priprave (preparacije). Število besed, katerih se je učencu na novo učiti, skrženo je, vsaj v začetnih (latinskih) berilih, skoro za polovico.

Glede na slovniško gradivo, podelano na podlagi Kermavnerjeve latinske slovnice, bodi omenjeno, da sem se v tej izdaji še strožje ravnal po vis. naučnega ministra «instrukcijah» ter oziral jedino le na pravilno oblikoslovje. Zato sem izločil ter pouku v drugem razredu odmenil* *verba deponentia*, katerih raba dela začetnikom precej preglavice in potrebuje radi tega daljšega vežbanja. Ker so pa deponentniki doslej prihajali na vrsto še le proti koncu šolskega leta, ko so učenci, zlasti slabejši, tako že preobloženi s pripravljanjem na obvezne preskušnje (*Versetzungsprüfungen*) iz raznih predmetov, bilo je pač težko prvošolce do dobra izuriti v rabi deponentnikov, tako da je moral učitelj latinščine v drugem razredu itak precej ur porabiti za njih ponavljanje. Na novo vsprejeta pa je v to izdajo *constructio accusativi cum infinitivo*,** in to na željo, izraženo mi od mnogih strani. Nadejam se, da tej novitvi pritegnejo vsi gg. strokovnjaki, uvažajoč, kako težko da je izhajati brez tega sklada v jednotnih berilih, zlasti pripovedih, in da nekaterih glagolskih oblik, kakor n. pr. infinitiva *futuri activi* in *passivi*, brez njega skoro ni moči primerno uporabljati. S pasivom, ki se sicer Slovcu nekako upira, a je v latinščini zelo navaden in važen, seznanjam učenca že v 6. paragrafu, dočim ga kaže prva izdaja še le v XLIX. številki. Hoteč olajšati učitelju predelavanje stavkov in sestavljanje nalog, osnoval sem vadbe tako, da pozna učenec, predno je došel v slovnici do konjugacij, že ves indikativ z imperativom

---

* Vsled tega se bode moralo začeti prevajanje iz latinskih vadb za II. razred (dokler ne izidejo i one v drugi izdaji) s § XLII., ker se deponentniki sem ter tja nahajajo že v prvih 41. številkah.

** Tudi J. Steiner in dr. A. Scheindler sta vsprejela ta sklad v svoje za nemške gimnazije sestavljene lat. vadbe, ki se nam priporočajo kot uzorne.

in infinitivom *praesentis* pomožnega glagola *esse*, ves indikativ *activi* in deloma tudi *passivi* prve, indikativ *praesentis activi* in *passivi* druge z imperativom in infinitivom *praesentis* obeh konjugacij.

Na posebni skrbi mi je bilo zboljšanje besednika (vokabularja). Skušal sem namreč urediti ga bolj sistematično in pregledno. Posamezna slova niso več razdeljena le po govornih razpolih, marveč so tudi govorni razpoli med seboj razvrščeni po določenih načelih: glagoli (katerim je poleg prve pridejana vselej tudi druga oseba *singularis praesentis activi*) po konjugacijah, v njih pa so zopet ločeni prosti od zloženih; imena se vrsté po deklinacijah, *substantiva* v deklinacijah pa po spolu in debelski končnici. Samostalniki, ki so v spolu nepravilni, kažejo se vselej v zvezi s primernim adjektivom, ker si na ta način učenec zapameti njih nepravilnost lažje in trajniše nego lí, ako se mu zaznamuje le z znamko *m.*, *f.* ali *n.* V mari sem imel v besedniku na dalje tudi sinonimiko, seveda le toliko, kolikor jo more umeti prvošolec. Posameznim slovom so i v tej izdaji pristavljene v drobnejšem tisku istega debela besede, znane učencu že iz prejšnjih paragrafov.

Da si morejo pozabljivi učenci pomagati iz vsake zadrege, pridružuje se besedniku še abecedni slovník, pa ne samo slovensko-latinski (kakor v prvem natisu), ampak tudi latinsko-slovenski. Da bi knjiga po nepotrebnem ponavljanju ne narasla in se vsled tega ne podražila, opuščena so v slovníku slovensko-latinskem *perfecta* in *supina* pri vseh glagolih, ki se nahajajo že v slovníku latinsko-slovenskem. V njem in v besedniku so zložena slova po svojem sestavu deljena z ločilnico (-).

V zlogomerju, koje uvažuje ta izdaja v še obilnejši meri nego prva, bili sta mi s koristi zlasti knjižici: Dr. R. Bouterwek und Dr. A. Tegge, *Die altsprachliche Orthoepie und die Praxis*, pa A. Marx, *Hülfsbüchlein für die Aussprache der lateinischen Vokale in positionslangen Silben*. V latinskem pravopisu sem sledil znano Brambachovo knjižico: *Hülfsbüchlein für die lateinische Rechtschreibung*. Pravopis slovenski pa je, kar se tiče pisave ptujih besed, v tej izdaji izpremenjen. Na željo odličnih književnikov slovenskih in po sklepu strokovnjaškega shoda, katerega so se udeležili profesorji obeh tukajšnjih gimnazij, popustil sem pisavo zgodovinsko (etimološko) ter se poprijel fonetiške, ki rabi razun latinskih vsem drugim učnim knjigam srednjih, pa tudi narodnih šol.

Želeč, da bi knjiga v tej predelani in popravljeni obliki pospešila latinski pouk ter mu, kolikor na njej, pripomogla do povoljnega uspeha, izrekam naposled presrčno hvalo vsem onim gospodom kolegom, ki so me svetujoč ali dejanski podpirali pri mojem na videz lahkem, v istini pa zelo težavnem delu, imenoma gg.: dru. L. Požarju V. Bežku in A. Štritofu.

V Ljubljani meseca junija 1892.

Fr. Wiesthaler.

I. Vadbe.

Prva deklinacija.

I.

Nominativ.¹

1. Britannia est² insula.³ 2. Italia et Hispania sunt⁴ paeninsulae.⁴ 3. Graecia, Germania, Italia sunt terrae. 4. Aqua est frigida.⁵ 5. Silvae sunt densae. 6. Aqua frigida⁶ est iucunda. 7. Silvae densae opacae sunt. 8. Sicilia est magna⁶ insula. 9. Sicilia insula⁷ est fecunda. 10. Italia et Hispania sunt terrae calidae.

1.

1. Germanija je dežela. 2. Britanija in Sicilija sta¹ otoka.¹ 3. Hispanija, Italija [in]² Grecija so polotoki. 4. Zemlja je velika. 5. Otoki so rodovitni. 6. Gost les je senčnat. 7. Veliki gozdovi so prijetni. 8. Vroča Italija je rodoviten polotok. 9. Otok britanski (= Britanija) je mrzel. 10. Polotoka Italija in Grecija sta¹ rodovitni deželi.¹

Pripomnje: I. ¹ Nominativ (imenovalnik) je sklon subjekta in stoji na vprašanje kdo? ali kaj? — ² Pomožni glagol *esse* (biti) kot kopula (vez) ali pa predikat (dopovedek) se ravna po subjektu v številu (*numerus*) in osebi (*persōna*). — ³ Predikatni substantiv (samostalnik) stoji s svojim subjektom vselej v istem sklonu (*cāsus*). — ⁴ V slovenščini dvojina! Dvojine latinščina nima, nadomešča jo z množino (*numerus pluralis*). — ⁵ Predikatni adjektiv (pridevnik) se strinja s svojim subjektom v sklonu, spolu (*genus*) in številu. — ⁶ Atributni adjektiv se ujema s svojim imenom v sklonu, spolu in številu ter stoji, ako ni posebno poudarjen, za njim. Atribut (prilastek) imenujemo vsak imenski pridevek, ki je kot bistveno določilo združen s svojim substantivom v jeden pojem; atribut utegne biti substantiv, adjektiv, števnik (*numeralis*), zaimek (*pronomen*), deležnik (*participium*) in dr. — ⁷ Atributivni substantiv stoji navadno za svojim imenom ter se strinja z njim vselej v sklonu, v spolu in številu pa le, kedar možno; zadnje velja tudi o predikatnem substantivu.

I. ¹ Katere število v latinščini? Glej I¹! — ² Kar stoji v oglatem oklepju [], se ne latini (oziroma ne sloveni). Latine nikoli ne veže zadnjih dveh članov z *et*, pač pa z *atque* (*ac*) ali privešenim *que*, ako mu ne ugaja brezvezje!

II.

Vokativ.¹

1. Aquila volat.² 2. Alauda et lūscinia cantant.³ 3. Ancillae sēdulae labōrant. 4. Saepe peccāmus.⁴ 5. Quō nāvigās, nauta? 6. Cūr lacrimātis, puellae? 8. Sēdulae este, filiae! 7. Arā, agricola! 9. Cantā, puella! 10. Ōrāte et labōrāte, ancillae!

2.

1. Orjem in pojem. 2. Moliva in delava. 3. Dekla poje in dela. 4. Kmetje orjejo. 5. Škrjanci in slavci letajo. 6. Zakaj jočeš, dekla? 7. Pogosto grešite, brodniki! 8. Pridne bodite, dekllice! 9. Ladjaj, mornar! 10. Pojte in delajte, pridne hčerke!

III.

Akuzativ.¹

1. Industriam amāmus. 2. Cūr aquam turbātis, puellae? 3. Ciconiae rānās dēvōrant.² 4. Domina, vituperā filiam tardam! 5. Aquila columbās timidās captat. 6. Agricola, cūr nōn arās terram³ fēcundam? 7. Dominae, cūr nōn laudātis ancillās³ sēdulās? 8. Properā in⁴ silvam dēnsam, puella! 9. Aquila per⁴ auram volat. 10. Nautae ad⁴ Sici-liam insulam nāvigant.

3.

1. Deklica kali vodo. 2. Dekle, ljubite delavnost! 3. Štorklja požira žabo. 4. Kmet hvali pridno hčerko. 5. Deklice lové boječe golobe. 6. Mrzle dežele¹ ne ljubimo. 7. Gospodinja, zakaj ne pokaraš počasnih dekel?¹ 8. Deklice hité k mrzli vodi. 9. Mornarji, ladjajte v rodovitno Italijo! 10. Škrjanci in slavci pojó in letajo po vzduhu.

II. ¹ Vokativ (zvalnik) rabimo, kedar koga ogovarjamo ali kličemo. —

² Predikatni glagol (*verbum*) se ravna po subjektu v številu in osebi (torej tako, kakor pomožnik; prim. I²)! — ³ Katero število v slovenščini? Glej I¹! — ⁴ Subjekt in predikat tičita v latinščini in slovenščini pogosto v jedni besedi (v glagolu).

III. ¹ Akuzativ (tožilnik) je sklon bližnjega objekta ter zaznamuje v obče predmet (osebo ali stvar), na kateri dejanje prehaja; zavisen ponajveč od tranzitivnih (prehodnih) glagolov stoji na vprašanje koga? ali kaj? —

² V latinščini stoji glagolski predikat navadno na konci stavka, v slovenščini pa takoj za subjektom. — ³ V nikalnih stavkih stavlja Slovenec objekt (prehodnih glagolov) v genetiv (rodilnik); tega svojstva latinščina nima. —

⁴ Akuzativ zahtevajo tudi nekatere prepozicije (predlogi).

3. ¹ Glej III²!

IV.

Genetiv.¹

1. Asia patria est rosae. 2. Rānae saepe praeda sunt cicōniārum. 3. Hispānia est terra Eurōpae.² 4. Sēdula erās, filia nautae!² 5. Mūsae erant deae poētārum. 6. Māgna erat glōria Graeciae. 7. Rōma domina erat Eurōpae, Asiae, Āfricae. 8. Poētae Graeciae² saepe Mūsās deās célebrant. 9. Incolae multārum insulārum pīrātae erant. 10. Invidia, quam saepe causa erās discordiārum!

4.

1. Orel je prebivalec gozda. 2. Velika je slava pesnikova.¹ 3. Britanija in Sicilija sta velika otoka evropska.¹ 4. Boječi golobje so plen orlov. 5. Otoki so pogosto domovina gusarjev. 6. Muze, boginje ste bile pesnikov! 7. Gozdovi germanski¹ so bili veliki in gosti. 8. Pesnike grške¹ hvalimo. 9. Slava, kako često si bila vzrok zavisti! 10. Prebivalci sicilskega¹ otoka so bili kmetje in mornarji.

V.

Dativ.¹

1. Industria necessāria est agricolae. 2. Mūsae deae poētīs amīcae erant. 3. Cicōniae rānis inimīcae sunt. 4. Domina imperat ancillae. 5. Agricolae, monstrāte advenīs viam! 6. Puellīs rosās albās et violās amoenās dōnāmus. 7. Aqua bēstiīs et plantīs necessāria est. 8. Dēnsa umbra plantīs saepe est noxia. 9. Agricolae² sunt² sēdulae filiae. 10. Multīs bēstiīs² silvārum² longa vīta est.

IV. ¹ Genetiv (rodilnik) zaznamuje vrsto (*genus*), katere je kaka oseba ali stvar; določujoč ponajveč substantive in adjektive (redkeje glagole) stoji na vprašanje čegav? koga? ali česa? — ² Ako nima v genetivu *singularis* (jednine) stoječi substantiv pri sebi kakega atributa, pristavka (*appositiv*) ali oziralnega stavka, slovenimo ga navadno s svojilnimi adjektivni na -ov, -ev, -in, -ski (-ški) in to zlasti takrat, kedar pomenja kaj živega ali pa kako deželo, otok, mesto, reko in podobno; včasih služi slovenščini zanj tudi dativ (dajalnik). Torej: *terra Eurōpae* = dežela evropska, *filia nautae* = hči brodnikova.

4. ¹ Glej IV ²!

V. ¹ Dativ (dajalnik) stoji na vprašanje komu? ali čemu? (pri prehodnih in neprehodnih) glagolih, pri nekaterih adjektivih, redkeje pri substantivih. — ² *Esse* z dativom slovenimo včasih z glagolom imeti (kaj); lat. dativ postavimo v nominativ, lat. nominativ pa v akuzativ (v nikalnih stavkih v genetiv); n. pr.: *puellae est rosa* — deklici je roža = deklica ima rožo. Ako je lat. subjekt kako abstraktno (miselno) ime, dá se sloveniti tudi s predikatnim adjektivom ali glagolom, izvedenim iz debla dotičnega (slov.) subjekta; latinski dativ postane tudi takrat slovenskemu stavku subjekt. N. pr.: *poētae glōria est* — pesniku je slava = pesnik je slaven; *agricolae longa vīta est* — kmetu je dolgo življenje = kmet dolgo živi. Sem ter tja se dá pridržati lat. dativ tudi v slovenščini. — ³ Sloveni lat. substantiv z adjektivom: gozden ³!

5.

1. Gospodinja je dekli prijazna. 2. Orli so golobom sovražni. 3. Rože in vijolice so deklicam prijetne. 4. Kmetje zapovedujejo deklam. 5. Dekla, pokaži ptujcu pot! 6. Gospodinja daruje pridnim deklicam belih rož¹ in ljubkih vijolic.¹ 7. Mnoge rastline so živalim škodljive. 8. Gozdna (= gozda) senca je slavcu prijetna. 9. Deklica ima² mnogo golobov (= mnoge golobe). 10. Hčerke gosposke prijetno živé (= hčerkam gospá je prijetno življenje).²

VI.

Ablativ.¹

1. Poētam corōnā² decorāmus. 2. Puellae āram Diānae deae cotīdiē corōnīs² ōrnant. 3. Victōriis glōria parātur.³ 4. Laudāmini ā dominīs,⁴ ancillae sēdulae! 5. Lūnā stellae nōn obscurantur. 6. Ab agricolā ūvis dōnāmur. 7. Multīs pūgnīs⁴ et victōriis⁴ Rōma clāra erat. 8. Dominae industriā⁴ ancillarum contentae sunt. 9. In⁵ aquā rānae natant. 10. Ex pūgnā in patriam properāmus. 11. Quam saepe ā poētīs celebrāris, patria! 12. Vita hūmāna amīcitiā iūcunda est.

5. ¹ V latinščini akuzativ! — ² Glej V²!

VI. ¹ Ablativ (ločilnik) je sklon prislovnih določil kraja, časa, načina in vzroka. Slovenimo ga navadno z raznimi predlogi, redkeje s samostalnimi skloni. — ² *Ablativus instrumenti* (orodnik) znači sredstvo (pripomoček) ali orodje dejanja ter stoji na vprašanje s čim? po čem? (vselej brez predloga). Slovenimo ga s predlogi s (z), po. — ³ Latinski *passivum* (trpni položaj) sloveni se ali 1.) s participom *perfecti passivi* (trpno preteklim deležnikom) in glagolom bivati, ali 2.) z aktivom (tvornim položajem) in refleksivnim (povračalnim) zaimkom se, ali 3.) s tretjo osebo *plūralis activi* in latinskim subjektom v akuzativu, ali 4.) z glagolom dam se in infinitivom *activi* (tvornim nedoločnikom). N. pr.: *laudor* = 1.) hvaljen bivam (redka oblika), 2.) hvalim se, 3.) hvalijo me (namreč: ljudje), 4.) dam se hvaliti. Navadno pa slovenimo latinske pasivne stavke aktivno, ker se pasiv slovenščini sploh manj prilega. Pasivni stavki se pretvarjajo v aktivne tako-le: subjektni nominativ postane aktivnemu stavku objektni akuzativ; ime, stoječe v ablativu s predlogom ali brez njega, postane aktivnemu stavku subjekt, glagol pa prestopi iz pasiva v aktiv istega časa in naklona, ki ga kaže pasivna oblika, ter se strne s svojim (novim) subjektom v osebi in številu; n. pr.: *ancilla ab agricolā laudatur* — dekla biva od kmeta hvaljena = *ancillam agricola laudat* — kmet hvali dekle. — ⁴ *Ablativus causae* (vzročni ablativ) znači brez predloga stvar, s predlogom pa osebo, od katere dejanje navstaja ali se vzrokuje, ter stoji na vprašanje: zavoljo (zaradi) česa? vsled česa? po čem? od koga (česa)? iz česa? V pasivnih stavkih stoji pri osebah in živalih vselej predlog *ā* (*ab*). Vzročni ablativ slovenimo z raznimi predlogi: zavoljo, zbog, zaradi, vsled, po, od, iz in dr., redkeje s samostalnimi skloni. — ⁵ Z ablativom se družijo tudi nekateri predlogi.

6.

1. *Žrtvenike krasimo [z] rožami.* 2. *Zmaga se pridobi [z] bitvijo.*¹ 3. *Živali ljubijo senco gozdov (passiv.).*² 4. *Počasne deklet, gospodinja vas kara (pass.).*² 5. *Pesniki slavé zmago domovine (pass.).*² 6. *Slavna si, domovina, [po]³ mnogih zmagah!*³ 7. *Žabe živé (= so) na⁴ suhem (= zemlji) in v vodi.* 8. *Na žrtvenikih boginj ležé (= so) mnogi venci.* 9. *Slava pesnikov diči domovino (pass.).*² 10. *Zemlja, kako ljubke rastline te krasé (pass.)!* 11. *V gozdih germanskih so bile mnoge zveri.* 12. *Gospodinje, obdarujte pridne deklice [z] grozdem! [Z] rožami in vijolicami niso⁵ zadovoljne.*

VII.

Terra.

1. *Incolae terrae sumus.* 2. *Terra est māgna stella.* 3. *Fōrma terrae globōsa est.* 4. *Terra fēcunda est et plantārum¹ cōpiā ōrnatūr.* 5. *In terrā etiam multae bēstiae sunt.* 6. *Fēcundam terram agricolae arant.* 7. *Terrae aqua necessāria est.* 8. *In terrā semper sunt vēnae aquārum.* 9. *In multis terris aquae calidae sunt.* 10. *Umbra terrae interdum lūnam obscūrat.* 11. *Terra noctū lūnā et stellis illūstrātūr.*

7.

Gozd (les).

1. *Zemljo krasé mnogi (in)¹ gosti lesovi (pass.).*² 2. *Gozdi so prijetni [zavoljo]³ sence.* 3. *V senčnatih lesovih pojó slavci.* 4. *V gozdih afriških živé (= so) velike zveri.* 5. *Gozdne (= gozdov) zveri so pogosto plen orlov.* 6. *Kmetje hité včasih v senčnate lesove.* 7. *Mnoge*

6. ¹ Gl. VI ²! — ² Aktiv se pretvarja v pasiv takó-le: subjekt pasivnega stavka se postavi v slovenščini v genetiv s predlogom *od*, v latinščini v ablativ pri živih bitjih s predlogom *a* (*ab*), pri neživih brez njega; objektni akuzativ pasivnega stavka postane aktivnemu subjektu nominativ (v latinščini in slovenščini); glagol prestopi v obeh jezikih v pasiv tistega časa in naklona, v katerem stoji aktivna oblika, ter se strne z (novim) subjektom v osebi in številu; n. pr.: pesniki slavijo domovino — *poētae patriam celebrant* = od pesnikov biva domovina slavljena — *a poētis patria celebrātūr*. — ³ Gl. VI ⁴! — ⁴ Gl. VI ⁵! — ⁵ Nisem, nisi, ni i. t. d. = *nōn sum, nōn es, nōn est* i. t. d.

VII. ¹ V latinščini stoji genetiv često pred substantivom, od katerega je zavisen, v slovenščini pa navadno za njim.

7. ¹ Kar stoji v okroglem oklepju ( ), je le v jeziku, iz katerega se prevaja, nepotrebno in se torej latini (oziroma sloveni). — ² Gl. 6 ²! — ³ Gl. VI ⁴!

rastline [pa] ne ljubijo gozdne sence. 8. Gozdi so zemlji potrebni. 9. V gozdih ni vselej potov (= niso vselej pota). 10. Boginja gozdov in zverij je bila Dijana.

VIII.

R e k i.

1. Ōrā et labōrā! 2. Fortūna est caeca. 3. Fortūna est vitrea. 4. Pūblica fāma nōn semper vāna.¹ 5. Īra via ad insāniam est. 6. Historia vītae magistra.¹ 7. Aurōra Mūsīs amīca.¹ 8. Pecūniā nōn satiātur avāritia. 9. Vērae amīcitiae sempiternae sunt. 10. Parva scintilla saepe māgnam flammam excitat.

Druga deklinacija.

IX.

Fluviī.

1. In patriā tuā, dīscipule, multī fluvīī sunt. 2. Nōminā rapidōs patriae¹ fluvīōs! 3. Fluvīīs² interdum arduae rīpae et lātī alveī sunt.² 4. In fluvīīs multae et variae bēstiae natant. 5. Dīscipulī, cūr aqua fluvīōrum et rīvōrum interdum turbida est? 6. Fluvīīs terra irrigātur et ōrnātur. 7. Sed fluvīī saepe etiam pernicioīī sunt. 8. Nam fluvīōrum undīs campī inundantur et vāstantur. 9. Laudāte amoenās fluvīōrum rīpās, poētae! 10. Dīscipulīs sēdulīs et attentīs māgnī Europae, Asiae, Āfricae fluvīī nōtī sunt.

X.

Dominus et servus.

1. Dominus servīs imperat. 2. Bonus servus dominō obtemperat et fidus est. 3. Industria servī oculōs dominī dēlectat. 4. Servōrum enim industria causa cōpiae, negligentia causa inopiae dominō est. 5. Itaque dominī industriōs servōs laudant, tardōs vituperant. 6. Bonus dominus cum¹ servīs ancillīsque labōrat. 7. Sevērus dominus servīs

VIII. ¹ *Kopulo est in sunt* Latinec v kratkih stavkih, zlasti rekih, rad iz-pušča.

IX. ¹ Ako je genetiv zavisen od kakega substantiva z atributom, postavlja Latinec genetiv me d atribut in substantiv; n. pr.: *rapidī patriae fluvīī = rapidī fluvīī patriae.* — ² Gl. V ²¹!

X. ¹ Pomni: *contentus rosīs* — zadovoljen z rožami (brez *cum* pri neživih stvarih), toda: *contentus cum ancillīs* — zadovoljen z deklami (s predlogom *cum* pri osebah in živih bitjih)!

molestus est. 8. Discordiae servōrum dominīs non sunt iūcundae. 9. Proinde vītate discordias, servī! 10. Indulgentiā dominōrum excitātur negligentia servōrum.

8.

1. Učenec, tvojo domovino namakajo mogočne (= velike) reke!
 2. Valovi deročih rek so poljem često pogubni. 3. Mnoge živali ljubijo mrzle in deroče reke. 4. Bregove rek krasé različne rastline (pass.).
 5. Hlapec, zakaj te gospodar graja (pass.)? 6. Hlapci in dekle, uga-
 jajte gospodarjem! 7. Delavne hlapce gospodarji ljubijo in hvalijo.
 8. Zvesti hlapec, tvoja delavnost je očem gospodarjevim vselej prijetna!
 9. Zavist hlapcev je pogosto vzrok razporov. 10. Dober gospodar
 vzbuja [svoje] hlapce na (ad) delavnost.

XI.

Oppidum.

1. Domicilia cōniūncta nomināmus¹ oppidum. 2. Incolae oppidi nōminantur¹ oppidānī. 3. Oppida in rīpīs fluvīōrum sita sunt. 4. Op-
 pida antīqua mūnīta erant. 5. Mūrī, silvae, fluvīi oppidis² mūnī-
 mentō² sunt.² 6. Opulenta oppida māgnificīs aedificiīs decorantur.
 7. Fortūna multōrum³ oppidōrum miseranda est. 8. Nam incendia
 saepe oppida disturbant; bellō quoque māgna oppida vāstantur.
 9. Incolae oppidōrum opulentōrum lūxuriam amant, perīcula belli
 vītant.

XII.

Templum.

1. Tempa sunt aedificia deōrum et deārum. 2. In oppidis
 Graecōrum et Rōmānōrum māgnifica templa erant. 3. Aedificia de-
 ōrum multis simulacrīs ōrnantur. 4. Antīquī praetereā templa aurō

XI. ¹ Glagoli, ki pomenjajo: zvati, imenovati, klicati, pozdraviti, izbrati, izvoliti (nōmināre, appellāre, vocāre, creāre in dr.) zahtevajo (kakor v slovensčini) stoječi v aktivu dvoj akuzativ: objektni (tukaj: *domicilia*) in predikatni (tukaj: *oppidum*), stoječi v pasivu pa dvoj nominativ: subjektni (v 2. stavku: *incolae*) in predikatni (*oppidānī*); n. pr.: *incolam oppidi nōmināmus oppidānum* — prebivalca mesta imenujemo meščana, *incola nōminātur oppidānus* — prebivalec se imenuje meščan. — ² *Esse* z dvojnim dativom v pomenu slovenskega: biti —, služiti v (za) kaj zaznamuje namen (*dativus finalis*); n. pr.: *mūrī oppidō mūnīmentō sunt* — zidovi so (služijo) mestu v (za) brambo. — ³ Števniki (tudi nedoločni) so poudarjeni; zato stojé navadno pred substantivom.

et argentō decorābant.¹ 5. Marmoreae columnae portābant alta templōrum tēcta. 6. Etiam tēctum templī saepe pretiōsō metallō² micābat. 7. Clārum erās, templum Dianae Ephesiae! 8. Nam spatium tuum māgnum, ōrnāmenta māgnifica erant. 9. In templis Graeci et Rōmāni iram deōrum dōnīs plācābant. 10. In altis templōrum tēctis columbae timidae habitant, et prope templa saepe hortī sunt.

9.

1. Veličastna svetišča so dičila mesta starih Grkov. 2. Mnogi otoki so bili slavni [zavoljo]¹ svetišč bogov in boginj. 3. Pesniki slavé [zlasti] svetišče Dijane efeške. 4. V svetišču Dijane efeške je bliščal kip boginje [od]² zlata in srebra. 5. Stebri mnogih svetišč so bili mramornati. 6. Starodavniki so krasili poslopjem božjim (= bogov) celó strehe [z] dragocenimi kovinami. 7. Meščani, hitite v svetišče, utešite jezo božjo (= Boga) [z] darovi! 8. Darovi [sicer] ne utešé vselej jeze božje (pass.). 9. Raznim živalim so svetišča prijetno bivališče. 10. Bojčči golobje ljubijo visoke strehe svetišč.

XIII.

V i r.

1. Vir probus virum probum amat. 2. Viri probi praeceptis Dei obtemperant. 3. Sacra Dei aedificia a viris piis saepe frequentantur. 4. Itaque Deus probos et pius viros amat. 5. Viri improbi et impii Deo non sunt grati et semper curis vexantur. 6. Atrās curās vinō dissipant, neque tamen animum curis¹ liberant. 7. Ōtium virō industriō poena est. 8. Exempla virōrum industriōrum pigros² excitant. 9. Iūdicium iūsti viri sēdat animōs. 10. Iūstitia tua, vir probe, bonis praesidium est.

XII. ¹ Imperfectum (pretekli nedovršnik) zaznamuje v preteklosti nedovršeno dejanje ter se sloveni s perfektom (preteklim časom) nedovršnih glagolov; gl. Kermavner, lat. slov. § 302! — ² Ablativus causae; gl. VI⁴!

9. ¹ Gl. VI⁴! — ² Prim. XII² (6. stavek)!

XIII. ¹ Ablativus separatiōnis (ablat, ločenja) stoji na vprašanje česa? od česa? pri glagolih, ki pomenjajo: oprostiti, osvoboditi, očistiti, izprazniti in dr., kakor tudi pri adjektivih, iz katerih so izvedeni (prost, prazen — liber, vacuus i. t. d.), in sicer pri rečeh s predlogi (in brez njih), pri osebah s predlogom a (ab). Slovenimo ga navadno s samim genetivom, redkeje s predlogom od. — ² Latinski adjektivi vseh treh spolov zadobé včasih pomen substantiva, n. pr.: amicus, -i prijatelj, amica, -ae prijateljica, bonum, i dobro = dobrina, blaženstvo; duh slovenskega jezika zahteva, da slovenimo sploh samostojne adjektive (t. j. adjektive brez pristavljenega substantiva) s samostalniki; torej piger = lenuh, bonus, probus = poštenjak i. t. d.

10.

1. *Grecija je bila domovina slavnih mož.* 2. *Pesniki niso bili vselej dobri možje.* 3. *Pobožni možje ljubijo Boga.* 4. *Zato jih Bog obdaruje [z] raznimi darovi (pass.).* 5. *Vzgledi dobrega moža vzbujajo učence (pass.).* 6. *Vzgledi lenih mož so učencem škodljivi.* 7. *Nepoštenjaki (= nepošteni)¹ so poštenim možem sovražni.* 8. *Vino razveseljuje srca delavnih mož.* 9. *Pravični mož, stroga je tvoja sodba!* 10. *Pravični možje pomirijo tudi velike razpore (pass.).* 11. *Učitelji grajajo pogosto lene učence; vendar so pravični možje.* 12. *Pravičnost učiteljev je dobrim učencem bramba (= v brambo).²*

XIV.

Magister et discipulī.

1. *Puerōrum animī cum plantīs tenerīs et agrīs comparantur.* 2. *Agri sine culturā, puerōrum animī sine doctrinā frūgiferī nōn sunt.* 3. *Magistrī discipulōs in scholis docent.* 4. *Discipulōrum animī verbīs et exemplīs magistrī doctī cōnfōrmantur.* 5. *Librī quoque discipulīs bonī magistrī sunt.* 6. *Proinde amāte, puerī, pulchrōs librōs et exercēte memoriā!* 7. *Sed tenēte animō: lacerī librī nōn sunt sīgnum industriae!* 8. *Vitāte ōtium; nam ōtium puerīs saepe causa multōrum vitiōrum est.* 9. *Vitā puerī industrii nōn est misera.* 10. *Pigrōs discipulōs magister verbīs asperīs vituperat; sed verba semper libera sunt odiō.¹* 11. *Magistrīs multa beneficia dēbētis: proinde praeceptīs magistrōrum obtemperāte et grātiam habēte magistrīs!*

11.

1. *Življenje lenega dečka je žalostno.* 2. *Lenih dečkov tudi lepe knjige ne veselē.* 3. *Raztrgane knjige, učenci, so znamenje velike nemarnosti.* 4. *Duh učenčev prispodabljamo z nežno rastlino.* 5. *Uri [svoj] spomin in ugajaj zapovedim dobrega učitelja, leni deček!* 6. *Brez plodonosnega učenja je tvoje življenje ničevno.* 7. *Pomnite, dečki in dekllice: učiteljem dolgujete hvalo; bodite torej [svojim] dobrim učiteljem vselej hvaležni!* 8. *Učitelji pogosto grajajo napake dečkov [z] ostrimi besedami.* 9. *Toda ostre besede učiteljev [še] niso znamenje sovraštva.* 10. *Lenim dečkom Muze niso prijateljice.*

10. ¹ Gl. XIII ²! — ² Gl. XI ²!XIV. ¹ Gl. XIII ¹!

XV.

Nauta.

1. Nauta impavidus esse debet. 2. Nam vita nautarum misera et multis periculis obnoxia est. 3. Longae enim sunt viae nautarum industriorum: saepe etiam trans Oceanum navigant. 4. Iam antiquis nautis commercium erat cum variis populis: cum inculto Scythā et hūmānō Graecō, cum bellicōsō Rōmānō et lūxuriōsō Persā. 5. Viam nautis stellae mōnstrant. 6. Itaque lūna et stellae ā nautā cautō semper observantur. 7. Prōsperōs ventōs nautae amant. 8. Ventōs adversōs nauta perītus timet et vitat. 9. Ventis enim adversis procellae excitantur, procellae autem nāvigia quassant. 10. Etiam piratae sunt nautae, sed improbī et impiā audaciā nōtī.

12.

1. Grki so bili slavni brodniki. 2. Luno in zvezde so opazovali že starodavni mornarji. 3. Pogubne nevihte pogosto oškodujejo ladje nesrečnih brodnikov (pass.). 4. Neugodni vetrovi in požari pripravljajo tudi izkušenemu mornarju velike nevarnosti. 5. Previdni mornar, izogiblji se neugodnih vetrov! 6. Neboječi mornarji se pogosto bojujejo (= neboječim mornarjem so pogosto boji) z brezbožnimi gusarji. 7. Bedni kmet hvali življenje podjetnega mornarja. 8. Neustrašeni mornarji se ne bojé neviht. 9. Neolikani Scitje niso bili večji mornarji, razkošni Perzijani pa so često ladjali črez ocean. 10. Že mnogi pesniki so slavili drznost neboječih brodnikov.

XVI.

Corinthus.

1. Corinthus sita erat in montuōsā Peloponnēsō, māgnā Graeciae paeninsula.¹ 2. Agrum Corinthiōrum Nemea fluvius irrigābat. 3. Prope oppidum erat Isthmus, clārus templō Neptūnī, aquārum deī. 4. Ad Neptūnī templum Graecī statīs intervallis² lūdōs Isthmiōs celebrābant. 5. Incolae Corinthī opulentī et lūxuriōsī erant; nam nautae variās

XVI. ¹ Apozicija (= pristavek) se imenuje oni atribut (samostalnik s prilastkom), ki ni s svojim imenom (tukaj *Peloponnēsus*) v jeden pojem združen, ampak mu le pristavljen v dopolnilen ali pojasnilen opis. Apozicija se daje redno v kak postranski, najčešče relativni (oziralni) stavek razširiti; sklada pa se s svojim substantivom v sklonu vselej, v spolu in številu pa le, kedar možno. — ² Časovni ablativ (*ablātivus temporis*) stoji na vprašanje kedaj? (brez predloga).

dīvitiās³ Corinthiis undique apportābant, imprimis ex fēcundā Aegyptō, beatā Arabiā et Phoenicā, opulentā Milētō aerōsāque Cyprō. 6. Superbiam quoque antiqui Corinthiis obiectābant. 7. Praetereā Corinthus nōta erat multis artificijs. 8. Pulchrae columnae Corinthiae opulentōrum oppidōrum aedificia decorābant.

XVII.

Agricola et nauta.

Agricola: Quam iūcunda est vīta tua, beāte nauta! Nāvigio portāris, quōcumque optās! Quam multās terrās vidēs, quam pulchris bēstiārum plantārumque fōrmis dēlectantur oculi tui! Cum variis populis habēs commercium et ad¹ exemplum virōrum hūmānōrum cōnfōrmās animum. Agricola domiciliō² non movētur et incultus semper cūris molestiisque vītae rūsticae vexātur.

Nauta: Misera est fortūna nautārum. Tūtus agrum agricola exercet et autumnō³ operae praemiō dōnātur. Nauta perniciosis procellis obnoxius saepe vix vītam servat ex undīs.

Agricola: Saepius tamen integer et opulentus in patriam remeat. Agricola semper inopiā urgētur. Certum operae praemium exspectāre nōn dēbet; nam interdum parvō mōmentō³ multārum hōrārum opera perdita est.

Nauta: Tranquillā industriā cōpiaē augentur agricolae. Ā nautā dīvitiāe nōn sine periculō parantur. Saepe enim ab armātis incolis terrā² arcēmur; praetereā etiam piratae improbi nāvigij vītaeque nautārum insidiās parant.

13.

Gusar,

1. Gusarji so poštenim mornarjem sovražni. 2. Ladje mornarjev so pogosto plen brezbožnih gusarjev. 3. Včasih morajo neboječi mornarji odbijati oborožene gusarje. 4. Hudobni gusar, [ali] te ne gane usoda bednega mornarja (pass.)? 5. Zakaj zalezuješ podjetne mornarje? 6. Tvoja drznost vzbuja jezo božjo (pass.); pričakuj torej gotove kazni od Boga! 7. Žalostna je usoda brezbožnega gusarja; kajti tudi življenje gusarjevo tarejo skrbi in težave (pass.). 8. Gusarji se ne vrnejo

³ Kakor slovenščini rabijo tudi latinščini mnogi samostalniki le v množini (*plūraliā tantum*); prim. slov.: prsi, jetra in dr.!

XVII. ¹ Tukaj = po (z mestnikom). — ² Ablativ ločenja; gl. XIII¹ —

³ Časovni ablativ; gl. XVI²!

vselej neoškodovani v domovino. 9. Znana je bila drznost korintskih gusarjev. 10. Razkošni Korint, (ležeč) na goratem Peloponezu, je bil namreč domovina mnogih gusarjev, bogati Milet pa [domovina] poštenih mornarjev.

XVIII.

Hortus.

1. Avus māgnum hortum prope oppidum habet. 2. Via ex oppidō in hortum longa, sed nōn molesta est et pōpulis prōcērīs ōrnātur. 3. Quantopere amō avī hortum! 4. In āreīs albae et rubrae rosae pulchraeque violae flōrent, amoenae cerasī umbram cum frūgiferīs pirīs et mālīs cōnsociant, in rāmīs lūscinae cantant, per hortum rīvus frigidus murmurat. 5. Cotidiē cum vicīnī filiō in hortum properō. 6. Ibi ambulāmus et lūdīs dēlectāmur. 7. Sub vesperum in umbrā altārum fāgōrum sedēmus et cantāmus et ā bonō avō mālīs, pirīs cerasīsque dōnāmur.

14.

1. Azija je domovina plodonosne črešnje. 2. Na dedovem vrtu cvetó mnoge črešnje. 3. Ondi se vsak dan izprehajam in igram (= [z] igrami razveseljujem) s sosedovim sinom. 4. Kako vabljiv je dedov vrt! 5. Mrzel potok namaka zemljo, rudeče rože in lepe vijolice dičijo grede, vitki topoli krasé pota, na vejah visokih bukev pojó slavci. 6. Košate (= široke) jablani, lepe hruške [in] rodovitne črešnje združujejo senco ter jeseni¹ obdarujejo delavnega deda [z] ljubkimi jabolki, hruškami in črešnjami.

XIX.

R e k i.

1. Saepe etiam sub palliō sordidō sapientia est. 2. Modestia est sīgnum sapientiae. 3. Vita proba via in caelum est. 4. Via glōriae vērae aspera est. 5. Iūstitia rēgnōrum fundāmentum.¹ 6. Aliēna vitia in² oculīs habēmus, propria ā³ tergō sunt. 7. Vitia sunt morbi animōrum.⁴ 8. In oculīs animus habitat. 9. Errāre⁵ hūmānum⁵ est. 10. Arduum⁵ est mūtāre⁵ nātūram suam.

14. ¹ Gl. XVI²!

XIX. ¹ Gl. VIII²! — ² Tukaj = pred. — ³ Tukaj = za (z rodnikom). —

⁴ Sloveni genetiv z adjektivom: duševen 3! — ⁵ Infinitiv kot subjekt je vselej srednjega spola.

Tretja deklinacija.

XX.

Sōl.

1. Sōl calidus et igneus est. 2. Aurōra nūntia sōlis appellātur.¹ 3. Terra circā sōlem movētur.² 4. Multae stellae sunt sōlēs. 5. Sōl candōre³ suō stellās superat. 6. Stellae interdū sōlis radiīs obscūrantur. 7. Interdum autem lūna sōlem splendidum obscūrat. 8. Nimiū sōlis calor hominibus et bēstiīs nocet. 9. Sōlem splendidum poētae oculum mundī nōminant¹ et dē sōle multās fābulās nārrant. 10. Populī antiquī sōlem adōrābant deum.⁴ 11. In Aegyptō Sōlī⁵ obelisci dicātī erant. 12. Graeci et Romānī Sōlem appellābant¹ Apollinem.

XXI.

Flōrēs.

1. Varius est odor flōrum. 2. Flōrēs hominum¹ oculōs pulchris colōribus dēlectant. 3. Modicus āeris calor flōribus nōn nocet, nimiū autem sōlis ārdōrēs² celeriter pulchrum flōrum colōrem mūtant. 4. Rōs nocturnus flōribus et herbīs necessārius est; rōre enim nocturnō plantae nōn minus recreantur quam modicīs imbribus.² 5. Nimiū autem imbrēs² flōribus teneris perniciosī sunt. 6. Bene puerōrum puellārumque vigor cum novō [flōre], vīta hominum cum cadūcō flōre comparātur. 7. Cicerō, clārus Romanōrum ōrātor, Galliam flōrem Italiae appellat.

15.

1. *Bliščeče solnce razsvetljuje zemljo [s] svojo svetlobo.* 2. *Po dnevi ne vidimo zvezd; kajti jih potemnjujejo žarki ognjenega solnca* (pass.). 3. *Prehuda solnčna (= solnca) pripeka* (plūr.) *je pogubna ljudem in živalim.* 4. *Ognjeno solnce in bliščeče zvezde so lepo okrasje*

XX. ¹ Gl. XI ¹! — ² *Moveor* = sučem se. — ³ *Ablativus limitatiōnis* (ablat. ozira ali omejitve) naznanja, s čim, po (v) čem, na kaj se kaka lastnost omejuje, glede na kaj da kak povedek velja; slovenimo ga s predlogi in izrazi: v, po (z mestnikom), z ozirom na, gledé na (kaj). — ⁴ Gl. XI ¹ in sloveni predikatni akuzativ (*deum*) s pomočjo besedice: kot (za) ali še lepše z izrazom: po božje. — ⁵ *Sōl* (z veliko začetnico) = solnčni bog.

XXI. ¹ Sloveni genitiv z adjektivom: človeški B! — ² V slovenščini zadostuje singular.

neba. 5. Zemlja in mnoge zvezde se sučejo okrog solnca. 6. Solnčna toplota ni manj potrebna nežnim cvetlicam in zéliam nego pohleven dež (plūr.). 7. Dež (plūr.) in ponočna rosa okrepečata lepe vrtne in poljske (= vrtov in polj) cvetlice (pass.). 8. Vrte bogatih Rimljanov so krasile dragocene cvetke. 9. Kako zelo razveseljuje človeka (plūr.) prijetni vonj in lepa boja cvetlic! 10. Kako primerno (= dobro) pri-
spodabljajo pesniki človeško življenje z minljivimi cvetkami!

XXII.

Apollō.

1. Nōmen Apollinis est Graecum. 2. Parva enim Dēlus patria erat Apollinis sorōrisque¹ Diānae; quārē Apollō ā poētis Dēlius vocābatur. 3. Apollō nōn tantum amīcum sōlis nūmen, sed etiam divīnātiōnis auctor poētārumque deus erat. 4. Itaque ōrācula Apollini dicāta erant. 5. Poētae autem artificiōsīs carminibus clāra Apollinis facinora celebrābant Apollinemque et Mūsās in operibus suis invocābant. 6. Laurus Apollini dicāta arbor erat; quārē poētae clāri iam antīquīs temporibus laurō corōnābantur.

XXIII.

Diāna.

1. Diāna, casta virgō, Graecīs et Rōmānis Lūna¹ vēnātōrumque dea erat. 2. Tumultuōsīs enim vēnātiōnibus in silvīs et nemoribus, ut poētae narrant, māximē dēlectābatur. 3. Sed Diānae sagittae bēstiīs nōn minus perniciōsae erant quam hominibus impiīs. 4. Nōtus est praetereā Diānae Apollinisque frātris pius erga patriam Dēlum et mātrem Lātōnam amor. 5. Superba Jūnō, rēgīna caelī et saeva uxor patris hominum et deōrum, Lātōnae inimīca erat. 6. Lātōnae liberī ā Graecīs et Rōmānis eximiā venerātiōne ōrnābantur.² 7. Magna templōrum Apollinis et Diānae multitudō in oppidīs antīquīs specimen eximiae venerātiōnis est.

16.

1. Umétna dela pesnikov imenujemo pesni. 2. Lepe pesni razveseljujejo srca človeška (genet. subst.). 3. Že [v] starih časih so slavile pesni slavne čine božanstev in junakov (= môž). 4. Pesniki so

XXII. ¹ Dostavi: njegove!

XXIII. ¹ Lūna (z veliko začetnico = mesečna boginja; prim. XX ¹) —

² Ōrnāre tukaj = odlikovati.

imenovali Muze učene sestre (pass.). 5. Dejanja ponosne Junone so bila često grozovita. 6. Svetišča so poseben znak (plūr.) pobožnega češčenja. 7. Proročišča so bila posvečena Apolonovemu, senčnati gaji [pa] Dianinemu božanstvu. 8. Že starodavnih časov lovci so ljubili hrupne love (pass.). 9. Otroci dolgujejo dobrim očetom in materam mnoge dobrote. 10. Na dedovem vrtu je velika množica rodovitnih dreves.

XXIV.

Virtūs.

1. Vera virtūs rāra est. 2. Māgnus est honor virtūtis. 3. Virtūs mercēdem suam certam habet. 4. Laus et glōria dīgna mercēs virtūtis est. 5. Iūstitia bene rēgīna et domina virtūtum nōminātur. 6. Variāe virtūtes genus hūmānum ōrnant: iūdicis et pīncipis virtūs est iūstitia, mīlitis fortitūdō, dīscipulī dīligentia. 7. Exemplis māiōrum adulēscentēs ad virtūtem excitantur. 8. Historia est nūntia eximiārum virtūtum māgnōrumque scelerum. 9. Sapiēns Graecus mātrem¹ virtūtum frūgālītatem hominibus commendat.

XXV.

Leō.

1. Leō est rēx bēstiārum. 2. Leōnēs celeritāte et rōbore equōs superant. 3. Ōrnāmentum leōnis rutilī est iuba, arma autem: valida cauda, firmī dentēs, ūngulātī pedēs. 4. Leō irātus terram caudā verberat, satiātus nōn est noxius. 5. Leōnēs sunt in Āfricā, nūtrice bēstiārum. 6. Syria patria nigrōrum leōnum est. 7. In Āfricā leōnēs quotannis māgnam hominum pecudumque multītūdinem dilacerant. 8. Leōnum vēnātiōnēs periculōsae sunt.

XXVI.

Hiems.

1. Annus quattuor partēs habet: tempus vērnū, aestātem calidam, autumnū hūmidū hiememque frīgidam. 2. Rēctor annī¹ temporum est sōl. 3. Hiems plērumque aspera et māgnō frīgore molesta est; sed corporī sānō etiam māgnū hiemis¹ frīgus nōn nocet. 4. Segetibus autem asperae hiemēs noxiae sunt. 5. Hieme terra altā nive tēcta est. 6. Verticēs altōrum montium etiam aestāte nive albā

XXIV. ¹ Sloveni ta predikatni akuzativ s pomočjo besedice: kot in gl. XI¹!

XXVI. ¹ Sloveni genitiv substantiva z adjektivom (letni 3, zimski 3)!

tēctī sunt. 7. Hiems aspera multīs hominibus māgnōs labōrēs, vēnātōribus et puerīs autem voluptātēs grātās parat. 8. Hieme frīgidā noctēs longae sunt.

17.

1. Znana je hitrost leva, kralja zverin. 2. Ljudje in živali se bojé velike moči, trdnih zob in krempljatih nog levovih. 3. Presilne (= prevelike) poletne (= poletja) plohe in hud (= velik) zimski (= zime) mraz škoduje žitnim poljem. 4. [V] mrzli zimi so njive [z] belim snegom pokrite. 5. Na vrhovih visokih gorâ vidimo tudi [v] vročem poletji beli sneg. 6. Prevelika poletna vročina ljudem in živalim ni manj nadležna nego hud (= velik) zimski mraz. 7. Sodbe pravičnih sodnikov pomirijo duhove. 8. Pravičnost krasi ne le sodnika, ampak tudi kneza in kralja. 9. Zmernost imenujemo mater krepostij. 10. [S] pravično hvalo vzbujajo učitelji učence na (ad) marljivost. 11. Prevelika hvala je ničemurnemu (= ničevemu) človeku pogubna. 12. Velik del ljudij ni zadovoljen [s] svojo usodo.

XXVII.

Corpus hūmānum.

1.

1. Corpus hominis ērēctum, corpora bēstiārum prōna sunt. 2. Externae corporis partēs sunt: caput, collum, pectus, venter, brachia, pedēs; interna: cerebrum in capite; viscera in pectore et ventre. 3. Visceribus cor, pūlmōnēs, iecur, stomachus, liēn, rēnēs, intestīna adnumerantur. 4. Caput hūmānum māgnam habet dignitātem; capita bēstiārum plērumque taetra sunt. 5. Oculī sub fronte siti ōrnāmenta sunt capitis. 6. Cor in mediā pectoris parte situm est. 7. Animus, ut virī doctī affirmant, in cerebrō vel in corde, iecore pūlmōnibusque habitat. 8. Dextrum corporis latus magis validum est quam sinistrum. 9. Fel multōrum hominum est nigrum.

2.

1. Corpus hūmānum tamquam carcer animī est. 2. Īgnāviā corpus nostrum hebetātur, labōribus firmātur. 3. Nimiī tamen labōrēs bonae corporis valētūdini nocent. 4. Somnus corpori hūmānō necessārius est. 5. Multae voluptātēs animō et corpori perniciōsae sunt. 6. Etiam in parvō corpore saepe māgnus animus habitat. 7. Frōns hominis probī serēna est; frōns contrācta animī trīstitiam indicat.

8. Corpora nostra cinis et pulvis sunt: etiam summa corporis pulchritūdō cadūca est. 9. Quantopere mentem sānam in corpore sānō optāmus! 10. Vērūm est prōverbium: multa capita, multae sententiae.

18.

1. Mnogi in različni so deli človeškega telesa. 2. Imenujte znane notranje in zunanje telesne (= telesa) dele! 3. Glava je dika našega telesa. 4. Človek ima pokončno glavo; glave živalij so (naprej) nagnjene. 5. Velika glava [še] ni znamenje velikega duha. 6. Glavobolje (= bolečine glave) je nadležno in včasih tudi nevarno. 7. Pluća so blizu srca in jeter (ležeča). 8. Srce se prišteva poglavitnim (= prvakom) delom telesnim. 9. Solnce imenujejo učenjaki (= učeni možje) vzrok toplote, srce ali možgane [pa] bivališče duše. 10. Duh je vladalec človeškega telesa.

XXVIII.

Reki.

1. Initium sapientiae est timor Domini.¹ 2. Gaudia principium nostrī sunt saepe dolōris. 3. Homo hominī deus, homo hominī lupus. 4. Honōrēs mūtānt mōrēs. 5. Tempora hominum mōrēs mūtānt. 6. Honōrēs māgnī interdum māgna sunt onera. 7. Cantābit vacuus cōram latrōne viātor. 8. Intemperantia medicōrum nūtrix. 9. Per errōrēs ad vērītatem, per calamitātēs ad fēlicitatem penetrābis. 10. Concordia est māter pācis, discordia bellī. 11. Pulvis et umbra sumus. 12. Ubi mel, ibi fel. 13. Inter caecōs regnat strabo.

XXIX.

Hominēs.

1.

1. Hominēs sunt animantēs ratiōnis et ōrātiōnis participēs. 2. Imparēs sunt mōrēs, imparia hominum studia. 3. Parēs cum paribus vetere prōverbio¹ facillimē congregantur. 4. Fallāx est vīta hūmāna, fallācēs hominum sententiae. 5. Fortūna nostra est anceps: prūspera et adversa. 6. Multī hominēs sunt pauperēs, paucī dīvitēs.

XXVIII. ¹ Sloveni ta objektivni genitiv z adjektivom: gospodnji (božji); sicer se da sloveniti «timor Domini» tudi z jedno besedo («bogaboječnost»).

XXIX. ¹ Sloveni ta ablativ s predlogom: po (in mestnikom)!

7. Sed nē dīvitēs quidem semper fēlicēs sunt. 8. Edācēs enim cūrae et ingentēs difficultatēs genus hūmānum vexant. 9. Cūrae hominum infēlicium sōlāciō levantur, difficultatēs dīligenti labōre superantur.

2.

1. Interdum pauperem et inopem sapientī cōnsiliō nōn minus iuvābitis quam pecuniā. 2. Quia hominēs plērumque immemorēs sunt beneficiōrum, pauperēs a divitibus rārō iuvantur; pauperēs contrā nōn semper amīci sunt dīvitum. 3. Dīvitiae ā virō sapiente nōn cūrantur.² 4. Auctōritās virōrum prūdentium et sapientium māgna est. 5. Hominēs grandaevī plērumque prūdentēs et sapientēs sunt; quārē hominibus grandaevīs reverentia dēbētur. 6. Iam apud antiquōs māgna erat reverentia capitis cānī. 7. Virum cōnstantem et probum verba minācia non terrent. 8. Stultus et improbus autem etiam vānō et mendāci somniō concitatur. 9. Hominēs, este memorēs prō-verbii: Tempus est fugāx!

19.

1. [Po svoji] pameti in govoru je človek prvak [med] živimi bitji (genet); kajti živali niso deležne pameti in govora. 2. Velika je [v] naših časih veljava bogatih ljudij. 3. Redkokedaj ljubi (pass.) bogatin reveža, revež bogatina. 4. Bogatine preganja (= stiska, pass.) zavist revežev, siromake [pa] trapijo (pass.) silne nezgode. 5. Srca nesrečnikov vznemirjajo (pass.) grizoče skrbī. 6. [Z] lažnivo tolažbo ne bodeš olajšal siromakom morečih skrbij. 7. Mnogi slavni možje so bili revni. 8. Modri možje so srečni, ker so prosti skrbij in zadovoljni [s] svojo usodo. 9. Od pametnega moža smemo pričakovati pametnega svēta; od lažnika ne bodemo pričakovali resničnega, niti od bedaka modrega govora. 10. Lažnivega človeka poštenjak ne bode ljubil. 11. Pameten svēt dobrega prijatelja reši (pass.) nas pogosto (iz) velike nevarnosti. 12. Govori modrih mož so neumnim mladeničem nadležni. 13. Človek, bodi pomljiv begočega časa!

XXX.

Civitas.

1. Societās hominum parī iūre cōniūctōrum civitās appellatur; civitātis participēs sunt civēs. 2. Concordia civiū bonōrum pācem imperit servat, discordia partium pēstis civitātis est. 3. Discordēs

² Sloveni ta stavek aktivno (= vir sapiens dicitur nōn cūrat)!

enim cīvēs saepe ab hoste audāci vexantur et facillimē superantur. 4. Interdum cīvibus pernicioſa bella etiam cum cīvibus sunt; imprimīs discordia cīvium et militum cīvitātī nōn rārō causa ingentium clādium erat. 5. Nimia quoque libertās plērumque certa clādēs māgnārum cīvitātum est. 6. Concordēs cīvēs cum cīvibus nōn dē dīvitiīs, sed dē virtūte certābunt. 7. Bonus cīvis nōn tantum pecūniam, sed etiam vītā patriae dōnābit.¹ 8. Quia lēgēs ad² salutem cīvium necessāriae sunt, probī cīvēs etiam sevērīs lēgibus obtemperābunt. 9. Cīvium salūs bonō principī cāra est; itaque bonī principēs ā cīvibus amantur, saevī cīvibus invīsī sunt et saepe ingentī tantum honestōrum opulentōrumque cīvium caede imperium obtinent. 10. Parva cīvitās Ārpinātium patria clārōrum virōrum erat.

20.

1. *Pravice državljanov morajo biti jednake.* 2. *Dobri zakoni so trdna bramba državljanske (= državljanov) slobode.* 3. *Sloga je državljanom potrebna, kajti je državi vzrok blaginje.* 4. *Nesloga je bila že velikrat vzrok grozovitega poboja.* 5. *Najbolj nevarne in pogubne so vojne državljanov z državljani.* 6. *[Po] neslogi državljanov raste (= se množi) tudi zvonanjemu sovražniku drznost.* 7. *Složni državljani prav lahko odbijajo pretečega sovražnika.* 8. *Nesložne državljane [pa] bode brez velikega truda premagal tudi manj nevaren sovražnik.* 9. *Hudobne in brezbožne državljane so imenovali Rimljani kugo domovine.* 10. *Ciceron, slavni govornik rimski, je bil arpinski državljan.*

XXXI.

Mare.

1. Caelum, terra, maria sunt opera Dei. 2. Fluvīūs rīpae, marī ardua litora sunt. 3. In marī māgnās et parvās nāvēs vidēmus. 4. Mercātōrēs enim industriī mercātūrae causā nōn tantum terrās pérāgrant, sed etiam cum nautīs perītīs trāns maria nāvīgant. 5. Mercātūra quidem quaestuōsa et grāta est, vectīgālia autem mercātōribus et nautīs molesta sunt. 6. Gubernātōris artem nōn tranquillum mare probat. 7. Rūpēs maris profundī nāvibus periculōsae sunt. 8. In immēnsō marī ingēns multitudō variōrum animalium est. 9. Aqua marium salsa, sāl amārus est. 10. Mare Hadriaticum nōmen ab Hadriā, urbe Graecā, habet. 11. In litoribus maris Pontici multae urbēs Graecae erant.

XXX. ¹ *Dōnāre* tukaj = žrtvovati! — ² *Necessārius ad* ... = potreben za ...!

21.

1. Nebo je visoko, zemlja širna (= široka), morje [pa] neizmerno in globoko. 2. V morju in v rekah živé (= so) razne vrste živalij. 3. Sol morska (= morja) je človeku potrebna. 4. Podjetni trgovci ljubijo dobiček donasajočo kupčijo; zato ladjajo [na] trdnih ladjah (ablat.) črez široko morje. 5. Davkov se ne bojé manj ko pogubnih neviht. 6. Nevihte in pečine globokega morja pripravljajo trgovcem in mornarjem velike nevarnosti. 7. Iz nevarnostij reši ladjo včasih le spretnost krmarjeva. 8. Ze starodavnim Grkom in Rimljanom so bila mnoga morja znana. 9. Rimljani so imenovali morje, ležeče med Evropo in Afriko: «naše morje». 10. Tudi na obalah Jadranskega morja so bila mnoga grška mesta.

XXXII.

Militēs.

1.

1. Salūs civitātis sita¹ est in mīlitum virtūte et ducum cōn-siliō; ducum enim imperiō mīlitēs fortēs patriam ab hostibus dē-fēnsant. 2. Probō et fortī militī mors prō patriā dulcis est. 3. Fortem et audācem mīlitem imperātor amat et laudat. 4. Honor et glōria fortitudinem mīlitum excitant; nam vetere prōverbiō immēnsam calcar est in glōriā. 5. Militibus fessīs etiam dūra cubilia grāta sunt. 6. Militēs sōlis ārdōrēs et hiemis frīgus tolerāre dēbent; sed nimī labōrēs etiam militibus dūrātis perniciosī sunt. 7. Mors in fugā militī turpis, in victōriā glōriōsa est. 8. Nōn omnia mīlitum vulnera sīgna honōris sunt. 9. Vulnera tergō² vel poplite³ accepta turpia, adversō pectore³ accepta māgnō decorī sunt. 10. Militēs nōn semper memorēs sunt pristinae virtūtis; subitus enim timor interdum peditum et equitum animōs occupat.

2.

1. Dux mīlitum animōs⁴ primā victōriā recreat. 2. Imperātor victor ā militibus laudātur et ā poētīs celebrātur. 3. Saepe ducem victōrem statuā equestrī dōnāmus. 4. Modestae precēs etiam crudēlem victōrem plācant. 5. Prūdēns imperātor castra nōn in palūstrī, sed salūbrī regiōne collocābit. 6. Quia hostēs agrōs nostrōs vāstā-

XXXII. ¹ *Sita est in . . .* = stoji na . . . — ² Sloveni latinski ablativ s predlogom: v (in akuzativom)! — ³ *Vulnus adversō pectore acceptum* = rana dobljena spredaj na prsih. — ⁴ V slovenščini singular («pogum»)!

vērunt,⁵ hostium urbem⁶ oppugnāvimus et disturbāvimus. 7. Hostēs ex urbe pulsī castra in campō sub monte silvestrī sitō collocāvērunt; ibi cum militibus nostrīs acrī certāmine⁷ pūgnābant. 8. Peditēs nostrī partem hostium necāvērunt, partem vulnerāvērunt, reliquōs dux fugāvit. 9. Māgnū erat pondus armōrum peditum Rōmānōrum. 10. Arma enim peditis Rōmānī erant: galea, clipeus, ocreae, lōrica, tēla, hasta, gladius.

22.

1. Hraber poveljnik rimski je obvladal Galijo [z] mnogimi pešci in konjeniki. 2. Slavne so bile konjeniške bitve starih Rimljanov. 3. Prvi cesar rimski je utrdil rimsko vladarstvo [z] mnogimi vojaki. 4. Kruti zmagalec, bodi pomljev nestanovitne (= steklene) usode človeške! 5. Hrabrim vojakom je slava sladko plačilo. 6. Rane, dobljene spredaj na prsih, dičijo hrabrega vojaka, rane, dobljene [v] podkolenek ali hrbet [pa] vojaku niso [na] čast (= diko, dativ.). 7. Utaborili smo se pod gozdnato goro v zdravem okraju. 8. Huda je bila borba med našimi pešci in sovražniki. 9. Silno množico sovražnikov smo ranili in pobili, ostale [pa] so konjeniki v beg zapodili. 10. Zmagovitega vodjo so poslavlili pesniki [s] pesnimi, sodržavljani [pa] so [ga] počastili (= obdarili) [s] kipom na konju.

XXXIII.

Grūs et sūs.

1. Grūs est avis palūstris, sūs animal terrestre et lutulentum. 2. Crūra et colla gruum longa et tenuia sunt. 3. In regiōnibus septentriōnālibus rārō vidēmus gruēs. 4. Lātae Asiae palūdēs autem gruibus grātae sedēs sunt. 5. Gruī avidae rānae, suī lutulentae glandēs amārae cibus grātus sunt. 6. Rōmānī antiqūi amābant membra gruis et carnem suum pīnguim.

23.

1. Zrjav in štokljja sta močvirni ptici, svinje [pa] lenive in na suhem živeče živali. 2. Močvirja in bregovi rek so žrjavom prijetno (= všečno) stanišče (plūr.). 3. Zrjavi so žabam sovražni; zato se bojé žabe požrešnih žrjavov. 4. Rimljanom je bilo meso požrešnih žrjavov in tolstih svinj všečna jed. 5. Mnogi ljudje ne ljubijo mesa blatoljubne svinje.

⁵ O rabi latinskega perfekta gl. lat. slovnice § 301! — ⁶ Urbs tukaj = glavno mesto. — ⁷ Sloveni lat. ablativ s predlogom: v (in mestnikom)!

XXXIV.

Equus.

1. Equus est animal prūdēns et pulchrum. 2. Corpus equi tenerum, caput parvum, oculi nigri, pedēs altī sunt. 3. Color corporis est varius. 4. Multa sunt genera equōrum. 5. Equus agricolae agrum arat et onera portat, equitem vectat et hominis vōcī pāret. 6. Equitēs amant celerēs et alacrēs equōs. 7. Equi ignāvī calcārī acūtō incitantur. 8. Multis gentibus lāc et caro equōrum cibus grātus est.

XXXV.

Reki.

1. In mediō¹ virtūs. 2. Virtūtī fortūna comes. 3. Fortēs fortūna adiuvat. 4. In vestimentis nōn est sapientia mentis. 5. Plēnus venter nōn studet libenter. 6. Inopia est inventrix artium. 7. Parsimōnia māgnūm vectīgal. 8. Dēsīdī semper fēriae. 9. Sūs Minervam docet. 10. Impia sub dulci melle venēna latent. 11. Habet suum venēnum blanda ōrātiō. 12. In vīnō vēritās. 13. Omnia² praeclāra² rāra.

Četrta deklinacija.

XXXVI.

Sēnsūs.

1. Homo quīnque sēnsūs¹ habet: vīsum, auditum, odōratum, gūstātum, tāctum. 2. Sedēs omnium sēnsuum caput est. 3. Vīsuī et audituī prīncipātus est reliquōrum sēnsuum.² 4. Aurēs instrūmenta auditūs, oculi vīsūs sunt. 5. Oculi pīctūrīs, aurēs cantū dēlectantur. 6. Vīsus oculōrum continuō obtūtū fatīgātur, audituī autem vehemēns sonitus nocet. 7. Senectūs sēnsuum vigōrem hebetat. 8. Multa ani-

XXXV. ¹ Latini neutrum adjektiva s substantivom: sreda in prim. XIII ² — ² V srednjem spolu se rabijo latinski adjektivi in zaimki velikrat (zlasti, kedar stojé v nominativu in akuzativu) kot substantivi in to v pluralu, ako se ima misliti več rečij ali stvarij. Sloveni se tak adjektiv ali zaimek s pridevnikom ali zaimkom v srednjem spolu *singularis* ali pa se adjektivu (zaimku) doda beseda: reč (stvar) v pluralu; n. pr.: *nova* — novo ali: nove reči (stvari); *omnia* — vse = vse reči (stvari); *tua* — tvoje ali tvoje reči (stvari) i. t. d.

XXXVI. ¹ V slovenščini genetiv, zavisen od števnikā! — ² Sloveni genetiv s predlogom: med ali pred (in orodnikom)!

mālia ācribus sēnsibus praedita sunt: canis ācī odōratū, arānea tāctū, lupus vīsū et audītū. 9. Vīsū omnia animālia vultur superat. 10. Quamquam insectīs nōn certa sunt membra sēnsuum, omnia tamen habent vīsū, tāctū, gūstātū.

XXXVII.

Exercitus.

1. Exercitus ex cōpiis terrestribus et nāvālibus vel clāsse compositus est. 2. Cōpiae terrestrēs ex peditātū et equitātū cōnstant, clāssis autem cōniūncta multitudō nāvium militibus complētārum appellātur. 3. Equitātus exercitūi necessārius, sed in montibus parvō ūsū¹ est. 4. Silvae quoque dēnsae equitātūs impetum prohibent. 5. Peditēs saepe hostium equitātum primō impetū fugant. 6. Trāns-situs lātōrum flūminum² māgnō exercitūi difficilis est. 7. Exercitūs dux fortis et impavidus esse dēbet; nam īnsīgnī ducis exemplō militēs ad virtūtem excitantur. 8. Sonitus tubae exercitibus Rōmānīs sīgnūm pūgnae fuit. 9. Cōsulēs Rōmānī in bellō summī exercituum imperātōrēs fuērunt. 10. Exitūs bellōrum incertī sunt; saepe enim exitus nōn in ducum et exercitūs (manū), sed in manū fortūnae caecae est.

XXXVIII.

Magistrātūs.

1. Quia magistrātūs ā Deō Institūtī sunt, magistrātibus māgna potestās et dignitās est. 2. Iam apud antiquōs magistrātuum auctōritās summa erat. 3. Et meritō; nam magistrātūs sunt lēgum ministri et cūstōdēs. 4. Cicerō magistrātum lēgem loquentem, lēgem autem mūtum magistrātum appellat. 5. Iūstō et bonō magistrātūi sālūs cīvītātis cāra est; itaque cīvēs probī magistrātūi iūstō libenter obtemperant. 6. Bene habet¹ cīvītās, sī cīvēs magistrātibus, magistrātūs lēgibus pārent. 7. Apud Rōmānōs cōsulēs, apud Lacedaemoniōs rēgēs summī magistrātūs fuērunt. 8. Quia in senibus cōnsilium est, Rōmānī summum cōnsilium senātum appellabant. 9. Senātus Rōmānus

XXXVII. ¹ Na vprašanje: kakov? kakošen? stoji v latinščini pogosto substantiv s kakim atributom v ablativu brez predloga (*ablativus qualitatis*, ablativ kakovosti, lastnosti). Slovencu rabi zanj genitiv (kakovosti) brez predloga, včasih tudi sam adjektiv; n. pr.: *vir māgnā sapientiā* — mož velike modrosti, ali pa: premoder mož. — ² Sloveni latinski genitiv s predlogom: črez (in akuzativom)!

XXXVIII. ¹ Tukaj = «se ima».

portus et refugium rēgum populōrumque erat. 10. Voluntātī senātūs Rōmānī nōn solum cōsulēs et cēteri magistrātūs, sed etiam rēgēs et populī obtemperābant. 11. Magistrātūs cīvibus Rōmānīs ā populō, nōn ā senātū dabantur.

24.

1. Človek uri svoje čute [z] rabo. 2. Razsodki čutov so jasni in določni (= gotovi). 3. Mnoge zabave so čutom všečne, duši [pa] pogubne. 4. Slepci (= slepi ljudje) so [z] ostrim sluhom in tipom obdarjeni. 5. Orel in jastreb imata bister vid. 6. Hrabrost rimskih vojsk je bila velika, vendar so sovražniki pogosto premagali rimske (= Rimljanov) čete na kopnem in na morju (= zemeljske in pomorske). 7. Visoke gore in široke reke pripravljajo velikemu vojsstvu, zlasti konjeništvu, velikanske težave. 8. Perzijani so Grecijo obvladali [s] silno (= velikansko) vojsko; toda hrabri Grki so premagali pretečega sovražnika [z] (malo) peščico vojakov. 9. Negotov je izid in dvojljiva (= dvojna) [je] sreča vojne. 10. Narod mora pokoren biti gosposki, gosposka [pa] zakonom. 11. Državljani, bodite pokorni zapovedim oblastev, kajti so oblastniki služabniki zakonov in čuvarji države. 12. V rimskem senatu so sedeli (= bili) mnogi starci velike veljavnosti.¹ 13. Slaven govornik grški je imenoval rimski senat zbor kraljev.

XXXIX.

Cornu.

1. Varia est fōrma et māgnitūdō cornuum, varius quoque ūsus vocābulī cornūs.¹ 2. Cervōrum cornua arborum rāmīs similia sunt; quārē rāmōsa nōminantur. 3. Cervī cornua sua quotannis mūtant. 4. Bovem quoque cornua decorant. 5. Gentēs regiōnum septentriōnālīum, acūtō gelū nōtārum, ūrōrum cornibus² pōtābant. 6. Lūnae cornua inflexa sunt. 7. Sīgna pūgnae tubīs et cornibus dantur. 7. Dextrum quoque et sinistrum latus exercitūs instructī cornu appellātur.

XI.

Genua.

1. Genua opposita sunt poplitibus. 2. Senis genua imbēcilla, genua virī fortis firma sunt. 3. Tamen etiam fortī militī ante pūgnam

24. ¹ Gl. XXXVII ¹!

XXXIX. ¹ V slovenščini nominativ! — ² Sloveni latinski *ablatisius instrumenti* s predlogom: iz (in genetivom)!

interdum genua labant. 4. Brevis quiēs fessīs militum genibus grāta est. 5. Flexus genuum est signum reverentiae.

25.

1. V severnih krajih je navadno hud mraz. 2. [V] pomladanskem času je hud mraz škodljiv novim cvetom jablanij in hrušk. 3. Mnoge živali so oborožene [z] rogovi. 4. [Z] zobom se bori volk, [z] rogom tur. 5. Goveji (= goveda) rogovi so ljudem razne koristi. 6. Vejati rogovi jelenov so pogosto pogubni lovcem in psom. 7. Levo krilo grško je zapodilo desno krilo Perzijanov v beg. 8. Kratak počitek je bil kolenom utrujenih vojakov prijeten (= všečen).

Peta deklinacija.

XLI.

Spēs.

1. Multiplicēs sunt spēs hominum: spēs omnis parentum in liberīs, spēs rei pūblicae in exercitū et imperātore, spēs imperātōris parvī exercitūs saepe in stultitiā et sēgnitiē hostium est,¹ agricolam autem serēni diēs autumnī laetā spē opīmae messis complent. 2. Infelīcium animōs Deus bonā spē vitae futūrae recreat. 3. In rēbus adversīs spēs sōla hominēs cōnservat; bonā enim spē hominum animī cōnfirmandantur. 4. Quārē virī prūdentēs spem bonam etiam in rēbus adversīs servant. 5. Hominēs stulti et impiī autem in rēbus secundīs leves sunt, in (rēbus) adversīs dēspērant. 6. Saepe quidem spēs nostrae fallācēs sunt; falsā enim rērum speciē interdum ad vānam spem excitāmur. 7. Sed tamen vetere prōverbiō: dum spīrāmus, spērāmus.

XLII.

Fidēs.

1. Fidēs bene fundāmentum iūstitiae nōminātur. 2. Rāra quidem sunt exempla vērae fideī, praesertim in rēbus adversīs; fortūna enim saepe fidem mūtāt. 3. Amīcum rēs secundae parant, adversae probant. 4. In rē. pūblicā Rōmānā fidēs servōrum nōn rāra fuit. 5. Māiōrum quoque nostrōrum ergā patriam et principem fidēs admīrābilis erat et etiam nunc ā rērum gestārum scriptōribus celebrātur.

XLI. ¹ Est in . . . = stoji na . . .

6. Neque immeritō; nam salūs civitātis in concordia et fidē civium sita est; discordia et perfidia civium iam saepe causa perniciēi rei pūblicae fuit. 7. Proinde praestāte prīncipi et patriae fidem, omnibus aequitatem!

26.

1. Dan je dnevū podoben. 2. Jutranja zarja je oznanjevalka novega dne. 3. [Po] zimi so noči dolge, dnevi kratki. 4. Smrt je gotova, dan smrti negotov. 5. Negotov je tudi izid mnogih rečij. 6. Potrebne reči niso vselej prijetne. 7. Često je začetek velike reči majhen. 8. Blaginja občine je bila rimskemu starejšinstvu najviši zakon. 9. Na Ciceronu je stala¹ vsa nada rimske občine. 10. V nadi je pogosto velika tolažba. 11. Zvestoba prijateljev se izpriča v nesreči. 12. Psi so znani [po svoji] čudoviti zvestobi. 13. Velike nasladnosti in prazne nade so bile pogosto vzrok (plūr.) pogube.

XLIII.

Fābulae.

1. *Culex et taurus.*

In cornu tauri quondam culex advolavit. Levem culicem māgnus taurus nōn cūrat. Tamen culex taurum interrogat: Nōnne tuō corpori meum corpus grave est? Nimis molestus sum: avolō.

2. *Rānae et mūrēs.*

Rānae cum mūribus in prātō ad¹ lacum sitō pūgnābant. Pūgnam gruēs ēsurientēs spectant. Nōn rānae, nōn mūrēs commūnium hostium adventum vident.² Gruēs advolant et omnēs ferē rānās et mūrēs dēvorant.

XLIV.

R e k i.

1. Omne prīncipium difficile. 2. Ūsus est magister linguae. 3. Litterarum rādīcēs amārae, fructūs dulcēs sunt. 4. Nulla habēmus arma contrā mortem. 5. Summum iūs summa saepe iniūria.

26 ¹ Gl. XLI, stavek 1!

XLIII. ¹ Tukaj = ob. — ² Glagolski predikat in kopula se morata v slovensčini vselej zanikati, kedar je v stavku že jedna ali več nikalnic; n. pr.: *nē deus quidē omnibus placet* — niti hog vsem ne ugaja; *nūnquam sumus beātī* — nikoli nismo srečni. Latincu rabi samo jedna nikalnica, in slovenski «ne» se ne latini, če je v stavku že kaka zanikana beseda, kakoršne so n. pr.: nihče, nič, nobeden, nikdar, nikjer, nikoli, nikamor in dr.

6. Dōs est magna parentum virtūs. 7. Principēs mortalēs, rēs publica aeterna. 8. Rēs familiāris industriā et parsimōniā cōservābitur. 9. Laetitia gārrula rēs est. 10. Aurum summa materiēs malī. 11. Salūta libenter! Ut salutābis, ita resalutāberis. 12. Manus manum lavat.

Stopnjevanje (comparatiō) pridevnikov.

XLV.

1. Aestāte diēs longiōrēs sunt quam noctēs. 2. Vita improbōrum hominum miserior est quam inopum. 3. Pāvō pulchrior est quam cēterae avēs, sed nōn ūtilior. 4. Nulla gēns audācior erat quam Scythae incultī. 5. Lūx vēlōcior est quam sonitus. 6. Nihil est vēritātis lūce¹ dulcius. 7. Exempla plērumque ūtiliōra sunt quam praecepta. 8. Senectūs imbēcillior est quam iuventūs, sed prūdentior. 9. Aqua pūra salūbrior est quam vīnum. 10. Nihil est virtūte¹ amābilius, nihil pulchrius.

27.

1. *Novi davki so nadležniši ko stari.* 2. *Mnoge ptice odleté pod zimo v toplejše kraje.* 3. *Nobena napaka ni grša od¹ lakomnosti.* 4. *V naših krajih so zime ostrejše (asper) nego v Italiji.* 5. *Grki so bili pametnejši in hrabrejši mimo¹ Perzijanov.* 6. *Reveži so včasih srečniši od bogatinov.* 7. *Nobeno zlo ni jačje od zavisti.* 8. *Sramotniše od zlobne besede je zlobno dejanje.* 9. *Dušne bolezni so pogubniše nego telesne.* 10. *Orli so [z] bistrejšim vidom obdarjeni nego človek (plūr.).* 11. *Modrost je dragocenejša nego zlato, kajti te (= tvojo dušo) bo v nesreči modrost osrčevala (pass.), zlato pa [te] ne bode vselej oslobodilo (pass.) morečih skrbij.*

XI.VI.

Metalla.

1. Vēnae metallōrum sub terrā reconditae sunt. 2. Varia est fōrma, varium pondus et pretium metallōrum. 3. Nōtissima metalla

XLV. ¹ *Quam* (ko, nego) pri komparativu se velikrat (zlasti v nikalnih stavkih) izpušča; zato pa se postavi substantiv (adjektiv ali pronomen), ki naj bi za členkom *quam* v nominativu ali akuzativu stal, v ablativ (*ablativeus comparatiōnis*, ablativ prispodabljanja). Ta ablativ stoji navadno pred komparativom. Slovenimo ga s predlogom *od* ali *mimo* (in genetivom); n. pr.: *equus taurō celerior est = equus est celerior quam taurus* — konj je hitrejši od (mimo) bika = konj je hitrejši ko bik.

27. ¹ Gl. XLV ¹!

sunt: cuprum, plumbum, ferrum, argentum, aurum. 4. Argentum est levius quam aurum, aurum gravius quam plumbum. 5. Aurō gravius nullum ferē metallum est. 6. Cuprum vile, plumbum vilius, ferrum vilissimum est. 7. Aurō vilius est argentum; argentum enim aurō crēbrius est. 8. Aurea vāscula pretiosiōra et pulchriōra sunt quam argentea. 9. Ferrum nōn solum aurō ūtilius, sed omnium metallōrum¹ ūtilissimum est. 10. Nam omnia fere arma et Instrūmenta nostra ferrea sunt. 11. Quamquam armīs multī hominēs vulnerantur et necantur, tamen ferrō nocentius aurum est. 12. Nam fortissimōs et ferōcissimōs populōs saepe nōn ferrum, sed aurum superāvit; omnium enim cupiditātum¹ vehementissima semper auri sacra² famēs fuit.

28.

1. Dragoceno je srebro, dragocenejše zlato, najdragocenejše pa so čednosti. 2. Zlato je najtežje [izmed]¹ vseh kovin. 3. Mnogim ljudem je starost namoč² nadležna.² 4. Dobri prijatelji so prav² redki.² 5. Najtrdnjša zaščita kraljev je ljubezen podanikov (= državljanov). 6. Ciceron je bil ne le najslavnejši, ampak tudi najmarljivejši [med]¹ vsemi rimskimi govorniki. 7. Vonj rož in vijolic je jako² prijsten. 8. Najmodrejši ljudje so navadno najskromnejši. 9. Scitje so bili najdrznejši in najhrabrejši sovražniki Perzijanov. 10. [Po] zimi so noči najdaljše, dnevi najkrajši. 11. Hiter je zvok, hitrejši luč, najhitrejši [pa] duh. 12. Sladko je jabolko, slajši grozd, najslajši [pa] med.

XLVII.

Animālia.

1.

1. Animālia aut fera, aut mansuēta sunt. 2. Animalia fera plērumque bēstiae nōminantur. 3. Domicilia bēstiārum sunt silvae,

XLVI. ¹ *Genetivus partitivus* (delni genitiv), ki naznanja celoto, katere del je vladalni substantiv; ta genitiv stoji sosebnostno pri substantivih množine in mere, pri števnih, nekaterih zaimkih in pri adjektivih v komparativu in superlativu. Slovenimo ga tudi z genitivom, še rajši pa s predlogi: od, med, izmed, ali pa ga skladamo v vsem z besedo, od katere je zavisen; n. pr.: *nulla bēstiārum* — nobena izmed živalij, nobena žival. — ² *Sacer* 3 tukaj = (podzemeljskim bogovom posvečen =) proklet.

28. ¹ Gl. XLVI¹! — ² Superlativ! Kedar naj slovenski superlativ ne znači lastnosti v največji, ampak le v prav veliki meri, tvori se s pozitivom in raznimi prislovi: jako, zelo, prav, silno, grozno, strašno, vrolo, močno, namoč, kaj, pre- in dr.; n. pr.: *bellum perniciosissimum* — prav (jako, zelo, silno i. t. d.) pogubna vojna, kaj pogubna (prepogubna) vojna.

sōlitūdinēs, maria. 4. Animalia mansuēta hominibus nōn solum voluptātī, sed etiam māgnō ūsuī sunt. 5. Hominī ūtilissima animalia sunt equus, bōs, ovis. 6. Corpora animalium hominis corpori dissimillima sunt. 7. Fōrma enim hominis pulcherrima est et omnium animalium fōrmam superat. 8. Omnium animalium sīmia hominī simillima est. 9. Nōnnūllōrum animalium animī mītiōrēs sunt quam hominum. 10. Sēnsūs in homine ācerriimī sunt; nōnnūlla tamen animalia ācriōrēs sēnsūs habent quam hominēs. 11. Quamquam corpora bēstiārum rōbustiōra sunt quam hominis (corpus), tamen homo prūdentīā et calliditāte etiam rōbustissimās bēstiās superat et domat.

2.

1. Pulcherrima animalia nōn semper ūtilissima sunt. 2. Cervus, animal pulcherrimum, crūra gracillima habet et celeritāte celerrimōs canēs superat. 3. Fuga cervō gracillimīs et celerrimīs crūribus facilima est. 4. Prūdentissimum omnium animalium elephantus, fidēlissimum canis, vēlōcissimum delphīnus, callidissimum vulpēs, crudēlissimum tigris habētur.¹ 5. Nocentissimīs animalibus adnumerantur serpentēs venēnātae. 6. Serpentēs longissimā et tenuissimā linguā insignēs sunt.² 7. Lupī, animalia rapācia, canibus simillimī sunt. 8. Omnium equōrum celerrimī sunt Arabici equī. 9. Sed leō, rēx bēstiārum, celerrimīs equīs celerior est. 10. Animalia vexāre hominis³ immānis est.

29.

Ptice.

1. *Kako mnogovrstna so ptičja (= ptic) plemena!* 2. *Ptice so namreč zelo različne (= nepodobne) ne le [po svoji] podobi (= obliki), ampak tudi [po svoji] čudi.* 3. *Velik del ptic razveseljuje človeka [s] premilim (= presladkim) petjem, nekatere, zlasti roparske [ptice], so prav škodljive (= škodujoče), mnoge pa so silno koristne, ker požirajo velikansko množico škodljivih žuželk.* 4. *Najlepšim pticam prištevamo*

XLVII. ¹ Glagol *habere* v pomenu: «imeti (smatrati) koga za kaj» se sklada ravno tako kakor glagoli: *nōmināre*, *appellāre* in dr.; gl. XI !! —

² *Insignis sum linguā* — odličen sem = odlikujem se po jeziku. — ³ *Esse* z genetivom zaznamuje početnika, lastnika ali lastnost in se sloveni z genetivom in mesto njega s svojilnim adjektivom ali s pristavki: lastno, lastnost, dolžnost, navada, znamenje in dr.; n. pr.: *aedificium patris est* — hiša je (očeta =) očetova; *amāre dīvitiās hominis stultī est* — ljubiti bogastvo je lastnost bedaka.

pava. 5. Repovi pavor so zelo lepi, noge pa prav grde. 6. Domovina pavova je Azija; posvečen pa je bil pav boginji Junoni. 7. Noj je hitrejši od najhitrejših konjev. 8. Močvirne ptice imajo zelo vitke vratove in krake. 9. Mnoge ptice se odlikujejo (= so odlične) [po] kaj ostrih čutih. 10. Bistre so oči človeške (= človeka), bistrejše orloce, najbistrejše [pa] jastrebove. 11. Kakor je lov (plūr.) divjih zverij zelo nevaren, tako je lov (plūr.) nekaterih ptic prav težaven.

XLVIII.

Dē Graecīs Trōīam oppūgnantibus.

1. Cruenta Graecōrum et Trōīānorum certāmina carminibus Homēri, clārissimī Graecōrum poētae, celebrantur. 2. Pulcherrimus vir in exercitū Graecō Achillēs, taeterrimus Thersītēs ā poētā nō-minātur. 3. Thersītēs praetereā homo minimō quidem ingenīō, sed nōn minōre malitiā quam ignāviā erat; quāvē omnibus Graecōrum ducibus māiōri odiō¹ fuit quam pessimus hostis. 4. Celeritate ceteris praestābat Antilochus, Nestoris filius; nam sōlus Achillēs Antilochō celerior erat. 5. Et nātū māximus et prūdentissimus et ēloquentissimus erat Nestor; Nestoris ōrātiō ab Homēro melle dulcior appellātur. 6. Nestor Graecīs in rēbus dubiis semper optimus cōnsultor fuit. 7. Cōnsiliō Nestoris, imbēcilli senis, libenter obtemperābat etiam Agamemnōn, summus omnium Graecōrum imperātor, memor vērae sententiae: in plūrimis rēbus prūdentia melior est quam rōbur. 8. Corporis quidem rōbore plūrēs Graeci² insīgnēs erant; rōbustissimum autem Homērus Aiācem appellat. 9. Aiāx enim etiam māximum et gravissimum lapidem sine māgnō labōre adlevāvit. 10. Quandō autem Graecīs callidō cōnsiliō vel facinore opus erat, prīmus et optimus fuit Ulixēs; itaque meritō ab Homēro vafer vocātur.

30.

1. Vaja je najboljša učiteljica.¹ 2. Najmanjša drevesa so v severnih krajih. 3. Sovražnik je najslabši svetovalec. 4. Mir je boljši od vojne. 5. Sramotno življenje je slabše nego častna smrt. 6. Zvezde so skoro vse večje ko zemlja. 7. Največja na kopnem živeča žival je slon.

XLVIII. ¹ Gl. XI²; *odiō sum hominī* — (v sovraštvo sem človeku =) mrzek sem človeku; *māiōri odiō sum* — bolj mrzek sem. — ² V slovenščini mora stati latinski subjekt zaradi nesklanljivega komparativa: več v genetivu, glagolski predikat pa v singularu.

30. ¹ Ne «magistra», ampak —? zakaj? (gl. I²).

8. Začetek (plūr.) rimskega vladarstva je bil prav neznamenit (= majhen).
 9. Večina (= največ)² azijskih mest je bila³ v oblasti Rimljanov.
 10. Jezik rani več² ljudi² ko meč. 11. Največ² rek² je³ [po] zimi manjših³ ko [po] leti (= [v] poletju). 12. Največje in najboljše do-
 brote dolgujemo staršem in učiteljem.

XLIX.

R e k i.

1. Nihil magis dubium est quam hōra mortis. 2. Nihil mōribus puerōrum magis noxium est quam malae societātēs. 3. Rēs māximē exigua suam saepe habet difficultātem. 4. Amor inimicōrum rēs est māximē ardua. 5. Sapientissimī non semper māximē idōneī sunt ad negōtia. 6. Nihil hominī magis necessārium est quam homo. 7. Rēs māximē dubia saepe prōsperrimum exitum habet. 8. Etiam māximē ēgregiōrum virōrum iūdicia errōribus obnoxia sunt. 9. Hominibus māximē piūs Deus māximē propitiū est. 10. Ad multās rēs libri veterum scriptōrum perūtilēs sunt.

31.

1. Nič ni bolj dvomnega (= dvomno) ko prihodnji čas. 2. Govorniku ni nič bolj potrebnega (= potrebno) ko glas. 3. Dnevi so pripravniši za delo (= delanje) ko noči. 4. Mnoge nade človeške so zelo dvomne. 5. Najpotrebniše reči niso najredkejše. 6. [Po] pravici imenujemo vajo najizvrstnišo učiteljico. 7. Mladost je za napore pripravniša ko starost. 8. Rimsko zemljišče (= polje) je bilo [v] začetku zelo neznamenitno. 9. [V] najdavnih (= najstarodavnih) časih so bili ljudje pobožniši ko sedaj. 10. Za premnoge reči je desnica (= desna roka) bolj pripravna nego levica (= leva).

L.

1. Memoriam patris piē servāvimus. 2. Multi scriptōrēs antiqui ēgregiē et doctē dē immortalitāte animi disputāvērunt. 3. Periclēs bene sapienterque civitātem Athēniēnsium gubernāvit. 4. Liberāliter pauperēs adiuvāmus. 5. Carthāginiēnsēs ācritēr et cōstanter, sed male¹ cum Rōmānis pūgnāvērunt. 6. Difficillimē medicī animi morbōs

² V latinščini stoji substantiv s svojim atributom (plūrēs, plūrimī, ae) v istem sklonu (prim. XLVIII, stavek 8.). — ³ V latinščini se mora predikat ravnati po svojem (lat.) subjektu; 11. stavek latini torej tako, kakor bi se glasil: »Premnoge reke so [po] zimi manjše ko [po] leti!« (gl. LII '1)

L. ¹ Tukaj = s slabim uspehom = nesrečno.

sānant. 7. Diligentissimē virī doctī multās natūrae lēgēs invēstīgā-
vērunt. 8. Sōcratēs sapientissimē dē officiis imperātōris disputāvit.
9. Rārissimē mercātōrēs Rōmānī ad Britannōs commēbant. 10. Fa-
cile hominēs ursum, difficulter lupum, difficillimē leōnem domant.
11. Canis timidus vehementius latrat quam mordet.

32.

1. *Hvaležno* (= *pobožno*) *ste ohranili spomin staršev*. 2. *Nekatere ptice visoko letajo*. 3. *Slavci slajše pojo ko škrjanci*. 4. *Gotovo so vsi poštenjaki blaženi*. 5. *K Scitom so trgovci redko zahajali*. 6. *Agamemnona je [njegova] soproga kruto usmrtila*. 7. *Modro in dobro vlada Bog svet*. 8. *Poveljnik hrabre vojake posebno hvali, strašljive [pa] hudo* (= *jako*) *kara*. 9. *Hrabro so se bojevali Scitje, hrabreje Rimljani, najhrabreje [pa] Grki*. 10. *Lahko ukroti človek opico, težko leva, najtežje [pa] tigra*. 11. *Prav natančno izpolnjujejo* (= *ohranjujejo*) *sodniki zakone*. 12. *Naši vojaki so se borili s sovražniki prav pogumno, toda nesrečno* (= *slabo*).

Numerālia.

LI.

Amīcītia.

1. Amīcītia ex¹ amōre¹ nōminātur. 2. Amīcītia est cōnsēnsus et societas cōnsiliōrum et voluntātum; amīcī enim quasi ūnus animus in duōbus corpōribus sunt. 3. In amīcītiā plūs valet similitūdō mōrum quam affinitās. 4. Veterrimae amīcītiae, ut vīna vetera, iūcundissimae sunt. 5. Quia homo animāns infirmus est et vīrēs ūnius semper minōrēs sunt quam duōrum vel trium, hominī nihil magis neces- sārīum est quam amīcītia. 6. Multa enim opera ūnī hominī difficilia, duōbus vel tribus facilia sunt. 7. Vetere prōverbiō in rēbus adversis ūnus amīcus mākīmīs dīvitiīs melior est; nam saepe salutem nostram² ūnī amīcō, nōn dīvitiīs dēbēmus. 8. Sed proh dolor! paucissimī amīcī fidī sunt. 9. Plērumque, dum fēlicēs sumus, multōs numerāmus

LI. ¹ Sloveni: po prijazni (*amor* = prijazen, genitiv prijazni)! —

² V slovenščini rabi zaimek svoj 3! Zaimka: svoj 3 in se(he), s(eb)i, se(he) služita namreč slovenščini tudi za prvo in drugo osebo, pa le, kedar se nanašata na subjekt istega stavka, v katerem se nahajata; n. pr.: (*tu*) *salutem tuam dēbēs* — ti dolguješ svojo rešitev; (*nōs*) *fortūnā nostrā nōn contenti sumus* — mi s svojo usodo nismo zadovoljni.

amicōs, in rēbus adversis sōli sumus. 10. Permultī enim amicī adūlatōrēs tantum et parasīti, nōn vērī amicī sunt. 11. Itaque nōn mīrum est, sī ex omnibus saeculis — saeculum est spatium centum annōrum — vix tria vel quattuor paria amicōrum nōminantur.

LII.

Dē bellis Persicis.

1. Quadrāgintā quinque annōs¹⁻² Graecī cum Persis prō libertate suā ācerrimē dīmicābant. 2. Omnium clārissimae trēs Graecōrum pūgnae cum Persis sunt: duae terrestres (in campō Marathōniō et ad Thermopylās), ūna nāvālis (in sinū Salamīniō). 3. Campus Marathōnius est³ ab Athēnis circiter milia pāssuum decem. 4. Ibi novem milia Athēniēnsium et mille Plataeēnsēs⁴ quadringentis nōnāgintā ante Christum nātum annis⁴ centum milia Persārum fugāvērunt. 5. Nihil nōbilius est quam pūgna Marathōnia; nam nūquam minor exercitus māiorēs cōpiās fugāvit. 6. Decem annis⁴ post⁴ Xerxēs, rēx Persārum, annōs² nātus² trigintā, cum ingentibus cōpiis Graeciae appropinquābat. 7. Erant enim in exercitū Persārum deciēs centēna sescenta et vīginti milia peditum, octōgintā milia equitum, praetereā

LII. ¹ Latinski glavni števniki (izvzemši *milia*) se ne vežejo z genetivom, kakor slovenski (stoječi v nominativu ali akuzativu) od pet dalje, marveč se mora beseda, ki stoji v slovenščini v genetivu, skladati s števnikom v sklonu; ako stoji števnik v nominativu, mora stati predikat v pluralu ter se ravnati po svojem subjektu v spolu in osebi; n. pr.: deset vojakov je bilo hrabrih — *decem milites fortes fuerunt*; deset vojakov se je bojevalo — *decem milites pugnabant*. Isto velja tudi za *quot* (koliko), *tot* (toliko) in *multus* (v pozitivu, komparativu in superlativu); n. pr.: mnogo (več, največ) vojakov je bilo hrabrih — *multi (plures, plurimi) milites fortes fuerunt*; mnogo (več, največ) vojakov se je bojevalo — *multi (plures, plurimi) milites pugnabant*. —

² Akuzativ brez predloga stoji v latinščini na vprašanja: koliko visok — globok — širok — debel — dolg, kako daleč, koliko časa, koliko (let) star ter naznanja raztezanje v prostoru in času. V takem skladu je *pēs* = črevelj, star pa: *nātus* 3 (nikdar: *vetus* ali *antiquus*). — ³ Dostavi v slovenščini: oddaljen 3! — ⁴ Ablativ pred komparativom ali besedami s komparativnim pomenom (*ante* — pred, preje, *post* — po, potem, pozneje) naznanja tudi, za koliko se prideva kaka lastnost jednemu predmetu v večji ali manjši meri nego drugemu (*ablativus mēnsūrae*, ablativ mere); sloveni se večjidel z akuzativom brez predloga, redkeje s predlogom za (in akuzativom¹, češče pa zadostuje adverb ali adjektiv v srednjem spolu singul.; n. pr.: *centum annis post (ante) Christum natum* — (za) 100 let po Kr. rojstvu (pred Kr. rojstvom); *ducentis annis ante (post)* — 100 let prej (pozneje); *sōl multō māior est quam terra* — solnce je (za) mnogo (je dokaj) večje nego zemlja.

nāvēs longae⁵ mille ducentae et septem, onerāriarum (nāvium) tria milia. 8. Tum Leōnidās, rēx Lacedaemoniōrum, cum trecentis cīvibus, septingentis Thespiēnsibus quadringentisque Thēbānis dēfensābat Thermopylās, angustiās vix sexāgintā pāssūs lātās et in Oetā monte in Thessaliā sitās. 9. Ibi Graeci cum decies centēnis milibus hostium fortissimē dīmīcantēs ad ūnum⁶ omnēs praeter Thēbānōs animam efflāvērunt. 10. Ex ambābus pūgnis ad Graecōs aeterna glōria redundāvit. 11. In sinū dēnique Salamniō trecentae et septuāgintā quinque Graecōrum nāvēs cum septuāgintā milibus militum oppositae erant Persārum nāvibus septingentis quinquāgintā et militum milibus centum et quinquāgintā. 12. Ibi quoque Graeci ācri certāmine praecīaram, sed cruentam victōriam ab hostibus reportāvērunt. 13. Quot annōs post pūgnam Marathōniam numerāmus?

33.

1. Človek ima jedno glavo, toda dve roki, dve nogi. 2. Na obeh nogah je deset prstov. 3. V nevarnem položaju je poveljstvo jednega [samega] bolje nego [poveljstvo] dveh ali treh. 4. Jednoindvajset latinskih črk¹ štejemo. 5. Slon je 12 ali 14 čevljev² visok.² 6. Rimljani so se bojevali 200 let² v Hispaniji. 7. Najslavnejši vojskovodja kartaginski je [v] jednom letu tri rimske vojske v beg zapodil; boril pa se je z Rimljani 17 let. 8. V bitvi pri Kanah so pobili Kartažani 45 500 rimskih pešcev³ in 2700 konjenikov.³ 9. Šest ali sedem ur je¹ dosti za (ad) spanje; spanje dveh ali treh ur ni zadosti. 10. Leto imenujemo dobo 365 ali 366 dnij, dan [pa] dobo 24 ur. 11. Svetišče Dijane efeške je bilo 425 čevljev dolgo, 225 čevljev široko. 12. Tisoč konjenikov in 22 000 pešcev je zagnalo 30 000 sovražnikov v beg. 13. Koliko let štejemo po Kristovem rojstvu?

LIII.

Septem rēgēs Rōmānī.

1. Urbem Rōmam Rōmulus et Remus pāstōrēs fundāvērunt, XVIII annōs nātī. 2. Prīmus urbis Rōmae annus fuit ante Christum nātum septingentesimus quinquāgesimus quartus. 3. Civitatem Rō-

⁵ Nācis longa = bojna ladja. — ⁶ Ad ūnum omnēs = vsi do zadnjega.

33. ¹ Gl. LII ¹! — ² Gl. LII ²! — ³ «7200 konjenikov» se latini ali: septem milia ducenti equites, ali: equitum septem milia ducenti, ali: septem milia equitum et ducenti.

mānam initiō per¹ CCL ferō annōs rēgēs administrābant. 4. Septem fuērunt rēgēs Rōmānī: primus fuit Rōmulus, secundus Numa Pompilius, tertius Tullus Hostilius, quartus Ancus Mārcius, quintus Tarquinius Priscus, sextus Servius Tullius, septimus et ultimus Tarquinius Superbus. 5. Rēgnāvērunt autem: Rōmulus annōs XXXVII, ab annō ante Christum nātum septingentesimō quinquāgesimō quartō ūsque ad annum septingentesimum septimum decimum; Numa Pompilius annōs XLIV, ab annō a. Chr. n. septingentesimō septimō decimō ūsque ad annum sescentesimum alterum et septuāgesimum; Tullus Hostilius annōs XXXII, ab annō a. Chr. n. sescentesimō alterō et septuāgesimō ūsque ad annum sescentesimum quadrāgesimum; Ancus Mārcius annōs XXIV, ab annō a. Chr. n. sescentesimō quadrāgesimō ūsque ad annum sescentesimum sextum decimum; Tarquinius Priscus annōs XXXVIII, ab annō a. Chr. n. sescentesimō sextō decimō ūsque ad annum quingentesimum duodecīgesimum; Servius Tullius annōs XLIV, ab annō a. Chr. n. quingentesimō duodecīgesimō ūsque ad annum quingentesimum quartum et tricēsimum; Tarquinius Superbus annōs XXIV, ab annō quingentesimō quartō et tricēsimō ūsque ad annum a. Chr. n. quingentesimum decimum vel annum urbis conditae ducentesimum quadrāgesimum quartum. 6. Quotum ab urbe conditā numerāmus annum?

34.

1. *Izvrstni so bili zakoni Nume Pompilija, drugega kralja rimskega.* 2. *Tarkvinija Priska, petega kralja rimskega, sta Ankova sinova kruto usmrtila [v] 38. letu [njegovega] vladarstva.* 3. *Ura je 24. del dneva, dan [pa] 365. del leta.* 4. *Leta (= [v] letu) 538. po ustanovitvi mesta [rimskega] ali 216. pred Kristovim rojstvom je premagal Hanibal, najslavnejši vojskovodja kartaginski, Rimljane pri Kanah.* 5. *Ciceron je bil konzul leta 691. po ustanovitvi mesta ali l. 63. pred Kr. r.* 6. *Rojen pa je Arpinec Ciceron l. 648. po ustanovitvi mesta ali 106. pred Kr. r.* 7. *Cir, prvi kralj perzijanski, je kraljeval od l. 559. do l. 529., Darej, četrti kralj [pa] od l. 521. do l. 485. pred Kr. r.* 8. *L. 479. pred Kr. r. je premagalo 100 000 Grkov 370 000 Perzijanov pri Platejah.* 9. *Koliko leto štejemo po Kristovem rojstvu?* 10. *Obkorej (= kolika ura) je? Ura je 10.*

LIII. ¹ Predlog *per* se v takih zvezah ne sloveni.

Prōnōmina.

LIV.

Dives et sapiēns.

Dives: Ō miserandam sapientis fortūnam!¹ Diēs noctēsque studiis operam dās, laetās hominum societātēs vitās omnibusque voluptātibus abstinēs, tamen tibi apud hominēs neque honor neque grātia est, sed semper inopiā urgēris et contemptui es cīvibus. Quōrsūm igitur tam inūtilia et ingrāta studia exercēs?

Sapiēns: Stulte, ignōtās tibi rēs vituperās! Invēstīgāre vērītatem et studēre virtūti difficillimum quidem, sed nōn molestum neque inūtile vel ingrātum studium est. Nam virtūs omnia bona in sē habet et vērītās mihi semper grāta est. Itaque vērītatem invēstīgāns contentus et fēlix, virtūte praeditus dives sum. Sapiēns laetissimus est, si sōlus sēcum est; hominum existimātiōnem nihil cūrat.

Dives: Tam prōsperae fortūnae tuae ego nōn invidēō. Tibi tua, mihi mea placent. Ego omnis doctrīnae expertus mercātūrā quaestuōsā māgnās mihi parāvī divitiās, divitiis autem vitam facilem cūrisque liberam; ita omnibus cupiditātibus indulgēō et praetereā summā apud cīvēs auctōritāte sum. Mercēdem tuōrum studiōrum nullam videō.

Sapiēns: Vehementer errās: neque vita tua cūris libera est, neque studia mea mercēde carent. Divitiis tuīs cotīdiē imminent perīcula: agrīs et hortīs tempestātēs, nāvibus procellae, aedificiis incendia, pecūniae fūrēs; quārē tū perpetuō metū vexāris et divitiis privātus nōn solum mē miserior, sed omnium miserōrum miserrimus eris. Nam tibi omnis spēs in divitiis flūxis, mihi in mē est. Ego enim omnia mea semper mēcum portō. Itaque nullum damnum timeō, nullō, nē mortis quidem metū terreor. Studiōrum autem meōrum grātissima mercēs est sapientia.

Dives: Sapientia! Ō praeclāram vitae miserae mercēdem!!

Sapiēns: Ridēs? Sapientia, rerum divīnārum et hūmānarum scientia, omnium bonōrum māximum est. Sapientia enim mē docet

LIV. ¹ Pri vskliku začudenja ali žalosti stopi oseba ali stvar, ki čut vzbuja, v akuzativ, in sicer z atributom vred, toda brez glagola; slovensčini rabi za ta akuzativ tudi akuzativ ali genetiv; n. pr.: *ō mē stultum* — oj me bedaka! *ō spem fallācem* — oj goljufive nade!

repudiare divitiās, nōn dēsiderāre corporis voluptātēs, aequam servāre mentem in rēbus secundis et adversis. Quia immortalis animus, nōn mortāle corpus melior pars nostrī est, animus semper dominus et rēctor meī² fuit et erit, nōn corpus. Quārē facile corporis abstineō voluptātibus et ita existimō: sapiēns sōlus fēlix est.

35.

1. *Jaz pojem, ti [pa] delaš.* 2. *Slabe tovaršije škodujejo ti največ (= najbolj), o prijatelj!* 3. *Nam naše življenje ni manj drago ko vam vaše.* 4. *Malokateri ljudje so [s] svojo usodo zadovoljni.* 5. *Mnogi [izmed] nas se vas spominjajo (= so vas pomneči).* 6. *Domovina je nam vsem dražja nego naše življenje, kajti je domovina nas vseh skupna mati.* 7. *[Z] nezmernostjo škodujemo sebi.* 8. *Starši so nas bolj pomneči ko sebe, nas bolj ljubijo ko sebe.* 9. *Naši predniki so si pripravljali jedi [s] svojo roko.* 10. *Bog bode z nami, ako bodedo pobožni.*

LV.

1. Deus omnem hunc mundum gubernat. 2. Saepe ab his laudāmur, ab illis vituperāmur. 3. In hac vitā nēmo nostrum semper fēlix est. 4. Illi mendāci hominī fidem nōn habemus. 5. Haec tam māgna perīcula prūdentem vitāvisti. 6. Hominēs nunc hoc amant, nunc illud; nunc huic stultitiae obnoxii sunt, nunc illi. 7. Vitāte societātem hōrum hominum malōrum! 8. Melior est certa pax quam incerta victōria; haec in deōrum manū est, illa in tuā. 9. Cicerō et Dēmostenēs clārissimī antiquitātis orātōrēs fuērunt; hūius patria erat Graecia, illius Italia. 10. Ignāvia corpus hebetat, labor firmat; illa mātūram senectūtem, hic longam adulēscentiam praebet.

LVI.

Fābulae.

1. *Accipiter et columbae.*

Columbae perpetuō ā vulture vexatae accipitrem orāvērunt: Prohibē illum inimicum nostrum columbāriō!¹ Hoc ab accipitre facile impetrāvērunt eumque ad sē invitāvērunt. Sed id praesidium columbis māximae calamitāti fuit. Accipiter enim mox unō diē eārum plūrēs trucidāvit, quam vultur per² longum temporis spatium.

¹ Sloveni / latinski genitiv osebnega zaimka s svojilnim zaimkom: moj!
LVI. ¹ Ablativ ločenja; gl. XIII² — ² Per se ne sloveni.

2. *Caeca cupiditās nocet.*

Mūs cum rānā aliquandō ācrit̄er certābat. Procul eōs spectāvit mīlvus et praedae cupidus advolāvit. Illī pūgnae studiō occupātī perīculum nōn vītant et miserē dilacerantur.

36.

1. *Ta vina so slajša od onih.* 2. *V teh knjigah so mnoge (in) lepe misli modrih mož.* 3. *Vsi poštenjaki izogibljejo se tovaršije onih hudobnih ljudij.* 4. *Clovek je deležen pameti in govora; [s] tema prednostima (= čednostima) prekaša vse živali.* 5. *Delo je koristniše od lenobe; [z] onim krepino telo, [s] to [pa je] slabimo.* 6. *Onega siromašnega moža smo obdarili [z] obleko in denarjem.* 7. *Starši ljubijo svoje otroke; njih blaginja jim je največje veselje.* 8. *Hvaležni bodite staršem, kajti jim dolgujete največ dobrot.* 9. *Ne ugajajo (niso všeč) nam vse slasti; premnoge [izmed] njih škodujejo duši in telesu človeškemu.* 10. *Največja (= najvišja) je bila veljava Agamemnonova in Ahilova v grškem vojstvu; slava njiju junaštva je bila izvenredna (= posebna).*

LVII.

R e k i.

1. Fortēs adiuvat ipse Deus. 2. Opera Deī vidēmus, eum ipsum nōn vidēmus. 3. Imāgō Deī eadem est et in tē et in pauperrimō homine. 4. Nōn omnia eīdem Deus dat. 5. Sibi ipsa virtūs semper est pulcherrima mercēs. 6. Omne animal sē ipsum amat et cūram¹ suī ipsiūs habet.¹ 7. Nōn omnibus idem decōrum. 8. Nōn omnibus hominibus eadem placent. 9. Nōn eaedem rēs omnibus sunt honestae et turpēs. 10. Senectūs ipsa morbus. 11. Piger sibi ipsī obstat. 12. Impium est istud:² Ego ipse mihi proximus sum.

37.

1. *Lenuhi so sami sebi nadležni.* 2. *Cvetlicam ni vedno ista¹ boja.* 3. *Vzrok te [tvoje]² revščine je tvoja lenoba.* 4. *Čednost samo bolj ljubimo ko slavo čednosti.* 5. *Jaz in ti sva v isti občini rojena.*

LVII. ¹ *Cūram meī ipsiūs habēō* (skrb imam samega sebe =) skrbim za samega sebe. — ² Dostavi: *verbūm* ali *dictum* (beseda)!

37. ¹ Isti, a, o = *idem, eadem, idem*. — ² Ta, če stoji pri njem mo j, naš, ali pa če se samo razumeva, latini se sploh s *hic, haec, hoc*; če pa poleg njega stoji ali se samo razumeva tvoj, vaš, latini se navadno z *iste, ista, istud*. —

6. Ta² vzgled kreposti tvoje mi je³ v veliko veselje.³ 7. Istim ljudem niso vselej iste navade. 8. Te tvoje jeze se ne bojimo. 9. Otroci istih staršev so [si] včasih med seboj prav nepodobni. 10. Moj brat in njegov⁴ prijatelj sta istega dne vojena. 11. Zivljenje Nestorja samega je prav kratko, ako je primerjamo z večnostjo. 12. Državljeni iste države so pokorni istim zakonom in gosposkam; poleg tega so jim ista prava, ista sodišča (= sodbe).

LVIII.

Equus et asinus.

Asinus sarcinīs onustus equum ōrāvit: Levā mē, quem¹ sarcinae nimis gravant, oneris parte! Sed equus superbus comitī auxiliium suum recūsāvit. Nōn multō post asinus labōre dēfatigātus in viā animam efflāvit. Tum is, quī eōs agitābat, omnibus, quās asinus portāverat, sarcinīs et insuper pelle asinī mortuī equum onerāvit. Serō igitur hic superbiam suam dēplōrāvit.

LIX.

Dē Thēseō.

In Crētā insulā Daedalus aedificāverat labyrinthum, aedificium flexuōsarum plēnum viārum. Ibi taetrum mōnstrum habitābat, cūius membra partim hūmāna, partim taurīna erant. Id mōnstrum, cui nōmen erat Mīnōtaurus, ā saevō insulae, quam suprā nōmināvimus, tyrannō captivīs saginābatur. Inter miserandās illās victimās quondam etiam Thēseus erat, rēgis Athēniēnsium filius. Is cum sociīs, quōrum plūrimī Athēniēnsēs erant, labyrinthum intrāvit et longum filum, quod Ariadna, tyrannī illius filia, benignē ei dōnāverat, ad portam alligāvit, certam viam in vāstī aedificiī flexūrīs servātūrus. Tum mīrō gladiō, quō eadem Ariadna eum armāverat, fēliciter Mīnōtaurum necāvit et fili illius auxiliō exitum recipērāvit. Deinde celeriter cum amicīs, quibuscum ex patriā nāvīgāverat,¹ et Ariadnā, quae iīs sē applicāverat, ad nāvēs properāvit et tyrannī iram fugā ēvitāvit.

² Gl. XI²! — ⁴ Njegov, njen = njega, nje; njihov, njen = njih.

LVIII. ¹ Relativni zaimki se vjemajo v spolu in številu z imenom, na katero se nanašajo; sklon pa jim določuje njihov predikat.

LIX. ¹ Sloveni: «je bil odplul».

1. Mnogi to¹ grajajo, kar mi hvalimo. 2. Bog je [tisti], ki mu (= kateremu) vse² dolgujemo. 3. Knjiga, ki jo (= katero) imaš v rokah, je tebi zelo koristna. 4. Ta ti je najboljši prijatelj, čegar (= katerega) pomoč ti je v nesreči gotova. 5. [Tisti], katerim so zakoni in prava skupna,³ so državljani iste države. 6. Pravice tistih, ki so državljani v isti državi, morajo jednake biti. 7. Tega¹ vsi ljubijo, čegar krepost je vsem koristna. 8. Ni revež tisti, komur je zadosti, kar ima. 9. Cicerona, ki je bil državo rešil, imenovali so Rimljani očeta domovine. 10. Blažja (= lažja) je starost onih, katere mladina ljubi. 11. Smrt, s katero ima spanje veliko podobnost, ne straši onih, katerih življenje je prosto grehov. 12. Rimljani so premagali skoro vse narode, s katerimi so se bili bojevali. 13. Hvalimo tudi to,² kar² je najboljšemu² najbližje.

LX.

Colloquium inter Albīnum et Paullum.

Albīnus: Quis vērus amīcus est? Paullus: Quī in rēbus adversīs tē iuvat. — A.: Quae amīcītia iūcundissima est? P.: Quam similitūdō mōrum adiuvat. — A.: Quem virum bonum nōmināmus? P.: Quī nēmīnī nocet. — A.: Cūius vīta vērē beāta est? P.: Ēius, quī suā sortē contentus et virtūtis particeps est. — A.: Cui māximae dīvitiae sunt? P.: Quī eas nōn dēsīderat. — A.: Quod vitium turpissimum est? P.: Mendācium. — A.: Cui mendāx māximē nocet? P.: Sibi ipsī. — A.: Quae vitia dīscipulī māximē vitāre dēbent? P.: Ignāviam et mendācium. — A.: Quid est pessimum malum? P.: Bellum. — A.: Quid in bellis pernīcīōsissimum est? P.: Imperium plūrium. — A.: Quās civitatēs optimās nōminās? P.: Quārum lēgēs optimae sunt. — A.: Quibus magistrātibus civēs libenter pārent? P.: Quōrum imperia iūsta sunt. — A.: Quī vir fuit Sōeratēs? P.: Omnium Graecōrum sapientissimus. — A.: Tarquinius Prīscus et Tarquinius Superbus rēgēs Rōmānōrum erant. Utrius fāma melior est? Utrī Rōmānī māiōrem fidem praestābant? P.: Tarquiniī Prīscī fāma melior est eumque Rōmānī magis amābant. — A.: Quālis est animus? P.: Ignōrō.

38. ¹ Ta, tisti, oni pred *quī, quae, quod* latini se navadno z *is, ea, id*, včasih pa se tudi ne preloži. — ² Plural! — ³ Predikat bodi i v latinščini srednjega spola!

39.

Pavel: Kateri človek je Bogu najpodobniši? Albin: Najboljši.
 — *P.: Kaj je dobro in kaj je slabo? A.: Le to je dobro, kar je častno, in le to je slabo, kar je sramotno.* — *P.: Katera napaka je najbolj pogostna? A.: Nehvaležnost (= nehvaležno srce).* — *P.: Katera zmaga je najtežja? A.: Samega sebe premagati.* — *P.: Kateri ljudje so v resnici (= resnično) hrabri? A.: Tisti, ki so sami (= same) sebe premagali.* — *P.: Katero deželo moramo najbolj ljubiti? A.: Domovino.* — *P.: Kaj je domovini najnevarniše? A.: Nesloga državljanov.* — *P.: Komu je smrt najpodobniša? A.: Spanju.* — *P.: Katerim ljudem dolgujemo največje dobrote? A.: Staršem in učiteljem.* — *P.: [Po] katerih rečeh najbolj prekašamo živali? A.: [Po] pameti in govoru.* — *P.: [V] katerem letnem (= leta) času so noči najdaljše, dnevi najkrajši? A.: [Po] zimi.* — *P.: Katerih narodov dejanja so se že [v] starih časih najbolj slavila? A.: Dejanja Atencev in Rimljanov.* — *P.: Ciceron in Demosten sta najizvrstniša govornika starodavnosti. Katerega [od obeh] slava je večja? A.: Demostenova.*

LXI.

Reki.

1. Corpus quasi receptāculum aliquod animi est. 2. Qaeque lēx aut iubet aliquid aut vetat. 3. In summā miseriā tamen aliqua spēs hominum animōs cōfirmat. 4. Malum nullum sine aliquō bonō est. 5. Iūstissimus est is, qui suum cuique¹ dat. 6. Suae quisque¹ fortunae faber. 7. Vultus sermō quidam tacitus mentis est. 8. Quaedam² cum bēstiis hominī commūnia² sunt. 9. Omnēs hominēs quibusdam vitiis et virtūtibus praediti sunt. 10. Ex³ vitiō aliūs sapiēns emendat suum. 11. Qui alteri insidiās parat, saepe sibi ipse maxīmē nocet. 12. Cui placet alterius, (ei) sua nimirum odiō est sors. 13. Nōn ūnius tantum urbis, sed tōtius hūius mundi civēs sumus. 14. Nōn sibi sōli nātus est homo, sed patriae, parentibus, amicis. 15. Nulli hominī perpetuum bonum⁴ est. 16. Quam saepe veniae particeps erat, qui in⁵ aliōs misericordiae expers fuerat!

LXI. ¹ Quisque se zaimkoma suus 3 in sui, sibi, se zapostavlja. — ² Gl. XXXV²! — ³ Tukaj = po (z mestnikom). — ⁴ Gl. XIII²! — ⁵ Tukaj = do (z genetivom).

LXII.

Fābulae.

1. *Lūscinia et acanthis.*

In eādem cūiusdam hortī arbore lūscinia et acanthis erant. Prope eam arborem hortī dominus eiusque filius sedent et avēs observant. Subitō utriusque animus suāvissimō alterius avis cantū dēlectātur. Fīlius patrem interrogat: «Utra illārum avium tam suāviter cantāvit? Certē ea, cūius pennae pulchriōrēs sunt.» «Errāvistī,» inquit pater; «quae splendidis pennīs ōrnāta est, eius vōx minus suāvis est quam illius, cūius pennae nūllum splendōrem habent.»

2. *Duae pērae.*

Deus hominī duās pērās dōnāvit. Hārum alteram suis vitīis refertam in umerīs post sē habet, alteram, in quā aliōrum hominum vitia sunt, ante sē; quārē sua vitia rārō videt et clēmenter iūdicat, alterius (vitia) ācriter spectat et libenter vituperat.

3. *Pīca et columba.*

Pīca et columba, quae pāvōnem salūtāverant, in reditū unā ambulābant. «Valdē mihi,» inquit pīca, «pāvō displicet: nūllius ferē avis vōx tam ingrāta est, nūllius pedēs tam taetri sunt.» Mitis columba: «Vitia eius,» inquit, «minus observāvi quam corporis fōrmam pennārumque varietātem et pulchritūdinem.»

40.

1. Ce je kaj veljave v meni, dolgujem [jo] svojim sodržavljanom.
 2. Tudi v najboljšem človeku je kakšna¹ napaka. 3. So neke živali, v katerih je nekaj pameti podobnega (= podobno). 4. Vsak² svoje³ hvali. 5. Nobenega človeka življenje ni brez bolij. 6. Kreposti sami dolgujemo slavo. 7. Nobena životinja ni drugi [izmed dveh] jednaka. 8. Vsakdo² ljubi sebe bolj ko druge. 9. Neke vrste ptic odleté jeseni v Afriko. 10. Mnogo je zverij (= mnoge so zveri), katerih hrana so živali druge vrste. 11. Navada nekaterih (= nekih) ljudij je, grajati vse: dobro in slabo. 12. Rim je bil glavno mesto celega vladarstva rimskega. 13. Vsakdo² je pri⁴ svojem poslu skrbniši nego pri⁴ ptujem. 14. Marsikateri naših sodržavljanov so sedaj revni, ki so bili [prej] bogati.

40. ¹ Aliquis 3! — ² Gl. LXII 1! — ³ Plural! — ⁴ In (z ablativom)!

LXIII.

R e k i.

1. Stulte, quid est somnus, gelidae nisi mortis imāgō? 2. In terrā nummus rēx est hōc tempore summus. 3. Nōn omne est aurum, quod splendet. 4. Quālia sunt opera, tālia sunt praemia. 5. Quālis vir, tālis ōrātiō. 6. Quālis rēx, tālis grex. 7. Quot¹ hominēs, tot¹ sententiae. 8. Quot capita, tot sēnsūs. 9. Quod nocet, saepe docet. 10. Quī sē excūsāt, (sē) accūsāt.

41.

1. Nobenega človeka življenje ni večno. 2. Vsakdo je sebi najmanj znan. 3. [Izmed] vseh životinj sta človeku samemu [dana] pamet in govor. 4. Jednemu in istemu zakonu prirode smo vsi pokorni. 5. Zadosti varni ste, ako je Bog z vami. 6. Kateri [od obeh] je marniši? Kdo [izmed] vseh [je] najmarniši. 7. Napake drugih grajati je lažje ko svoje popraviti. 8. Kakoršen gospod, tak hlapec. 9. Kakoršni so v kateri državi prvaki, taki so drugi (= ostali) državljani. 10. Star pregovor velj (= je): Kolikor¹ hlapcev, toliko¹ sovražnikov [imaš].

Spregatev pomožnika esse in njegovih sestav.

LXIV.

1. Sit tibi terra levis!¹ 2. Memorēs este, mīlitēs, pristīnae virtūtis vestrae! 3. Iūdicēs cūstōdēs lēgum et iūrum suntō! 4. Laudāmini, quia sorte vestrā contentī fuistis. 5. In rēbus adversīs fortēs esse dēbētis. 6. Ōrō et obsecrō vōs, ut semper memorēs sitis fragilitātis hūmānae. 7. Beātī essētis, sī probī et prūdētēs fuissētis. 8. Nōtum est, quanta fuerit² diligentia tua. 9. Ignōtum est, quid futūrum sit.² 10. Multis poētīs et artificibus in Ītaliā fuisse utilissimum erat. 11. Brūtus civitātem Rōmānam, quae sub Tarquinii Superbī fuerat dominātiōne, liberāvit. 12. Sī in hāc vitā bonī fuerimus, post mortem beātī erimus.

LXIII. ¹ Gl. LII ¹¹

41. ¹ Gl. LII ¹¹

LXIV. ¹ Nagrobni napis. — ² V odvisnih vprašanjih stoji v latinščini vselej konjunktiv; slovenščini rabi zanj indikativ s členkom da ali brez njega.

LXV.

Dē rērum hūmānārum fragilitāte.

Rēctē saepe interrogātur: Ubi sunt illi, qui ante nōs terrae incolae fuērunt? Fuit enim Trōia, fuit rēgnum Priamī; ubi olim alta et māgnifica aedificia fuerant, iam Augustī aetāte armentum Priamī būstō insultābat et bēstiae catulōs cēlābant. Nunc autem sub vāstōrum mūrōrum ruīnīs Priamī dīvitiās virī doctī in lūcem vocant.¹ Fuistī Priame, fuistis Trōiānī! Sed etiam nōs nōn semper erimus, qui sumus et fuimus, et aliquandō, sī etiam nōs fuerimus, posterī dīvitiās nostrās occupābunt.

42.

1. Nismo taki, kakoršni moramo biti. 2. Vzroki vojn naj bodo vselej pravični! 3. Hlapci naj bodo pošteni in svojim gospodarjem zvesti! 4. Ti nisi bival nas pomneč; mi pa smo bili tebe vedno pomneči. 5. [Z] duhom vidimo tudi bodoče reči. 6. Neznano nam je, kaka [da] bode¹ naša starost. 7. Mir bodi med nami, da bodemo (= smo) Bogu in ljudem všeč. 8. Zgodopisecem ni znano, koliko [da] je bilo vojstvo Hanibalovo (= Hanibalu). 9. Da so bili (= bivšim biti) v bitvi, je hrabrim vojakom prijetno. 10. Romul je bil prav hraber kralj, dasi je bil vedno med pastirji bil. 11. Učenci bi bili bolj učeni, ko bi bili bolj pazljivi bili. 12. Ako bodete skromni bili, bodete vsem všeč.

LXVI.

1. Abesse ā patriā miserum est. 2. In multīs bēstiīs inest audācia. 3. Adestōte omnēs animīs, qui adestis corporibus. 4. Multi nunc absunt, qui olim aderant, et post nōnnūllōs annōs multi alii aberunt. 5. Sī hominibus ratiō et orātiō deessent, animālibus simillimī essent. 6. Campus Marathōnius ab Athēnis circiter decem milia pāssuum aberat. 7. Pecūnia mihi saepe defuit, sed nūmquam mihi animus laetus deerit. 8. Cicerō bellis civīlibus nūmquam intererat. 9. Utinam nōbīs adfuissēs! 10. Cūr plūrēs diēs ab urbe āfuistī, amīce? 11. Inimicī Alcibiadem absentem accūsāvērunt. 12. Dux exercitūs nostrī aberat; sī adfuisset, hostēs victōrēs nōn essent.

LXV. ¹ In lūcem vocāre — (na luč klicati =) na dan spravljati.

42. ¹ Gl. LXIV ²!

43.

V Sokratu je bivala največja (= najvišja) modrost. 2. Često so telesa učencev navzočna, duh (plūr.) [pa] odsoten. 3. Pravi bóli ne dostaja besed (= ne dostajajo besede). 4. Ciceron, najslavnejši govornik rimski, je vselej pomagal svojim prijateljem. 5. Neznano je, koliko časa [da] je bilo¹ med Homerjem in Kristom (vmes). 6. Siromakom ne pomagati, premda si bogat, je greh. 7. Mnogi ljudje bi bili prav bedni, ako bi jim sodržavljani ne pomagali. 8. Ako se bodete le jedne bitve udeležili,² nikoli ne bodete željni vojne. 9. O da bi bil [ti] pričujoč bil (= prisostvoval) pri (= v) moji najhujši (gravis) nezgodi! 10. Ko bi bili [vi] v šoli bolj [z] duhom navzočni bili nego [s] telesom, bivala bi sedaj v vas večja modrost. 11. Podobe odsotnih prijateljev so nam drage. 12. Navzoč (bivši) biti pri (= v) nevarnosti prijatelja in mu ne pomagati (pomogši biti) je sramotno.

LXVII.

1. *Silentiō tuō scelus subest. 2. Obes nēminī, prōdes omnibus!* 3. *Ignōrātiō rērum futūrārum plūs prōdest quam scientia prōdesset.* 4. *Multīs prōdesse et multīs prōfuisse māgna laus est.* 5. *Reī pūblicae Rōmānae cōsulēs praefuērunt.* 6. *Senēs saepe tempora praesentia vituperant.* 7. *Ignāvia animīs semper offuit, indūstria prōfuit.* 8. *Interesse societātibus malōrum bonae fāmae multum obest.* 9. *Mala exempla nōbīs obsunt, bona nōbīs multum prōderunt.* 10. *Ex pugnā circiter centum et trīgintā milia hominum superfuērunt.* 11. *Utinam bellī perītī ducēs exercituī semper praesentent! certē civitās etiam in bellō tūta esset.* 12. *Stulta sunt ista verba tua: Prōderō iīs, quī mihi prōfuerint, oberō iīs, quī mihi offuerint.*

44.

1. *[Pod] tistimi tvojimi besedami tiči zavist. 2. Hanibal je bil v Hispaniji po očetovi smrti vsem konjenikom na čelu. 3. Dober mož je tisti, ki mnogim koristi, nikomur ne škodi. 4. Svojim sodržavljanom v prid (bivši) biti je [znamenje] blage (= dobre) duše. 5. Ni nam znano, kdo [izmed] nas [da] bode preostal po bitvi. 6. Po hudem (gravis) porazu ni preostalo nesrečnim meščanom nič drugega (= drugo) razun orožja in lađij. 7. Malokateri tistih so preostali, ki so se bili boja udeležili. 8. Ko bi bili stali izkušeni vodniki Perzijanom na*

čelu, ne bil bi njih poraz tako silen (= velikanski) bil. 9. Sovražniki nam dostikrat niso škodili, ampak (so) koristili. 10. Kjer vzgledi niso koristili, tudi besede ne bodo koristile. 11. Sedanost (= sedanje) je gotova, bodočnost (= bodoče) negotova. 12. Ko bi bil [ti] drugim koristil, pomagali bi sedaj drugi tebi. 13. Ljudje naj si drug drugemu (= med seboj) koristijo!

LXVIII.

Fabulae.

1. *Dē cucūlō ambitiōsō.*

Sturnus, quī diū hominum societātī interfuerat, ex caveā ēvolāvit. Eī cucūlus, in quō māgna inerat ambitiō, appropīnquat explorātūrus hominum dē cantū suō iūdicium. «Quid,» inquit, «hominēs dē lūsciniā nārrant?» Ille respondet: «Valdē laudātur lūsciniāe cantus.» «Quid dē alaudā?» «Etiam hūius carminibus multī dēlectantur.» «Quid dē coturnice?» «Etiam coturnicis vōcī nōn dēsunt laudātōrēs.» «Quid autem dē mē iūdicant?» «Hoc,» inquit sturnus, «īgnōrō; nūsqvam enim dē tē fuit sermō.» Īrātus āvolat cucūlus dēstīnatque in posterum suum semper ēvocāre nōmen, nē stultī hominēs īgnārī essent cucūlī.

2. *Viatōrēs et asinus.*

Duo viatōrēs forte errantem asinum vident. Hunc uterque possidēre studet. Dum illī diū et ācritēr dē asinō certant, asinus ipse longe āfuit. Huic illōrum discordīa prōfuit, ipsīs offuit.

LXIX.

1. Corpus necāre potestis, animum nōn poteritis. 2. Ulixēs docet, quid possit patientia et prūdentia. 3. Alcibiadēs Athēniēnsibus et prōdesse et obesse plūrimum poterat. 4. Nēmō potuit beātus esse sine virtūte. 5. Quis Deī beneficia numerāre pōsset? 6. Quī prōdesse nōn potuit, fortāsse obesse poterit. 7. Obesse potuisse, sed nōn ofuisse laus¹ est. 8. Utinam ā culpā abesse² potuissēs! 9. Nullā rē facilius conciliāre benevolentiam multitūdīnis possunt īī, quī rei pūblicae praesunt, quam abstinentiā et continentiā. 10. Sī Graeci concordēs fuissent, nūmqvam eōs Philippus, rēx Macedonum, superrāre potuisset.

LXIX. ¹ *Laus est* — je hvala = je hvalno. — ² *Abesse ā culpā* — odaljen biti od krivde = prost biti krivde.

LXX.

Lacedaemoniōrum cēnae condīmenta.

Tyrannus quīdam Lacedaemoniōrum cēnae adfuit et quamquam ieiūnus erat, iūs illud nigrum, quod cēnae caput¹ fuit, gustāre nōn potuit. «Cūr nōn cēnās, amice,» interrogat is, quī cēnae praeerat. «Nōn possum; cibus vester nōn est suāvis.» «Suāvis esset, nisi condīmenta dēfuissent.» «Quae condīmenta dēsunt?» «Labor, sūdor, cursus, famēs, sitis; hae enim rēs Lacedaemoniōrum cēnae condīmenta sunt.»

45.

1. Človek more človeku največ i koristiti in škoditi. 2. O da bi mogli [mi] tako modri biti ko Sokrat! 3. Brez skrbnosti oblastnikov država [pač] ne bi mogla (cōniūnct. praesent.) bivati (= biti). 4. Poštenjaki smo, ako koristimo, komur moremo, [in] ne škodimo nikomur. 5. V resnici (= resnično) hrabri so bili tisti, ki so mogli bedni biti. 6. Pravičnost brez previdnosti bode mnogo premogla, previdnost brez pravičnosti ne bode premogla ničesar. 7. Modri možje bodo mogli tudi v nesreči zadovoljni biti. 8. Dostikrat so škodili tisti, ki niso bili mogli koristiti. 9. Mnogi bi bili srečniši, ko bi bili mogli svoje strasti brzdati (= krotiti). 10. Vsem smo koristili, katerim smo mogli koristiti.

LXXI.

R e k i.

1. Neque nulli sis amicus neque omnibus! 2. Inopi multa dēsunt, avārō omnia. 3. Nulli rosae deest spina. 4. Nōn omnia possumus omnēs. 5. Lēgum omnēs servī sumus, ut liberī esse possimus. 6. Prōdest cautēla plūs quam postrēma querēla. 7. Prōdesse difficile, obesse facile est. 8. Deō nihil obscurum esse potest. 9. Proximī estōte bonīs, sī optimī esse nōn potestis! 10. Concordia semper prōfuit et prōderit, discordia semper offuit et oberit. 11. Nihil vōbīs prōdestis, sī deestis patriae.

12. Dōnec eris fēlix, multōs numerābis amicōs;

Tēpora sī fuerint nūbila, sōlus eris.

LXX. ¹ Cēnae caput = glavna jed.

Prva konjugacija.

LXXII.

1. Corpus ōrnāmus, ōrnēmus etiam animum! 2. Amēmus patriam et fortiter pūgnēmus prō ēius salūte! 3. Etiam dūra saxa aquā cavantur. 4. Cīvēs cum cīvibus dē virtūte certantō! 5. Nullā difficultāte fatigāmini,¹ discipuli! 6. Probōs laudātōte, improbōs castigātōte! 7. Nēmō laudātor ā nōbīs nisi bonus; omnēs malī vituperantor! 8. Obtemperēmus medicī praeceptīs, ut sānēmur! 9. Parva scintilla māgnās flammās excitāre potest. 10. Nūmquam virtūs Lacedaemoniōrum satis dignē celebrārī poterit. 11. Ab aliīs laudārī melius est quam ā sē ipsō. 12. Ā nullō populō Graeci doctrinā superārī poterant.

46

1. Bog ti daj, kar želiš! 2. Čas leči tudi najhujše (= največje) bóli (pass.). 3. Učenci naj ljubijo svoje učitelje tako, kakor učenje¹ samo! 4. Bog nam zapoveduje, da naj ljubimo vse ljudi, ne le prijateljev, ampak tudi sovražnike. 5. Želimo, da nas v tej reči podpirate (pass.). 6. V nesreči ohranite [si] ravnodušje! 7. Vsi nesrečniki (= nesrečni) naj bodo podpirani! 8. Oprosti se smrtnega (= smrti) strahu! 9. Otroci naj svoje starše ljubijo; starše ljubiti bodi jim prvi zakon! 10. Hvaljen biti od bedakov ni hvala; od hudobnih ljudi hvaljen biti [pa] je sramotno. 11. Skrbite, da bodete domovino vedno ljubili!² 12. Utrjujte [si] telesa [z] delom, o mladeniči, da bodete mogli² vse težave življenja pogumno prenašati!

LXXIII.

Dē Lacedaemoniōrum lēgibus.

Inter sevērās Lacedaemoniōrum lēgēs multae sunt, quās laudāre nōn possumus. Aliae autem etiam ā nōbīs probārī dēbent, nam eārum auctōritās aeterna est. Ex hīs imprīmīs nōnnūllae dē puerōrum disciplinā lēgēs commemorantur! Sunt autem hae: Senēs observā! Quī senēs observat, etiam ab hominibus observātur. Adulēscēns, quī senibus dēbitum honōrem nōn det,¹ ā nullō honōrētur,

LXXII. ¹ Sloveni ta pasivni imperativ z glagolom: «dam se...» (gl. VI³¹).

46. ¹ V latinščini plural! — ² *Cōiunct. praesentis!*

LXXIII. ¹ Sloveni ta konjunktiv s sedanjikovim pogojnkom!

sed castigātor! Nūmquam malō lucrō occaecātor, nē aliī iniūriāe tē incūsēt! Irācundiā nē superāmini, ō adulēscentēs! Cupiditatēs domātōte!

LXXIV.

1. Graeci et Rōmānī mortuōs cremābant, nōs (eōs) humāmus. 2. Si fortiter pūgnābitis, patriam servābitis. 3. Vitēs apud Rōmānōs propter māgnitūdinem inter arborēs numerābantur. 4. Numerābantur sententiae, nōn ponderābantur. 5. Multī aedificia et hortōs statuīs ōrnārent, nisi pecūnia deesset. 6. Rōmānī bellābant nōn solum, ut liberī essent, sed etiam, ut imperārent. 7. Rēs pūblica, sī optimī (ei) praeessent, bene administrārētur. 8. Athēniēnsēs in campō Marathōniō pūgnāvērunt, ut Graeciae libertās servārētur. 9. Sānōs lūscinae cantantēs valdē dēlectant, aegrōtōs autem, somnum dēsīderantēs, vexant. 10. Etiam occāsio peccandī vitātor! 11. Tolerandō, nōn plōrandō molestiās superābitis. 12. Amīcitia virtūte sōlā concilianda et cōservanda est.

47.

1. Rimljani so ukraševali (= krasili) svetišča božja (= bogov) [z] deli grških umételnikov. 2. Često bodete grešili, ako ne bodete ugajali svetom modrih mož. 3. V občih nadlogah se bodemo vselej [s] kako nado tolažili (= razveseljevali). 4. Pogostokrat je bilo to vzrok in začetek sreče, kar se je imenovalo nesreča. 5. Ko bi lakomniki vladali, bili bi kmalu vsi državljani reveži. 6. Vsi bi vas ljubili (pass.), ko bi bili pošteni in pobožni. 7. Učitelji bi vas hvalili (pass.), učenci, ko bi bili marljivi bili. 8. Zakon je volja Božja, dobro zapovedujoča, slabo prepovedujoča. 9. Blodečim pokažimo pot! 10. Atenci so rešili svobodo Grecije, hrabro se boreči na maratonskem polju. 11. Lažja je umélnost zapovedovanja nego ugajanja. 12. Škodljive živali se [morajo] usmrtiti, ne mučiti (= so usmrtiti se imajoče, ne mučiti se imajoče).

LXXV.

Fābulae.

1. *Lupus et pāstōrēs.*

Pāstōrēs, quī ovem aliquandō māctantēs convīvium parābant, lupus appropinquāns hīs verbis vituperābat: «Quantopere clāmārētis, sī āgnūm ego lacerārem! At vōs impūne māctāvistis ovem.» Tum ūnus ex pāstōribus: «Nōs,» inquit, «nostram ovem māctāmus, nōn aliēnam.»

2. *Stulta superbia.*

Haedus stāns in tēctō casae in lupum praetermeantem contumēliās iactābat. At eās nōn cūrāns lupus haedō succlāmāvit: «Nōn tū, sed tēctum mē increpitat.»

48.

Primeren odgovor.

L. 480. pred Kr. rojstvom se je Greciji približevalo velikansko vojstvo Kserksa, kralja perzijanskega. Domovino so branili (pass.) pred vsemi drugimi (= zlasti) Lacedemonci, [sicer] tako malobrojni (= tako malo jih [po] številu), da so jih ošabni Perzijani [kar] prezirali (imperf. pass.). Že se je bližala prva bitva [ob] najbolj vročem letnem (= leta) času. Tedaj je omenil jeden izmed Perzijanov v pogovoru z lacedemonskim vojakom: «Neba ne bodete videli (= gledali) od množice naših kopij in pušic!» Lacedemonec pa je dejal: «Borili se bomo torej v senci.»

LXXVI.

Dē Pīsōne ēiusque servō.

Pīsō, ōrātor Rōmānus, servīs suīs ante omnia taciturnitātem commendāverat. «Nihil,» inquit, «commemorābitis, nihil nārrābitis, nisi ipse vōs interrogāverō.» Aliquandō cum aliōs tum Clōdium quendam, amicum suum, ad cēnam invitāverat. Hōra cēnae instābat. Aderant cēterī omnēs, sōlus Clōdius exspectābātur. Cum dē adventū ēius iam dēspērārētur, Pīsō servō, quī convīvās invitābat: «Quid?» inquit, «num forte Clōdium nōn invitāvistī?» «Invitāvl.» «Cūr igitur nōn adest?» «Quia invitātiōnem recūsāvit.» Tum Pīsō: «Cūr id nōn statim nūntiāvistī?» Servus respondet: «Quia id mē nōn interrogāvistī.»

LXXVII.

Fābula dē cervō.

Cervus in fonte imāginem suam videt; dum cornua rāmōsa laudat crūrumque nimiam gracilitātem vituperat, vēnātōrum vōcibus subitō exterrētur. Iamque celeritāte pedum vltam servāvisset, nisi cornua rāmōsa ēius fugam per dēnsam silvam retardāvissent. Cum canēs adessent eumque mōrsibus lacerārent, exclāmāvit: «Nunc dēmum videō, quam ūtilia mihi crūra fuerint, quae vituperāveram, et quam perniciosā cornua, quae laudāveram.»

LXXVIII.

Reki.

1. Nēmo hominum tam bonus fuit, ut nūquam peccāverit. 2. Sī ūnum castigāveris, centum ēmendābis. 3. Quis est, quī honōrem aut sapientiam sine labōre et operā parāverit? 4. Māgnam dēdecus est adversārium nōn virtūte, sed scelere superāvisse. 5. Sī bonam fāmam servāveritis, satis dīvitēs eritis. 6. Errāvisse minus turpe est quam in errore persevērāre. 7. Nōn erit excūsatiō peccātī, sī amīcī causā peccāveris. 8. Quī aequam mentem in rēbus adversīs servāverit, is vir fortis nōminābitur. 9. Quī aliīs bene obtemperāverint, bene imperābunt. 10. Aliōs in rēbus adversīs sublevāvisse iūcundius est quam aliōrum auxilium dēsiderāvisse.

49.

1. Kipe hrabrih mož, ki so bili domovino oslobodili, ukrasili smo [z] venci. 2. Kdo je tako dober, da bi bil vedno ugajal (cōn-iūct. perfecti) zakonom? 3. Kakor bodemo [prej] pozdravili, tako se nam bode odzdravljalo (= bodemo odzdravljani). 4. Ko je bil Ciceron državo rešil, imenovali so ga sodržavljani očeta domovine. 5. Ako si bodeš [prej] mnogo denarja pridobil, štel bodeš mnogo prijateljev. 6. Nesrečnikom svojo pomoč odreči (= odrekši biti) je velika sramota. 7. Toliko je bilo sovraštvo Hanibalovo [do] Rimljanov, da je je ohranil (tje) do svoje smrti. 8. Ako bi bili [vi] ugajali volji [svojih] učiteljev, ne bili bi od vseh grajani. 9. Kdor bo [prej] državo rešil, imenoval se bode dober državljan. 10. Rešiti (= da je kdo rešil) državljana v boju je bila pri Rimljanih največja slava.

LXXIX.

Dē Simōnide.

Simōnidēs, ēgregius Graecōrum poēta, in multis Asiae urbibus carmina sua cantāns māgnās dīvitiās sibi parāverat. Eā pecūniā onustus nāvem intrāvit, patriam dēsiderāns. In marī subitō saevā tempestāte nautae occupantur. Circumcursant omnēs, quī in nave erant, trepidant dē bonīs¹ suīs, vilia et pretiōsa prōmiscuē captantēs. Ūnus Simōnidēs prūdentē dē solā vitā cōservandā cōgitābat. Inter-

LXXVIII. ¹ Sloveni ta konjunktiv *perfecti* s pogojnikom preteklega časa!

LXXIX. ¹ *Bona, ōrum* tukaj = blago, imovina.

rogātus, cūr divitiās suās nōn cūrāret, respondet: «Omnia mea mēcum portō.» Cēterōrum aliōs gravibus sarcinīs onerātōs undae dēvorāvērunt, aliī in orā a pīrātīs spoliātī et necātī sunt,² aliī, quī vitam servāverant, mendicantēs proxima oppida et vicōs peragrābant. Contrā Simōnidēs, nihil nisi artem suam sēcum portāns, nōn solum fēliciter ad litus natāvit³ et pīrātārum rapīnās⁴ ēvitāvit, sed etiam ab omnibus illārum ōrārum incolis clārus poēta salūtātus brevī tempore arte suā pristinās divitiās recipēravit.

LXXX.

«Vestīgia terrent.»

Leō, quī senectūte adeō dēbilitātus erat, ut vīrēs ad¹ vīctum comparandum eī deessent, morbum simulāvit. Plūrima ēiusdem silvae animālia adventābant aegrōtum rēgem vīsītātum, sed omnia ab eō dēvorāta sunt. Ita cum iam māgnus eōrum numerus necātus esset, etiam vulpēs pristinō rapīnārum sociō dolōrem dēclārātūra appropinquāvit et cautē ante spēluncam stāns aegrōtum salūtāvit. Interrogāta ā leōne eam dēvorātūrō, cūr nōn intrāret: «Vestīgia,» inquit, «terrent, quae omnia vidēō adversus tē spectantia, nūlla retrōsum. Dubitāre igitur nōn possum, quīn omnēs bēstiae, quae spēluncam intrāverant, ā tē dēvorātae sint. Itaque nōn intrāre melius vidētur; nam minus acerbum mihi erit, ā tē, sī carne meā satiātus nōn eris, inurbānitātis incūsātam (esse) quam dilacerātam esse.»

50.

Umirajoči volk.

Umirajoč volk je dejal, svoje življenje premišljajoč: «Zloben sem sicer bil, toda ne najzlobnejši. Nekoč nisem raztrgal ovce, katera je bila zašla od črede, dasi je bilo lahko požreti [jo]. [Ob] istem času sem ravnodušno (= [z] ravno dušo) prenesel psovanje od neke ovce izuščeno (= na-me metano).» Lisica pa pravi: «Vse to potrjujem; kajti je bila [v] istem času ona požrta kost v tvojem žrelu, katere te je pozneje oprostil žrvav.»

² Indikativ *perfecti passivi* v zgodovinskih pripovedih (= *perfectum historicum*) sloveni s pluskvamperfektom, ako ne maraš pasivnega stavka pretvoriti v aktivnega! — ³ Sloveni: «je priplaval (splaval)»! — ⁴ V slovenščini zadostuje singular.

LXXX. ¹ Tukaj = za (z akuzativom).

LXXXI.

Reki.

1. Somnia nē cūrēs! 2. Tempora mūtantur et nōs mūtāmur in illis. 3. Incertum est, quō locō¹ tē mors exspectet; proinde tū illam omni locō¹ exspectēs! 4. Ōrandum est, ut sit mēns sāna in corpore sānō. 5. Terra mūtāta nōn mūtāt hominis mōrēs. 6. Ab hominibus probis laudātum esse māxima laus est. 7. Ab hoste superātum esse nōn est māximum dēdecus; sē ipsum superāvisse māxima et difficillima victōria est. 8. Prūdentia nōn castīgat, quod peccātum sit, sed nē peccētur. 9. Rēs pūblica in māgnis periculis servābitur, sī cīvium concordia servāta erit. 10. Quō diē et quā hōrā animi nostrī ex corpore migrātūrī sint, nōbis Ignōtum est. 11. Mōrēs suōs ēmendātūrū esse, sed nōn ēmendāvisse nōn est laus. 12. Melior et tūtior est certa pāx quam spērāta victōria. 13. Simulāta amīcītia nōn diū manet. 14. Dolōrēs praeteriti saepe nōn sunt iūcundī commemorātū.

15. Quid magis est saxo durum? quid mollius unda?

Dūra tamén molli sáxa cavántur aquá.

51.

1. Nasičen lev ni škodljiv, ranjen [pa] nevaren. 2. Zakaj je rimsko starejšinstvo imenovalo (pass.) Cicerona očeta domovine? 3. Malokateri [izmed] vas so staršem tako ugajali, da niso bili nikdar kažnjeni. 4. Hanibal je bil Rimljane velikrat premagal (pass.), toda naposled (tandem) so Rimljani Hanibala premagali (pass.). 5. Rimljani od Hanibala v beg zapojeni vendar niso obupali. 6. Ko bi ne bil Hanibal oslabljen [po] zavisti svojih sodržavljancev, bil bi morda Rimljane premagal. 7. Ako se naše nravi poboljšajo (futūr. exāct.), bodo se tudi naši časi hvalili. 8. Od dobrih ljudi pohvaljenemu biti mi je bila v nesreči velika tolažba. 9. Vsem dobro zapovedovati hoteči morajo od vseh ljubljene biti. 10. Ladjati hoteti, pa ne misliti na (dē) nevihto je [znamenje] lahkomišelnega človeka. 11. Ne dvojimo, da (quīn) se bodo preselile duše dobrih [ljudij] po smrti v bivališča izveličancev (= blaženih). 12. Perzijani so prihajali s silnim vojsvom

LXXXI. ¹ *Ablatīvus locī* (ablativ kraja) na vprašanje kje? navadno s predlogom *in* (*in urbe, in silcā*), brez predloga pa pri *locus* s kakim atributom in pri vsakem drugem krajevnom določilu s *tōtus*: *hōc locō, certō locō* na tem mestu, na določenem mestu; *tōtā Asiā, tōtā urbe* po vsej Aziji, po vsem mestu.

pustošit grška mesta in polja. 13. Mnoge reči so težke prenašati (supīn. na ū); vendar je vaša dolžnost [jih] prenašati; [s] pogumnim (fortiter) prenašanjem si bodeite pridobili slave (akuzat.).

LXXXII.

1. Deum esse apertum est. 2. Epicūrus hominum animōs immortalēs esse negābat. 3. Antīquōs cubantēs cēnāvisse nōtum est. 4. Remum ā Rōmulō frātre necātum esse scriptōrēs Rōmāni narrant. 5. Amīcitiā nisi inter bonōs esse nōn posse vērū est. 6. Tōtum hunc mundum a Deō creatum esse nōn ignōrāmus. 7. Nōs ex hāc vitā in aliam et beātīōrem migrātūrōs esse spērāmus. 8. Omnēs spērāmus patriam ex hīs perīculīs mox servātum irī. 9. Hannibal iūrāvit sē semper cum Rōmānis bellātūrum esse. 10. Opiniō erat libertātem Graeciae ā Rōmānis revocātum irī.

52.

1. Neki modrijan je trdil, da sneg ni bel (= je zanikaval, da je sneg bel). 2. Vemo (= ne ne vemo), da more človek človeku največ i koristiti i škoditi. 3. Star zakon je prepovedoval mrtvece v mestu pokopavati ali sežigati (= da se mrtveci v mestu pokopavajo ali sežigajo). 4. Upamo, da bode zdravnik bolnega očeta ozdravil (pass.). 5. Znano vam je, da je Romul s [svojim] bratom Remom sezidal mesto rimsko (= Rim) l. 754. pred Kr. rojstvom. 6. Modri Simonid je trdil, da nosi vse svoje [reči] s seboj. 7. Učitelji vedno upajo, da bodo učenci poboljšali svoje slabe nravi. 8. Znano je, da je Sokrat [v] modrosti prekosal (pass.) vse modrijane starodavnosti. 9. L. 203. pred Kr. rojstvom je Hanibal pričakoval, da bode [njegov] brat premagal (pass.) rimske vojske v Galiji. 10. Mnenje je bilo, da se sovrražniki ne bodo dolgo bojevali, ampak da bodo kmalu v beg zapojeni.

Druga konjugacija.

LXXXIII.

Amīcus certus in rē incertā probātur.

Amīci duo per immēnsam silvam sub vesperum ambulāntēs subitō procul ingentem ursum vident. Tum ūnus celeriter in rāmīs proximae arboris sē occultāvit; alter, quī forte ex pedibus labōrābat, neque cursū neque āscēnsū in arborem sē ex perīculō servāre potuit

et iam certam ante oculos mortem habebat. Tum verò occursat (eius) animò magistrum in scholā quondam nārrāvisse ā bēstiā illā corpora mortuōrum nōn attrēctārī. Itaque ad terram sē dat spīritumque continet, ut nullum vitae vēstīgium appāreret. Murmurāns appropinquat ursus, omnēs iacentis corporis partēs pertentat, dēnique dēmigrat hominem esse mortuum putāns. Tum ambo amīcī timōre liberātī porrō ambulant. Inter viam is, quī in arboris rāmīs sē occultāverat, alterum per iocum interrogat, quid in aurem iacenti ursus insusurrāvisset. «Cum alia multa,» respondet ille, «tum pulchram quandam sententiam, quam et ipse memoriā tenēbō et tibi suādēō, ut infixam in animō habeās: Amīcus certus in rē incertā probātur.»

LXXXIV.

Asinus et vulpēs.

Asinus olim leōnis pellem sibi comparāverat, in quā latēns cēterās bēstiās terrēbat. Vulpem quoque terrēre tentāvit, sed haec: «Faciēs tua atrōcīssima,» inquit, «māximō mihi esset terrōrī, nisi vōx tua mē docēret, quālis essēs leō.»

53.

Konj in osel.

Osel, kateremu je dajal (= prožal) gospodar po težkih delih le plev (āccūsāt.), obžaloval je svojo usodo ter blagroval konja, češ da mu, nikdar težko delajočemu, daje (imperfect.) gospodar vedno (veliko) obilico krme. Ko pa je bil konj, ranjen v vojni, izdihnil, objokoval je osel njegovo ter poveličeval svojo usodo.

LXXXV.

Dē Athēnīs antiquīs.

Inter Graeciae regiōnēs nōminis glōriā ēminēbat Attica, cūius caput Athēnae erant. Dē hāc urbe deōs inter sē certāvisse poētae nārrant. Certum est nullam umquam urbem tot poētās, tot ōrātōrēs, tot sapientēs totque in omnī virtūtis genere insignēs virōs prōcreāvisse. Eius rēs bellicae tantae erant, ut Athēniēnsēs meritō ab omnibus Graecīs in numerō nōn solum fortissimōrum, sed etiam bellī peritissimōrum ¹ habērentur; pācis quoque artēs ita exercēbantur,

LXXXV. ¹ *Belli peritus* = vešč v vojni.

ut Athēnae hāc laude nōn minus quam bellī glōriā splendērent. Arx ibi sive Acropolis erat, unde lātus in mare prōspectus patēbat. Ascēnsus ad eam per Propylaea fuit, splendidum Periclis opus. Cum ipsā urbe per longōs mūrōs cōniūctus erat portus Pīraeus, post bellum Persicum secundum annō ante Christum nātum CCCCLXXIX a Themistocle mūnitus. Tūtissima ibi statio nāvium (erat).

LXXXVI.

Reki.

1. Bene imperantī bene pārētur.¹ 2. Modus adhibeātur in voluptātibus! 3. Industriā et parsimōniā rēs familiāris cōservābitur et augēbitur. 4. Si iustus es, nōn solum nēmīni nocēbis, sed etiam nocentēs prohibēbis. 5. Et monēre et monēri proprium est vērae amicitiae. 6. Sēcrētō amicōs admonē, palam laudā! 7. Blanda verba timētōte! 8. Impius nē audētō plācāre dōnis iram deōrum! 9. Vae tibi ridentī, quia mox post gaudia flēbis! 10. Admonētor libenter, vituperātor patienter! 11. Ars tacendī difficilis est. 12. Omnia vitia vitanda, omnēs virtūtēs exercendae sunt. 13. Pācem cum hominibus, bellum cum vitiis habē!

14. Dōctī tē doceānt, indōctōs ipse docētō!

54.

1. Drevesa, ki sedaj cvetó, dajala (= prožala) nam bodo jeseni sadja (= sadove). 2. Ne strah [od] kazni, ampak ljubezen [do] Boga oderačaj vas od greha (= grešenja)! 3. [V] najstarejših časih morje ni bivalo odprto brodnikom. 4. Mnogih bi ne ganila beda drugih, ko bi ne bili sami bedni bili. 5. Odgovori [na to], kar te bom [prej] vprašal! 6. Vsak dan urite spomin! 7. Cvetoči orti razveseljujejo oči človeške. 8. Težko je molčati, ako nas bolečine mučijo (pass.). 9. [Po] vzgledih se najbolje poučujemo. 10. Oblastva morajo skrbeti, da (ut) vsi zakone izpolnjujejo (= držé, pass.). 11. [V] Ciceronovi dobi so grški sužnji poučevali in urili (pass.) dečke imenitnih Rimljanov. 12. O da bi narava sama vse ljudi od greha (= grešenja) odračala (pass.)! 13. Hudobne ljudi bodo pekle (= grizle, pass.) skrbi (tje) do smrti. 14. Zabave nas ne smejo od opravil odračati (= od zabav ne smemo — odračani biti). 15. Tudi [z] molčanjem pogosto grešimo. 16. [Daj] se poučiti [po] vzgledu drugih! 17. Dečki se [morajo] poučevati, da ne bodo (praes. cōni.) neizobraženi.

LXXXVI. ¹ Sloveni pasiv s 1. osebo *plūralis activi!*

LXXXVII.

1. Herculem ne m̄xima quidem pericula terruerunt.¹ 2. Qui hominēs initiō Āfricam habuerint, fāma varia est. 3. Iam primī hominēs agrīcultūram exercuerant. 4. Si modestē p̄rueritis, merēbitis, ut aliquandō imperētis. 5. Praemātūram Alexandrī Māgnī mortem Macedonēs vehementer dēflēvisse nōtum est. 6. Tarquinius, ūltimus rēx Rōmānōrum, mōribus (suīs) cōgnōmen Superbī meruerat. 7. Nisi poenam timuissent, multī lēgibus nōn p̄ruissent. 8. Si libri nostrī vōbīs placuerint, cūrābitis, ut etiam aliōs dēlectent. 9. Rōmānī post clādem Cannēnsē annō ante Christum nātum CCXVI mīrā cum celeritāte exercitūs suōs supplēverunt. 10. Habuisse et nihil habēre triste verbum est. 11. Scīpiō dēflēvit fortunam urbis Carthāginis, quam ipse dēlēverat.

LXXXVIII.

Dē Hannibalis calliditate.

Hannibal, cum exsul ex patriā in Crētā insulam ad Gortyniōs sē remōvisset, vīdit nōn in parvō sē fore periculō, nisi quid propter Crētēnsium avāritiam prōvīdisset. Māgnam enim sēcum pecūniam portābat, dē quā fāma mox per tōtam insulam mānāvit. Itaque tāle cōnsilium eum adhibuisse narrant: amphorās plūrēs plumbō complēverat, summās¹ aurō et argentō ōrnāverat. Hās cōram principibus in templō Diānae locāvit, simulāns sē fortunās² suās illōrum fidei mandāre. Cum hōs ita occaecāvisset, statuās aēneās, quās sēcum portābat, omnī pecūniā suā complēvit. Gortyniī templum m̄ximā cūrā in cūstōdiā habēbant nōn tam ā cēteris quam ab Hannibale, nē hic pecūniam āsportāret. Sic Poenus Crētēnsēs lūdibriō habuit rēsque suās cōservāvit.

55.

1. *Vsi stari narodi so bili nekđaj kraljem pokorni.*¹ 2. *O svojih² rečeh ste bili dolgo molčali.* 3. *Mraz te noči je bil tako huđ (= tolik), da je zelo škodil že cvetočim drevesom.* 4. *[Tisti], ki bodo [prej]*

LXXXVII. ¹ *Perfecta* in *supina* glagolov, katerih si se že učil, najdeš v abecednem slovníku.

LXXXVIII. ¹ Dostavi: *amphorās* = po vrhu. — ² *Fortunae, arum* = imetek.

55. ¹ Gl. LXXXVII. ¹! — ² Pazi na osebo latinskega zaimka!

drugim škoditi, škodovali bodo najbolj sami sebi. 5. Zdravi bi bili [vi], ko bi se bili v vseh rečeh zmernosti (= mere) držali. 6. Ni dvojiti (= ne [sme] se dvojiti), da (quin) so lepe (= dobre) umetelnosti najbolj cvele pri Grkih. 7. Nihče ne bode dobro zapovedoval, ki ne bode [prej] dobro slušal. 8. Znano je, da je rimski vojskovodja Scipijon razdejal Kartagino l. 146. pred Kr. rojstvom. 9. Ko bi bili [vi] molčali, ne bili bi vas grajali (pass.) 10. Redko(kedaj) je škodilo, da je kdo molčal (infinit. perf.). 11. Prijatelju škoditi (infinit. perf.) je sramotno.

LXXXIX.

Hostēs perterriti facile superantur. 2. Scīpiō in Āfricam nāvīgāvit Carthāginem dēlētum. 3. Duae urbēs opulentissimae, Carthāgō et Numantia, ab eōdem Scīpiōne dēlētae sunt. 4. Incredibile est, quantopere mīlitum animi ducis orātiōne mōtī sint. 5. Cum urbs Trōia dēlēta esset, omnēs viae armīs corporibusque complētae erant. 6. Xerxem primum in fugā, postrēmum in pūgnā semper vīsum esse nōtum est. 7. Quid vōbīs placitūrum sit, ignōrāmus. 8. Dux noster sē hostium impetum ā patriā facile prohibitūrum esse spērābat. 9. Sī modum adhibuissētis, nōn totiēns monitī essētis. 10. Frustrā exspectāvi cupiditatēs ā vōbīs coērcitum Irī; nunc eās vōbīs impērāre videō.

XC.

Dux ante pūgnam.

Dux militēs māgnō hostium numerō perterritōs ante pūgnam hīs verbīs monuit: «Nē terreāmini, mīlitēs, multitūdine hostium, quī agrōs nostrōs impiē vāstant. Sī īī numerō armōrum potentēs sunt, nōs virtūte nostrā potentiōrēs sumus; īī prō praedā, nōs prō patriā, uxōribus, liberīs pūgnāmus. Nōbīscum iūs, nōbīscum Deus est. Habēāmus ante oculōs exemplum patrum nostrōrum, quī flagrantēs patriae amōre saepius multō māiōrem hostium numerum prōflīgāvērunt. Pūgnāte fortiter, mīlitēs; nēmō patriae dēsīt! Sī impetus hostium vestrā fortitūdine ab urbe nostrā prohibitus erit, sī ipsī hostēs vestrīs armīs coērcitī erunt: iterum patria nostra flōrēbit, glōria virtūtis vestrae augēbitur et per tōtam patriam praedicābitur.»

XCI.

Dē Agēsīlāi cōstantiā.

Agēsīlāus, cum pater (ab eō) pōstulāret, ut in iūdicīō quōdam sententiam lēgibus adversam prōnūntiāret: «*Ā tē*», inquit, «*pater, iam ā pueritiā lēgibus pārēre doctus sum. Itaque etiam nunc tibi pārēbō nihil in¹ lēgēs peccandō*»²

56.

O čudoviti rešitvi pesnika Simonida.

Simonid je obedoval nekoč pri nekem bogatem in imenitnem človeku, ki [si] je bil malo prej veliko zmago priboril v borbi roko-borcev. [V] največje (= najvišje) veselje (ablāt.) gostov zapoje (= poje)¹ pesnik prekrasno pesen v slavo zmagaľcu (genet.) ter poslavi¹ [s] pobožnim srcem tudi Kastorja in Poluka, dična poluboga grška in zavetnika borb kot vzročnika one zmage. Zavistno (= [od] zavisti ganjen) pograja (= ne odobri)¹ gospodar pesen ter umazano zakliče¹ pesniku: «Zaslūžil si le polovico od mene obljubljenega plačila; dal ti bodem torej polovico, drugo (= ostalo) polovico zahtevaj (= boš zahteval) od svojih polubogov, katera si jednako (= ravno) pohvalil.» Pesnik zataji [svojo] jezo, obed [pa] se nadaljuje. Kmalu potem naznani Simonidu suženj: «Dva mladeniča, stoječa pri vratih, kličeta te nujno (= silno) ven.» Pesnik ugotovi¹ slu, toda pred vrati ne vidi¹ nikogar. Nakrat pa ga prestraši¹ (pass.) grozovit ropot za hrbtom. Nazaj obrne oči, toda nič ne vidi razun silnega in prežalostnega poloma: usmrčen je [bil] gospodar z vsemi gosti, čudovito rešen [pa] pobožni pesnik.

XCII.

R e k i.

1. Diēs diem docet. 2. Inter arma silent Mūsae, silent lēgēs. 3. Cūrāte, ut valeātis¹ et valētūdinem cōnfirmētis!¹ 4. Amor mīscērī cum timōre nōn potest. 5. Lēgēs brevēs suntō, ut etiam ab imperītis facile teneantur.² 6. Prōdigus nōn habēbit, avārus nōn habet. 7. Sōlāmen miserīs sociōs habuisse malōrum.³ 8. Prīncipibus placuisse virīs nōn ūltima laus est. 9. Nocitūrus aliīs sibi ipsi nocet.

XCI. ¹ Tukaj = zoper. — ² Sloveni: s tem, da nič ne grešim...
56. ¹ Perfectum!

XCII. ¹ V slovensčini futurum! — ² Dostavi: memoriš! — ³ Neutrum!

10. Omnibus placitūrus multīs displicet. 11. In pueritiā ā peccandō prohibitum esse adulēscētī prōfuit. 12. Animī et corporis facultātēs semper exercendae sunt. 13. Is summum imperium habēbit, ā quō omnēs cupiditatēs coērcitae erunt. 14. Cupiditatēs saepe difficilēs sunt coērcitū.

57.

1. Ako bodete svoje vedenje poboljšali, oprostili vas bodemo zaslužene kazni. 2. Bolje je slavo zasluživši biti nego imeti ne zasluženno. 3. V otroški dobi posvarjenemu in pokaranemu biti [še] ni nikomur škodilo. 4. Atencev ni prestrašilo (pass.) silno vojstvo perzijansko. 5. Premda si bil posvarjen, vendar se nisi ognil te nevarnosti. 6. [V] katerem letu [da] so Grki Trojo razdejali (pass.), ni nam znano. 7. Perzijani bi bili Grke [v] pomorski bitvi zmagali, ko bi jih ne bila ovirala (pass.) množica in velikost ladij. 8. Ako bodo vojaki [prej] dobro izurjeni, bodo se mogli uspešno (= dobro) bojevati s sovražniki. 9. Hanibala, rimsko vladarstvo uničiti hotečega, poklicali so Kartažani nazaj v domovino. 10. Hanibal pa se je bil nádejal, da bode imel [v] kratkem času glavno mesto Italije v svoji oblasti. 11. Vojskovodja je pričakoval, da bode njegov govor ganil (pass.) srca vojakov. 12. Kserks, kralj perzijanski, je hitel v Grecijo Atene z ognjem (= požarom) uničit. 13. [O tem] ne dvojimo, da (quā) vam naš svēt ne bode ugajal (= všeč). 14. Meščani, ne upajte,¹ da bodete odvrnili sovražnika od mesta, ako bodete nesložni!

Tretja konjugacija.

XCIII.

R e k i.

1. Vivit post funera virtūs. 2. Nōn scholae,¹ sed vitae¹ discimus. 3. Improba corrumpunt rēctōs cōnsortia mōrēs.² 4. Edimus, ut vivāmus, nōn vīvimus, ut edāmus. 5. Semper dicāmus, quod vērū est, sed nē dicāmus omnia omnibus! 6. Si vērītatem sōlam colerēmus, nōn vīverēmus in tot³ tantisque³ cūrīs. 7. Dē futūrīs rēbus

57. ¹ Cōniūctivus praesentis! Zanicanega veleznika se Latinec rad izogiblje!

XCIII. ¹ Sloveni dativa s predlogom za (in akuzativom)! — ² Veži besede tako-le: *Improba cōnsortia corrumpunt rēctōs mōrēs!* (*Rēctus* tukaj = *bonus*). —

³ Sloveni: «v tako mnogih in tako velikih skrbeh»!

difficilius est dīcere quam dē praeteritīs. 8. Iūstitiam colite et pietatem! 9. Quod dēbēs, redditō! 10. Homīnī mendācī ne vērūm quidem dicentī crēdimus. 11. Multa petentibus multa dēsunt. 12. Currēns per prāta nōn est lepus ēsca parāta. 13. Homo probus nēminem laedet. 14. Lacrimae nōn minuent miseriam. 15. Ō dīves, dīves, nōn omnī tempore vīvēs! 16. Deus bene vertat, quod agās!⁴

XCIV.

Fābulae.

1. *Lupus et grūs.*

In faucibus lupī os haerēbat. Mercēdem igitur prōmittit grūi, sī illud sibi¹ extrahat.² Hoc collī suī longitūdine grūs facile peragere potuit. Cum autem mercēdem pōstulāret, irrīdēns lupus: «Nōn tū,» inquit, «caput ex faucibus meis servāvistī?»

2. *Lupus et capra.*

Lupus, cum capram in altā rūpe ambulāntem vīdisset, monuit eam, ut nūdōs montēs relinqueret et potius in viride prātum dēscenderet. Eī capra, quae, quod ēius cōnsilium esset, intellegēbat, respondit: «Nōn tam stulta sum, ut dulcia salūtāribus antepōnam.»

3. *Mulier et gallīna.*

Vidua quaedam gallīnam habēbat cotīdiē ōvum gīgnentem. Eō nōn contenta mulier plūra ōva ex gallīnā habēre avēbat eamque largius alēbat, quae rēs hunc exitum habuit, ut gallīna omnīnō nullum ōvum gīgneret. Gallīnae enim, sī sagīnantur, ōva gīgnere dēsīnunt.

58.

1. [S] krivičnostjo (= krivico) zmanjšujemo svojo veljavo. 2. Onim verujmo, ki so pametnejši od nas! 3. Prebivalci starega Egipta so častili mnoge živali po božje (= v številu bogov). 4. Ko bi se pridno učil, hvalili bi te starši in učitelji. 5. Vedno bodemo govorili resnico (= resnično), toda ne bodemo povedali vsega vsem. 6. Vsakega poštenega človeka [dolžnost] je vrniti, kar dolguje. 7. Otroci, spoštujte

¹ V slov. indikativ!

XCIV. ¹ V slovenščini: (nje)mu! — ² V slovenščini indikativ!

- [svoje] starše! 8. Otroci naj [svoje] starše v starosti živijo (= redijo)!
 9. Kdo bi verjel lažnikom, dasi resnico (= resnično) govorečim!
 10. Mnogega se učite, toda malo(kaj) govorite!

59.

Krokar in lisica.

Krokar je požiral (= jedel) ugrabljen sir, sedeč na visokem drevesu. Ko ga lisica zagleda (= vidi, imperf. cōni.), približa¹ se mu ter zvijačno pohvali¹ lepoto njegovo [s] temi besedami: 'Kako lep ptič si, krokar, kako bliščeče je tvoje perje! Ko bi imel glas, prekašal bi lahko (facile) vse ptice.' Tedaj izpusti oni, da bi pokazal [svoj] mili glas, iz kljuna sir, katerega zvit lisica hitro odnese.

XCV.

R e k i.

1. Etiam sine magistrō vitia dīscuntur. 2. Id tantum¹ emātur, quod necessārium est! 3. Memoria minuerētur, nisi cotīdiē exercēretur. 4. Pūrae manūs ad caelum tollantur! 5. Dēfendēris ab amicīs, sī eōs dēfendis. 6. Nē dēspērēs, ō homo miser; rēs² tuae ā Deō regentur et ad bonum exitum perdūcentur! 7. Regimini ā meliōribus et prūdentiōribus! 8. Poētae leguntur et ēdīscuntur! 9. Laedī interdum honestius est quam laedere. 10. Librī nōn solum emī, sed etiam legī dēbent. 11. Bene scribendō³ vėlōciter scribere dīscēs. 12. Mōrēs puerōrum inter lūdendum sē dētegunt. 13. Pāx armīs est comparanda, nōn aurō emenda. 14. Ex malīs minima ēliguntur! 15. Nēmō aliōs regere poterit, nisi quī ipse regī potest. 16. Turpe est vincī ā parī, turpius ab humiliōre.

XCVI.

Alexander et Philippus.

Cum Alexander Macedonum benevolentiam largitiōnibus sibi conciliāre tentāvisset, Philippus pater eum hīs verbīs monuit: «Falleris, sī spērās eōs tibi fidēs esse futūrōs, quōs pecūniā tibi conciliāveris. In animō infīxum habeās amōrem nōn aurō emī, sed virtūtibus!»

59. ¹ Perfectum!

XCV. ¹ Adverb! — ² Tukaj = razmere. — ³ Sloveni: s tem, da — pišeš...!

XCVII.

Dē asinō blandō.

Canis ā dominō suō adeō diligebātur, ut cotidiē dē ēius mensā alerētur. Id cum invidiā animadvertēbat asinus. «Canis ille inūtilis,» inquit, «valdē dīligitur ā dominō, cum ego contemnar et contumēliis offendar, quamquam māximam semper illi ūtilitātem praebeō. Adūlātor sānē callidus canis est. Sī eāsdem, quās ille, ego adhibuerō blanditiās, eō magis dīligar, quō illō ūtilior sum.» Haec cum sēcum reputāret, dominus intrāvit. Rudēns statim asinus intrantem salūtāt, turbulentē in collum ēius ēscendit, faciem ōsculīs pertrāctat. Īrātus dominus servōs convocat. Ab hīs asinus saxīs et baculis mulcātus repellitur.

60.

1. Spomin se slabi, ako ga vsak dan ne uriš (cōniūct.) 2. Pesniki so nam tako prijetni (= sladki), da jih pridno beremo in se [jih] učimo celo na izust. 3. Dva konzula sta ravnala rimsko državo (pass.). 4. Ako bi se vas mnogi bali, ljubili (pass.) bi vas malokateri. 5. Nikdar se ne bode zmagala nevarnost brez nevarnosti. 6. Komaj se da (= more) povedati, koliko in kako velikim (= kolikim) nevarnostim [da] je nastavljeno človeško življenje. 7. Napake naj se zaničujejo, ne ljudje sami! 8. Izmed dobrega naj se vselej izvoli najboljše! 9. Mladost je doba učenja. 10. Domovina se [mora] z orožjem braniti.

XCVIII.

Colloquium inter Albīnum et Paullum.

Paullus: Vāde mēcum, Albīne! Albīnus: Quō tandem?
 P.: In hortum: satis iam lēgimus et scrīpsimus; lūdāmus etiam!
 A.: Ego pēnsū meum prius absolvam. P.: Nōndum absolvisti?
 A.: Nōndum omnia. Tū iam omnia didicisti et scrīpsisti, quae magister nōbīs mandāvit? P.: Nōn omnia. A.: Ergō nōndum licet lūdere.
 P.: Cūr nōn liceat? Reliqua dīscam et scrībam, cum lūserimus.
 A.: Sed praestat prius dīscere, deinde lūdere. P.: Quae est ista mōrōsitās? Nunc tempestās serēna est, itaque nunc est lūdendum.
 A.: Iūcundius sānē esset lūdere, sed nōn honestum; semper enim officium antepōnendum est voluptātī. P.: Rēctē monēs, amīce; itaque ūnā ēdīscēmus. Deinde sī omnia ēdidicerimus, statim ad lūdum properābimus. A.: Laudō mūtātum tuum cōnsilium; multō enim iūcundius postea lūdēmus, cum absolverimus, quae magister nōbīs praescrīpserat.

XCIX.

Dē Zeuxidis et Pārrhasiū certāmine.

Initiō quartī ante Christum nātum saeculī duo nōbilēs pīctōrēs fuērunt, Zeuxis et Pārrhasius. Hī quondam certāmen dē arte In-stituērunt. Zeuxis ūvās pīnxerat et adeō nātūrae vērītātem exaequā-
verat, ut avēs ad pīctūram advolārent. Tum Pārrhasius tabulam
proposuit, in quā linteum pīnxerat. Id cum Zeuxis vidēret, vērūm
linteum esse putāvit, quō pīctūra occultārētur. Itaque ā Pārrhasiō
petīvit, ut linteum removēret et pīctūram ostenderet. Rīdēns respondit
ille: «Ipse linteum removeās!» Tum Zeuxidem errōrem (suum) intel-
lēxisse et Pārrhasiō palmam trādīdisse dīcunt, quod ipse avēs, ille
artificem fefellisset.

61.

1. Prevaral si ljudi, Boga ne bodeš varal. 2. Pošteno življenje
je pot v nebo in v družbo onih, ki so že živeli. 3. Jezo je neki pesnik
dobro imenoval (= rekel) začetek besnosti. 4. Skoro neverjetno je,
koliko knjig [da] so nekateri pisatelji spisali. 5. Ker (k) nam že
davno (= dolgo) niste bili nič pisali, vprašali smo prijatelje[v], zakaj
[da] molčite. 6. Ko bi bil onemu lažnivemu človeku manj verjel, ne
bil bi te ukanil. 7. Ako bodete svoje skrbi zmanjšali, bodete srečniši.
8. Samega sebe premagati (= premagavši biti) je največja zmaga.
9. Atenci ne bili bi premagali Perzijanov, ko bi ne bili poslušni bili
svetu Temistoklejevemu. 10. Nevedni bodo ostali [tisti], ki se ne bodo
[prej] v otroški dobi ničesa naučili. 11. Brali ste že nekatere bajke,
ki so nam jih sporočili grški pesniki. 12. O da bi bili tudi [pre]brali
vse knjige, katere ste bili kupili! 13. Učitelj nam je povedal, da je
Ciceron več knjig o dolžnostih spisal.

62.

Boječi lovec.

Boječ lovec je rekel drvarju, da išče medvedjega (= medveda)
sledu ter [ga] prosil, naj (ut) mu (sibi) ga pokaže (imperf.). Drvar
je obljubil, da mu medveda samega pokaže (futūr.). Ko pa sta se bila
približala medvedu, zašepetal je prestrašeni lovec drvarju, da ne išče
medveda samega, ampak le njegovega sledu.

C.

Formīca et cicāda.

Hiemis tempore formīca frūmentum ex cavō trahēns siccābat, quod prūdēns aestāte collēgerat. Eam ēsuriēns cicāda ōrābat, ut aliquid sibi daret. Sed formīca: «Liceat mihi,» inquit, «tē interrogāre, quid aestāte ēgeris?» Illa respondit: «Nōn erat ōtium,¹ ut dē futūro tempore cōgitārem; cantāns errābam per prāta.» Ridēns formīca, cum frūmentum inclūsisset: «Quae cantāvistī aestāte,» inquit, «saltā hieme!»

63.

Čudna delitev.

Hotěč(i) si pridobiti hrane (accūsāl.), sklenili so bili zavezo lev, osel in konj. Ko so bili že zgrabili in na jeden kraj znesli veliko število zverij, razdelil je lev pod večer plen v tri jednake dele. Svojo tretjino (= svoj tretji del) sta pričakovala i osel i konj. Toda lev je rekel: «Prva [tretjina] je moja, ker sem kralj živalij; druga mi gre (= se mi dolguje) kot deležniku (tovarišu) ropanja; ako si bode pa kdo tretjo [preje] prilastil, takoj ga požrem» (fulūr. I.).

CI.

Reki.

1. Littera scripta manet. 2. Nihil valent amicitiae utilitatis causā iūctae. 3. Sperne voluptātēs; nocet ēmpta dolōre voluptās. 4. Multōrum aurēs vērītātī clausae sunt. 5. Quis tam perfectus est, ut virtūs ab eō nūmquam neglēcta sit? 6. Ab amīcō in periculō dēstitūtum esse acerbum est. 7. Reprehendendī sunt aliōs laesūrī. 8. Quamdiū quisque nostrum vīctūrus sit, incertum est. 9. Quae sata erunt, ea metentur. 10. Plūrimae rēs faciliōrēs sunt dictū quam gestū. 11. Flōs nisi carptus erit, mox cadet ipse. 12. Ab humiliōribus victum esse beneficiis nōn est iūcundum.

CII.

1. Ā Liviō rēs gestae populī Rōmānī librīs CXLII cōnscriptae sunt, sed XXXV tantum librī exstant. 2. Līvius nārrat annō ante Christum nātum DIX Tarquiniū Superbum, cum XXV annōs rēgnā-

C. ¹ Nōn est ōtium = (ni (mi) brezdelnega časa =) ne utegnem.

visset, ā Rōmānīs expulsū (esse) et duo cōsulēs dictōs¹ esse. 3. Īdem rērum gestārum scriptor trādit annō a. Chr. n. CCLX clāssē Carthāginiēnsium ā Rōmānīs victam (esse) et tria mīlia hostium caesa esse. 4. Scīpiō cum exercitū in Āfricām missus est Carthāginem dirutum. 5. Catilīna bellum cum patriā gestūrus urbem Rōmā relīquit. 6. Nisi ā Corinthiīs lēgātī Rōmānī laesī essent, Mummius Corinthum clāram nōn diruisset. 7. Opīniō erat libertātem Graeciae ā Rōmānīs restitūtum irī. 8. Hannibal patri iūrare dēbuit sē nūquam odium in² Rōmānōs dēpositūrum esse. 9. Cum Xerxēs ingentem exercitum in Graeciam dūxisset, Thermopylae dēfēnsae sunt ā CCC Lacedaemoniīs, quī omnēs fortiter prō patriā pūgnantēs cecidērunt. 10. Nisi omnēs Lacedaemoniī ibi cecidissent, Athēnae vix ā Xerxe incēnsae essent. 11. Mardonius, quī ā Xerxe dux Persārum in Graeciā relictus erat, annō a. Chr. n. CCCCLXXIX cum CC mīlibus peditum, quōs viritīm lēgerat, et XX (mīlibus) equitum ā Graecis apud Plataeās victus est. 12. Themistoclēs, cūius cōsiliō Persae pūgnā Salamīniā victī erant, ā cīvibus suis absēns prōditiōnis damnātus est.

64.

1. Prezirani možje so bili pogosto najboljši. 2. Že mnoge, ki so bili zmagali sovražnika, zmagale so (pass.) strasti. 3. Kdo ne ve, kdo [da] je razrušil (pass.) slavni Korint? 4. L. 58. pred Kristovim rojstvom je bila razdeljena vsa Galija na (= v) tri dele. 5. Ne bili bi vas zaničevali (pass.) vsi sodržavljani, ko bi ne bili [vi] v nemar puščali (pass.) zakonov. 6. [V] katerem letu [da] se je Troja razrušila, ni nam znano. 7. Vemo (= ne ne vemo), da je Ciceron razodel (pass.) hudobne naklepe Katiline, ki je bil [okrog sebe] zbral silno število brezbožnih ljudi. 8. L. 396. pred Kristovim rojstvom so poslali Lacedemonci Agezilaja v Azijo vojno vojevat s Perzijani. 9. Druge vladati hoteč vladaj najprej (primus) sebe samega. 10. Kaj [da] bodem počel, ni mi dobro (= dosti) znano. 11. Kartazani so Hanibala nazaj poklicali (pass.) domovino branit. 12. Ako ne bode [preje] nihče od nas razžaljen, sami ne bomo od nikogar žaljeni. 13. Mnoge reči so ložje umeti ko [do]povedati. 14. Po bitvi, v kateri je bil Cir Mlajši (= Manjši) pal, obljubili so Perzijani Grkom življenje, ako bi (bili) orožje izročili; ko ga pa Grki niso (bili) izročili, pobili so (pass.) Perzijani njih vodnike.

CII. Cōsulem dicere = konzula izvoliti. — ² Odium in aliquem = sovraštvo do koga.

CIII.

Pretium industriae.

Agricola quidam nullās divitiās habēbat, quās filiīs relinqueret. Cum mortem sibi (*mi*) appropinquāre vidēret, filiōs convocāvit, animōs eōrum ad agricultūrae studium et labōris assiduitatem excitātūrus. Cum illi adessent: «Vidētis,» inquit, «mē ā vōbīs mox discēssūrum esse. Omnēs divitiās, quās habeo, in vineā nostrā quaeritōte!» Paulō post ex vitā cēssit. Filiī ā patre alicubi in vineā thēsaurum abditum esse crēdebant; itaque tōtum vineae solum ligōnibus ēruunt. Frūstrā. Thēsaurus appāret nullus. Sed cum terra versa et herbīs inūtilibus liberāta esset, proximō autumnō ūberrimōs fructūs ex vitibus dēmessuērunt.

CIV.

Vespertiliō.

Quadrupedēs quondam bellum gerēbant cum avibus. Cum victōria ad quadrupedēs se inclināret, vespertiliō, quī exitum pūgnae exspectāverat, cum hīs se cōniūxit. Postea autem cum avēs virtūte aquilae victōriam reportāvissent, vespertiliō quadrupedēs dēstituit, avibus sē adiūctūrus. Cum ab hīs repulsus et pennīs nūdātus esset, lūcem vitāns in tenebrīs vīvere statuit, nē iterum ab avibus laederētur.

65.

Lev, osel [in] lisica.

Lev, osel in lisica so bili skupaj na lovu. Ko je bilo že mnogo zverij ugrabljenih (= velik plen zverij odgnan, agere), izvoli (perf. pass.) lev osla, da bi plen (= ga) razdelil. Ta razdeli (perf.) ves plen v tri jednake dele, a lev ga zgrabi in raztrga (perf. pass.). Na to poveri lev lisico z delitvijo (= je naložil posel deljenja lisici). Ta odmeni (perf.) levu največji del, sebi sami pa ne pusti (= zapusti, perf.) ničesar. Lev pohvali smejoč se njeno razumnost ter jo vpraša, od kod [da] se je tega naučila. «Onega nesreča,» odgovori lisica, «me je poučila, kaj [da] dolgujejo slabejši (= manjši) mogočnejšim.»

CV.

Reki.

1. Nihil agendō hominēs male agere dīscunt. 2. Amīcus certus in rē incertā cernitur. 3. Nōscitur ex sociō, quī nōn cōgnōscitur ex sē. 4. Flectitur irātus vōce rogante Deus. 5. Improbī hominēs

obsunt commūnī salūti, quia ab iis corrupuntur alii. 6. Bene qui latuit, bene vixit. 7. Multum tibi prōderit, si temporibus cēsseris. 8. Nōndum omnium diērum sōl occīdit. 9. Cum pirum mātūrūt, dēcidit. 10. Arcus nimium tentus rumpitur. 11. Parva scintilla contempta saepe māgnū excitāvit incendium. 12. Iūcundī āctī labōrēs. 13. Studia lītterārum nūmquam sine damnō neglēcta sunt.

14. Dúm datur, ó puerí, dīscéndī cópia ¹ vóbīs,
Dīscite: nón sempér cópia ¹ tális erit.

Četrta konjugacija.

CVI.

1. Sōcratēs, vir sapientissimus, dixit: Ego nihil sciō praeter id, quod nihil sciō; sed multī hominēs id quoque nesciunt. 2. Causās multārum rērum nescīmus. 3. Per tōtam noctem procellae saeviēbant; tū dormiēbas, sed ego eās audiēbam. 4. Diligenter pāstōres ovīlia cūstōdiant, nē lupus inter ovēs saeviat! 5. Tanta Lacedaemoniōrum fortitūdō erat, ut urbem suam nūmquam mūrīs mūnīrent. 6. Ad Sōcratem multī adulēscentēs nōbilēs veniēbant, ut ēius sermōnēs audīrent. 7. Cīvēs bonī semper patriae servient. 8. Veniet tempus mortis et quidem celerius, quam putās. 9. Ēsurīre multīs animālibus molēstius est quam sitīre. 10. Lēnī dolōrem amīcī! 11. Lēx erat apud Rōmānōs: Hominem mortuum in urbe nē sepelitō neve ūritō! 12. Ēsurientibus cibum praebēte et pōtum sitientibus!

66.

1. Célo telo služi duši. 2. Sedaj vem mnoge reči, katerih nekdaj nisem vedel. 3. Prosim vas, o sodniki, da (ut) pazljivo poslušate moje besede! 4. Ne spite preveč, dečki; šest ali sedem ur spati je zadosti. 5. Več ljudij bi dospelo (= prišlo) do starosti, ko bi v mladosti bolj pazili svojega zdravja (= stregli svojemu zdravju). 6. Kserks, kralj perzijanski, je pobil starčke, ki so stražili grad atenski (= Atencev). 7. Čas zljajša (futūr. I.) vse boli. 8. Kaj [da] premoreš, ne bodeš vedel, ako [prej] ne poskusiš (futūr. II.). 9. Nihče ne more vsem ustrezati in vsem ugajati (= vseč biti). 10. Mladeniči, poslušajte svete starčkov in bodite jim pokorni! 11. Bogu samemu služite! 12. Telo spečega leži kakor [telo] mrtvega.

CV. ¹ Tukaj = prilika!

CVII.

Ex fūmō in flammam.

Vidua, quae diurnō quaestū vītam sūstentābat, sub galli cantum cotīdiē ancillās dormientēs ad labōrem excitābat. At illae, quibus suae magis commoditātī quam dominae commodō servīre in animō erat, de remediō cōgitābant. Tandem gallum domesticum necāre statuērunt, nihil cūrantēs fēminae paupertātem. Iam vērō tamquam ex fūmō in flammam sē indūxerant. Domina enim, cum nescīret, quota hōra esset, saepe iam mediā nocte ex somnō eās excitāvit.

67.

Lisica in grozd.

Žejna (particip.) *lisica pride v vinograd.* *Ondi vidi prav lep grozd ter poseza za njim skakajoča na vso moč* (= [z] *vsemi močmi*). *Ko ga pa vendar-le ne more* (imperf. cōniūct.) *doseči, reče odhajajoča:* *«Še ni zrel; grenkega [pa] ne maram.»*

CVIII.

R e k i.

1. Tristitia animi bonā spē lēnītur. 2. Nē audiantur verba hominum mendācium! 3. Nōs omnēs nihil ferē scīrēmus, nisi ab aliīs ērudīrēmur. 4. Morte omnēs dolōrēs fīnientur. 5. Mollīre lacrimīs parentum! 6. Pauperēs nūtriantor ā dīvitibus! 7. Bene ērudīri melius est quam multās opēs habēre. 8. Etiam sevērus iūdex modum adhibet in pūniendō. 9. Adulātōris sermō nōn audiendus, sed vītandus est. 10. Hōrae cēdunt et diēs et mēnsēs et annī neque scīrī potest, quid futūrum sit. 11. In iūdicandō semper observēmus aureum illud praeceptum: Audiātur et altera pars! 12. Nōn semper ā parentibus tuīs nūtriēris et vēstiēris, ō puer; proinde cūrā, ut ipse tē possīs nūtrīre!

68.

1. *Čas uteši* (pass.) *tudi največje boli.* 2. *V šoli smo, da se [v] znanostih in umetnostih* (ablāt.) *izobražamo.* 3. *Ošabni zmagalci so pogosto divjali* (pass.: *od ošabnih zmagalcev se je divjalo*) *zoper* (in cum accūsāt.) *premagane.* 4. *Atenci so želeli, da se njih* (suus) *mesto utrdi* (imperf.). 5. *Bil je zakon pri Rimljanih, da naj se mrtveci ne pokopavajo* (nē cum imperf. cōniūct.) *v mestu.* 6. *Brezbožniki bodo*

kažnjeni od Boga. 7. Kazniti se morate, ako grešite. 8. Od modrih mož izobraževanemu biti je [človeku] prijetno in koristno. 9. Hudobneže naj oblastniki stražijo in opazujejo (pass.). 11. Bil je zakon pri Atencih: Tisti, ki bodo v vojni za domovino pali (futūr. II.), naj se pokopljejo o državnih troških (= javno)! 11. Prilika branja se zmirom ponuja (= je), ne tako [prilika] poslušanja. 12. Duh (plūr.) dečkov se [mora] izobražati.

CIX.

Dē Aristīdis Athēniēnsiumque honestāte.

Graeci bellum, quod (iis) cum Persis fuit, finierant. Jam eō tempore perniciosā illa inter Athēniēnsēs et Lacedaemoniōs simultās gliscēbat, quae causa diuturni bellī exstitit. Tum Themistoclē ali-quandō cīvibus in forum convocātis dixit sē habēre cōsiliū rei pūblicae salutāre, sed id scīri opus nōn esse. Pōstulāvit, ut populus aliquem daret, quōcum (id) communicāret. Dēstinātus est Aristīdēs. Huic ille: «Classem Lacedaemoniōrum,» inquit, «quae ad Gythium subducta est, clam incendere possumus; hōc damnō Lacedaemoniōrum opēs frangentur.» Aristīdēs, cum id audīvisset, vēnit ad populum, quī eum in forō exspectābat, dixitque perūtīle esse Themistoclis cōn-siliū, sed minimē honestum. Itaque Athēniēnsēs id, quod honestum nōn esset, nē ūtile quidem (esse) putāvērunt tōtamque eam rem, quam nē audīverant quidem, Aristīdis cōsiliō repudiāvērunt.

CX.

Scīpiō Nāsīca et Ennius.

Scīpiō Nāsīca, cum ad Ennium poētam vēnisset eīque ancilla dīxisset Ennium domī nōn esse, intellēxit illam dominī iūssū dīxisse et illum intus esse. Paulō post, cum ad Nāsīcam vēnisset Ennius et eum ab ōstiō quaereret, Nāsīca sē domī nōn esse exclāmat. Tum Ennius: «Quid?» inquit, «ego nōn cōgnōscō vōcem tuam?» Nāsīca autem: «Homo es impudēs. Ego cum tē quaererem, ancillae tuae crēdidī tē domī nōn esse, tū mihi nōn crēdis ipsī?»

CXI.

Reki.

1. Fēlix est, quī vērū amīcum invēnit. 2. Quī serius advenit, omnīnō nōn advēnit. 3. Nullus dolor tantus fuit, ut eum temporis longinquitās nōn lēnīverit. 4. Vesperi commemorāte, quid interdiū

cōgitāveritis, dixeritis, audiveritis! 5. Dolōrēs amīci sōlaciō lēnīvisse iūcundum est. 6. Sānō hominī satis est septem hōrās dormīvisse. 7. Nōs omnēs nihil ferē scīrēmus, nisi aliōs audīvissēmus. 8. Nē iūdex accūsātum condemnātō, priusquam eum audiverit. 9. Sī peccūniae magis servīveritis quam virtūti, aliquandō māgnūm dolōrem sentiētis. 10. Nēmō fēlix nōminātor, priusquam vitam finīverit!

69.

1. Razun Perzijanov ni kaznovala nobena država nehvaležnih ljudij. 2. Znano je, da je končal Demosten [svoje] življenje [s] strupom. ~~X~~ Po perzijanski (= Perzijanov) vojni so utrdili Atenci svoje mesto [s] trdnim zidovjem. 4. Ko je bil Temistoklej utrdil Atene [z] zidovjem, bali so se Lacedemonci atenske [vojne] moči. 5. Temistoklej je pomnil vse, kar je bil slišal. 6. Mnogi atenski mladeniči, ki so bili poslušali Sokratove govore skoro vsak dan, objokovali so njegovo smrt. 7. Tolika je bila tvoja nemarnost, da so te učitelji kaznili. ~~X~~ Čas, ki je utešil že mnoge boli, utešil bode tudi tvojo bol. 9. Mnoge boli bodete zljajšali, ako bodete [preje] končali vojno. ~~X~~ Komu izmed vas je znano, kako strogo [da] je kaznil Ciceron l. 63. pred Kr. rojstvom Katilino in njega tovariše?

70.

Modrijan in skopuh.

K modrijanu Aristipu je prišel nekoč bogat oče, da bi mu izročil [svojega] sina v vzgojo (= izobražati se imajočega). Ko pa je bil slišal, koliko plačilo [da] oni zahteva (imperf.), dejal je skopi mož (= človek) ostrašen: «Za toliko (tantī) morem kupiti sužnja!» Na to reče modrijan: «Kupi [ga] in imel boš dva!»

CXII.

1. Cicerō Archimēdis sepulcrum vepribus vēstītum invēnit. 2. Terra flōribus, herbīs, arboribus vēstīta est. 3. Incrēdibile est, quantopere mīlitum animī ducis ēloquentiā lēnītī sint. 4. Urbs Lacedaemoniōrum nōn erat mūnīta mūrīs, sed praesidium in fortibus virīs quaerēbatur. 5. Sī oppida Graeca melius mūnīta essent, facilius Persārum impetus impeditus esset. 6. Rōmulum et Remum ā lupā nūtrītōs esse scīptōrēs antīquī narrant. 7. Immeritō pūnītum esse hominis animum vehementer contrīstat. 8. Oppida vestra bene mūnīta

erunt, si vōs ipsī virī fortēs eritis. 9. Militēs castra sua mūnitūri ab hostibus advenientibus impediti sunt. 10. Cum sciam, quō diē ventūrus sim, cūrābō, ut sciās. 11. Adulēscentēs nōbilēs Rōmānōrum in Graeciam commēbant clārōs philosophōs et ōrātōrēs auditum. 12. Id libenter crēdimus, quod iucundum est auditū.

71.

1. Dobro končana dela so prijetna. 2. Imenitnih Rimljanov sinove so pogosto izobražali (pass., perf.) grški sužnji. 3. Malokateri [izmed] vas so bili staršem tako pokorni, da niso bili nikdar kažnjeni. 4. Opravki so vas bili zadrževali (pass.); ta vzrok je utešil (pass.) jezo očetovo. 5. Naše življenje bi bilo manj prijetno, ko bi ne bilo izumljenih toliko koristnih umetelnostij. 6. Ne spite, dokler niso vaša opravila končana (futūr. II.)! ~~X~~ Znano je, da se je končala vojna Atencev z Lacedemonci l. 404. pred Kr. rojstvom. ~~X~~ Starše pozdravljamo k počitku (= spat) oditi hoteči. 9. Kaj je tako prijetno slišati (supīn. na ū) ko govor modrega moža? 10. Ko so se Atene utrjevale, poslali so Lacedemonci poslanca Atencem, ki naj bi jih zadrževali (= zadrževati jih hoteče). ~~I~~ Negotovo je, katerega dne [da] pridemo (futūr. I.) v mesto. 12. Brezbožniki, vedite (imperāt. II.), da bodete utešili jezo božjo, ako poboljšate (futūr. II.) svoje nravi! 13. Pričakujte, da bodete kaznovani, ako grešite (futūr. II.)!

CXIII.

Dē grātō mūre.

Circā leōnem dormientem mūrēs lūdēbant. Cum ūnus ex iis dormientis caput forte offendisset, leō ē somnō excītus eum comprehendit. Jam dēvorātūrus bēstiōlam miserābiliter ōrantī benignē vītā condōnāvit. Paulō post, cum per silvās nōn satis cautē praedam invēstīgaret, vēnātōris laqueis leō irrētītus est. Frūstrā studēns sē liberāre rugiēbat. Procul eum audivit mūs celeriterque advēnit. Cum irrētītum eum vīdisset, cui ipse vītā libertātemque dēbēbat, grātō animō ad laqueōs arrēpsit eōsque corrōsit. Ita leō ex laqueis expeditus praeclārum misericordiae suae praemium reportāvit.

CXIV.

Dē Diogene.

Diogenēs philosophus annō ante Chr. nātum CCCCIV ūsque ad annum CCCXXIII in Graeciā vixit. Dē mīris ēius mōribus antīqui multa narrant. — Cum Platō philosophus hominem ita dēfinīvisset: «Homo est animal bipēs sine pennīs» iisque, qui eum audīverant, haec dēfinītiō placuisset, Diogenēs gallum, quem pennīs nūdāverat, in scholam Platōnis invēxit et dīxit: «Ecce homo Platōnis!» — Alexander Māgnus aliquandō Diogenē male vēstītō et sub dīvō dormientī dīxit: «Surge, Diogenēs, Alexander adest, ut tibi subveniat; nam multīs rēbus egēs!» Eī Diogenēs: «Uter nostrum plūribus eget? ego, qui praeter baculum, pēram, pallium nihil dēsīderō, an tū, qui, quamquam bene vēstīris et nūtrīris, nūmquam cupiditatēs tuās satiāre potes?» — Ante mortem amīcōs monuit, nē corpus suum (*njegovo*) sepelīrent. Cum īī precem ēius repudiārent, quod ab avibus et bēstiīs discerperētur,¹ ille dīxit: «Minimē; sed baculum iuxtā mē pōnitōte, quō (eās) abigam!» «Quōmodo poteris?» illī interrogābant, «nōn enim sentiēs.» «Quid igitur mihi bēstiae oberunt nihil sentientī?»

n. 72.

O Ulikšu.

Ko sta se bila Agamemnon in Menelaj sešla s kralji in knezi grškimi, da bi šli z vojno nad Trojo, poslali so Palamēda na otok Itako k Ulikšu, da bi ga nagovoril na udeležbo vojne. A temu so bili vedeži prorokovali, da se bode vrnil še le čez dvajset let (= po (post) dvajsetem letu) domov, ako pojde (= ide, cōniūnct. plūsquamperf.) z vojno nad Trojo. Ko je bil tedaj slišal, [s] kakim (= katerim) namenom [da] prihaja (cōniūnct. imperf.) Palaméd k njemu (sē), delal se je blaznega (= hlinil je blaznost) ter je upregel konja in vola pred plug. Ko je bil Palaméd to zapazil, vzdignil je malega Telemaha iz zibelī ter ga položil pred plug. Tedaj je Uliks hitro zavrnil z brazde, da [si] ne bi sina zmečkal, ter je tako svojo prevaro razodel (= naznanil). Palaméd pa ga je zgrabil za roko (= je zgrabil njegovo roko) ter dejal: «Slišiš! pusti (= odloži) hlimbo ter pridi z menoj k združenim knezom!» In Uliks se ni dalje obotavljal, nego je obljubil, da pride (futūr.).

CXV.

Epistula.

*Albinus Paullō suō salūtem.*¹

Si valēs, bene est: ego valeō. Lēgī epistolam tuam, quam nūper ad mē² miserās, et gaudiō complētus sum, quod ex eā intellexī tē diligentius quam adhuc operam dare litteris, imprimis studiō nōn solum patrii sermōnis, sed etiam linguārum aliēnārum. Ego istud cōsiliū tuū valdē laudō probōque et, quia felicitās tua mihi māximae cūrae est, iuvāre studiū tuū adhortātiōne parvulā nōn dubitō.

Studia litterārum adulescentem erudiunt, virum delectant, seni solāciō sunt. Neque opēs, neque honōres, neque dignitās, neque glōria illam felicitātem nōbīs parat, quam ex studiō litterārum haurimus. Haec voluptās sōla neque annōrum diuturnitate, neque corporis imbēcillitate minuitur, sed in diēs augētur et māius suū³ dēsideriū in animīs nostrīs excitat. Ex omnibus studiīs autem māximē tibi assiduam patrii sermōnis culturam commendō; nam eā vērū amōrem mōnstrāmus patriae, cui māxima beneficia dēbēmus et quae nōbīs vitā nostrā cārior esse dēbet. Dē studiō autem linguārum aliēnārum quid plūra dīcam! Satis erit, sī tibi in memoriā revocāverō vetus illud prōverbium: Quot linguās callēs, tot capita valēs. Linguārum scientia māximī mōmentī est praesertim in patriā nostrā, ubi tot variārum linguārum nātiōnēs cōnsociātae sunt. Proinde perge, ut instituisti!

Frāter meus plūrimam tibi salūtem dicit! Tū vērō cūrā, ut valeās et mē amēs!

73.

Pismo.

Pavel pozdravlja svojega Albina.

Vsa ljubezen tvoja [do] mene (genet.) razodeva (= kaže) se v onem pismu, katero si mi (= k meni) pisal iz Italije. Silno me je ganila pred vsem tvoja izpodbudba; saj (kajti) je izražena (= se izraža) [v] njej (ablāt.) največja razumnost združena z ne manjšo (= jednako) dobrohotnostjo, za katero ti izrekam najsrčnišo (= največjo) hvalo.

CXV. ¹ Dostavi: «dicit». — ² V slovenščini sam dativ! — ³ Sloveni ta objektivni genitiv: po sebi!

Ne dvoji, da (quīn) se bodem vedno ravnal po modrih svetih tvojih (= bodem ugajal modrim svetom tvojim). Navdalo me je (pass.) pa tudi [z velikim] veseljem, ker sem posnel (= spoznal) iz tvojega pisma, da si v ptujini isti, kateri si bil doma. Ko si mi bil namreč povedal, da [hočeš] nekaj mesecev prebiti (futūr.) na potovanju, polotil se me je — ne zameri mi — strah, da se boš (= da se ne bi) na ptujem izneveril domovini. Češče sem namreč slišal, da je težko ohraniti domači jezik in domače šege človeku, ki je gledal ptuje šege in jih primerjal (plūsquamperf. cōniūnct.) z domačimi. Gotovo je tudi tebi znan pregovor: Občevanje s ptujci ne popači (pass.) le domače govorice (= jezika), ampak tudi domače šege. Tvoje pismo pa me je poučilo, da je bil moj strah prazen; kajti kdor drugega (alter) vzbuja na (ad) domovinsko (= domovine) ljubezen, mora je (ablāt.) sam vnet biti.

Zakaj mi tvoje pismo ne poroča (pass.), kako [da] se imata ti in tvoj brat? Upam, da se kmalu vrnetā (futūr.) v domovino. Kaj bi moglo meni vsehniše biti? Potem se zopet skupaj posvetimo (= cele izročimo, futūr. I.) vedam, katere [nam] dičijo (= krasijo, pass.) srečo, lajšajo (pass.) nesrečo.

Tvojega brata prav srčno pozdravljam. Ti pak zdravstvuj in me ljubi!

CXVI.

Nārrātiunculae.

1. Poēta miser¹ Theocritō versūs suōs lēgerat. Tum interrogāvit, quōs māximē approbāret. «Quōs omīsisitI,» respondit Theocritus.

2. Antimachus, clārus poēta, cum convocātis auditōribus volūmen suum legeret et eum legentem omnēs praeter Platōnem reliquissent: «Legam,» inquit, «nihiliō minus; Platō enim ūnus mihi prō centum milibus est.»

3. Dēmocritus, cui pater ingentēs dīvitiās reliquerat, omne ferē patrimonium suum cīvibus dōnāvit, nē cūrīs domesticīs ā philosophiae studiō āvocārētur.

4. Lacaena quaedam, cum duōs filiōs in pūgnam mīsisset audīvissetque eōrum alterum in statiōne suā cecidisse: «Sepelite hunc,» inquit, «et frātre[m] iubēte in eīus locum succēdere!»

5. Mercātor quīdam, quem aliquis interrogāverat, quōmodo sibi dīvitiās parāvisset: «Māgnās,» inquit, «facile parāvī, exiguās vērō cum labōre et tardē.»

CXVI. ¹ Tukaj = «slab».

6. Timotheus, clārus (homo) Athēniēnsis et p̄nceps civitātis, aliquandō apud Platōnem cēnāverat eōque conviviō valdē erat dēlectātus. Itaque cum Platōnem postrīdiē vīdisset, dīxit: «Vestrae cēnae nōn solum in praesentiā, sed etiam posterō diē iucundae sunt.»

7. Alexander, filius Philippī, rēgis Macedonum, cum puer ā magistrō suō audīvisset innumerābilēs esse mundōs, lacrimāvit. Cum amīcī rogārent, cūr lacrimāret, dīxit: «Meritō fleō; innumerābilēs enim esse mundōs audiō; ego autem nē ūnūs quidem sum dominus.»

8. Paedarētus, Lacedaemoniōrum dux, cum aliquandō nōn lēctus esset in trecentōrum numerum, quī summus in civitāte honōris gradus erat, laetus et renīdēns ē comitiīs discēssit. Interrogātus ā civibus, cūr rīdēret: «Quia,» inquit, «gaudeō, quod civitās trecentōs mē meliōrēs civēs habet.»

9. Cum Pyrrhus, rēx Epīrī, populum Rōmānum bellō petīvisset Rōmānisque certāmen esset dē imperiō cum rēge potente, perfuga ab eō vēnit in castra Fabriciī, imperātōris Rōmānī, etque prōmīsit, sī praemium sibi² prōposuisset,³ sē clam in Pyrrhī castra reversūrum et eum venēnō necātūrum esse. Hoc tam impium cōnsilium Fabricius respuit imperāvitque, ut perfuga ad Pyrrhum redūcerētur.

10. Phormiō philosophus in oppidō Ephesō aliquot hōrās in cōntiōne populī dē imperātōris officiō et dē omnī rē militārī dīcēbat. Cum ceterī, quī eum audīverant, vehementer essent dēlectātī, quāerēbant ab Hannibale, quī forte cum rēge Antiochō aderat, quid ipse dē philosophō illō iudicāret. Tum Poenus nōn optimē Graecē, sed tamen liberē⁴ respondit: multōs sē dēlīrōs senēs vīdisse, sed quī magis quam Phormiō dēlīrāret, sē vīdisse nēminem.

11. Opīniōnēs veterum philosophōrum dē nātūrā Deī variae fuērunt. Itaque cum Hierō tyrannus quāesīvisset ē Simōnide, nōn solum suāvī poētā, sed etiam doctō sapientīque homine, quid Deus esset, is dēliberandī sibi ūnum diem pōstulāvit. Cum idem ex eō postrīdiē quāereret, biduum petīvit. Cum saepius duplicāret numerum diērum admīrānsque Hierō rogāret, cūr ita ageret, respondit: «Quia, quantō diūtius cōnsiderō, tantō mihi rēs obscurior vidētur.»

12. Thalēs interrogātus, quid omnium antīquissimum esset, respondit: «Deus.» «Quid est Deus?» «Quod caret initiō.» «Quid pulcherrimum?» «Mundus; nam opus Deī est, Deō autem nihil pulchrius cōgitārī potest.» «Quid māximum?» «Spatium; omnia

² Sloveni: «mu!» — ³ V slovenščini *praesens* s pomenom futura! — ⁴ Sloveni: «prostodušno!»

enim continet.» ««Quid vēlōcissimum?»» «Mēns; nam per omnia discurrit.» ««Quid fortissimum?»» «Necessitās; omnia enim superat.» ««Quid sapientissimum?»» «Tempus; nam omnia invenit.» ««Quid māximē commūne hominibus?»» «Spēs; hanc enim etiam illi habent, quī aliud nihil.»

CXVII.

1. Reki.

1. Nōn est ad astra mollis ē terrīs via. 2. Praeterita mūtārī nōn possunt. 3. Māiōrum exemplīs ad virtūtem incitāre, puer! 4. Comparāte dīvitiās semper dūrātūrās! 5. Omnēs dolōrēs patienter tolerātī minus acerbī sunt. 6. Ūnum castigābis, centum ēmendābis. 7. Ūnus ingrātus mille miserīs nocet. 8. Quī nōn verbīs dēterrentur ā scelere, dēterrēbuntur poenis. 9. Beātī nōn erimus, nisi cupiditatēs ā nōbīs coērcitae erunt. 10. Dum spērābō, vivam. 11. Honōrem virtūtī tribue! 12. Laus est vitia sua exuisse. 13. Ipse tibi nocēbis, sī aliōs laeseris. 14. Monumenta dīruit tempus; virtūtem nūlla dēlēbit aetās, nūlla dīruet. 15. Praeterita magis vituperārī quam corrigī possunt. 16. Vita nostra morte nōn finiētur.

2. Spominski stih (versūs memoriālēs).

1. Féltx, quī potuít rērúm cōgnōscere caúsās!
2. Iám tua rēs agitúr,¹ pariés cum próximus árdet.
3. Ūna salús victís: nūllám spērāre salútem.
4. Pér risúm multúm poterís cōgnōscere stúltum.
5. Caélum, nón animúm mūtánt, quī tráns mare cúrrunt.
6. Sédulus ánte diém librúm cum lúmine póscās!
7. Aúrī sácra² famés, quid³ nón mortália pēctora cógis!
8. Ímperat aut servít collécta pecúnia cuíque.
9. Cérnere iústitiám nescít, quem múnera caecant.
10. Íra furór brevis ést: animúm rege, quí, nisi páret,
Ímperat; hūnc frēnis, hunc tú compésce caténā!

3. Dvoredci (disticha).

1. Dúm vírēs anníque sinúnt, toleráte labórēs;
Iám veniét tacitó cúrva senécta pedé.

CXVII. ¹ *Tua rēs agitúr* = (tvoja stvar se obravnavá =) za tvojo stvar gre. — ² Gl. XLVI²! — ³ Sloveni: k čemu!

2. Quém taurúm metuís, vitulúm mulcére solébas;
Súb quā núnc recubás árbore, vírga fuit.
  3. Térra salútiferas herbás eadémq̄ nocéntēs
Nútrit, et úrticaé próxima saepe ros(a) ést.
  4. Návita dé ventís, dē taúrís nárrat arátor,
Énumerát mīlés vulnera, pástor ovés.
  5. Mors solet ínnumerís morbís abrúmpere vítam;
Ómnia mors rōstró dévorat ípsa suó.
  6. Quí negat ésse Deúm, spectét modo sídera caéli!
Sídera quí spectát, nón negat ésse Deúm.
-

II. Besednik.*

I.

(Kerimavner, latinska slovnica, § 32.)

Substantīva.

Britannia, Britanniae Britanija
(Angleško)

Italia, ae Italija (Laško)

Hispania, ae Hispanija (Špansko)

Graecia, ae Grecija (Grško)

Germānia, ae Germanija (Nemško)

Sicilia, ae Sicilija (otok v Srednjem morju)

terra, ae zemlja, dežela

aqua, ae voda

silva, ae gozd, les (= gozd, ne = drva ali tesarski les)

insula, ae otok

paen-insula, ae polotok; (*insula*).

Adiectīva.

frigidus mrzel (*g. māsculinum*)

frigida mrzla (*g. fēmininum*)

frigidum mrzlo (*g. neutrum*)

terra frīgida mrzla dežela

terra est frīgida dežela je mrzla

dēnsus, a, um gost, gosta, gosto

iūcundus, a, um prijeten, a, o (= človeku veselje vzbujajoč)

* **Pripomnja.** Samoglasnike (vokale) *a, e, i, o, u, y* vseh v tem besedniku (in abecednem slovníku) navedenih besed izgovarjaj kratko, izimši:

a) dvoglasnike (diftonge) *ae, au, ei, eu, oe, ui*, ki so prirodno dolgi; n. pr.: *Graecia, Europa, poena*;

b) z znamenjem dolžine (—) zaznamovane vokale *ā, ē, ī, ō, ū, y*, ki so tudi prirodno dolgi; n. pr.: *vīta, Diāna, fortūna*.

Kratice: Številke 1, 2, 3, 4 pri glagolih značijo prvo, drugo, tretjo in četrto spregatev (konjugacijo); številka 3 za pridevniki (adjektivi), da so treh končaje. Pri samostalnikih (substantivih) pomenja:

m. = *genus māsculinum* (moški spol),

f. = *genus fēmininum* (ženski spol),

n. = *genus neutrum* (srednji spol),

c. = *genus commūne* (občni spol),

subst. = *substantivum* (samostalnik),

adiect. = *adiectivum* (pridevnik),

subst. adiect. = *substantivum adiectivum* (samostalniški rabljen pridevnik),

adv. = *adverbium* (prislov),

cōnī. = *cōnūctiō* (veznik),

praepos. = *praepositio* (predlog).

Posameznim slovom so v drobnejšem tisku pridejane istega debela besede, katerih se je učenec že učil.

opācus, a, um senčnat, a, o
māgnus, a, um velik, a, o
fēcundus, a, um rodoviten, a, o
calidus, a, um topel, a, o, vroč, a, e.

Cōniūctiō (veznik).

et in, pa, ter.

Pomožnik sum — sem.

Praesens indicatīvi (sedanjikov
 znanilnik):

sum — sem
es — si
est — je
sumus — (sva) smo
estis — (sta) ste
sunt — (sta) so.

Infinitivus praesentis (sedanjikov
 nedoločnik):

esse — biti.

Imperativus praesentis (velevnik
 sedanjikov):

es — bodi!
este — (bodita) bodite!

II.

Substantīva.

Aquila, ae orel
alauda, ae škrjanec
lūscinia, ae slavec
ancilla, ae dekla
puella, ae deklica
fīlia, ae hči, hčerka
nauta, ae, m. brodnik, mornar
agrī-cola, ae, m. kmet, (o)ratar.

Adiectivum.

sēdulus, a, um priden, a, o, mar-
 lživ, a, o.

Verba (glagoli).

volō, volās, volāre letam, aš, ati
cantō, ās, āre pojem
labōrō, ās, āre delam
peccō, ās, āre grešim
nāvīgō, ās, āre ladjam; (*nauta* =
nāvita)
lācrimō, ās, āre jočem (se)
arō, ās, āre orjem
ōrō, ās, āre molim, prosim.

Adverbia (prislovi).

saepe često, pogosto(krat), dosti-
 krat, velikrat
quō kam?
cūr zakaj?

Praesens indicatīvi actīvi (sedanjikov
 znanilnik tvornega položaja) I. konju-
 gacije):

ōrō — prosim
ōrās — prosiš
ōrat — prosi
ōrāmus — (prosiva) prosimo
ōrātis — (prosita) prosite
ōrant (prosita) prosijo.

Infinitivus praesentis actīvi (nedoločnik
 sedanjikov tvornega položaja):

ōrāre — prositi.

Imperativus praesentis actīvi (velevnik
 sedanjikov tvornega položaja):

ōrā — prosi!
ōrāte — (prosita) prosite!

III.

Substantīva.

Industria, ae delavnost, podjetnost
cicōnia, ae storklja
rāna, ae žaba

domīna, *ae* gospa, gospodinja,
vladarica
columba, *ae* golob
aura, *ae* sapa, vzduh.

Adiectīva.

tardus, *a*, *um* počasen, *a*, *o*,
leniv, *a*, *o*
timidus, *a*, *um* boječ, *a*, *e*.

Verba.

amō, *ās*, *āre* ljubim
turbō, *ās*, *āre* kalim
vituperō, *ās*, *āre* (po)karam,
grajam
captō, *ās*, *āre* lovim, (u)grabim
laudō, *ās*, *āre* (po)hvalim
properō, *ās*, *āre* hitim
dē-vorō, *ās*, *āre* (po)žrem, požiram.

Adverbium.

nōn ne.

Praepositionēs (predlogi).

in (na vprašanje: kam? z akuzat.)
— *na*, *v* (oboje z akuzat)
per (z akuzat.) skozi, po (z mest-
nikom)
ad (z akuzat.) k, proti, do, pri, na
(z akuzat.)

IV.

Substantīva.

Asia, *ae* Azija
Eurōpa, *ae* Evropa
Āfrica, *ae* Afrika
Rōma, *ae* Rim (mesto italsko)
Mūsa, *ae* Muza (modrica, boginja
pesništva, umetelnostij in znān-
stev; bilo jih je 9)

patria, *ae* domovina
rosa, *ae* roža
praeda, *ae* plen
dea, *ae* boginja
glōria, *ae* slava
causa, *ae* vzrok
in-vidīa, *ae* zavist, nevoščljivost
dis-cordia, *ae* nesloga, razpor
poēta, *ae*, *m.* pesnik
pīrāta, *ae*, *m.* gusar (= morski
razbojnik)
in-cola, *a*, *m.* prebivalec; (*in*, *agri-
cola*).

Adiectivum.

multus, *a*, *um* mnog, *a*, *o*.

Verbum.

cēlebrō, *ās*, *āre* (po)slavim, pre-
slavljam; obhajam.

Adverbium.

quam kako; (kot primerjalna kon-
junkcija =) ko, nego.

Pomožnika *esse imperfectum indicatīvi*
(znanilnik preteklega nedovršnika):

eram — sem bil, bila, bilo
erās — si bil, a, o
erat — je bil, a, o
erāmus — (sva bila, bili) smo
bili, bile, bila
erātis — (sta bila, bili) ste
bili, e, a
erant — (sta bila, bili) so
bili, e, a.

V.

Via, *ae* pot
viola, *ae* vijolica
bēstia, *ae* zver(ina), žival

planta, ae rastlina

umbra, ae senca

vīta, ae življenje

ād-vena, ae, m. prislec, ptujec;
(*ad*).

albus, a, um bel, a, o

amoenus, a, um ljubek, a, o, vab-
ljiv, a, o (in vsled tega tudi =)
prijeten, a, o (zavoljo svoje
lepote); (*amāre*)

noxius, a, um škodljiv, a, o

longus, a, um dolg, a, o

amicus, a, um prijazen, a, o; *subst.*

adiect.: *amīca, ae* prijateljica;
(*amāre, amoena*)

in-imīcus, a, um neprijazen, a, o,

sovražen, žna, žno; *subst. adiect.:*

inimīca, ae neprijateljica; (*amīca,*
amāre, amoena)

nec-essārius, a, um potreben, a, o;
(*esse*).

mōnstrō, ās, āre (po)kažem

dōnō, ās, āre darujem, podarim;

dōnō puellae rosam darujem
deklici rožo

im-perō, ās, āre zapovedujem; (*in*).

VI.

Diāna, ae Dijana (rimska boginja
meseca in lova)

corōna, ae venec

āra, ae žrtvenik (= oltar)

victōria, ae zmaga

lūna, ae luna, mesec (kot zvezda)

stella, ae zvezda

ūva, ae grozd; *plūr.:* *ūvae, ārum*
(grozdi =) grozdje (*genitiv.:*
grozdja)

pūgna, ae bitva, boj

amīcītia, ae prijateljstvo; (*āmāre,*
amīca, inimīca, amoena).

clārus, a, um jasen, a, o; slaven, a, o
hūmānus, a, um človeški, a, o;
olikan, a, o

con-tentus, a, um (*rosā*) zado-
voljen, ljna, ljno (z rožo).

dēcorō, ās, āre dičim

ōrnō, ās, āre (u)krasim

parō, ās, āre pripravim (—prav-
ljam), napravim (—pravljam);
(*im-perāre*)

obscurō, ās, āre potemnim (—tem-
njudem), pomračim

natō, ās, āre plavam

dōnō puellam ūvā obdarujem
(obdarim) deklico z grozdom.

cotī-diē (*adv.*) vsak dan.

ā, (pred vokali in sapnikom *h* pa vse-
lej:) *ab* (*prae*pos. z ablat.) — od
in (na vprašanje: kje? z ablativom)

— *v,* na (oboje z mestnikom)

ex (pred vokali in *h,* sicer tudi:) *ē*
(z ablat.) iz, izmed, po (z mest-
nikom)

Praesens indicatīvi passīvi (sedanjikov
znanilnik trpnega položaja) I. konju-
gacije:

ōror — prosim se

ōrāris — prosiš se

ōrātur — prosi se

ōrāmur — (prosiva se) pro-
simo se

ōrāmini — (prosita se) pro-
site se

ōrantur — (prosita se) pro-
sijo se.

VII.

Fōrma, *ae* podoba, oblika
vēna, *ae* žila
cōpia, *ae* obilnost, obilica; *plūr.*:
cōpiae, *ārum* imetek, blago.

—
globōsus, *a*, *um* obličast, *a*, *o*.

—
il-lūstrō, *ās*, *āre* razsvetljujem; (*in*).

—
et-iam (*cōni.*) tudi (s povikševalnim pomenom), celo; (*et*).

—
semper (*adv.*) zmirom, vedno, vsigdar, vselej

noctū po noči

inter-dum včasih.

VIII.

Fortūna, *ae* usoda, sreča

fāma, *ae* govorica, glas (o čem)

īra, *ae* jeza

historia, *ae* zgodovina, povestnica

magistra, *ae* učiteljica; (*māgnus*)

aurōra, *ae* jutranja zarja, zora

pecūnia, *ae* denar

avāritia, *ae* lakomnost, skopost

scintilla, *ae* iskrica, iskra

flamma, *ae* plamen

in-sānia, *ae* besnost, blaznost.

—
caecus, *a*, *um* slep, *a*, *o*

vitreus, *a*, *um* steklen, *a*, *o*; (v prenesenem pomenu =) minljiv, *a*, *o*

pūblicus, *a*, *um* javen, *a*, *o*, občī, *a*, *e*

vānus, *a*, *um* prazen, *a*, *o*, ničev(en), *a*, *o*

vērus, *a*, *um* prav, *a*, *o*, resničen, *a*, *o*

sempiternus, *a*, *um* veden, *a*, *o*, večēn, *a*, *o*; (*semper*)

parvus, *a*, *um* majhen, *a*, *o*, mali, *a*, *o*.

—
satiō, *ās*, *āre* (na)sitim

ex-citō, *ās*, *āre* vzbudim (vzbudjam); *flamam excitō* vnamem (vnemam) plamen.

IX.

(Lat. slovnice § 33, *māsculina*).

Rīpa, *ae*, breg

unda, *ae* val

fluvius, *fluvī* reka

fluvius rapidus deroča reka

fluvius est rapidus reka je deroča

dīscipulus, *ī* učenec

alveus, *ī* struga

rīvus, *ī* potok

campus, *ī* ravan, polje (= planjava).

—
rapidus, *a*, *um* deroč, *a*, *e*

arduus, *a*, *um* strm, *a*, *o* (in vsled tega včasih tudi =) težaven, *a*, *o*, težek, *a*, *o*

lātus, *a*, *um* širok, *a*, *o*

variūs, *a*, *um* razen, *a*, *o*, različēn, *a*, *o*

turbidus, *a*, *um* kalen, *a*, *o*; (*turbāre*)

perniciōsus, *a*, *um* poguben, *a*, *o*

nōtus, *a*, *um* znan, *a*, *o*

at-tentus, *a*, *um* pazljiv, *a*, *o*; (*ad*, *con-tentus*).

—
tuus, *tua*, *tuum* (*prōnōmen possessivum* = svojilno zaimce) tvoj, tvoja, tvoje.

—
nōminō, *ās*, *āre* imenujem

vāstō, *ās*, *āre* (o)pustošim, pokonča(va)m

in-undō, ās, āre poplavim; (*in, unda*)
ir-rigō, ās, āre (na)močim, namakam; (*in*).

sed (cōni.) toda, ampak
 nam kajti, namreč.

X.

Neg-legentia, ae nemarnost
in-opia, ae pomanjkanje, revščina;
 (*cōpia = co-opia*)
in-dulgentia, ae prizanesljivost; (*in*)
dominus, ī gospod(ar); (*domina*)
servus, ī suženj, hlapec
oculus, ī oko.

bonus, a, um dober
fīdus, a, um zvest
industrius, a, um delaven; podjeten; (*industria*)
sevērus, a, um strog
molestus, a, um nadležen; težaven.

vīto, ās, āre (discordiam) izbegavam (neslogo), ognem se —, (iz)ogibljem se (nesloge)
ob-temperō, ās, āre ugodim, ugajam (= pokoren sem)
dē-lectō, ās, āre (raz)veselim, razveseljujem, obrađujem.

que (cōni., ki se vselej prideti besedi priveša ter veže tudi zadnja dva člena) *in, pa*
proinde (navadno pred imperativom) — (za)lorej
ita-que zato; (*que*)
e-nim (nikdar prva beseda v stavku) — kajti, namreč; (*enim*

navadno pojasnjuje, nam dokazuje); (*nam*).

cum (praepos. z ablat. znači društvo ali spremstvo) — s, z (z orodnikom).

XI.

(Lat. slovnice § 33, *neutra*).

Lūxuria, ae razkošnost
mūrus, ī zid; *plūr.: mūrī, ōrum*
 (zidovi =) zidovje (—vja)
op-pidānus, ī meščan
bellum (bellī) perniciosum pogubna vojna (= vojskovanje)
mūnimentum, ī utrdba, bramba
periculum, ī nevarnost
op-pidum, ī mesto; (*op-pidānus*)
domi-cilium, ī bivališče; (*domina, dominus*)
aedi-ficiūm, ī poslopje, hiša
in-cendium, ī požar; (*in*).

situs 3 ležeč; *situs sum* ležeč sem = ležim, (o mestih, otokih, deželah i. t. d. tudi samo:) sem
antiquus 3 star(odaven); *subst. adiect.:* *antiquī, ōrum* starodavniki
mūnītus 3 utrjen; (*mūnimentum*)
opulentus 3 bogat; (*cōpia, in-opia*)
miserandus 3 omilovanja vreden
māgni-ficus 3 veličasten; (*māgnus, magistra*).

dis-turbō, ās, āre razdenem (—devam), razrušim; (*turbāre, turbidus*).

quo-que (cōni., pridevlje jednako veljavne besede, nikdar stavkov, in se stavi

vselej za prideto besedo, dočim
stoji *etiam* navadno pred njo)
— tudi; (*que*).

XII.

Columna, *ae* steber

Deus (*deus*), *i* Bog (bog); (*dea*)

hortus, *i* vrt

templum, *i* svetišče

simulacrum, *i* podoba, kip

aurum, *i* zlato; (*aurora*)

argentum, *i* srebro

tectum, *i* streha

metallum, *i* ruda, kovina

spatium, *i* prostor, obsežnost; doba

ornamentum, *i* kras, dika; *plūr.*:

ornamenta, *orum* okrasje (—sja);
(*ornare*)

dōnum, *i* dar(ilo); (*dōnare*).

—
Graecus 3 grški; *subst. adiect.*:

Graecus, *i* Grk; (*Graecia*)

Rōmānus 3 rimski; *subst. adiect.*:

Rōmānus, *i* Rimljan; (*Rōma*)

marmoreus 3 mramornat

altus 3 visok, globok

pretiōsus 3 dragocen

Ephesius 3 efeški (= nahajajoč se —,
doma v mestu Efezu).

—
portō, *ās*, *āre* nesem, nosim

plācō, *ās*, *āre* (u)tešim

micō, *ās*, *āre* bliščim; *micō aurō*
(*ablāt.*) (od) zlata bliščim

habitō, *ās*, *āre* (pre)bivam, sta-
nujem.

—
praeter-eā (*adv.*) razun —, vrh —,
poleg tega.

—
prope (*praepos.* z akuzat.) blizu,
pri.

Imperfectum indicativus activi I. kon-
jugacije:

ōrābam — prosil, a, o sem

ōrābās — prosil, a, o si

ōrābat — prosil, a, o je

ōrābāmus — (prosila, i sva)
prosili, e, a smo

ōrābātis — (prosila, i sta)
prosili, e, a ste

ōrābant — (prosila, i sta)
prosili, e, a so.

XIII.

(Lat. slovnice § 34.)

Cūra, *ae* skrb

poena, *ae* kazen

iūstitia, *ae* pravičnost

animus, *i* duh, duša, srce (pa le
v prenesenem pomenu), pogum

vir (*virī*) *bonus* dober mož

vīnum, *i* vino

ōtium, *i* brezdelnost, brezdelica

iūdicium, *i* sodba, razsodek;
(*iūstitia*)

prae-ceptum, *i* zapoved, pravilo

ex-emplum, *i* vzgled

prae-sidium, *i* varstvo, bramba,
zaščita.

—
grātus 3 všeč(en), ljub, (zato
tudi =) prijeten (po svoji ceni);
hvaležen

iūstus 3 pravičen; (*iūdicium* = *iūs-*
dicium, *iūstitia*)

probus 3 pošten

pīus 3 pobožen; hvaležen

im-probus 3 nepošten, hudoben;
(*probus*)

im-pīus 3 brezbožen; *subst. adiect.*:
impius, *i* brezbožnik; (*pīus*)

sacer, *cra*, *crum* posvečen, svet

āter, ātra, ātrum (medlo) črn,
(v prenesenem pomenu =) ne-
prijeten

piger, gra, grum len; *subst. adiect.:*
piger, grī lenuh.

frequentō, ās, āre obiščem (ob-
iskujem)

vezō, ās, āre mučim, trapim, nad-
legujem

liberō, ās, āre (*cūrā*) oslobodim
(—bajam)—, oprostim (opraščam)
(skrbī)

sēdō, ās, āre umirim, pomirim;
(*prae-sidium*)

dis-sipō, ās, āre razpršim (—pr-
šujem), razženem (—ganjam).

tamen (*cōni.*) vendar

ne-que in ne, niti; *neque tamen*
in vendar ne; *neque — neque*
niti — niti.

XIV.

(Lat. slovnice § 34.)

Cultūra, ae obdelovanje, izobraž-
(ev)anje, gojitev; (*agri-cola, in-cola*)
doctrīna, ae učenje, izobraž(ev)anje,
učenost

schola, ae šola

memoria, ae spomin

grātia, ae hvaležnost; (*grātus*)

magister (—*trī*) *sevērus* strog učitelj;
(*māgnus, māgnificus, magistra*)

puer, puerī deček; (*puella = puerula*)

ager, grī polje (ki se da obdelo-
vati), njiva; pokrajina; (*agricola*)

liber, brī knjiga

verbum, ī beseda

signum, ī znamenje, znak

vitium, ī napaka, hiba, greh

odium, ī sovraštvo
bene-ficiūm, ī dobrota; (*bonus*).

doctus 3 učen; (*doctrīna*)

pulcher, chra, chrum lep

tener, era, um nežen

lacer, era, erum raztrgan

miser, era, erum beden, nesrečen,
žalosten; (*miserandus*)

asper, era, erum hrapav (in vsled
tega v prenesenem pomenu
tudi =) težaven, oster

liber, era, erum sloboden, prost;
(*liberāre*).

frūgi-fer, fera, ferum plodonosen.

com-parō, ās, āre pridobi(va)m
(si); primerim (—jam), prispo-
dabljam; (*cum, parāre, im-perāre*)

cōn-fōrmō, ās, āre (o)likam, iz-
obražam (—obražujem); (*cum,*
fōrma)

docēō, docēs, docēre poučim (pouču-
jem; (*doctrīna, doctus*)

teneō, ēs, ēre držim; *animō teneō*
(držim v duhu =) pomnim, pa-
metujem; (*at-tentus, con-tentus*)

habēō, ēs, ēre imam; *grātiam habēō*
magistrō (hvaležnost imam uči-
telju =) hvaležen sem učitelju);
(*habitāre*)

dēbēō, ēs, ēre dolgujem (= dolžen
sem), moram, smem; *nōn dēbēō*
ne smem; (*habēre, kajti dēbēō = dē-*
habēō; habitāre)

ex-erceō, ēs, ēre (*memoriam*) (iz)
urim —, vežbam (spomin); ob-
delujem (n. pr. *agrūm* polje).

sine (*prae-posit.* z ablativ.) brez.

Praesēns indicatīvi actīvi II. konjugacije:

teneō — držim

tenēs — držiš

tenet — drži

tenēmus — (drživa) držimo

tenētis — (držita) držite

tenent — (držita) držijo (držé).

Infinitivus praes. actīvi:

tenēre — držati.

Imperatīvus praes. actīvi:

tenē — drži!

tenēte — (držita) držite!

XV.

(Lat. slovnice § 25.)

audācia, ae drznost, smelost

pro-cella, ae nevihta

Scytha (ae) incultus divji Scit;

(Scitje so bili narod na severu Črnega morja)

Persa (ae) lūxuriōsus razkošni Perzijan

Ōcéanus, ī ocean (svetovno morje)

populus, ī narod; (*pūblicus* = *populicus*)

ventus, ī veter

nāvigium, ī brod, ladja; (*nauta, nāvīgāre*)

com-mercium, ī promet, občevanje;

nautae commercium est (ali:

nauta commercium habet) cum

populō mornar (ima občevanje=)

občuje z narodom.

bellicōsus 3 bojevit; (*bellum*)

lūxuriōsus 3 razkošen; (*lūxuria*)

cautus 3 previden, oprezen

perītus 3 vešč, izkušen

im-pavidus 3 neustrašen, neboječ

ob-noxius 3 podvržen, nastavljen (komu); (*noxius*)

ad-versus 3 nasproten, neugoden; (*ad*)

in-cultus 3 neolikan, divji; (*cultūra, agricola, incola*)

prosper, era, erum ugoden.

quassō, ās, āre potresam, oškodujem

ob-servō, ās, āre opazujem; spoštujem; (*servus*)

timeō, ēs, ēre (ventum) bojim se (vetra); (*timidus*).

iam (adv.) že, takoj, vsakčas; (*et-iam*).

autem (cōni., nikdar prva beseda v stavku) a, pa.

trāns (praepos. z akuzat.) — črez.

XVI.

(Lat. slovnice § 26.)

Arabia, ae Arabija (dežela azijska)

Phoenīca, ae Fenicija (dežela azijska)

superbia, ae ošabnost, prevzetnost

dīvitiae, ārum bogastvo

Nemea (ae) parvus mala Nemeja (reka grška)

Isthmus (ī) nōtus znan Istem (zemeljska ožina grška)

Neptūnus, ī Neptun (morski bog rimski)

lūdus, ī igra

Corinthus (ī) clāra slavni Korint (mesto grško)

Peloponnēsus (ī) montuōsa gorati Peloponez (polotok grški)

Aegyptus (ī) *fēcunda* rodovitni
 Egipet (dežela afriška)
Miletus (ī) *opulenta* bogati Milet
 (mesto v Mali Aziji)
Cyprus (ī) *aerōsa* bakroviti Ciper
 (otok grški)
inter-vallum (ī) midsredje, pre-
 sledek
arti-ficiūm, ī umetelno delo.

—
montūosus 3 gorat
status 3 določen, ena, eno
beātus 3 blažen, srečen
aerōsus 3 bakrovit
Corinthius 3 korintski; *subst.*
adiect.: *Corinthius*, ī Korinčan;
 (*Corinthus*)
Isthmius 3 istemski; (*Isthmus*).

—
ap-portō, *ās*, *āre* prinesem (—na-
 šam), donesem (—našam); (*ad*,
portāre)
ob-iectō, *ās*, *āre* mečem (pred
 koga), očitam (komu).

—
ūndi-que (*adv.*) od vseh strani,
 odvsod; (*que*)
im-prīmīs pred vsem; zlasti; (*in*).

XVII.

Molestia, *ae* nadležnost; težava;
 (*molestus*)
opera, *ae* trud, napor
hōra, *ae* ura
autumnus, ī jesen
praemium, ī plačilo
mōmentum, ī važnost; trenutek
in-sidiae, *ārum* zaseda, zalezovan-
 vanje; *īnsidiās parō nautae* (za-

lezovanje pripravljam mornar-
 ju =) zalezujem mornarja; (*in*,
prae-sidium, *sēdāre*).

—
rūsticus 3 kmetski
tūtus 3 varen
certus 3 gotov, zanesljiv; očit
tranquillus 3 miren, tih
armātus 3 oborožen
in-teger, *gra*, *grum* neoškodovan
per-ditus 3 uničen, izgubljen; (*per*).

—
optō, *ās*, *āre* voščim, želim (si)
servō, *ās*, *āre* (o)hranim, rešim;
 (*servus*, *ob-servāre*)
ex-specto, *ās*, *āre* (*praemium*) pri-
 čakujem (plačila)
re-meō, *ās*, *āre* vrnem (vračam) se
videō, *ēs*, *ēre* vidim; (*in-vidia*)
moveō, *ēs*, *ēre* ganem, gibljem;
 (*mōmentum* = *movimentum*)
urgeō, *ēs*, *ēre* stiskam, tlačim, (tarem)
augeō, *ēs*, *ēre* (po)množim
arceō, *ēs*, *ēre* odvracam, odbijam;
 (*ex-ercere*).

—
vix (*adv.*) komaj
saepius česče; (*saepe*)
quō-cumque kamorkoli; (*quō*).

Praesens indicativi passivi II. kon-
 jugacije:

teneor — držim se
tenēris — držiš se
tenētur — drži se
tenēmur — (drživa se) dr-
 žimo se
tenēmini — (držita se) dr-
 žite se
tenentur — (držita se) držijo
 (držé) se.

XVIII.

(Lat. slovnice § 26.)

Ārea, *ae* greda
avus, *ī* ded
rāmus, *ī* veja
filius, *ī* sin; (*fīlia*)
vīcīnus, *ī* sosed
vesper, *erī* večer
pōpulus (*ī*) *prōcēra* vitki topol
cerasus (*ī*) *amoena* ljubka črešnja
 (drevo)
pirus (*ī*) *frūgīfera* plodonosna
 hruška (drevo)
mālus (*ī*) *lāta* košata jablan
fāgus (*ī*) *alta* visoka bukev
mālum, *ī* jabolko; (*mālus*)
pirum, *ī* hruška (sad); (*pirus*)
cerasum, *ī* črešnja (sad); (*cerasus*).

—
prō-cērus 3 vitek
ruber, *bra*, *brum* rudeč.

—
murmurō, *ās*, *āre* mrmram, šum-
 ljam
ambulō, *ās*, *āre* izprehajam se,
 hodim (grem)
cōn-sociō, *ās*, *āre* združujem; (*cum*)
flōreō, *ēs*, *ēre* cvetem
sedeō, *ēs*, *ēre* sedim; (*sedāre*, *prae-*
sidium, *insidiāe*).

—
ibi (*adv.*) tam(kaj), ondi
quant-opere kako zelo; (*opera*).

—
sub (*praepos.* z akuzat. na vpra-
 šanje: kam? in: kedaj?) — pod
 (z ablat.); *sub vesperum* pod ve-
 čer (= proti večeru).

XIX.

Sapientia, *ae* modrost
modestia, *ae* skromnost
nātūra, *ae* priroda, narava; čud
 (*genet.*: čudi)
morbis, *ī* bolezen
pallium, *ī* plašč
caelum, *ī* nebo
rēgnum, *ī* kraljestvo
fundāmentum, *ī* podstava, temelj
tergum, *ī* hrbet.

—
sordidus 3 umazan
aliēnus 3 ptuj
proprius 3 lasten, svoj(ski).

—
suus, *sua*, *suum* (*prōnōm. possēs-*
sivum) svoj, svoja, svoje.

—
errō, *ās*, *āre* blodim, (z)motim se
mūtō, *ās*, *āre* izpremenim (—mi-
 njam).

—
sub (*praepos.* z ablat. na vprašanje:
 kje?) — pod (z orodnikom).

XX.

(Lat. slovnice §§ 38, 39 in 43, *māscu-*
lina.)

Nūntia, *ae* oznanjevalka
fābula, *ae* bajka, basen; (*fāma*)
radius, *ī* žarek
mundus, *ī* svet
obeliscus, *ī* obelisk (= koničast
 steber)
sōl (*sōlis*) *calidus* vroče solnce
candor (*candōris*) *splendidus* bli-
 ščeča svetloba
calor (*ōris*) *nimius* prevelika vro-
 čina, toplota; (*calidus*)

homo (hominis) bonus dober človek;
plūr.: hominēs, um ljudje; (*hū-*
mānus)

Apollō (Apollinis) Apolon (grško-
 rimski bog solnčne svetlobe,
 pesništva in modrosti).

īgneus 3 ognjen

splendidus 3 blisčoč, sijajen

nimius 3 prevelik, (prehud)

dicātus 3 posvečen.

superō, ās, āre (candōre) prekosim
 (—kašam), preobvladam, prema-
 gam (v svetlobi); (*superbia*)

nārrō, ās, āre pripovedujem, pravim
ap-pellō, ās, āre imenujem, zovem,
 nagovorim (—govarjam)

ad-ōrō, ās, āre častim (po božje);
 (*ad, ōrāre*)

nocēō, ēs, ēre škodim, škodujem;
 (*noxius, obnoxius*).

inter-diū (adv.) po dnevi; (*inter-*
dum).

circā (praepos. z akuzat.) okoli,
 okrog

dē (z ablat.) o; s, z (z genet.).

XXI.

Gallia, ae Galija (Francosko)

herba, ae zél(išče)

odor (odōris) varius različen duh,
 vonj

ārdor (ōris) nimius prevelik žar;
plūr.: ārdōrēs = pripeka; (*ārea*)

color (ōris) pulcher lepa boja
 (barva)

vigor (ōris) īgneus ognjena ži-
 vahnost, živost, čilost, jakost

ōrātor (ōris) clārus slaven govornik;
 (*ōrāre, ad-ōrāre*)

āer (āēris) necessārius potreben
 vzduh (zrak)

imber (imbris) modicus pohleven
 dež, ploha

flōs (flōris) amoenus ljubka cvet-
 lica, cvetka; (*flōrere*)

rōs (rōris) nocturnus ponočna rosa
Cicerō, ōnis Ciceron.

modicus 3 zmeren, (pohleven)

nocturnus 3 ponočen; (*noctū*).

novus 3 nov, svež; (*nūntia = nov-ntia*)

cadūcus 3 razpaden, minljiv.

re-creō, ās, āre okreпча(va)m,
 oživim.

celeriter (adv.) hitro; (*pro-cella*)

minus manj

bene dobro, prav; (*bonus, beneficiū*).

XXII.

(Lat. slovnice § 38, 39 in 43, *feminina*
 in *neutra*.)

Dēlus (ī) parva mali Del (otok
 grški)

laurus (ī) sacra sveta lovorika
 (drevo in vejica)

ōrāculum, ī proročišče; (*ōrāre,*
adōrāre)

auctor (ōris) clārus slaven začet-
 nik, vzročnik, stvarnik; (*augēre*)

soror (ōris) pia pobožna sestra

arbor (ōris) fēcunda rodovitno
 drevo

divīnātiō (ōnis) vēra resnično pro-
 rokovanje

nōmen (nōminis) Graecum grško
 ime; (*nōmināre*)

nūmen (nūminis) amicum prijazno božanstvo

carmen (carminis) artificiosum umetelna pesen; (*cantare*)

facinus (facinoris) clarum slavno dejanje, čin

opus (operis) magnum veliko delo (= izdelek); (*opera, quantopere*)

tempus (temporis) antiquum staro(davn)j čas, doba; (*ob-temperare*).

Delius 3 delski; *subst. adiect.:*

Delius, i Deljan; (*Delus*)

artificiosus 3 umet(el)en; (*artificium*).

vocō, ās, āre kličem, zovem

in-vocō, ās, āre kličem na pomoč; (*vocare*)

corōnō, ās, āre venčam; (*corōna*).

quā-rē (adv.) zaradi česar; zato
tantum le, samo; *nōn tantum* —
sed etiam ne le (samo) — ampak tudi.

Imperfectum indicativi passivi I. konjugacije:

ōrābar — prosil, a, o sem se

ōrābāris — prosil, a, o si se

ōrābātur — prosil, a, o se je

ōrābāmur — (prosila, i, sva se) prosili, e, a smo se

ōrābāmini — (prosila, i sta se) prosili, e, a ste se

ōrābantur — (prosila, i sta se) prosili, e, a so se.

XXIII.

Lātōna, ae Latona

sagitta, ae pušica,

rēgīna, ae kraljica; (*rēgnum*)

liberī, ōrum otroci; (*liber* 3, *liberare*)

amor (ōris) pius hvaležna ljubezen; (*amare, amoenus, amicus, inimicus, amicitia*)

vēnātor (ōris) impavidus neboječ lovec

frāter (frātris) bonus dober brat

pater (patris) bonus dober oče; (*patria*)

Iūnō (Iūnōnis) superba ponosna
Junona (sestra in soproga *Jupitrova*)

virgō (inis) casta čista devica

māter (mātris) beāta blažena mati

uxor (ōris) saeva ljuta soproga

multitūdō (inis) magna velika množica; (*multus*)

vēnātiō (ōnis) tumultuōsa hrupen lov; (*venator*)

venerātiō (ōnis) eximia posebno česčenje

specimen (speciminis) vērum pravi znak, dokaz; (*ex-spectare*)

nemus (nemoris) opacum senčnat gaj, hosta.

castus 3 čist

tumultuōsus 3 hrupen

superbus 3 ošaben, ponosen; (*superbia*)

saevus 3 ljut, grozovit

ex-imius 3 poseben, odličen; (*exemplum*).

māximē (adv.) najbolj, (najraji); (*magnus, magistra, magister magnificus*)

ut kakor, kot.

ergū (praepos. (z akuzat., le v prijaznem pomenu) — do

XXIV.

(Lat. slovnice §§ 44, 45, 51, mascul. in
femina.)

Dī-ligentia ae marljivost, marnost,
skrbnost; (*neg-legentia*)

honor (ōris) *māgnus* velika čast
māiōrēs (um) *clāri* slavni pred-
niki; (*magistra, magister, māgnus,*
māximē, māgnificus)

fortitūdō (dinis) *nōta* znana
hrabrost

genus (*generis*) *hūmānum* človeški
rod, spol; vrsta, pleme
scelus (*sceleris*) *impium* brezbožno
hudodelstvo, pregreha

iūdex (*iūdicis*) *iūstus* pravičen
sodnik; (*iūdicium, iūstus, iūstitia*)

mīles (*mīlitis*) *impavidus* neboječ
vojak

virtūs (*ūtis*) *eximia* odlično ju-
naštvo, krepost, čednost; (*vir*)

mercēs (*ēdis*) *dīgna* dostojna plača,
plačilo; *mercēs* je (že prej do-
ločeno in) zasluženno plačilo
za kako delo (tudi = najem-
nina) in ima češče zaničljiv
stranski pomen; *praemium* je
vselej častno darilo, ki pre-
jemnika odlikuje pred drugimi);
(*com-mercium*)

laus (*laudis*) *iūcunda* prijetna
hvala, slava; (*laudāre*)

frūgālitās (*ātis*) *rāra* redka zado-
voljnost, zmernost; (*frūgi-fer*)

ad-ulēscēns (*entis*) *probus* pošten
mladenič

prīn-ceps (*ipis*) *superbus* ošaben
prvak, knez, vladar; (*im-prīmis*).

rārus 3 redek

dignus 3 vreden, dostojen
sapiēns, *genet.: sapientis* (adjektiv
jednega končaja) moder; *sub-*
stant. adiect.: sapiēns (*entis*)
modrijan; (*sapientia*).

com-mendō, *ās*, *āre* priporočim
(-ročam).

XXV.

Syria, ae Sirija (dežela azijska)

iuba, ae griva

cauda, ae rep

equus, ī konj

arma, *ōrum* orožje; (*armatus*)

leō (*ōnis*) *rutilus* rumenkasto-
rudeč lev

rōbur (*rōboris*) *māgnum* velika moč,
jakost

rēx (*rēgis*) *clārus* slaven kralj;
(*rēgna, rēgnum*)

nūtrix (*nūtrīcis*) *bona* dobra rej-
nica

celeritās (*ātis*) *māgna* velika hitrost;
(*celeriter, pro-cella*)

pecus (*pecudis*) *necessāria* potrebna
domača žival; (*pecūnia*)

dēns (*dentis*) *fīrmus* trden zob

pēs (*pedis*) *ūngulātus* krempljata
noga; (*op-pidum, op-pid-ānus*).

rutilus 3 rumenkastorudeč

validus 3 močen

fīrmus 3 trden

ūngulātus 3 krempljat

irātus 3 razsrjen, jezen; (*ira*)

satiātus 3 nasičen; (*satiāre*)

periculōsus 3 nevaren; (*periculum*)

niger, *gra*, *grum* (bliščeče) črn.

verberō, ās, āre bičam, bijem;
leō terram caudā verberat lev
 bije z repom o b (zemljo =) tla
dī-lacerō, ās, āre raztrgam; (*lacer*).

quot-annīs (adv.) vsako leto;
 (*cotidiē = quotidiē*).

XXVI.

(Lat. slovnice § 47/1.)

Annus, ī leto; (*quot-annīs*)
rēctor (ōris) perītus vešč vladalec,
 ravnatelj, (določevalc); (*rēx,*
rēgīna, rēgnūm)
labor (ōris) māgnus velik trud,
 napor, težava, delo (= delanje);
 (*labōrāre*)
frīgus (oris) molestum nadležen
 mraz; (*frigidus*)
corpus (oris) sānum zdravo telo
vertex (icis) altus visok vrh
pars (partis) parva majhen del;
 stranka
nox (noctis) longa dolga noč;
 (*noctū, nocturnus*)
aestās (ātis) calida vroče poletje
voluptās (ātis) grāta všečna za-
 bava, slast, naslada, nasladnost
seges (etis) aliēna ptuja setev,
 žitno polje
mōns (montis) altus visoka gora;
 (*montuōsus*)
hiems (hiemis) frīgida mrzla zima
nix (nivis) alba bel sneg.

vērnus 3 pomladanski
hūmidus 3 vlažen, moker, mo-
 kroten
sānus 3 zdrav; (*in-sānia*)
tēctus (po)krit; (*tēctum*).

quattuor (glavni števnik) stiri.

plērūm-que (adv.) večjidel, navadno.

XXVII.

(Lat. slovnice § 51, *neutra*.)

1.

Stomachus, ī želodec
collum, ī vrat
bracchium, ī podlaket, roka
cerebrum, ī možgani
intestīnum, ī čreva; (*in, inter-dīū,*
inter-dūm, inter-vaillum)
pūlmō (ōnis), navadno *plūr.:* *pūl-*
mōnes (um) sānī zdrava pluča
liēn (ēnis) tener nežna vranica
rēnēs (um) hūmidī mokre obisti
venter (tris) māgnus velik trebuh
fel (fellis) nigrum črn žolč
iecur (iecoris) hūmānum človeška
 jetra
vīscus (eris), navadno *plūr.:* *vīscera*
 (*um) tēcta* pokrito drobje
pectus (pectoris) fīrmum trdne prsi
latus (lateris) dextrum desna stran
frōns (frontis) serēna vedro čelo
dīgnitās (ātis) māgna velika vred-
 nost, dostojnost, plemenitost;
 dostojanstvo; (*dīgnus*)
caput (capitis) pulchrum lepa glava;
 glavno mesto
cor (cordis) hūmānum človeško
 srce (namreč meseno, pa tudi
 v prenesenem pomenu = *animus*).

prōnus 3 (naprej) nagnjen
medius 3 srednji; *media pars* (sred-
 nji del =) sreda
ē-rēctus 3 pokončen; (*rēx, rēgīna,*
rēgnūm, rēctor)

ex-ternus 3 zvonanji; (*ex*)
in-ternus 3 notranji; (*in, intestinum*
 i. t. d. gl. gori)
taeter, tra, trum grd
dexter, tra, trum (in *dextera,*
erum) desni
sinister, tra, trum levi.

ad-numerō, ās, āre prištevam; (*ad*)
af-firmō, ās, āre trdim, potrjujem,
 zagotavljam; (*ad, firmus*).

magis (*adv.*) bolj; (*māgnus, māgni-*
ficus, magister, magistra, māximē).

vel (*cōni.*) ali.

2.

Tristitia, ae žalost
sententia, ae mnenje, misel; rek
ignāvia, ae lenoba; bojzljivost
somnus, ī spanje
prō-verbium, ī pregovor, rek
carcer (eris) firmus trdna ječa
cinis (cineris) albus bel pepel
pulvis (pulveris) densus gost prah
valētūdō (inis) bona dobro počutje,
 zdravje; (*validus*)
pulchritūdō (inis) magna velika
 lepota; (*pulcher*)
mēns (mentis) sāna zdrava pamet,
 duh, razum.

serēnus 3 jasen, veder
con-trāctus 3 zgrbančen
summus 3 najvišji, največji.

noster, nostra, nostrum (*prōnōm.*
possēssivum) naš, naša, naše.

hebetō, ās, āre (o)slabim

firmō, ās, āre krepim, utrdim,
 (utrjujem); (*firmus, affirmāre*)
in-dicō, ās, āre naznanim (—zna-
 njam; (*in, dicatus*).

tam-quam (*adv.*) tako rekoč; (*ta-*
men, quam).

XXVIII.

In-temperantia, ae nezmernost;
 (*tempus, obtemperāre*)

con-cordia, ae sloga; (*cor, dis-cordia*)
lupus, ī volk

medicus, ī zdravnik

gaudium, ī veselje, radost

in-itium, ī začetek (= prvo po
 času)

prīn-cipium, ī začetek (= prvo
 po svoji važnosti; (*prīn-ceps, im-*
prīmīs)

latrō (ōnis) impius brezbožen ropar
strabō (ōnis) miser nesrečen škilec
timor (ōris) māgnus velik strah,
 bojazen; (*timere, timidus*)

dolor (ōris) saevus grozovita bol(e-
 čina)

viātor (ōris) vacuus prazen po-
 potnik; (*via*)

error (ōris) hūmānus človeška
 zmota; (*errāre*)

mōs (mōris) pulcher lep običaj,
 šega, navada; (*plūr.: mōrēs* (*um*)
 nravi, vedenje, značaj)

onus (oneris) māgnum veliko breme
mel (mellis) iūcundum prijeten med
pāx (pācis) certa gotov mir

vērītās (ātis) rāra redka resnica,
 resničnost; (*vērus*)

calamitās (ātis) nimia prehuda
 nesreča, nezgoda

fēlicitās (ātis) vēra prava sreča; (*fēlicitās* je le dobra, *fortūna* dobra in slaba sreča = vse, kar človeka sreča).

vacuus 3 prazen (= brez česa), reven; (*vānus* prazen le v prenesenem pomenu = ničev, puhel); (*vāstare*).

penetrō, ās, āre prodrem; dospem
rēgnō, ās, āre kraljujem, vladam;
(*rēx, rēgina, rēgnum, rēctor, ē-rēctus*).

ubi (adv.) kje? kjer.

cōram (praeupos. z ablat.) vpričo
inter (z akuzat.) — med (z akuzat.
in orod.); (*in, inter-dum, inter-diū,*
internus, inter-vallum, intes-tinum).

Futūrum (prihodnjik) *indicātivi actīvi*
I. konjugacije:

ōrābō prosil, a, o bodem
ōrābis prosil, a, o bodeš
ōrābit prosil, a, o bode
ōrābimus (prosila, i bodeva)
prosili, e, a bodemo
ōrābitis (prosila, i bodeta)
prosili, e, a bodete
ōrābunt (prosila, i bodeta)
prosili, e, a bodo.

XXIX.

(Lat. slovnice §§ 41, 42, 46 do 50.)

1.

Studium, ī prizadeva(nje), učenje,
znanstvo, opravilo, pečanje (s
čim)

sōlācium, ī tolažba

ratiō (ōnis) hūmāna človeška pamet

ōrātiō (ōnis) artificiōsa umetelni
govor; (*ōrāre, ad-ōrāre, ōrātor, ōrā-*
culum)

dif-ficultās (ātis) māgna velika
težava, težavnost; (*facinus*).

paucus 3 malokateri, malokdo,
neutr.: malokaj; v pluralu tudi:
malo (jih).

(*pār, genet.:* *paris* jednak
impār, imparis nejednak; (*pār*)
pauper, pauperis ubog, reven,
kot *subst. adiect.* = ubožec,
revež

vetus, veteris star (= že mnogo
let trajajoč); *antiquus* 3 star-
(odaven) (= kar je bilo pred
davnim časom, pa zdaj ni
več)

fallāx, fallācis goljufiv, pre-
varljiv

edāx, edācis požrešen; grizoč,
(moreč)

fēlix, fēlicis srečen (osrečujoč
druge in sam sebe srečnega
čuteč, nasprotje: *infēlix*);
beātus (nasprotje: *miser*) je
bolj tisti, katerega imajo
drugi za srečnega; (*fēlicitas*)
in-fēlix, infēlicis nesrečen;
(*felix, felicitas*)

dīves, dīvitis bogat; (kot *subst.*
adiect. = bogatin; (*dīvitiae*)

animāns, animantis dihajoč;
kot *subst. adiect.* (c., v plur.
tudi n.) = životinja, živo bitje
in-gēns, ingentis velikanski,
silen; (*in, genus*)

adjektivni jednega končaja

adjektivni jednega končaja { *dī-ligēns, dīligentis* marljiv, maren, priden, skrben, natančen; (*dīligentia, neglegentia*)
an-ceps, an-cipitis dvoglav, dvojen; (*caput*)
parti-ceps, participis deležen, kot *subst. adiect.* = deležnik; (*pars, prīn-ceps*).

levō, ās, āre (o)lajšam, olajšujem
con-gregō, ās, āre zbiram; *con-gregor* družim se.

facillimē (*adv.*) najložje, prav lahko; (*difficultās, facinus*)

quidem sicer; nē — quidem še — ne, niti; (poudarjena beseda se vselej med *nē* in *quidem* postavi).

2.

Re-verentia, ae spoštovanje
somnium, ī sen, sanje; (*somnus*)
cōn-silium, ī svēt; osnova, naklep, sklep, namen; razsodnost, razumnost; svetovalstvo, zbor
auctōritās (ātis) mūgna velika veljava, veljavnost; (*auctor, augēre*).

cānus 3 siv

stultus 3 bedast, neumen; *subst. adiect.:* *stultus, ī* bedak, neumnež

grand-aevus 3 priletan, postaren

adjektivni jednega končaja { *memor, genet. memoris* pomljiv, pomneč; (*memoria*)
im-memor, immemoris nepomljiv, nepomneč; (*memor, memoria*)

mināx, minācis preteč, žugajoč
mendāx, mendācis lažniv; kot *subst. adiect.* = lažnik

adjektivni jednega končaja { *fugāx, fugācis* bežen, begoč
prūdēns, prūdētis pameten; (*videre, kajti prūdēns je = prō-vidēns*)
cōn-stāns, cōnstantis stanoviten, značajan
in-ops, inopis (pomoči) potreben, siromašen; kot *subst. adiect.* = siromak; (*opulentus, in-opia, cōpia*).

iuvō, ās, āre (*hominem*) podpiram (človeka), pomagam, pomorem (človeku); pospešim (—šujem)
cūrō, ās, āre skrbim; *cūrō dīvitiās* (skrbim =) brigam —, (z) menim se za bogastvo; (*cūra*)
con-citō, ās, āre vznemirim (—mirjam), prestrašim; (*ex-citāre*)
terreō, ēs, ēre (u)strašim.

rārō (*adv.*) redko (kedaj), redkokrat; (*rārus*)
contrū pak, nasproti.

quia (*cōni.*) ker.

apud (*praepos.* z akuzat.) — pri.

XXX.

(Lat. slovnice §§ 52 in 55, *māsculina* in *fēminina*.)

In-perium, ī vladarstvo, povelje, poveljstvo; (*parāre, imperāre*)

iūs (iūris) summum najviša pravica, pravo; (*iustus, iustitia, iudicium*)

lēx (lēgis) sevēra strogi zakon, postava

cīvītās (ātis) mūgna velika država, občina, državljanstvo

societās (ātis) fida zvesta zaveza, družba, društvo, tovaršija; vkupnost, udeležba; (*con-sociāre*)

libertās (ātis) nimia prevelika svoboda, prostost; (*liber 3, liberāre*)

salūs (ūtis) nostra naša blaginja, rešitev

civis (civis) bonus dober državljan (sodržavljan); (*civitas*)

hostis (hostis) periculōsus nevaren sovražnik (umevaj: državni, ne zasebni, ki slōve latinski: *inimicus, ī*)

pēstis (pēstis) saeva ljuta kuga; (v prenesenem pomenu =) poguba

clādēs (clādīs) certa gotov poraz
caedēs (caedis) impia brezbožen pobjoj, klanje.

cārus 3 drag

honestus 3 časten, spoštovan, imeniten; (*honor*)

in-vīsus 3 mrzek, zopern; (*videre, invidia*)

Arpīnās (ātis) arpinski (= iz laškega mesta Arpina); *subst. adiect.:* *Arpīnās (ātis) m.* Arpinec

audāx, ācis drzen, smel; (*audācia*)

con-cors, genet.: *concordis* složen; (*con, concordia, discordia*)

dis-cors, genet.: *discordis* nesložen; (*cor, concors, discordia, concordia*).

certō, ūs, āre (dē virtūte) prepiram se, borim se, skušam se, tekmujem (v kreposti); (*certus*)

ob-tinēō, ēs, ēre obdržim, udržim; (*tenēre, att-tentus, con-tentus*).

XXXI.

(Lat. slovnice §§ 52, 54 [3, b], 55 [2], *neutra*).

Hadria, ae Hadrija (mesto italško)
mercātūra, ae trgovina, kupčija; (*mercēs, com-mercium*)

sāl (salis) amārus grenka sol
mercātor (ōris) industrius podjeten trgovec, kupec; (*mercēs, mercātūra, com-mercium*)

gubernātor (ōris) perītus vešč krmar
lītus (oris) arduum strma obala
ars (artis) rāra redka umet(el)-nost, spretnost; (*arti-ficium, arti-ficiōsus*)

urbs (urbis) māgna veliko mesto (z ozirom na velikost, velikolepje, omiko, sploh na razne prednosti, ki jih ima pred manjšimi bivališči; *oppidum* = utrjen kraj, nasprotje: neutrnjena [kmet-ska] sela)

nāvis (nāvis) fīrma trdna ladja; (*nāvigium, nāvigāre, nauta*)

rūpēs (rūpis) periculōsa nevarna pečina, skala

mare (maris) profundum globoko morje

vectīgāl (vectīgālis) molestum nadležen davek, dohodek; (*vecāre*)

animal (animālis) taetrum grda žival, živo bitje (sploh); *animal* se rabi zlasti, kedar se primerjajo živali med seboj, *bēstia* v nasprotju s človekom, posebno = zver, t. j. divja žival; (*animus, animāns*).

Hadriāticus 3 jadranski; *mare Hadriāticum* Jadransko morje; (*Hadria*)

Ponticus 3 pontski; *mare Ponticum*
(Pontsko =) Črno morje
quaestuōsus 3 dobiten, dobiček
donašajoč
salsus 3 slan; (*sāl*)
amārus 3 grenek
pro-fundus 3 globok; (*fundāmentum*)
im-mēnsus 3 neizmeren.

—
probō, ās, āre (pre)skušam, iz-
pričam, odobrim (—dobravam);
(*probus, improbus*)
pér-agrō, ās, āre prehodim, ob-
hodim (—hajam); (*per, ager, agri-
cola*).

—
causā (prav za prav ablat. sub-
stantiva *causa, ae* s pomenom
predloga z genetivom, kateremu
se za postavlja) — zavoljo,
(za)radi.

XXXII.

(Lat. slovnice §§ 53, 54 [3, c]. 71.)

1.

Fuga, ae beg; (*fugāx*)
im-perātor (ōris) sevērus strog
(nad)poveljnik; cesar; (*parāre,
im-perāre, im-perium*)
vulnus (vulneris) periculōsum ne-
varna rana
decus (decoris) māgnum velika
dika, čast; (*decorāre*)
dux (ducis) perītus vešč vodnik,
(vojsko)vodja
mors (mortis) glōriōsa slavna smrt;
(*morbus*)
popes (poplitis) dexter desni pod-
kolenek
pedes (peditis) timidus boječ pe-
šec; (*pēs, op-pid-um, op-pid-ānus*)

eques (equitis) impavidus neboječ
konjenik, jezdec; (*equus*)
cubīle (cubilis) dūrum trdo ležišče
calcar (calcāris) splendidum bli-
ščeča ostroga; (v prenesenem
pomenu =) izpodbuda.

—
fessus 3 utrujen
dūrus 3 trd
dūrātus 3 utrjen, vstrajen; (*dūrus*)
glōriōsus 3 (poln slave), slaven;
(*glōria*)
pristinus 3 (po)prejšnji
subītus 3 iznenaden, nepričakovan
ac-ceptus 3 (*particip.*) vsprejet,
dobljen; (*parti-ceps, prīn-ceps*)
fortis hraber, hrabra, *forte* hrabro;
pogumen 3; (*fortitūdō*)
dulcis, e sladek, mil
turpis, e sramoten
omnis, e ves, vsa, vse; vsak, a, o.

—
tolerō, ās, āre prenašam (—nesem)
dē-fensō, ās, āre (ab hoste) bra-
nim (proti sovražniku)
oc-cupō, ās, āre zavzamem, ob-
vladam, napadem, zgrabim, po-
lastim se (česa).

—
prō (*praepos.* z ablat.) — za (z
akuzat. = mesto koga ali pa
komu v brambo, korist).

2.

Statua, ae kip (kakega človeka,
dočim je *simulācrum* kip ka-
kega božanstva); (*status*)
galea, ae (usnjata) čelada
ocrea, ae golenjak (= nožni oklep)
lōrica, ae (usnjati) prsni oklep

hasta, ae sulica; (*hostis*)
clipeus, ī ščit
gladius, ī meč
tēlum, ī kopje
castra (ōrum) tabor, ostrog
victor (ōris) saevus ljut zmag(o-
 v)alec; kot *adiect.* = zmagovit;
 (*victōria*)

pondus (eris) māgnum velika teža
regiō (ōnis) amoena prijeten (o)-
 kraj, okolica; (*rēx* i. t. d., gl.
erectus XXVII)

certāmen (inis) ācre huda borba,
 bitka, tekma; (*certāre, certus*)

prex (precis) modesta pohlevna
 prošnja.

prīmus 3 prvi; (*prīnceps, prīncipium,*
imprīmās)

modestus 3 skromen, pohleven;
 (*modestia, modicus*)

pulsus 3 (*particip.*) pre-, iz-gnan
re-liquus 3 ostal

crudēlis, e krut, srep

ācer, ācris, ācre oster, a, o, (v
 pravem in prenesenem pomenu)
 bister, hud, pogumen

salūber, salūbris, salūbre zdra-
 v(ilen); (*salūs*)

equester, equestris, equestre konje-
 niški; *statua equestris* kip na
 konju; (*equus, eques*)

palūster, palūstris, palūstre moč-
 viren, močvirnat

silvester, silvestris, silvestre gozd-
 nat, obrasten; (*silva*).

pūgnō, ās, āre bojujem (borim) se;
 (*pūgna*)

necō, ās, āre pobijem, ubijem,
 usmrтім

vulnerō, ās, āre ranim; (*vulnus*)
fugō, ās, āre zapodim —, poženem
 v beg; (*fuga, fugāx*)

op-pūgnō, ās, āre naskočim (na-
 skakujem), napadem; (*pūgnāre,*
pūgna)

col-locō, ās, āre postavim; *castra*
col-locō (postavim tabor =) uta-
 borim se; (*cum*).

Perfectum (pretekli čas) *indicatīvi actīvi*
 I. konjugacije:

ōrāvī — poprosil, a, o sem

ōrāvistī — poprosil, a, o si

ōrāvīt — poprosil, a, o je

ōrāvīmus — (poprosila, i
 sva) poprosili, e, a smo

ōrāvīstīs (poprosila, i sta)
 poprosili, e, a ste

ōrāvērunt (poprosila, i sta)
 poprosili, e, a so.

XXXIII.

(Lat. slovnice § 56.)

Cibus, ī jed, hrana

membrum, i ud

crūs (crūris) tenue tenek krak

caro (carnis) hūmāna človeško
 meso

glāns (glandis) amāra grenek želod
palūs (ūdīs) lāta široko močvirje;
 (*palūster*)

avis (avis) rāra redka ptica, ptič
sedēs (sedīs) grāta prijeten sedež,
 stanišče; (*sedere, sēdāre, prae-*
sidiūm, īn-sidiāe)

grūs (gruis) avida požrešni žrjav
sūs (suis) tarda leniva svinja.

avidus 3 požrešen

lutu-lentus 3 blatoljubljen

tenuis, *e* tenek; (*tener*)
pīnguis, *e* tolst
septen-triōnālis, *e* severen
terrester, *tris*, *tre*, zemeljski, na
 suhem (kopnem) živeč; (*terra*).

XXXIV.

Vōx (*vōcis*) *hūmāna* človeški glas;
 (*vocāre*, *in-vocāre*)
gēns (*gentis*) *inculta* neolikan rod,
 narod (*gēns* = ljudstvo v celoto
 zbrano po krvnem sorod-
 stvu, *populus* = ljudje, ki jih
 v celoto združuje kaka poli-
 tična vez); (*genus*, *ingēns*)
lāc (*lactis*) *album* belo mleko.

acūtus 3 nabrušen (in zato) oster,
 hud; (*acer*)

ī-gnāvus 3 len, strašljiv; (*ignāvia*)
alacer, *alacris*, *alacre* čil
celer, *celeris*, *celere* hiter, nagel,
 brz; (*celeriter*, *celeritās*, *pro-cella*).

vectō, *ās*, *āre* vlečem, nosim; (*vec-
 tigal*, *vecāre*)

in-citō, *ās*, *āre* izpodbodem, (—ba-
 dam); (*ex-citāre*, *con-citāre*)

pāreō, *ēs*, *ēre* (*magistrō*) slušam,
 poslušam (učitelja), poslušen
 sem, pokoren sem (učitelju).

XXXV.

Minēra, *ae* Minerva (rimska bo-
 ginja modrosti)

parsimōnia, *ae* varčnost

fēriae, *ārum* prazniki, počitnice

vestimentum, *ī* oblačilo; *plūr.*:

vestimenta, *ōrum* obleka

venēnum, *ī* strup

in-ventrīx (*īcis*) *clāra* slavna iz-
 najdnica, izumiteljica
comes (*comitis*, *c.*) *fīdus* zvest
 spremljevalec, *comes fīda* zvesta
 spremljevalka.

plēnus 3 poln

blandus 3 prilizljiv

dēses, *genet. dēsidis* brezdelen,
 nemaren; (*sedere*, *sēdāre*, *sedēs*,
prae-sidium, *in-sidia*).

ad-iuvō, *ās*, *āre* (*hominem*) pod-
 piram (človeka), pomagam (člo-
 veku); (*iuvāre*)

studeō, *ēs*, *ēre* učim se, prizadevam
 si; (*studium*)

lateō, *ēs*, *ēre* skrit sem (tičim).

libenter (*adv.*) rad.

XXXVI.

(Lat. slovnice §§ 58, 60, *māsculina* in
fēminina.)

Pictūra, *ae* slika

arānea, *ae* pajek

īn-strūmentum, *ī* orodje, sredstvo

īn-sectum, *ī* žuželka

vultur (*uris*) *māgnus* velik jastreb
senectūs (*ūtis*) *molesta* nadležna
 starost

auris (*auris*) *sinistra* levo uho

canis (*canis*, *c.*) *parvus* majhen
 pes, *canis parva* majhna psica

sēnsus, *ūs* čut, občutek; (*sententia*)

vīsus, *ūs* vid, pogled; (*videre*, *in-
 vīsus*, *incidia*)

audītus, *ūs* sluh

odōrātus, *ūs* voh; (*odor*)

gūstātūs, *ūs* vkus, okus

tactus, ūs (o)tip
cantus, ūs petje; (*cantare*)
sonitus, ūs zvok, glas, šum, (o
 trobenti =) petje
ob-tūtus, ūs gledanje
prīn-cipātus, ūs prvenstvo, pred-
 stvo; (*primus*, *im-primis*, *princeps*,
prīn-cipiūm).

con-tinuus 3 neprestan; (*cum*, *te-
 nēre* i. t. d.)

prae-ditus 3 obdarjen; (*per-ditus*)
vehemēns (*genet. vehementis*) jak,
 hud, silen; (*vectare*, *vecare*, *vectigal*).

fatigō, ās, āre utrudim.

quīnque (glavni števnik) pet.

quam-quam (*cōni.*) dasi, premda;
 (*quam*).

XXXVII.

Tuba, *ae* troba, trobenta
cōpiae, ārum čete; *cōpiae terres-
 trēs* čete na suhem (kopnem);
 (*cōpia*)

cōn-sul (*ulis*) *Rōmānus* rimski
 konzul (najviši dostojanstvenik);
 (*cōn-silium*)

flūmen (*inis*) *rapidum* deroča
 reka; (*fluvius*)

clāssis (*clāssis*) *māgna* veliko ladi-
 jevje

pedītātus, ūs pehota; (*pēs*, *pedes*,
op-pid-um, *op-pid-ānus*)

equitātus, ūs konjenistvo; (*equus*,
eques, *equester*)

ūsus, ūs (po)raba, rabnost, korist;
 vaja

ex-ercitus, ūs vojstvo, vojska (= vo-
 jaki); (*arcēre*, *ex-ercēre*)

trāns-itus, ūs prehod; (*trāns*)
ex-itus, ūs izid, izhod; (*trāns-itus*)
manus (*ūs*) *sinistra* leva roka;
 peščica, krdelo.

in-certus 3 negotov; (*certus*, *certare*,
certāmen)

com-positus 3 (*particip.*) sestavljen
com-plētus 3 (*particip.*) napolnjen
nāvālis, e ladjen; pomorski; (*nāvis*,
nāvcigium, *nāvcigāre*, *nauta*)

dif-ficilis, e težek, težaven; (*facil-
 limē*, *facinus*, *dif-ficultās*)

in-sīgnis, e odličen, znamenit;
 (*signum*).

cōn-stō, ās, āre (sestavljjen) sem
 iz (česa); (*status*, *cōnstāns*, *statua*)
pro-hibeō, ēs, ēre zadržujem, ovi-
 ram, odvrnem (odvračam);
 (*habēre*, *dēbere*, *habitāre*).

Perfectum indicātivi pomožnika *esse*:

fuī — sem bil, a, o

fuīstī — si bil, a, o

fuit — je bil, a, o

fuimus — (sva bila, i) smo
 bili, e, a

fuistis — (sta bila, i) ste
 bili, e, a

fuērunt (sta bila, i) so bili, e, a.

XXXVIII.

Minister, *trī* služabnik; (*minus*)
re-fugium, *ī* pribežališče; (*fuga*,
fugāre, *fugāx*)

cūstōs, (*ōdis*, c.) *fidus*, a zvest(a)
 čuvar(ica), varuh(inja)

potestās (*ātis*) *māgna* velika oblast
voluntās (*ātis*) *bona* dobra volja
senex (*senis*) *pīus* pobožen starec,
 starček; (*senectūs*)

senātus, *ūs* starejšinstvo, senat;
(*senex, senectūs*)
magistrātus, *ūs* oblastvo, gospóska;
oblastnik (= državni uradnik);
(*magis, magister, magistra; māgnus,*
māgni-ficus, māximus, maiōres)
portus, *ūs* pristanišče; (v prene-
senem pomenu =) zavetišče,
zavetje; (*perītus*).

Lacedaemonius 3 lacedemonski
(= iz grškega mesta Lacede-
mona); *subst. adiect.:* *Lacedae-*
monius, *ī* Lacedemonec

in-stitūtus (*particip.*) 3 postavljen,
ustanovljen; (*status, statua, cōn-*
stāre)

mūtus 3 mutast, nem
cēterī, ae, a drugi, e, a
loquēns (*genet. loquentis, particip.*)
govoreč.

dō, dās, dāre dam, podelim (po-
deljujem); (*dōnāre, dōnum, praē-*
dītus).

meritō (*adv.*) po pravici
sōlum le, samo; *nōn sōlum* — *sed*
etiam = *nōn tantum* — *sed etiam*.

sī (*cōni.*) če, ko, ako.

XXXIX.

(Lat. slovnice §§ 58, 60, *neutra.*)

Cervus, *ī* jelen.

ūrus, *ī* tur (divji bik)

vocābulum, *ī* beseda; (*vōx, vocāre,*
in-vocāre)

māgnitūdō (*inis*) *nōta* znana ve-
likost; (*māgnus* i. t. d. gl. XXXVIII:
magistrātus)

bōs (*bovis, c.*) govedo; *bōs tardus*
počasen vol; *bōs tarda* počasna
krava

cornu (*cornūs*) rog, (o mesecu =)
krajec, (pri vojstvu =) krilo
gelu (*gelūs*) mraz, led; (*frīgus* je
menjajoči mraz, pri živem te-
lesu torej = mrzlica, *gelu* stalni
mraz, pri katerem voda zledení).

rāmōsus 3 vejat; (*rāmus*)

in-flexus 3 (*particip.*) zakrivljen,
slok

in-strūctus 3 (*particip.*) v bojni
red postavljen; (*in-strūmentum*)
similis, e podoben; (*simulacrum*).

pōtō, ās, āre pijem.

XL.

Quiēs (*quiētis*) *grāta* prijeten po-
čitek, pokoj
flexus, ūs prigib, priklon; (*in-flexus*)
genu, ūs koleno.

op-positus 3 (*particip.*) nasproti
postavljen, nasproten; (*com-po-*
situs)

im-bēcillus 3 slab(oten)
brevis, e kratek.

labō, ās, āre utripljem, šibim —,
ušibujem se.

ante (*praepos. z akuzat.*) — pred (z
akuzat. in orod.); (*antiquus*).

XLI.

(Lat. slovnice §§ 61, 62.)

Stultitia, ae neumnost, nespamet-
(nost); (*stultus*)

parentēs (um) bonī dobri starsi
messis (messis) opīma obilna žetev
spēs, spēi nada, up(anje)
sēgnitiēs, ēi mlačnost, lenost
speciēs, ēi prikazen, videz; (*specimen*)
rēs, rēi reč, stvar; *rēs pūblica*
 občina, država; *rēs secundae*
 sreča; *res adversae* nesreča;
 (*quā-rē*)
dīēs (diēi) serēnus jasen dan;
 (*cotidiē*).

secundus 3 ugoden
laetus 3 vesel, radosten
opīmus 3 obilen; (*opulentus, inopia,*
cōpia, inops)
falsus 3 lažen, kriv, neresničen
futūrus 3 (*particip.*) bodoč, pri-
 hodnji
sōlus 3 sam, jedin; (*sōlum*)
multi-plex, plicis mnogovrsten,
 mnogoter(en); (*multus, multitudō*)
levis, e lahek (po teži); (v pre-
 nesenem pomenu =) lahko-
 miseln; (*levāre*).

spīrō, ās, āre diham (dišem)
spērō, ās, āre upam, nadejam se;
 (*spēs*)
dē-spērō, ās, āre obupa(va)m;
 (*spēs, spērāre*)
cōn-servō, ās, āre ohranim, ob-
 varujem; (*servāre, servus*)
cōn-firmō, ās, āre utrdim (utr-
 jujem), osrčim (osrčujem); (*fir-
 māre, firmus, affirmāre*)
com-pleō, ēs, ēre napolnim (–pol-
 njujem), *spē compleō* z upom
 navda(ja)m; (*plēnus, com-plētus*).

dum (cōni.) dokler, dočim.

XLII.

Per-fidia, ae nezvestoba, vero-
 lomnost; (*fidus*)
scrīptor (ōris) clārus slaven pisec,
 pisatelj
aequitās (ātis) rāra redka jedna-
 kost, pravednost
fidēs, ēi zvestoba, vernost; (*fidus,*
per-fidia)
perniciēs, ēi poguba, kvara; (*nequāre,*
perniciōsus).

gestus 3 (*particip.*) zvršen; *rēs*
gestae (zvršene reči =) dela,
 čini, dejanja; *rērum gestūrum*
scrīptor zgodopisec, povestničar
ad-mīrābilis, e čudovit, čuden.

prae-stō, ās, āre skažem (ska-
 zujem); (*status, statua, in-stītūtus*).

nunc (adv.) sedaj (zdaj); *etiam*
nunc še sedaj
prae-sertim po–, sosebn, zlasti
im-meritō po krivici, po krivem;
 (*meritō*).

XLIII.

1.

Taurus, ī bik
culex (culicis) parvus mala mušica.
gravis, e težek (po teži).

*meus, mea, meum (prōnōm. pos-
 sessivum)* moj, moja, moje.

ad-volō, ās, āre priletim; (*volāre*)
ū-volō, ās, āre odletim; (*volāre, ad-
 volāre*)
inter-rogō, ās, āre vprašam.

nimis (*adv.*) preveč, pre—; (*nimius*)
quon-dam nekdanj, некоč.

—

nōn-ne (vprašalnica) ali ne? (*nōn*).

2.

prātum, *ī* travnik

mūs (*mūris*, *c.*) *parvus* (*a*) majhna
miš

lacus, *ūs* jezero

adventus, *ūs* prihod; (*advena*).

—

ēsuriēns, *entis* (*particip.*) lačen;
(*edāx*)

com-mūnis, *e* skupen.

—

spectō, *ās*, *āre* gledam; obrnen
sem; (*speciēs*, *specimen*).

—

ferē (*adv.*, se omenjenemu pojmu
navadno zapostavlja) — skoro.

XLIV.

Lingua, *ae* jezik

laetitia, *ae* veselost, radost; (*laetus*)

littera, *ae* črka; *plūr.*: *litterae*,

ārum znanosti, vede

in-iūria, *ae* krivica; (*iūs*, *iustus*,
iūstitia, *iūdex*, *iūdicium*)

rādix, (*īcis*) *amāra* grenka kore-
nina

dōs (*dōtis*) *māgna* velika dota;
(*dare*, *dōnum*, *dōnāre*)

frūctus, *ūs* sad; (*frūgifer*, *frūgālītās*)

māteriēs, *ēi* snov, tvarina (v pre-
nesenem pomenu =) vzrok.

—

malus 3 zel, zloben, hud(oben),
slab; *subst. adiect.*: *malus*, *ī*

hudobnež; *malum*, *ī* zlo (*genet.*:
zlega)

aeternus 3 večni

gārrulus 3 govoričen

nūllus 3 nobeden

familiāris, *e* družinski; *rēs fami-
liāris* (družinska reč =) imetek,
gospodarstvo

mortālis, *e* smrten; (*mors*).

—

lavō, *ās*, *āre* umijem (umivam)

salūtō, *ās*, *āre* pozdravim (—zdrav-
ljam; obiščem; (*salūs*, *salūber*)

re-salūtō, *ās*, *āre* odzdravim (od-
zdravljam); (*salūs*, *salūber*, *salū-
tāre*).

—

contrā (*praepos.* z akuzat., vselej
le v sovražnem pomenu rab-
ljiva) — proti, zoper.

—

ita (*adv.*) tako; (*itaque*).

Futūrum indicātīci passīvi

I. konjugacije:

ōrābor — prosil, a, o se bo-
dem

ōrāberis — prosil, a, o se
bodeš

ōrābitur — prosil, a, o se
bode

ōrābimur — (prosila, i se
bodeva) prosili, e, a se bo-
demo

ōrābimini — (prosila, i se
hodeta) prosili, e, a se bo-
dete

ōrābuntur — (prosila, i se
hodeta) prosili, e, a se bodo.

XLV.

(Lat. slovnice §§ 73, 74.)

Pāvō (*ōnis*) *pulcher* lep pav
lūx (*lūcis*) *grāta* prijetna luč;
 (*tūna, il-lustrāre*)
iuventūs (*ūtis*) *laeta* vesela mladost, mladina
nihil (*nōmen indēclīnābile, n.*) nič.

pūrus 3 čist (v pravem in prenesenem pomenu; *castus* čist = neoskrunjen, le v prenesenem pomenu)

vēlōx, ōcis hiter, uren; (*vēlōx* = hiter, znači zlasti telesno hitrost n. pr. v teku; *celer* = hiter v vsakem, tudi v dušnem obziru, n. pr. v sklepanji)

ūtilis, e koristen; (*ūsus*)

amābilis, e ljubezniv; (*amāre, amor, amoenus, amīcus, inimīcus, amīcītia*).

XLVI.

(Lat. slovnice §§ 75, 86.)

Pretium, ī cena, vrednost; (*pretiōsus*)

cuprum, ī baker

plumbum, ī svinec

ferrum, ī železo

vāsculum, ī posodica

cupiditās (*ātis*) *caeca* slepa strast, pohot (—i)

famēs (*famis*) *sacra* prokleta lakota (lakomnost).

aureus 3 zlat; (*aurum*)

argenteus 3 srebern; (*argentum*)

ferreus 3 železen; (*ferrum*)

re-con-ditus 3 (*particip.*) skrit;
 (*per-ditus, prae-ditus*)

crēber, bra, brum pogosten, čest

ferōx, ōcis uporen, srčen
nocēns, entis (*particip.*) škodujoč, škodljiv; (*nocēre, noxius, obnoxius*)
vīlis, e cen(en).

XLVII.

(Lat. slovnice §§ 76 in 77.)

1.

Simia, ae opica

prūdentia, ae previdnost, razumnost, pamet(nost); (*prūdens*)
sōlitūdō (*inis*) *māgna* velika puščava; (*sōlus*)

calliditās (*ātis*) *nōta* znana zvitost, lokavost

ovis (*ovis*) *nigra* črna ovca.

ferus 3 divji; (*ferōx*)

rōbustus 3 močen; (*rōbur*)

man-suētus 3 krotek; (nasprotje: *ferus*); (*manus*)

nōnnūllus 3 nekateri, marsikateri (v plur. nekaj (jih)); (*nōn, nūllus*)
dis-similis, e nepodoben; (*similis, simulācrum*).

domō, ās, āre (u)krotim; (*domicilium, dominus, domina*).

aut (*cōni.*) ali; *aut — aut* ali — ali; (*aut* stopa med dva bistveno različna člena, od katerih ali drug drugega izključuje ali drugi prvega popravlja in namesto njega kaj slabšega postavlja; *vel* ne izključuje, nego označuje razloček kot manj bistven, ali popravlja ter prvi izraz s tehtnejšim nadomestuje; n. pr.: *vērūm aut falsūm — oppidūm vel urbs*); (*autem*).

2.

Elephantus, ī slon
delphīnus, ī pliskavica
strūthio-camelus, ī noj
serpēns (entis) venēnāta strupena
 kača
vulpēs (is) callida zvita lisica
tigris (is) celeris hitri tiger.

Arabicus 3 arabski; (*Arabia*)
callidus 3 zvit; (*calliditas*)
venēnātus 3 strupen; (*venēnum*)
rapāx, ācis roparski; (*rapidus*)
gracilis, e vitek
facilis, e lahek (= netežaven)
 (*facillimē, facinus, difficilis, diffi-*
cultas)
fidēlis, e zvest; (*fidus, fidēs, per-*
fidia)
im-mānis, e nečloveški, surov (v
 prenesenem pomenu).

XLVIII.

(Lat. slovnice § 80.)

Trōia, ae Troja (mesto v Mali
 Aziji)
malitia, ae zlobnost, hudobnost;
 (*malus*)
Thersitēs, ae Terzit
Homērus, ī Homer
in-genium, ī (prirojena) duševna
 zmožnost, duh; (*gēns, in-gēns,*
genus)
Agamemnōn, onis Agamemnon
Nestor oris Nestor
cōn-sultor (ōris) bonus dober sve-
 tovalec; (*cōnsul, cōn-silium*)
opus (indēclīnāb.) est (po)treba je;
hominī cōnsiliō (ablāt.) opus est
 človeku je treba sveta; (*opus,*
opera)

Aiāx, Aiācis Ajak
lapis (lapidis) dūrus trd kamen
Achillēs is Ahil
Ulixēs, is Uliks
nātū (ablāt.) po rojstvu; *nātū*
māximus (ali *minimus*) (po roj-
 stvu največi ali najmanjši =)
 najstarejši (najmlajši); (*nātūra*).

cruentus 3 krvav
dubius 3 dvomen; *rēs dubiae* ne-
 varen položaj (nevarni položaji)
Trōiānus 3 trojanski; *subst. ad-*
iect.: *Trōiānus, ī* Trojanec;
 (*Trōia*)
vafer, vafra, vafrum lokav
ē-loquēns, entis zgovoren
op-pūgnāns, antis (particip.) na-
 skakujoč, oblegajoč; (*pūgna, pūg-*
nāre, op-pūgnāre)
ad-levō, ās, āre vzdignem; (*ad,*
levāre, levīs)
praestō, ās, āre (gl. XLII.); *cēterīs*
 (*dativ.*) *praestō celeritāte* od-
 likujem se pred drugimi v
 hitrosti.

quandō (adv.) kedaj? kedar.
et — et (— et) i — i (— i); (et,
et-iam).

XLIX.

(Lat. slovnice §§ 79, 87.)

Neg-ōtium, ī opravek, opravilo,
 posel; (*ōtium*).

idōneus 3 (*ad*) sposoben, pripra-
 ven (za)
ex-iguus 3 majčken, neznaten
ē-gregius 3 izvrsten
pro-pitius 3 milostiv; (*im-petus*).

L.

(Lat. slovnice 168, 171.)

Britannus, ī Britanec; (*Britannia*)
ursus, ī medved

officium, ī dolžnost; (*aedificium*,
beneficium, facilis, difficilis, difficultas)

immortalitas (*ātis*) *vestra* vaša
nesmrtnost; (*mors, mortalis*)

Pericles, is Periklej (državnik
atenski)

Socrates, is Sokrat (modrijan grški).

liberalis, e darežljiv; (*liber, liberī*,
liberare, libertas)

Atheniensis, e atenski; *subst. adiect.:*
Atheniensis, is Atenjan (Atenec)

Carthaginiensis, e kartaginski;
subst. adiect.: *Carthaginiensis*,
is Kartazan (prebivalec afri-
škega mesta Kartagine).

gubernō, ās, āre krmilim, vladam;
(*gubernator*)

sānō, ās, āre (o)zdravim, lečim;
(*sānus*)

latrō, ās, āre lajam

disputō, ās, āre (*dē* —) govorim
(o čem), razpravljam (kaj)

investigō, ās, āre zasledim, (—sle-
dujem)

com-meō, ās, āre zahajam; (*re-meāre*)

mordeō, ēs, ēre grizem.

LI.

(Lat. slovnice §§ 88, 90, *cardinalia*.)

Parasitus, ī prislinjenec
saeculum, ī stoletje, vek
adulātor (*ōris*) *improbus* nepošten
prilizovalec

similitūdō (*inis*) *magna* velika po-
dobnost, sličnost; (*similis, simu-
lācrum, dis-similis*)

affinitās (*ātis*) *nostra* naša sva-
ščina, sorodnost

virēs (*virium*) *magnae* velike sile,
moči

cōn-sensus, ūs soglasje, jednoglasje,
sklad; (*cum, sensus, sententia*).

mirus 3 čuden, čudovit; (*ad-mirā-
bilis*)

infirmus 3 netrden, slab(oten);
(*firmus, firmare, affirmare, con-
firmare*)

pār (*pāris*) kot *subst. adiect. n.* =
dvojica, par; (*pār, impār*).

numerō, ās, āre štejem; (*ad-nume-
rāre*)

valēō, ēs, ēre veljam; zdrav sem,
zdravstvujem; (*validus, valētūdō*).

qua-si (*adv.*) tako rekoč; (*quam, si*).

proh (*interiectiō*, medmet) o, oj!
proh dolor! (o bolečina =) žal,
žalibože!

LII.

Anima, ae duša; (*animus, animāns*,
animal)

Oeta, ae Eta (gora tesalska)

Thessalia, ae Tesalija (dežela grška)

Thermo-pylae, ārum Termopile

Athēnae, ārum Atene (mesto
grško); (*Atheniensis*)

Cannae, ārum Kane (trg v Apuliji)
angustiae, ārum soteska

Leōnidās, ae Leonida

digitus, ī prst

Christus, ī Krist(us)
Xerxēs, is Kserks
sinus, ūs zaliv
pāssus, ūs korak, stopinja.

Persicus 3 perzijanski; (*Persa*)
Marathōnius 3 maratonski, pri
 Maratonu

Salamīnius 3 salaminski; (Sala-
 mina je otok grški blizu Atike)

Thēbānus 3 tebljanski; *subst. ad-*
iect.: *Thēbānus*, ī Tebljan (pre-
 bivalec beotiskega mesta:

Thēbae, ārum)

Latinus 3 latinski

onerārius 3 tovoren; (*onus*)

prae-clārus 3 preslaven, prekrasen;
 (*clārus*)

nātus 3 (*particip.*) rojen; *ante*
Christum nātum (pred rojenim
 Kristom =) pred Kristovim roj-
 stvom; (v zvezi s številom let =)
 star; (*nātū*, *nātūra*)

dī-micāns (*particip.*) bojujoč —,
 boreč se; (*micāre*)

Plataeēnsis, e platejski; *subst. ad-*
iect.: *Plataeēnsis*, is Platejan
 (prebivalec beotiskega mesta:
Plataeae, ārum)

Thespiēnsis, e tespiški; *subst. ad-*
iect.: *Thespiēnsis*, is Tespijan
 (prebivalec beotiskega mesta:
Thespieae, ārum)

nōbilis, e (spoznaten) imeniten,
 plemenit; (*nōtus*, *nōmen*, *nōmināre*).

dī-micō, ās, āre bojujem —, borim
 se; (*micāre*, *dī-micāns*)

ap-propīnquō, ās, āre (pri)bližam
 (—bližujem) se; (*prope*)

ef-flō, ās, āre izdihnem
red-undō, ās, āre razlijem se; *ex*
pūgnā glōria redundat ad vic-
tōrem po bitvi pride zmagalcu
 slava na del, doleti zmagalca;
 (*unda*)

re-portō, ās, āre nazaj nesem;
victōriam ab hoste reportō pri-
 borim si zmago nad sovraž-
 nikom, premorem (premagam)
 sovražnika; (*portāre*, *ap-portāre*).

circiter (*adv.*) blizu, okoli; (*circa*)
nūm-quam nikoli, nikdar; (*quam*)
tum takrat, tedaj; na to, potem
dēnique naposled, poslednjič, še
satis (za)dosti; (*satiātus*, *satiāre*)
post (kot *adv.*) potem (pozneje),
 (kot *praepos.* z akuzat.) — po
 (z mestnikom), za (z družilnikom).

praeter (*praepos.* z akuzat.) mimo,
 razun

quot (*indēclin.*) koliko? (*quot-annis*).

LIII.

(Lat. slovnice §§ 88, 91. *Ordinālia*).

Plataeae, ārum Plateje (mesto beo-
 tiško); (*Plataeēnsis*)

Rōmulus, ī Romul; (*Rōma*, *Rōmānus*)

Remus, ī Rem (Romulov brat)

Numa (*ae*) *Pompilius*, ī Numa Pom-
 pilij; (*Pompilius*)

Tullus (*ī*) *Hostilius*, ī Tul Hostilij;
 (*Hostilius*, *hostis*)

Ancus (*ī*) *Mārcius*, ī Ank Marcij;
 (*Mārcius*)

Tarquinius (*ī*) *Priscus*, ī Tarkvinij
 Prisk

Servius (*ī*) *Tullius*, ī Servij Tulij

Turquinius (ī) *Superbus*, ī Tarkvi-
nij Superb (T. Ošabni)

Cyrus, ī Cir

Dārēus, i Darej

Hannibal, ālis Hanibal

pāstor (*ōris*) *bonus* dober pastir.

ūltimus 3 zadnji

con-ditus 3 ustanovljen; *annus ab urbe condita* ali *annus urbis conditae* (leto po ustanovljenem mestu, l. ustanovljenega m. =) leto po ustanovitvi mesta); prim.: *ante Chr. nātum* pred Kristovim rojstvom; (*dare*, *praeditus*, *perditus*, *re-conditus*)

quotus 3 koliki? kolikateri? (*quot*, *quotannis*).

fundō, ās, āre temelj položim (čemu), sezidam; (*fundamentum*, *pro-fundus*)

ad-ministrō, ās, āre upravljam; (*minus*, *minister*)

ūs-que (*adv.*) v jedno mer; *ūsque ad* (tje) do; (*que*).

LIV.

(Lat. slovnice §§ 97, 98.)

Scientia, ae znanje, znanost.

damnum, ī izguba, škoda.

fūr (*fūris*) *improbis* nepošten tat
ex-īstimātiō (*ōnis*) *bona* dobro mnenje, čislanje

tempestās (*ūtis*) *adversa* neugodno vreme, nevihta, huda ura; (*tempus*, *obtemperāre*)

metus, ūs bojazen, strah, (*timor* je strah, ki ga čuti človek v svesti si svoje slabosti ali v svoji bojazljivosti pred kako že

pričujočo nevarnostjo, *metus* pa strah pred kako bodočo nevarnostjo, katere je včasih še možno ogniti se s previdnostjo)

con-temptus, ūs zaničevanje.

flūxus 3 (tekoč), minljiv; (*fluvius*, *flūmen*)

dīvīnus 3 božji; (*deus*, *dea*, *dīvīnatiō*)
aequus 3 raven; *aequa mēns* ravnodušje; (*aequitās*)

privātus 3 (*particip.*) *rē* oropan (česa), pripravljen (ob kaj)

in-grātus 3 neprijeten; nehvaležen; (*grātia*, *grātus*)

ī-gnōtus 3 neznan; (*nōtus*, *nōmen*, *nōmināre*, *nōbilis*)

per-petuis 3 neprestan, stalen; (*im-petus*)

ex-pers (*ex-pertis*) nedeležen; *doc-trīnae expers* brez učenosti; (*ex*, *pars*, *particeps*)

in-vēstīgāns, *antis* (*particip.*) zasledujoč; (*in-vēstīgāre*)

īn-ūtilis, e nekoristen; (*utilis*, *ūsus*)

im-mortālis, e nesmrten; (*mors*, *mortālis*, *im-mortālītās*).

re-pudiō, ās, āre zavržem, odbijem; zametujem, zaničujem

dē-sīderō, ās, āre pogrešam (kaj), hrepenim (po čem)

ex-īstimō, ās, āre menim; (*existimātiō*)

placeō, ēs, ēre ugajam (= vseč sem)
careō, ēs, ēre (*rē*) pogrešam —, sem brez (česa), nimam

rīdeō, ēs, ēre smejem se
abs-tīneō, ēs, ēre (*rē*) vzdržujem se (česa); (*ab*, *tenēre*)

invidēō, ēs, ēre zavidam; (*videre, in-vidia*)

in-dulgeō, ēs, ēre ustrezam, uda-(ja)m se; (*in-dulgentia*)

im-mineō, ēs, ēre pretim
operam dō studiūs (dativ.) tru-
dim (pečam) se z učenjem
studia exerceō pečam se z opra-
vili (vedami, znanstvi)
virtūtī studeō hlepim po kre-
posti.

quōrsūm (adv.) čemu? (*quō, quō-
cumque*)

tam tako; (*tamen, tam-quam*).

igitur (cōni.) torej, tedaj (pri
sklepanji; *igitur* je redko prva,
ampak navadno druga beseda
v stavku.

ō (interiect.) o! oj!

Futūrum indicatīvi pomožnika *sum*.

ero — bodem (bom)

eris — bodeš (boš)

erit — bode (bo)

erimus — (bo[de]va) bo(de)mo

eritis — (bo[de]ta) bo(de)te

erunt — (bo[de]ta) bodo.

LV.

(Lat. slovnice § 99: *hic, ille*.)

Ad-ulēscētia, ae mladost (od
18. do 30., dočim znači *iuventūs*
navadno dobo od 30. do 45. leta)
*nēmō (= ne homo, neraben genet.:
nemini)* nikdo, nihče
antīquitās (ātis) ūltimā najskrajna
starodavnost; (*ante, antiquus*)

Dēmōsthenēs, is Demosten (go-
vornik grški)

mātūrus 3 zrel, zgodnji.

praebeō, ēs, ēre prožam, dajem,
podajam

fidem habeō hominī (vero imam =)
verjamem (verujem) človeku.

LVI.

(Lat. slovnice § 99: *is*.)

1.

Columbārium, ī golobnjak; (*columba*)
accipiter (ris) saevus ljuti kragulj.

vexātus 3 (*particip.*) nadlegovan;

(*vexāre, vectāre, vehemēns, vectigal*)

trucidō, ās, āre pokoljem, pomorim
im-petrō, ās, āre izprosim, dosežem
in-vitō, ās, āre povabim.

mox (adv.) kmalu

per-petūō neprestano, neprene-
homa; (*per-petuus, im-petus*).

2.

Mīlvus, ī sokolič

cupidus 3 željen; (*cupiditās*)

oc-cupātus 3 (*particip.*) zavzet;
pūgnae studiō (ablāt.) occupātus
(od) bojaželjnosti prevzet; (*oc-
cupāre*).

procul (adv.) od (z) daleč

ali-quandō nekdanj; (*quam, quandō*).

LVII.

(Lat. slovnice § 99: *idem, iste, ipse*.)

Imāgō (inis) pulchra lepa podoba
aeternitās (ātis) longa dolga več-
nost; (*aeternus*).

decōrus 3 pristojen, časten; (*decus*, *decorāre*)

proximus 3 najbližji.

ob-stō, *ās*, *āre* napoten (na potu) sem, napotje delam; (*statua*, *status*, *cōn-stāns*, *in-stītūtus*).

L.VIII.

(Lat. slovnice § 100.)

Sarcina, *ae* tovor, pratež

asinus, *ī* osel

auxilium, *ī* pomoč; (*augēre*)

pellis (is) *pretiōsa* dragocena koža.

onustus 3 obtovorjen, obložen; (*onus*, *onerārius*)

mortuus 3 (*partic.*) mrtev; mrtvec; (*mors*, *mortalis*, *immortalis*, *immortalitas*)

dē-fatigātus 3 (*particip.*) utrujen, onemogel; (*fatigāre*).

gravō, *ās*, *āre* (ob)težim; (*gravis*)

agitō, *ās*, *āre* ženem, gonim

onerō, *ās*, *āre* obtovorim, obremenim; (*onus*, *onerārius*, *onustus*)

re-cūsō, *ās*, *āre* odbijem, odrečem; (*causa*).

dē-plōrō, *ās*, *āre* objokujem, obžalujem

levō *hominem onere* olajšam človeku breme.

serō (adv.) pozno, prepozno

īn-super (po)vrhu, še; (*superāre*, *superbus*, *superbia*).

Plūsquamperfectum (predpretekli čas) *indicatīvī āctīvī* I. konjugacije.

ōr āveram — prosil (a, o) sem bil, a, o

ōr āverās — prosil (a, o) si bil, a, o

ōr āverat — prosil (a, o) je bil, a, o

ōr āverāmus — (prosila, i sva bila, i) prosili (e, a) smo bili, e, a

ōr āverātis — (prosila, i sta bila, i) prosili (e, a) ste bili, e, a

ōr āverant — (prosila, i sta bila, i) prosili (e, a) so bili, e, a.

LIX.

Crēta, *ae* Kreta (otok v Srednjem morju, zdaj Kandija)

Ariadna, *ae* Arijadna

victima, *ae* žrtva; (*vigor*)

porta, *ae* vrata; (*portus*, *peritus*)

flexūra, *ae* zavinek; (*flexus*, *inflexus*)

Thēseus, *ī* Tezej (kraljevič atenski)

Daedalus, *ī*, Dedal (umételnik grški)

labyrinthus, *ī* labirint

tyrannus, *ī* samosilnik, trinog

socius, *ī* drug, tovariš; deležnik; (*socia*, *societas*, *cōnsociāre*)

Mīnō-taurus, *ī* Minotaver; (*taurus*)

mōnstrum, *ī* pošast, spaka; (*mōnstrāre*)

filum, *ī* nit.

flexuōsus 3 (poln zavinkov) zavit; (*flexus*, *inflexus*, *flexūra*)

taurīnus 3 bikov(ski); (*taurus*, *Mīnō-taurus*)

captivus 3 ujet; *subst. adiect.*: *captivus*, *ī* (u)jetnik, zajetnik; (*captare*)

benignus 3 dobrotljiv; dobro(ho)-ten; (*bene, bonus*)

vastus 3 pust; neizmeren; (*vastare, vacuus*)

servāturus 3 (*particip.*) ohraniti (si) hoteč; (*servare, servus*).

saginō, ās, āre mastim, pitam
armō, ās, āre oborožim; (*arma, armatus*)

in-trō, ās, āre (*aedificium, navem, akuz.*) (v)stopim v poslopje, na ladjo; (*trāns*)

aedi-ficō, ās, āre sezidam; (*aedificium*)
al-ligō, ās, āre privežem

re-ciperō, ās, āre zopet dosežem, zopet dospem do, zopet (si) pridobim

ap-plicō, ās, āre prislonim; *ap-plico mē* pridružim se

ē-vitō, ās, āre (*iram*) izbegnem (jezo), (iz)ognem se (jeze); *fugā ēvitō iram* ubežim jezi; (*vitare*).

partim (*adv.*) deloma; (*pars, ex-pers, particeps*)

suprā gori; (*in-super, superare, superbus, superbia*)

deinde potem.

LX.

(Lat. slovnice §§ 102, 103, 105.)

Albinus, ī Albin (rimski priimek); (*albus*)

Paullus, ī Pavel (rimski priimek)
col-loquium, ī pogovor; (*loquens, loquens*)

mendācium, ī laž; (*mendax*)

sors (*sortis*) *futura* prihodnja usoda (prav za prav: žreb).

quālis, e kakšen? kakorsen.

ī-gnōrō, ās, āre ne vem; (*narrare*).

LXI.

(Lat. slovnice §§ 104. in 105.)

Venia, ae milost

miseria, ae beda, nadloga; (*miser, miserandus*)

miseri-cordia, ae milosrčnost, usmiljenje, usmiljenost; (*miser, miseria, miserandus; cor*)

faber, brī rokodelec (kovač)

re-ceptāculum, ī shramba, posoda
sermō (ōnis) longus dolg (po)govor, jezik; (*prae-sertim*)

vultus, ūs obraz, obličje.

tacitus 3 molčeč, tih.

vetō, ās, āre prepovem (—vedujem)

ē-mendō, ās, āre popravim, poboljšam; (*com-mendare*)

iubeō, ēs, ēre zapovem (—vedujem), (za)ukazem (za-ukazujem), velim.

nī-mīrum (*adv.*) kajpada, seveda; (*mirus, ad-mirabilis*).

Plusquamperfectum indicatīve pomožnega glagola *esse*.

fueram — bil, a, o sem prej

fuerās — bil, a, o si prej

fuerat — bil, a, o je prej

fuerāmus — (bila, i sva prej)

bili, e, a smo prej

fuerātis — (bila, i sta prej)

bili, e, a ste prej

fuerant — (bila, i sta prej)

bili, e, a so prej.

LXII.

(Lat. slovnice §§ 104 in 105.)

1.

Penna, *ae* pero; *plūr. pennae* perje
splendor (*ōris*) *māgnus* velik lesk
(lesket), bliščoba; (*splendidus*)
acanthis (*idis*) *parva* mali lišček.

ōrnātus 3 (*particip.*) ukrašen; (*ōr-
nāre, ōrnāmentum*)
suāvis, *e* mil, ljubek, prijeten
alter, era, erum jeden —, drugi
(izmed dveh)

inquit pravi, reče; je dejal; (ta
pomanjkljivi glagol stoji samo
v nezavisnem govoru ter se
vpleta med navajane be-
sedede).

subitō (*adv.*) iznenada, nenadoma,
nakrat; (*subitus*).

2.

Pera, *ae* torba
umerus, *i* pleče, rame (rama).

re-fertus 3 (*rē*) natlačen, napol-
njen (s čim), poln (česa)
clēmēns, entis blag, milostiv, mi-
losten.

iūdicō, ās, āre (*rem*) sodim (o čem);
(*iūs, iūstus, iūstitia, iūdex, iūdicium*).

3.

Pica, *ae* sraka
varietās (*ātis*) *mīra* čudovita razno-
ličnost; (*varius*)
red-ītus (*ūs*) *mātūrus* zgodnji po-
vratek; vrnitev; (*ex-ītus*).

dis-pliceō, ēs, ēre ne ugajam (=
nisem všeč); (*placere*).

ūnā (*adv.*) ob jednom, skupaj;
(*ūnus*)
valdē zelo, jako; (*valere, validus,
valētūdō*).

LXIII.

(Lat. slovnice § 106.)

Nummus, i penez, denar
grex (*gregis*) *satiātus* nasičena
čreda; (*ē-gregius*).

gelidus 3 leden, mrzel; (*gelu*).

ex-cūsō, ūs, āre opravičujem;
(*causa, re-cūsāre*)
ac-cūsō, ās, āre (za)tožim, zato-
žujem; (*causa, re-cūsāre, ex-cūsāre*)
splendeō, ēs, ēre bliščim, svetim
se; (*splendor, splendidus*).

nī-si (*cōni.*) ako ne; razun; (*sī*).

LXIV.

(Lat. slovnice § 110.)

Brūtus, i Brut (prvi konzul rimski)
dominātīō (*ōnis*) *saeva* ljuto go-
spodstvo; (*dominus, domina, do-
māre, domicilium*)
arti-fex (*icis*) *clārus* slaven ume-
t|e|lnik; (*ars, arti-ficiūm, arti-ficiōsus*)
fragilītās (*ātis*) *hūmāna* človeška
(zlomljivost) minljivost.

quantus 3 kolik.

ob-secrō, ās, āre rotim; (*sacer*).

ut (*cōni*. s konjunktivom vpeljuje namenilne in posledične stavke) — da.

LXV.

Ruīna, *ae* podiranje, polom; razvalina

Priamus, *ī* Prijam (kralj trojanski)

Augustus, *ī* Avgust (cesar rimski za Kristovega rojstva); (*augēre*)

catulus, *ī* mladič

amentum, *ī* (plužna) živina; (*arma*, *armāre*)

būstum, *ī* (mrliško grmadišče), gomila

aetās (*ātis*) *nostra* naša doba.

rēctus 3 raven, prav; adv. *rēctē* po pravici, prav; (*rēx*, *rēgīna*, *rēgnūm*, *rēgnāre*, *rēctor*, *rēgio*, *ē-rēctus*)

posterus 3 poznejši, drugi, prihodnji; *subst. adiect.*: *posterī*, *ōrum* potomci; (*post*).

cēlō, *ās*, *āre* krijem, skrivam, zatajim (—jujem)

īn-sultō, *ās*, *āre* (*būstō*, dativ) skačem (po gomili).

ōlim (*adv.*) nekdam, njega (svoje) dni.

LXVI.

(Lat. slovnice § 111: *abesse*, *adesse*, *desse*, *inesse*, *interesse*)

Alcibiadēs, *is* Alcibijad (državnik in vojskovodja atenski).

cīvilis, *e* državljanski; (*cīvis*, *cīvitas*).

ab-sum, *abesse*, *āfuī* odsoten —, oddaljen sem; *particip. praesent.* *absēns*, *genet. absentis* nena-vzoč(en), odsoten

ad-sum, *adesse*, *āfuī* prisostvujem, pričujoč —, prisoten —, navzoč(en) sem; *adsum alicui* pomagam komu

dē-sum, *desse*, *dēfuī* nedostajam; *deest mihi pecūnia* nedostaja mi denarja; *desse alicui* ne pomagati; *nōn desse alicui* pomagati komu

īn-sum, *inesse* (*īn rē*) sem, bivam v čem

inter-sum, *interesse*, *interfuī* (*rēi*) sem vmēs, sem zraven, sem pri čem (med čim), udeležim (udeležujem) se (česa).

uti-nam (*adv.* in *cōni*. s konjunktivom) o da bi! o ko bi! (*ut*, *nam*).

LXVII.

(Lat. slovnice § 111: *obesse*, *praesse*, *prōdesse*, *subesse*, *superesse*.)

Silentium, *ī* molk, molčanje

ī-gnōrātiō (*ōnis*) *tua* tvoje neznanje; (*nōtus*, *ī-gnōtus*, *nōmen*, *nōmināre*, *īgnōrāre*).

ob-sum, *obesse*, *offuī* (*alicui*) sem proti čemu, škodim (komu)

prae-sum, *praesse*, *prae-fuī* (*alicui*) spredaj —, na čelu sem, na čelu stojim, načelujem (komu)

prō-sum, *prōdesse*, *prō-fuī* (*alicui*) v prid sem, koristim (komu)

sub-sum, *subesse* (*rēi*) sem —, tičim pod čim

super-sum, superesse, superfuī (*ex pūgnā*) ostajam —, preostanem, živ ostanem (po bitvi).

LXVIII.

1.

Cavea, ae kletka.

sturnus, ī škorec

cucūlus, ī kukavica

laudātor (ōris) grātus prijeten hvalitelj; (*laus, laudāre*)

amb-itiō (ōnis) māgna velika častilakomnost, ničemurnost; (*ex-itus, red-itus*)

coturnīx (īcis) parva mala prepelica.

amb-itiōsus 3 častilakomen, ničemuren; (*amb-itiō, ex-itus, red-itus*)

ī-gnārus 3 neznajoč, nevedoč; *īgnārus sum alicūius rei* brez znanja sem o čem; (*nārvāre*)

ex-plōrātūrus 3 (*particip.*) izvedeti hoteč.

ē-volō, ās, āre izletim; (*volāre, avolāre*)

ē-vocō, ās, āre (iz)kličem (izklicavam); ven (po)kličem; (*vōx, vocāre, invocāre*)

dē-stinō, ās, āre odločim, določim, sklenem

re-spondeō, ēs, ēre odgovorim.

diū (*adv.*) dolgo (časa); (*diēs, interdīū, cotī-diē*)

nūs-quam nikjer; (*quam*).

nē (namenilna konjunkcija s konjunktivom) — da ne; (pred imperativom in velevnim konjunktivom:) — ne.

in posterum v prihodnje, zanaprej.

2.

Errāns, antis (*particip.*) blodeč; (*errāre, error*).

pos-sideō, ēs, ēre posedam, v posesti imam; (*sedere, sēdare, sedēs, prae-sidium, dē-ses, in-sidia*).

forte (*adv.*) slučajno; morda, morebiti

longē dolgo, daleč; *longē abesse* precej oddaljen biti.

LXIX.

(Lat. slovnice § 111: *posse*.)

Patientia, ae potrpežljivost

culpa, ae krivda

bene-volentia, ae dobrohotnost, naklonjenost; (*bene, bonus, beneficium, benignus; voluntas*)

abs-tinentia, ae vzdržnost, ne-sebičnost; (*tenere, abstinere, contentus, at-tentus*)

con-tinentia, ae vzdržnost, zatajevanje samega sebe; (*tenere, abstinere, abstinencia, contentus, at-tentus*)

Philippus, ī Filip (kralj macedonski)

Macedo (ōnis) saevus ljuti Macedonec.

con-ciliō, ās, āre (pri)dobi(va)m, pribavim

possum, posse, pot-uī morem, premorem; (*potestas*).

fortāsse (*adv.*) morebiti, morda; (*forte*).

LXX.

Cēna, *ae* obed
condimentum, *ī* zabéla, začimba
sūdor (*ōris*) *multus* obilen (množ)
 znoj, pót
iūs (*iūris*) *nigrum* črna juha
sitis (*is*) *māgna* velika žeja
cursus, *ūs* tek.

iēiūnus 3 tešč.

gūstō, *ās*, *āre* okusim, pokusim;
 (*gūstātus*)
cēnō, *ās*, *āre* obedujem, jem; (*cēna*).

LXXI.

Spīna, *ae* trn
cautelā, *ae* opreznost: (*cautus*)
querēla, *ae* (pri)tožba.

avārus 3 lakomen, skop; *subst.*

adiect.: *avārus*, *ī* lakomnik,
 skopuh; (*avāritia*, *avidus*)

postrēmus 3 poslednji, zadnji;
 (*post*, *posteri*)

obscurus 3 temen; neznan; (*ob-*
scūrāre)

nūbilus 3 oblačen; (v prenesenem
 pomenu =) nesrečen, žalosten.

dōnec (*cōni.*) dokler.

LXXII.

(Lat. slovnice §§ 113 in 114: I. kon-
 jugacije *indicātivus*, *cōniunctivus*, *im-*
perātivus in *infinitivus praesentis activi*
 in *passivi*.)

Saxum, *ī* skala, kamen.

cavō, *ās*, *āre* izvotlim; (*cavea*)

castīgō, *ās*, *āre* strahujem, kaznim;
 (*castus*).

LXXIII.

Disciplīna, *ae* vzgoja, odgoja;
 (*discipulus*)

irācundiā, *ae* jeza, togota; (*ira*,
irātus)

lucrum, *ī* dobiček.

dēbitus 3 (*particip.*) dolžen; (*debere*).

com-memorō, *ās*, *āre* omenim (ome-
 njam), premisljam; (*memor*, *im-*
memor, *memoria*)

honōrō, *ās*, *āre* častim; (*honor*, *ho-*
nestus)

oc-caecō, *ās*, *āre* preslepim, oma-
 mim, prevarim; (*caecus*)

in-cūsō, *ās*, *āre* (ob)dolžim, (o)kri-
 vim; (*causa*, *ex-cūsāre*, *ac-cūsāre*,
re-cūsāre).

LXXIV.

(Lat. slovnice §§ 113 in 114: *indicā-*
tivus in *cōniunctivus imperfecti activi* in
passivi, *indicātivus futūrī I. activi* in
passivi, *participium praesentis activi*,
gerundium in *gerundivum*.)

Oc-cāsīō (*ōnis*) *rāra* redka prilika,
 priložnost; (*cadūcus*)

vītis (*is*) *frūgīfera* plodonosna trta.

aegrōtus 3 bolan; *subst. adiect.*:
aegrōtus, *ī* bolnik.

cremō, *ās*, *āre* sežgem (sežigam)

humō, *ās*, *āre* pokopljem (poko-
 pavam)

ponderō, *ās*, *āre* tehtam; (*pondus*)

bellō, *ās*, *āre* voj(sk)ujem se; (*bellum*,
bellicōsus)

plōrō, *ās*, *āre* jokam; (*dē-plōrāre*).

propter (*praepos.* z akuzat.) za-
stran, zaradi; (*propter-eā*).

LXXV.

1.

Āgnus, ī jagnje
con-vivium, ī gostovanje, pojedina;
(*vīta*).

māctō, ās, āre (za)koljem
clāmō, ās, āre vpijem, kričim
lacerō, ās, āre (raz)trgam, (raz)-
mesarim; (*lacer, di-lacerāre*).

im-pūne (*adv.*) brez kazni, svo-
bodno; (*poena*).

at (*cōni.*) nasproti pak, pa vendar.

2.

Casa, ae koča
con-tumēlia, ae pogrda, psovanje
haedus, ī kozlič(ek).

stō, ās, āre stojim; (*statua, status,*
īnstitūtus)

īactō, ās, āre mečem; *contumēliās*
īactō in aliquem psujem (grdim)
koga; baham se; (*ob-īectāre*)

praeter-meō, ās, āre mimo idem
(grem); (*re-meāre, com-meāre; praeter*)

suc-clāmō, ās, āre zakličem, za-
vpijem od spodaj; (*sub, clāmāre*)

in-crepītō, ās, āre kričim (na koga),
zmerjam.

48.

Re-spōnsum, ī odgovor; (*re-spondere*)
numerus, ī število, broj; (*numerāre,*
adnumerāre)

nihilum, ī nič; (*nihil*).

aptus 3 primeren, prikladen.

aestimō, ās, āre cenim, čislam;
prō nihilō aestimō preziram;
(*ex-īstimātio*)

īn-stō, ās, āre blizu sem, bližam
se; (*stāre, statua, status, īn-īstitūtus*).

prae (*praepos.* z ablat.) od = za-
voljo.

LXXVI.

(Lat. slovnice § 113: oblike iz per-
fektovega debla.)

Con-vīva (*ae*) *laetus* vesel gost;
(*vīta, con-vīvium*)

Clōdīus, ī Klodij

Pīsō, ōnis Pizon (govornik rimski)
in-vītātio (*ōnis*) *honesta* častno
(po)vabilo; (*in-vītāre*)

taciturnitās (*ātis*) *necessāria* po-
trebna molčečnost; (*tacitus*).

nūntiō, ās, āre naznanim, oznanim
(-znanjam), poročim (-ročam);
(*nūntia*).

statim (*adv.*) takoj, precej; (*stāre,*
īnstāre, statua, status, īnstitūtus)

num (vprašalnica) ali, li.

cum (*cōni.*) ko, kedar (z indi-
kativom, kedar je = *quō tem-
pore* (*cum temporāle*); v zgado-
vinski pripovedi pa s kon-
junktivom, in sicer *imperfecti*,
kedar je dejanje zavisnega (s
cum vpeljanega) stavka so-
časno z glavnim dejanjem,
plūsquamperfecti pa, ako je bilo
dejanje zavisnikovo že zvršeno,

ko je nastopilo glavno dejanje
(*cum nārrātivum* ali *historicum*)
cum — *tum* kakor — tako po-
sebno.

LXXVII.

Morsus ūs ugriz (grizenje).

re-tardō, ās, āre zadržim (—žujem),
ustavim (ustavljam); (*tardus*)
ex-clāmō, ās, āre zavpijem, vsklik-
nem; (*clāmāre, suc-clāmāre*)
ex-terreō, ēs, ēre (pre)strašim,
(s)plašim; (*terrere*).

dēmum (adv.) še le.

LXXVIII.

Peccātum, ī greh; (*peccāre*)
ex-cūsātiō (ōnis) iūsta opravičen
izgovor; (*causa, ex-cūsāre, ac-cūs-
sāre, in-cūsāre, re-cūsāre*)
dē-decus (oris) māgnum velika
nečast, sramota; (*decus, decorāre,
decōrus*).

ad-versārius 3 nasproten; *subst.*
adiect.: *adversārius, ī* nasprot-
nik; (*adversus*).

per-sevērō, ās, āre (in rē) trdo-
vraten sem — (— ostanem —),
vstrajam (v —, pri čem); (*sevērus*)
sub-levō, ās, āre olajšam; pod-
piram, pomagam; (*levis, levāre*).

LXXIX.

(Lat. slovnice § 114: oblike iz supi-
novega debla)

Ōra, ae breg, obrežje
rapīna, ae rop(anje), plenjenje;
(*rapidus, rapāx*)

vīcus, ī vas, selo; (*vīcīnus*)
Simōnidēs, is Simonid (pesnik
grški).

spoliō, ās, āre oropam, oplenim
mendicō, ās, āre beračim, pro-
sjačim

trepidō, ās, āre (dē rē) (strahu)
se tresem (za kaj)

cōgitō, ās, āre mislim; (*cum-agitare*)
circum-cursō, ās, āre tekam sem
ter tja; (*circā, circiter*).

prō-mīscuē (adv.) brez razločka.

LXXX.

Spēlunca, ae brlog
vēstīgiūm, ī stopinja, sled; (*in-
vēstīgāre*)
in-urbānitās (ātis) rāra redka ne-
uljudnost; (*urbis*)
victus, ūs živež, hrana; *vīta, con-
vivium, con-vīca*.

acerbus 3 grenek, bridek, trpek;
(*acer, acūtus*).

dēbilitō, ās, āre (o)slabim (—iti),
omrtvim (—iti); *pass. dēbilitor*
oslabim (—eti), omrtvim (—eti)
simulō, ās, āre hlinim; (*similis,
dissimilis, simulācrum, similitūdō*)
vīsītō, ās, āre obiščem; (*videō, vīsus,
in-vīsus, in-vidia*)

dubitō, ās, āre dvojim (dvomim);
(*duo, dubius*)

ad-ventō, ās, āre prihajam; (*ad-
vena, ad-ventus, in-ventrix*)

dē-clārō, ās, āre razjasnim (—nju-
jem; *dolōrem dēclārō* izrazim
(izražam) svoje sočutje; (*clārus*)

videor, ērī (pass. glagola *vidēre*)
vidim se, zdim (dozdevam) se.

adeō (adv.) tako zelo; (ad, id)
retrōrsūm (= *retrōversum*) nazaj;
(ad-versus, ad-versārius, quōrsūm =
quāversum)

ad-versus (praepos. z akuzat.)
proti, do; (ad-versus 3, ad-versārius,
retrōrsūm, quōrsūm).

quā (cōni. s konjunktivom za za-
nikanimi izrazi dvojenja) — da.

50.

Os (ossis) *dūrum* trda kost
faucēs (ium) *avidae* požrešno žrelo.

moribundus 3 (particip.) umirajoč;
(mors, mortālis, immortālis, mortuus).

ab-errō, ūs, āre zajdem, zablodim;
(errāre, error)

cōn-siderō, ūs, āre premišljam
(—misljudem); (cum, dē-siderāre).

post-eā (adv.) potem, pozneje;
(post, id, posterum, posterī, postrēmum).

LXXXI.

Locus, ī kraj, mesto; (col-locāre).

praeter-itus 3 pretekkel, minul;
(praeter; ex-itus, red-itus)
mollis, e mehek.

migrō, ūs, āre (pre)selim se
maneō, ēs, ēre ostanem (ostajam),
trajam.

quod (vzročna konjunkcija z in-
dikat. v pomenu:) ker, da; (s
konjunktivom, ako pisatelj za-
znamuje razlog kot ptuje mne-
nje=) češ ker, češ da.

LXXXII.

(Lat. slovnice §§ 358 — 368: *accūsātivus*
cum infinitivō.)

Epicūrus, ī Epikur (modrijan grški)
opiniō (ōnis) *falsa* krivo mnenje,
vera.

tōtus 3 cel, ves

ap-ertus 3 odkrit, očiten, jasen.

negō, ūs, āre tajim, zanika(va)m
creō, ūs, āre ustvarim; (*re-creāre*)
cubō, ūs, āre ležim; (*cubile*)

iūrō, ūs, āre prisežem (—segam),
(za)rotim se; (*iūs, iūstus, iūstitia,*
iūdex, iūdicium, iūdicāre)

re-vocō, ūs, āre pokličem nazaj;
povrnem; (*vōx, vocāre, in-vocāre*).

LXXXIII.

(Lat. slovnice §§ 113 in 114: oblike iz
sedanjikovega debbla II. konjugacije.)

Jocus, ī šala; *per iocum* v šali,
za šalo

spīritus, ūs dih, sapa; (*spīrāre*)

ā-scēnsus, ūs plezanje; vshod,
pristop.

in-fixus 3 (particip.) zabit; *aliquid*
infixum habere in animō (kaj
vtisneno imeti v duhu=) (za)-
pamtiti kaj.

putō, ūs, āre menim, mislim
oc-cultō, ūs, āre skrijem (skrivam),
zakrijem (zakrivam)

oc-cursō, ās, āre naproti tečem; *animō* (dativ) *occursat aliquid* na misel (pamet) mi pride (prihaja) kaj; (*cursus, circum-cursāre*)
at-trēctō, ās, āre (*rem*) dotaknem se (česa)
per-tentō, ās, āre preskušam; (*at-tentus, con-tentus*)
dē-migrō, ās, āre odidem; (*migrāre*)
in-susurrō, ās, āre zašepečem
iaceō, ēs, ēre ležim; (*iactāre, obiectāre*)
suādeō, ēs, ēre svetujem
con-tineō, ēs, ēre skup držim, obsegam; *spīritum contineō* sapo (za)držim (zadržujem); (*tenēre, con-tinuus, continentia, con-tentus, at-tentus*)
ap-pāreō, ēs, ēre prikažem (prikazujem) se, pojavim se, očiten (očividen) sem; (*ad, pārēre*)
labōrō ex pedibus noge me bolé
dō mē ad terram vržem se na zemljo (tla)
memoriā teneō = animō teneō.

—
porrō (*adv.*) naprej, (na)dalje.

—
vērō (*cōni.*, nikdar prva beseda v stavku) — pa res, pak; (*vērus, vērītās*).

LXXXIV.

Terror (*ōris*) *māgnus* velik strah (= strašenje); (*terrēre, exterrēre*)
faciēs, ēī lice; zvananjost.

—
atrōx, ōcis grozovit, strašen; (*āter*).

—
tentō, ās, āre poskusim (—skušam); (*per-tentāre, at-tentus, con-tentus*).

53.

Palea, ae pleve
pābulum, ī krma.

—
prae-dicō, ās, āre oznanjujem, razglašam; poveličujem; *beātum praedicō aliquem* blagrujem koga *dē-fleō, ēs, ēre* objokujem, oplakujem.

LXXXV.

Attica, ae Atika (dežela grška)
Piraeus, ī Pirej (pristanišče atensko)

Pro-pylaea, ōrum propileje (prodverje = velikolepno vhodišče na grad atenski)

statiō (*ōnis*) *tūta* varno stajališče, stojišče, zatočje; (*stāre, statua, status, statim, instāre, institūtus*)

arx (*arcis*) *mūnīta* utrjen grad
Acro-polis (*is*) *fīrma* trdno Akropolje (grad atenski)

Themistoclēś, is Temistoklej (slaven vojskovodja atenski)

prō-spectus, ūs razgled; (*spectāre, speciēs, specimen*).

—
bellicus 3 vojni; *rēs bellicae* vojni čini; (*bellum, bellicōsus, bellare*).

—
prō-creō, ās, āre rodim (porajam); (*creāre, re-creāre*)

pateō, ēs, ēre odprt sem

ē-mineō, ēs, ēre ven molim; odlikujem se; (*im-minēre*)

habeor in numerō fortissimōrum (imam se v številu najhrabrejših =) stejem se (stejejo me) med najhrabrejše.

unde (*adv.*) od kod? od koder;
(*undique*)
um-quam kedaj; (*nūlla umquam*
urbs nobeno mesto kedaj —
v slovenščini = nikoli nobeno
mesto); (*quam, nūm-quam = ne-*
umquam).

sī-ve (*cōni.*, ki zaznamuje razloček
izraza, ne stvari) — ali; (*sī.*)

LXXXVI.

Modus, ī mera; način; (*modicus,*
modestus, modestia).

in-doctus 3 neučen, neizobražen;
(*docēre, doctus, doctrīna*)
patiēns, entis (*particip.*) potrpežljiv;
(*patientia*).

moneō, ēs, ēre opomnim (opo-
minjam), (po)svarim; (*mōnstrāre,*
mōnstrum)

ad-moneō, ēs, ēre opomnim (opo-
minjam); (*ad, monēre, mōnstrāre,*
mōnstrum)

audeō, ēs, ēre drznem se, upam
si; (*audāx, audācia*)

fleō, ēs, ēre jokam (se), plačem;
(*dē-flere*)

taceō, ēs, ēre molčim; (*tacitus, taci-*
turnitas)

ad-hibeō, ēs, ēre (imam pri čem),
rabim, upotrebljam; *modum*
adhibeō mere (zmernosti) se
držim; (*habēre, prohibēre, dēbere,*
habitāre).

palam (*adv.*) očitno, javno
sē-crētō na skrivnem, tajno.

vae (*interiect.*) gorje!

LXXXVII.

(*Lat. slovnice* § 113: oblike iz per-
fektovega debla.)

Agri-cultūra, ae kmetijstvo, ra-
tarstvo; (*ager, agricola, cultūra*)
Alexander (*drī*) *Māgnus, ī* Ale-
ksander Véliki (kralj macedonski)
Scīpiō, ōnis Scipijon (vojskovodja
rimski)

Carthāgō (*inis*) *opulenta* bogata
Kartagina (mesto afrisko);
(*Carthāginiēnsis*)

cō-gnōmen (*inis*) *nōtum* znan pri-
imek; (*nōmen, nōmināre, nōtus, nō-*
bilis, ī-gnōrāre, ī-gnōrātivō)

Herculēs, is Herkul (junak in polu-
bog grški).

prae-mātūrus 3 prezgodnji; (*mā-*
tūrus)

trīstis, e žalosten; (*trīstitia*)

Cannēnsis, e kanski, pri Kanah;
(*Cannae*).

mereō, ēs, ēre, ui, itum zaslužim,
(zaslužujem); (*meritō, im-meritō*)

dēleō, ēs, ēre, ēvī, ētum razdenem
(—devam), uničim

sup-pleō, ēs, ēre, ēvī, ētum dopolnim
(—njudjem); (*com-plēre, com-plētus*).

LXXXVIII.

Amphora, ae vrč

cūstōdia, ae straža; *in cūstōdiā*
habēre aliquid ab aliquō pod
stražo imeti (stražiti, čuvati,
[za]varovati) kaj pred kom;
(*cūstōs*)

Poenus, ī Punec (Kartažan)

Gortyniū, ōrum Gortinci (prebi-
valci mesta Gortine na Kreti)

lūdibriūm, ī zasmeh; *lūdibriō*
(dativ) *habēre aliquem* za norca
imeti —, prekaniti koga; (*lūdus*)
ex-sul (ulis) miser beden izgnanec,
izgoj; (*cōn-sul*).

aēneus 3 bronast, meden

Crētēnsis, e kretski; *subst. adiect.*:
Crētēnsis, is Krečan; (*Crēta*).

mānō, ās, āre tečem; razširim,
(razširjam) se

locō, ās, āre (*aliquid in templō*)
postavim (kaj v svetišče); (*locus*,
col-locāre)

mandō, ās, āre izročim (izročam),
naročim (naročam); (*com-mendāre*,
ē-mendāre)

ās-portō, ās, āre odnesem; (*portāre*,
re-portāre, *ap-portāre*, *porta*, *portus*)
re-moveō, ēs, ēre, mōvī, mōtum
nazaj pomaknem, odmaknem,
umaknem, odpravim; (*movēre*,
mōmentum)

prō-vidēō, ēs, ēre, vīdī, vīsum pre-
vidim; oskrbim, ukrenem; (*vi-
dēre*, *vīsus*, *visitāre*, *in-vidēre*, *invidia*,
invidia, *prūdēns* (= *prōvidēns*), *prū-
dentia*)

adhibēre cōnsilium nasnovati
sklep (naklep).

sic (adv.) tako.

LXXXIX.

(Lat. slovnice §§ 113 in 114: oblike iz
supinovega debla.)

Numantia, ae Numancija (mesto
hispanko).

in-crēdibilis, e neverjeten.

per-terreō, ēs, ēre, uī, itum pre-
strasim, preplašim; (*terror*, *terrēre*,
ex-terrēre)

co-erceō, ēs, ēre, uī, itum ome-
jujem, brzdam, (u)krotim; (*cum*,
arcēre, *ex-ercēre*, *ex-ercitus*).

totiēns (adv.) tolikokrat; (*tot*)
frūstrā zastonj.

XC.

Potēns, entis mogočen; (*posse*, *po-
testās*).

flagrō, ās, āre gorim; *patriae*
amōre flagrō vnet sem domo-
vinske ljubezni; (*flamma* = *flagma*)
prō-flīgō, ās, āre potolčem.

īterum (adv.) drugič, znova, zopet.

XCI.

Cōn-stantia, ae stanovitnost; (*stāre*,
cōn-stāre, *cōn-stāns*, *prae-stāre*, *status*,
statua)

pueritia, ae otroška doba, detinstvo;
ā pueritiā izza mladih let; (*puer*,
puella)

Agēsīlāus, ī Agezilaj (kralj laced-
emonski).

pōstulō, ās, āre tirjam, zahtevam
prō-nūntiō, ās, āre (očitno) izre-
čem (—rekam), objavim; *in iū-
diciō sententiam lēgibus adver-
sam prōnūntiō* pri sodni ob-
ravnavi glasujem zakonu pro-
tivno; (*nūntia*, *nūntiāre*).

56.

Patrōnus, ī zavetnik, varuh; (*pater*,
patria)

nūntius, ī oznanjevalec, sél; (*nūntia, nūntiāre, prō-nūntiāre*)

dī-midiūm, ī polovica; (*dis-mediū*)

pugil (ilīs) clārus slaven roko-borec

Castor, oris Kastor (polubog grški)

fragor (ōris) māgnus velika lomast, ropot; (*fragilitās*)

cōn-servātīō (ōnis) mīra čudovita rešitev, ohranitev; (*servāre, cōn-servāre*)

Pollūx, ūcis Poluk (Kastorjev brat in polubog grški)

hērōs (hērōis) nōtus znan polubog, junak.

prō-missus 3 (*particip.*) obljubljen

paulum, ī in *parvulum* (*subst. adiect.*) malo; *paulō ante* (za) malo prej; *paulō post* (za) malo pozneje, kmalu potem; (*Paullus, parvus*)

horribilis, e grozovit

il-lūstris, e svetel, dičen; (*lūx, il-lūstrāre*).

versō, ās, āre obrnem (obračam); (*certex, ad-versus, ad-versārius, retrōrsum, quōrsum*)

im-probō, ūs, āre ne odobrim (—dobravam); (*in, probāre, probus, im-probus*)

ac-clāmō, ūs, āre zakličem komu; (*ad, clāmāre, ex-clāmāre, suc-clāmāre*)

con-tinuō, ās, āre nadaljujem; (*con-tinuus, cum, tenēre, con-tinēre, continentia, tentāre, pertentāre*).

retrō (adv.) nazaj; (*retrōrsum*).

XCII.

Sōlāmen (inis) grātum prijetna tolažba, tolažilo; (*sōlācium*)

facultās (ūtis) nostra naša zmožnost; (*facilis, difficilis, facinus, faciēs*).

im-perītus 3 nevesč, neveden; (*perītus*)

prōd-igus 3 potraten, razsipen (kot *subst.*: razsipnik); (*agitāre, cō-gitāre*).

sileō, ēs, ēre, uī, — molčim; (*silentium*)
mīsceō, ēs, ēre, uī, mīxtum (z)mešam, (z)družim (—užujem); (*prōmīscuē*).

XCIII.

(Lat. slovnice § 113, III: aktivne oblike iz sedanjikovega debla 3. konjugacije.)

Lacrima, ae solza; (*lacrimāre*)

ēscā, ae jed; (*edāx, ēsuriēns*)

cōnsortium, ī družba, tovaršija; (*sors*)

lepus (oris, c.) timidus (a) boječ zajec

fūnus (eris) trīste žalosten pogreb; *post fūnera* (po pogrebih =) po smrti.

vīvō, is, ere, vīxī, vīctum živim (—eti); (*vīta, con-vīca, con-vīctum*)

discō, is, ere, didicī, — (*aliquid*) (na)učim se (česa); (*discipulus, disciplina*)

edō, is, ere, ēdī, ēsum jem; (*ēscā, edāx, ēsuriēns*)

dicō, is, ere, dixī, dictum govorim, rečem, pravim, povem; (*dicātus*)

colō, is, ere, uī, cultum gojim, častim, spoštujem; (*cultūra, agrī-cultūra, agrī-cola, in-cola*)

petō, is, ere, petivī (petū), petitum zahtevam; napadem; (*im-petus, per-petuus, pro-pitius*)

currō, is, ere, cucurrī, cursum
tečem; (*cursus, oc-cursāre, circum-*
cursāre)

laedō, is, ere, laesī, laesum po-
škodujem, (raz)žalim

minuō, is, ere, minuī, minūtum
(z)manjšam (zmanjšujem), (o)-
slabim; (*minus, minimē, minister,*
ad-ministrāre)

vertō, is, ere, vertī, versum (pre)-
obrnem (obračam); (*vertex, ad-*
versus, ad-versārius, versāre)

agō, is, ere, ēgī, āctum ženem;
ravnam, opravam (opravljam),
delam, počnem (počenjam);
(*agītāre, cōgītāre, prōd-igus*)

crē-dō, is, ere, crēdidī, crēditum
verujem, verjamem; mislim;
(*dare, dōs, in-crēdibilis*)

red-dō, is, ere, red-didī, red-ditum
vrnem (vračam); (*dare, erē-dere,*
dōs, in-crēdibilis)

cor-rumpō, is, ere, cor-rūpī, cor-
ruptum pohujšam (pohujšujem);
(*rūpēs*).

XCIV.

1.

Longitūdō (inis) rāra redka dol-
gost; (*longus*).

haereō, ēs, ēre visim, tičim

ir-rīdeō, ēs, ēre zasmehujem, ro-
gam se (komu); (*in, rīdere*)

prō-mittō, is, ere, mīsī, missum
obljubim, obetam; (*prō-missus*)

ex-trahō, is, ere, trāxī, trāctum
izvlečem, izderem; (*at-trāctāre,*
con-trāctus)

per-agō, is, ere, ēgī, āctum zvršim,
izvedem; (*per, agere, agītāre, cō-*
gītāre, exiguus, prōdigus).

2.

Capra, ae koza.

nūdus 3 nag, gol

viridis, e zelen

salūtāris, e ozdraven, koristen;
(*salūs, salūber, salūtāre, re-salūtāre*).

re-liquō, is, ere, liquī, lictum
zapustim; (*reliquus*)

dē-scendō, is, ere, scendī, scēsum
doli plezam, — pridem, — grem;
(*ā-scēnsus*)

intel-legō, is, ere, lēxī, lectum iz-
previdim, spozna(va)m, (raz)-
ume(va)m; (*dī-ligēns, dī-ligentia,*
neg-legentia)

ante-pōnō, is, ere, posuī, positum
stavim pred koga; *antepōnō*
rem alicui reī več (bolj) cenim
(raji imam) kaj od (mimo) česa,
prednost dajem komu (kaki
reči) pred kom (čim); (*com-*
positus, op-positus).

potius (adv.) raji, marveč; (*potēns,*
posse, potestas).

3.

Vidua, ae vdova

gallīna, ae kokoš

ōvum, ī jajce

mulier (eris) avāra lakomna žena.

largus 3 obilen.

aveō, ēs, ēre (silno) želim, hrepe-
nim; (*avidus, avārus, avāritia*)

gīgnō, is, ere, genuī, genitum ro-
dim; *ōva gīgnere* jajca (z)nesti;
(*gēns, in-gēns, genus, in-genium*)

alō, is, ere, aluī, altum redim,
živim (—iti), pitam
dē-sinō, is, ere, sū, situm neham,
jenjam.

59.

Corvus, ī krokar
cāseus, ī sir
dolus, ī zvijača; *per dolum* po
zvijači = zvijačno
rōstrum, ī kljun.

nitidus 3 bliščeč
raptus 3 (*particip.*) ugrabljen;
(*rapidus, rapāx, rapina*).

os-tendō, is, ere, tendī (os-tentus 3)
pokažem; (*ob, tenēre, con-tinēre,*
tentāre, con-tinuus, con-tentus, at-
tentus, abs-tinentia, con-tinentia
ē-mittō, is, ere, mīsi, missum iz-
pustim (—puščam); (*prō-mittere*).

XCV.

(Lat. slovnice § 114, III: pasivne oblike
iz sedanjikovega debla.)

Humilis, e nizek, slab; (*humāre*)
emō, is, ere, emī, emptum kupim
(kupujem); (*ex-emplum, ex-imiū*)
tollō, is, ere (sus-tulī, sub-lātum)
vzdignem (vzdigujem)
regō, is, ere rēxi, rēctum vladam,
(u)ravnam, vodim; (*rēx, rēgina,*
rēgnum, rēgnāre, rēctor, rēctus, ē-
rēctus, regiō)
legō, is, ere, lēgī, lēctum (na)berem,
izberem (—biram); (*intel-legere,*
di-ligēns, di-ligentia, neg-legentia)
scribō, is, ere, scripsi, scriptum
(s)pišem; (*scriptor*)

lūdō, is, ere, lūsi, lūsum igram
(se), naigram se; (*lūdus, lūdi-*
brium)

vincō, is, ere, vīci, victum (pre)ob-
vladam, nadvladam, premorem,
premagam, zmagam (—gujem);
(*victor, victōria*)

ē-ligō, is, ere, lēgī, lēctum izberem,
izvolim; (*legere, intel-legere* i. t. d.)

dē-fendō, is, ere, fendī, fēsum
(o)branim, zagovarjam; (*dē-fen-*
sāre)

per-dūcō, is, ere, dūxi, ductum
dovedem, privedem; (*dux*)

ē-discō, is, ere, didici, — (na)-
učim se na pamet (— na izust);
(*discere, discipulus, disciplina*)

dē-tegō, is, ere, tēxi, tēctum od-
krijem, razodenem (—odevam),
izdam; (*tectum, tectus* 3).

XCVI.

Largitiō (ōnis) expectāta pričako-
vano obilno darovanje, darež-
ljivost; (*largus*).

fallō, is, ere, fefēltī, (falsum)
ukanim, (pre)varam, (v pasivu
tudi: motim se); (*falsus, fallax*).

XCVII.

Blanditiāe, ārum prilizovanje, las-
kanje; *blanditiās adhibere* pri-
lizovati se; (*blandus*)

ōsculum, ī poljub
baculum (in —us) ī palica
ūtilitās (ātis) māgna velika korist;
(*ūtilis, in-ūtilis, ūsus*).

turbulentus 3 buren, hrupen; (*turbare, dis-turbare, turbidus*).

mulcō, ās, āre nabijem, (pre)tepem
per-trāctō, ās, āre (po)tipljem; ob-
delujem; *ōsculis faciem per-*
trāctō lice poljubljam; (*ex-trahere,*
at-trāctāre, con-trāctus)

con-vocō, ās, āre skličem; (*vōx,*
vocāre, in-vocāre)

re-putō, ās, āre razmišljam, pre-
udarjam; (*putāre*)

rudō, is, ere, rudivī, — rjovem,
rigam

dī-ligō, is, ere, lēxī, lēctum ljubim,
spoštujem; (*diligēns, diligentia, neg-*
legentia, legere, ē-ligere, intel-legere)

anim-ad-vertō, is, ere, vertī, versum
spazim (—zujem), zapazim (za-
pazujem); (*animus, ad, vertere,*
vertex, adversus, ad-versarius)

con-temnō, is, ere, tempsi, temptum
zaničujem, prezrem (preziram);
(*con-temptus*)

of-fendō, is, ere, fendī, fēsum
udarim; uvredim, (raz)žalim;
(*dē-fendere, dē-fēnsāre*)

ē-scendō, is, ere, scendī, scēsum
vsplezam, stopim (na kaj); (*dē-*
scendere, ā-scēsus)

re-pellō, is, ere, rép-pulī, re-
pulsum odženem; (*pulsus*).

sānē (adv.) zares; seveda, kajpada;
(*sānus, sānāre, in-sānia*)

eō — quō (ablativa) tem — čim.

cum (cōni. s konjunktivom v po-
menu:) pri tem ko, dočim.

XCVIII

(Lat. slovnice § 113, III: oblike iz
perfektovega debla.)

Pensum, ī naloga
mōrōsitās (ātis) nimia prevelika
černost.

prae-stat, āre holje je; (*stāre, statua,*
status, statim, in-stāre, cōn-stāre, cōn-
stāns, cōn-stantia)

licet, ēre, licuit dovoljeno je, sme se
vādō, is, ere, vāsī, vāsum idem
(grem), hodim

ab-solvō, is, ere, solvī, solūtum
odvežem; (do)končam, dovršim
prae-scribō, is, ere, scripsī, scriptum
predpišem, določim, zaukažem;
(*scribere, scriptor*).

tandem (adv.) nazadnje; vendar-
le, vendar; (*tam, tamen, tamquam*)
nōn-dum še ne; (*nōn, dum*)

prius (po)preje; (*prō*).

ergō (cōni.) po tem takem, torej.

XCIX.

Tabula, ae tabla
palma, ae palma (zmagalno zna-
menje)

Pārrhasius, ī Parazij (slikar grški)
līnteum, ī platno, platnena tkanina
pīctor (ōris) clārus sloveč slikar;
(*pictūra*)

Zeuxis, idis Cevksid (slikar grški).

ex-aequō, ās, āre izjednačim; *ex-*
aequāre nātūrae vēritātem po-
goditi (prirodno resnico) pri-
rodnost, zvesto posneti prirodo;
(*aequus, aequitās*)

pingō, is, ere, pīnāi, pīctum (na)-
slikam; (*pīctor, pīctūra*)

īn-stītūō, is, ere, stītūi, stītūtum
nastavim, osnujem, napravim,
začnem; (*īn-stītūtus, stāre, status,*
statim, statua, statūō, īn-stāre, cōn-
stāre, cōn-stāns, cōnstantia, prae-stāre)

prō-pōnō, is, ere, posūi, positum
predložim, izpostavim; (*ante-pō-*
nerē, com-positus, op-positus)

trādō, is, ere, didī, dītum izročim,
prepustim, sporočim, poročam;
(*trāns, dare, red-dere, cre-dere, dōs,*
īn-crēdībīlis).

62.

Līgnātor (ōris) miser beden drvar.

quaerō, is, ere, quaesīvī, quaesītum
(*rem*) iščem (česa); *quaerō ali-*
quem vprašam za koga (po
kom); (*quaestuōsus*).

C.

Formīca, ae mravlja

cicūda, ae cvrček

frūmentum, ī žito; (*fructus, frūgi-*
fer, frūgalitas).

cavus 3 votel; *subst. adiect.:* *ca-*
vum, ī votlina, luknja; (*cavea,*
cavāre).

siccō, ās, āre sušim

saltō, ās, āre skačem, plešem;
(*īn-sultāre*)

trahō, is, ere, trāxī, trāctum vle-
čem; (*ex-trahere, at-trēctāre, per-*
trāctāre, con-trāctus)

col-ligō, is, ere, legī, lēctum zbe-
rem, naberem, pridobim (si);
(*cum, legere, dī-ligere, dī-ligēns, intel-*
legere, ē-ligere, neg-legentia, dī-ligentia)

īn-clūdō, is, ere, clūsī, clūsūm
zaklenem (–klepam), zaprem
(–piram).

63.

Dī-vīsīō (ōnis) mīra čudna (raz)-
delitev.

aequālis, e jednak; (*aequus, aequitās,*
ex-aequāre).

vindicō, ās, āre prisvajam si, pri-
lastim si

com-portō, ās, āre znesem (znosim);
portāre, re-portāre, ap-portāre)

iungō, is, ere, iūnxī, iūnctum (z)-
vežem, (z)družim, sklenem (skle-
pam); (*cōn-iūnctus*)

dī-vidō, is, ere, vīsī, vīsūm (raz)-
delim; (*dī-vīsīō*)

com-prehēdō, is, ere, prehēdī,
prehēnsūm zgrabim.

CI.

(Lat. slovnice § 114, III: oblike iz
supinovega debla.)

Per-fectus 3 (*particip.*) dovršen,
popoln.

spernō, is, ere, sprēvī, sprētum
zametujem, zaničujem

claudō, is, ere, clausī, clausūm
zaprem (–piram), zaklenem
(–klepam); (*īn-clūdere*)

serō, is, ere, sēvī, satum sejem

metō, is, ere (messūi), messum
(po)žanjem; (*messis*)

gerō, is, ere, gessī, gestum nosim;
delam, opravi, storim, izvršim;

bellum gerō vojno vojujem;
(*gestus*)

carpō, is, ere, carpsī, carptum
(u)trgam

cadō, is, ere, ce-cīdi, cāsum (od)-
padem; (*oc-cāsio, cadūcus*)

neg-legō, is, ere, lēxī, lēctum za-
nemarim (—marjam), v nemar
pusčam; (*legere, ē-ligere, dī-ligere,*
intel-legere, col-ligere, negligentia, dī-
ligentia)

re-prehendō, is, ere, hendī, hēnsum
kórim, (po)grajam; (*com-prehen-*
dere)

dē-stituō, is, ere, stituī, stitūtum
(nezvesto) zapustim, na cedilu
pustim; (*stāre, statua, statim, status,*
statiō, cōn-stāre, cōn-stāns, cōn-stantia,
prae-stāre, in-stituere).

quam-diū (*adv.*) kako dolgo, do-
klej? dokler; (*quam, diū*).

CII.

Catilīna, ae Katilina (rimski ple-
menitaš in zarotnik)

Līvius, ī Livij (rimski zgodovinar)

Mardonius, ī Mardonij (perzijanski
poveljnik)

Mummius, ī Mumij (rimski vojsko-
vodja)

līgātus, ī poslanec

prō-ditiō (ōnis) impia brezbožna
izdaja, izdajstvo; (*prō, dare, trā-*
dere, crē-dere, per-ditus, prae-ditus)

damnō, ās, āre (*aliquem prōditiōnis*)
obsodim (koga zaradi izdaje);
(*damnum*)

ex-stō, ās, āre ven molim; (ohra-
njen) sem; (*stāre* i. t. d., gl. *dē-stituō*
štev. CI!)

caedō, is, ere, ce-cūdī, caesum (po)-
sekam, pobijem, ubijem; (*caedes,*
cadere)

mittō, is, ere, mīsī, missum po-
sljem; (*ē-mittere, prō-mittere*)

dūcō, is, ere, dūxī, ductum (pri)-
peljem, privedem, vodim; (*dux,*
per-dūcere)

cōn-scribō, is, ere, scripsī, scriptum
spišem; (*librīs* (*ablāt. instrūm.*)
cōn-scribō spišem v knjigah;
(*scribere, prae-scribere, scriptor*)

ex-pellō, is, ere, pulī, pulsum pre-
ženem, izženem, zapodim; (*pul-*
sus, re-pellere)

dī-ruō, is, ere, ruī, rūtum raz-
rušim; (*ruina*)

in-cendō, is, ere, cendī, cēnsum
zažgem; (*in-cendium*)

re-stituō, is, ere, stituī, stitūtum
popravim, povrnem; (*stāre* i. t. d.,
gl. *ex-stāre*)

dē-pōnō, is, ere, posuī, positum
odložim; (*odium dēpōnō* (opustim
sovraštvo=) odrečem (odpovem)
se sovraštvu; (*prō-pōnere, ante-*
pōnere, com-positus, op-positus).

virītim (*adv.*) mož za možem;
posamezno, posamič; (*vir, virtūs*).

CIII.

Vinea, ae vinograd; (*vīnum*)

thēsaurus, ī zaklad

solum, ī tla, zemlja

ligō (ōnis) dūrus trda motika

as-siduitās (ātis) mīra čudovita
vstrajnost, neprestanost; (*assi-*
duitās labōris vstrajnost pri
delu = vstrajno delovanje; (*ad,*
sedere, sēdes, dēses, sēdare, prae-
sidium, in-sidiāe).

āber, ūberis obilen, bohoten.

cēdō, is ere, cēssī, cēssum stopam, grem (idem), hodim, umaknem se, udam se; *ex vitā cēdō* (grem iz življenja, ločim se s sveta =) umrem

dis-cēdō, is, ere, cēssī, cēssum razidem se, odidem (odhajam); (*dis, cēdere*)

ab-dō, is, ere, didī, ditum oddam; skrijem; (*ab, dare, trā-dere, erē-dere, red-dere, prō-ditiō, per-ditus, praeditus, in-crēdibilis*)

ē-ruō, is, ere, ruī, ūtum izderem; izgrebem, razgrebem (—grebam); (*dī-ruere, ruina*)

dē-meto, is, ere, messuī, messum (po)žanjem; (*dē, metere, messis*) *excitāre aliquem ad studium agrī-cultūrae* vspodbujati (vspodbuditi) koga na prizadevno pečanje z ratarstvom.

alic-ubi (adv.) nekje; (*ubi*).

CIV.

Tenebrae, ārum tma, tmina *vespertiliō (ōnis.) taeter* grdi netopir; (*vesper*).

quadru-pēs, pedis četveronóg (četrveronožec); (*quattuor, pēs, pedes, peditatus*).

nūdō, ās, āre ogoliti, obnažiti; *pennīs nūdāre aliquem* oskubsti koga; (*nūdus*)

in-clinō, ās, āre nagnem (nagibljem) *statuō, is, ere, statuī, statūtum* staviti; skleniti; (*stāre, statua* i. t. d., gl. *re-stituō* CII!)

cōn-iungo, is, ere, iūnxī, iūnctum združim (združujem); (*cum, iungere, cōn-iūnctus*)

ad-iungō, is, ere, iūnxī, iūnctum pridružim (—družujem); (*ad, iungere, cōn-iungere, cōn-iūnctus*).

65.

Im-pōnō, is, ere, posuī, positum naložim (nalagam); (*ante-pōnere, dē-pōnere, prō-pōnere, com-positus, op-positus*)

cōn-stituō, is, ere, stituī, stitūtum določim, odmenim; (*stāre, statuere, statua, statim, status, statiō, re-stituere* i. t. d., gl. *dē-stituō* CI!)

CV.

Arcus, ūs lok. —

rogō, ās, āre vprašam, prosim; (*inter-rogāre*)

cernō, is, ere ločim, vidim; *cernor* pokažem se; (*sē-crētō*)

flectō, is, ere, flexī, flexum sklonim, pri(po)gnem, omečim; (*flexus, flexūra, flexuōsus, in-flexus*)

tendō, is, ere, tetendī, tentum (na)pnem; (*tenēre* i. t. d., gl. *ostendō* 59!)

rumpō, is, ere, rūpī, ruptum (z)lomim; *rumpor* (z)lomim se =) počim; (*rūpēs, cor-rumpere*)

mātūrēscō, is, ere, matūruī, — dozorim; (*mātūrus, praemātūrus*)

nōscō, is, ere, nōvī, nōtum spoznam; (*nōtus, ignōtus, nōmen, cōgnōmen, nōmināre, nōbilis, i-gnōrāre, i-gnōrātiō*)

cō-gnōscō, is, ere, gnōvī, gnitum spozna(va)m; (*cum, nōscere* i. t. d.)

dē-cidō, is, ere, cidī, — odpadem, osipljem (ospem) se; (*dē, cadere, oc-cūsīq, caedere*)

oc-cidō, is, ere, cidi, cāsum zapadem, (o solncu) zajdem; poginem; (*ob, cadere, oc-cāsio, dē-cidere, caedere*).

nimum (adv.) preveč; (*nimius, nimis*).

CVI.

(Lat. slovnice § 113, IV: aktivne oblike iz sedanjikovega debla 4. konjugacije.)

Ovile (is) māgnum velik ovčjak; (*ovis*)

pōtus, ūs pijača; (*pōtare*).

ūrō, is, ere, ūssi, ūstum (se)žgem (sežigam); (*aurum, aurōra*)

sciō, is, ire, scivī, scitum vem; (*scientia*)

ne-sciō, is, ire, —, — ne vem; (*scire, scientia*)

saeviō, is, ire, saevī, saevitum divjam, razsajam; (*saevus*)

dormiō, is, ire, ivī, itum spim audiō, *is, ire, ivī, itum* slišim, slušam, poslušam; (*auditus, auris*)

cūstōdiō, is, ire, ivī, itum stražim, čuvam; (*cūstōs, cūstōdia*)

mūniō, is, ire, ivī, itum utrdim (utrjujem); (*mūnitus, mūnimentum*)

veniō, is, ire, venī, ventum pridem, prihajam; (*ad-vena, ad-ventāre, adventus, in-ventrix*)

serviō, is, ire, ivī (i), itum služim, strežem, ustrezam; (*servus, Servius, servāre, ob-servāre, cōn-servāre*)

ēsuriō, is, ire, — ēsuritūrus gladujem, lačen sem; (*edere, edax, esca, esuriens*)

sitiō, is, ire, ivī, itum žejen sem; (*sitis*)

lenniō, is, ire, ivī (i), itum (z)lajšam, utešim

sepeliō, is, ire, ivī, sepultum pokopljem (—kopavam).

ne-ve (*cōni.* s konjunktivom) in (da) ne, niti; (*nē*).

CVII.

Fūmus, ī dim

gallus, ī petelin; (*gallina*)

re-medium, ī zdravilo; pomoček; (*medicus*)

paupertās (ātis) māgna velika ubožnost, ubožstvo; revščina; (*pauper*)

quaestus, ūs zaslužek; (*quaerere, quaestuōsus*)

media nox polnoč

mihi in animō est volje sem.

diurnus 3 (po)dneven; (*dies, diū*)

domesticus 3 domač; (*dominus, domina, domicilium, dominātio, domāre*)

quota hōra est? (kolikatera ura je =) obkorej je?

sūs-tentō, ās, āre vzdržujem; *vītam sūstentō* preživljam se; (*sub, tentare* i. t. d., gl. *ostendere* 59!)

in-dūcō, is, ere, dūxi, ductum uvedem, vpeljem; *ex fūmō in flamam sē indūcere* (vpeljati se iz dima v plamen =) priti «z dežja pod kap»; (*dūcere, per-dūcere, dūx*).

iam vērō (cōni.) zdaj pa (celo).

67.

Ap-petō, is, ere, petivī, petitum (rem) hrepenim (po čem), poganjam se za kaj, (posezam za čim); (*ad, petere, im-petus, perpetuus*)

at-tingō, is, ere, tigī, tāctum (rem)
dotikam se (česa), dosežem
(—sezam kaj); (*tāctus*)
re-spuō, is, ere, spui, — nazaj
pljunem; zavržem, ne maram
salīō, is, ire, skačem; (saltāre, in-
sultāre).

nihilō minus (za)nič manj, pri
vsem tem, vendar-le; (*nihil,*
minus).

CVIII.

(Lat. slovnice § 114., IV: pasivne oblike
iz sedanjikovega debbla.)

Opēs (um) māgnae veliki zakladi,
(vojna) moč; (*opīmus, optimus,*
opulentus, cōpia, in-opia)
mēnsis, (is) prīmus prvi mesec.

fīniō is ire, īvī (ū), itum omejim
(—ujem), končam, sklenem; (*af-*
fīnitās)

mollīō, is, ire, īvī (ū), itum (o)-
mečim; (*mollis*)

nūtriō, is, ire, īvī (ū), itum dojim,
redim; (*nūtrīx*)

pūniō, is, ire, īvī, itum kaznim,
kaznujem; (*poena, im-pūne*)

vēstiō, is, ire, īvī (ū), itum oble-
čem

(oblačim), pokrijem; (*vēstīmentum*)

ē-rudiō, is, ire, īvī (ū), itum iz-
obrazim (—žujem).

CIX.

(Lat. slovnice § 113., IV: oblike iz
perfektovega debbla.)

Forum, ī trg

Gythium, ī Gitij (luka lacede-
monska)

honestās (ātis) nōta znana poste-
nost, poštenje; (*honor, honōrāre,*
honestus)

simultās (ātis) perniciōsa pogubna
zavidnost; (*simultāre, similis, dis-*
similis, similitūdō, simulācrum)

Aristūdēs, is Aristid (državnik
atenski).

per-ūtīlis, e prekoristen; (*ūtīlis,*
in-ūtīlis, ūtilitās, ūsus).

com-mūnicō, ās, āre (aliquid cum
aliquō) (skupno narediti =) pri-
občiti —, naznaniti (komu kaj);
(*com-mūnis*)

glīscō, is, ere tlim

frangō, is, ere, frēgī, frāctum
(z)lomim, potrem; oslabim;
(*fragor, fragilitās*)

ex-sistō, is, ere, stīti, — izidem,
postanem; (*stāre, ex-stāre, statua*
i. t. d., gl. *cōn-stituō* 65!)

sub-dūcō, is, ere, dūcī, ductum
gori —, na suho potegnem;
dūcere, dux, in-dūcere, per-dūcere).

clam (adv.) skrivaj, tiho
minimē najmanj, nikakor ne;
(*minus, minimus*).

CX.

Ennius, ī Enij (pesnik rimski)

ōstium, ī vhod; (*ōs-culum*)

Scīpiō (ōnis) Nāsica, ae Scipijon
Nazika (oblastnik rimski)

domī (star mestnik) doma; (*domāre,*
dominus, domina, domicilium, domi-
natiō)

īūsū (ablat.) na povelje; (*iubere*).

im-pūdēns, entis nesramen.

intus (adv.) notri.

CXI.

Longīnquitās (ātis) ingrāta neprijetna (časovna) dolgost; (*longus, longitūdō*)

vesperī zvečer; (*per, vespertiliō*).

con-demnō, ās, āre obsodim; (*cum, damnū, damnāre*)

sentīō, īs, īre čutim, spazim; (*sēnsus, cōn-sensus, sententia*)

ad-veniō, īs, īre, vēnī, ventum pridem (prihajam), dospejem; (*venīre, ad-centāre, ad-ventus, ad-vena, in-centrīx*)

in-veniō, īs, īre, vēnī, ventum najdem (nahajam); iznajdem, izumejem; (*venīre* i. t. d., gl. *ad-venīre!*)

serius (komparativni adv.) pozneje, prepozno; (*serō*).

prius-quam (cōni.) predno, prejeko, dokler ne; (*prius, quam*).

70.

Aristippus, ī Aristip (modrijan grški)

philo-sophus, ī modrijan.

dē-terreō, ēs, ēre, uī, itum ostrašim, odvrnem; (*dē, terrēre, ex-terrēre, per-terrēre, terror*).

CXII.

(Lat. slovnice § 114., IV: oblike iz supinovega debla.)

Lupa, ae volkulja; (*lupus*)

ē-loquentia, ae zgovornost; (*ē-loquēns, col-loquium*)

sepulcrum, ī grob; (*sepelīre*)

veprēs (is) acūtus (navadno plūr.: *veprēs, ium*) bodeče trnje

Archimēdēs, is Arhimed (slovec matematik grški).

con-trīstō, ās, āre užalim; (*cum, trīstis, trīstītia*)

im-pediō, īs, īre, īvī (ī), itum ovrem (oviram), zadržim (zadržujem); (*pēs, pedes, peditatus, op-pid-um, op-pid-ānus*).

CXIII.

Bēstiola, ae živalca; (*bēstia*)

laqueus, ī zanjka.

miserābilis, e žalosten, tožen; (*miser, miseria, miserandus, misericordia*).

con-dōnō, ās, āre podarim; *vītam alicui condōnāre* komu življenje pustiti; (*cum, dōnāre, dōnum*)

ar-rēpō, īs, ere, rēpsī, rēptum priplazim se; (*ad*)

cor-rōdō, īs, ere, rōsī, rōsum zglojem, razgrizem; (*cum, rōstrum*)

ex-ciō, īs, īre, cīvī, citum vzbudim; (*con-citāre, ex-citāre, in-citāre*)

ex-pediō, īs, īre, īvī (ī), itum razmotam, izbavim, oprostim (česa); (*pēs, pedes, peditatus, impedīre, op-pid-um, op-pid-ānus*)

ir-rētīō, īs, īre, īvī, itum vzanjkam; (*in*)

rugiō, īs, īre, —, — rjovem

re-portāre praemium (odnesti =) zadobiti —, prejeti plačilo.

CXIV.

Platō, ōnis Platon (modrijan grški)
dē-fīnitiō (ōnis) clāra jasna dolo-
 čitev, opredelitev; (*fīnīre, af-
 fīnītās*)

Diogenēs, is Dijogen (modrijan
 grški).

dīvus 3 božji; *subst. adiect.:* *dī-
 vum, ī* vedro nebo; *sub dīvō*
 pod milim nebom; (*dīvīnus, dī-
 vīnātiō, deus, dea*)

bi-pēs, pedīs dvonog, dvonožen;
 (*pēs, pedes, pedītātus, quadru-pēs,
 im-pedīre, ex-pedīre, op-pid-um, op-
 pid-ānus*).

egeō, ēs, ēre, uī, (rē) potrebujem —,
 potreben sem (česa)

surgō, is, ere, sur-rēxī, sur-rēctum
 vzdignem se, vstanem; (*sub, re-
 gere, rēx, rēgīna, regiō, rēgnum, rēg-
 nāre, rēctus, ē-rēctus*)

pōnō, is, ere, posuī, positum (po)-
 stavim, položim; (*dē-pōnere, ante-
 pōnere, com-positus, op-positus*)

ab-igō, is, ere, ēgī, āctum od-
 ženem (—ganjam); (*agere, agitāre,
 cōgitāre*)

dis-cerpō, is, ere, cerpsī, cerptum
 raztrgam; (*carpere*)

in-vehō, is, ere, vezī, vectum uve-
 zem (uvažam), prinesem; (*vehe-
 mēns, vezāre, vectāre, vectigāl*)

dē-fīniō, is, ire, īvī (iū), itum ome-
 jim; določim (—ločujem), opre-
 delim; (*fīnīre, af-fīnītās, dē-fīnitiō*)

sub-veniō, is, ire, vēnī, ventum
 pridem na pomoč, pomorem
 (pomagam); (*venīre, ad-venīre, ad-
 ventāre, ad-cena, ad-ventus, in-venīre,
 in-ventrīx*).

ec-ce (adv.) glej, evo (ga); *ecce*
homo glej (evo) ga človeka!
quō-modo na kak način? kako?
 (*quī, modus, modicus, modestus*).

iuxtā (praepos. z akuzat.) poleg,
 tik.

an (vprašalnica, stoječa v drugem
 delu razstavnih vprašanj) — ali?

72.

Ithaca, ae Itaka (otok grški)

cūnae, ārum zibel

Menelāus, ī Menelaj (kralj spartski
 in brat Agamemnonov)

Telemachus, ī Telemah (Uliksov
 sin)

sulcus, ī brazda

arātrum, ī plug; (*arāre, arma, ar-
 māre*)

simulātiō (ōnis) cōgnita spoznana
 hlimba; (*simul* i. t. d., gl. *simultās*
 CIX!)

fraus (fraudis) summa največja
 prevara; (*frūstrā = frustrā*)

Palamēdēs, is Palamed (junak
 grški)

vatēs (is, c.) perītus vešč prorok,
 vedež

domum (akuzat.) domov; (*domī*
 i. t. d., gl. CX!)

cēssō, ās, āre obotavljam se;
 (*cēdere, dis-cēdere*)

com-pellō, is, ere, pulī, pulsum
 naganjam; nagovorim; (*pulsus,
 re-pellere*)

prae-dicō, is, ere, dīxī, dictum
 napovem, prorokujem; (*dicere,
 dicātus, prae-dicāre*)

re-vertō, is, ere, vertī, versum
vrnem se; (*vertere, anim-ad-vertere,*
versāre, vertex, ad-cersus, ad-versārius,
quōrsūm, retrōrsūm)

ob-terō, is, ere, trīvī, trītum strem,
zmečkam; (*tristis, tristitia, con-*
tristāre, septen-triōnālis)

con-veniō, is, ire, vēnī, ventum
snidem (shajam) se; (*cum, venire*
i. t. d., gl. *sub-veniō CXIV!*)

bellō petere aliquem z vojno iti
nad koga

flectere ex sulcō zavrniti z brazde
iungere equum ad arātrum upreči
konja pred plug.

diūtius (komparat. adv.) dalje, dalj
časa; (*diū, diēs, diurnus, interdī,*
quam-diū).

V ponavljanje.

CXV.

Epistula, ae pismo
dē-siderium, ī želja, hrepenenje;
(*dē-siderāre, cōn-siderāre*)

ad-hortātiō (ōnis) parva mali spo-
min, izpodbuda

nātiō (ōnis) *bellicōsa* vojevito ple-
me, narod (po svojem skupnem
izvoru); (*nātus, nātūra, nātō*)

diuturnitās (ātis) *immēnsa* neiz-
merna (časovna) dolgost, dolgo-
trajnost; (*diēs, diū, diūtius, diurnus,*
inter-diū, quam-diū)

im-bēcillitās (ātis) *invīsa* zoperna
slabost, onemoglost; (*imbēcillus*).

patrius 3 očeten, domač; (*pater,*
patria, patrōnus)

parvulus 3 majčken, majhen, mali;
(*parvus, paulum, Paullus*)

as-siduus 3 vstrajen, neprestan;
(*ad, sedēre* i. t. d., gl. *as-siduitās CIII!*)

calleō, ēs, ēre vem, znam, umejem;
(*callidus, calliditās*)

pergō, is, ere, per-rēxī, -rēctum
nadaljujem; (*per, regere* i. t. d.,
gl. *regō XCV!*)

hauriō, is, ire (iz)črpam, zajmem
(-jemam)

nōn dubitō (z infinit.) ne obo-
tavljam se, usojam si
revocō in memoriam alicui ali-
quid (po)kličem komu kaj v
spomin (nazaј) = spomnim
koga (česa)

dīcō (plūrimam) *salūtem alicui*
(prav srčno) koga pozdrav-
ljam.

nūper (adv.) nedavno, zadnjič
ad-hūc doslej, dosihdob; (*ad, hoc*)
in diēs od dne do dne.

73.

Per-egrinātiō (ōnis) *iūcunda* pri-
jetno potovanje; (*per, ager, agri-*
cola, agricultūra, peragrāre).

per-egrīnus 3 ptuj; *subst. adiect.:*
peregrīnus, ī ptujec; (*per, ager*
i. t. d., gl. *per-egrinātiō!*)
in-ānis, e prazen, ničev.

aliēnō, ās, āre optujiti; *aliēnor*
ab aliquō (optujim =) izneverim
se komu; (*alius, aliēnus*)

dē-prāvō, ās, āre pokvarim, po-
pačim

cōn-sūmō, is, ere, sūmpsī, sūmptum
potrošim; *tempus cōnsūmō* pre-
živim —, prebijem čas

ī-gnōscō, is, ere, gnōvī, gnōtum
odpustim, ne zamerim; (*nōscere*
i. t. d., gl. CV.)

in-vādō, is, ere, vāsī, vāsum (ali-
quem) napadem (koga), (po)-
lotim se (koga); (*in, vādere*).

—

per-egrē (adv.) na ptujem, v ptujini;
(*per-egrinātiō* i. t. d., gl. gori!)

rūrsus zopet; (*rūrsus = reversus; ver-*
tere, re-vertere i. t. d., gl. 72!)

grātiās (nikdar grātiām) agō
alicui prō aliquā rē hvalo iz-
rekam (zahvaljujem se) komu
za kaj

habēō mē (bene) imam se (dobro).

CXVI.

1.

Nārrātiuncula, ae pripovedka;
(*nārrāre*)

Theocritus, ī Teokrit (pesnik grški)
versus, ūs stih, verz; (*vertere* i. t. d.,
gl. *re-vertere* 72!)

—

ap-probō, ās, āre odobrim (odo-
bravam); (*ad, probāre, probus, im-*
probāre, improbus)

o-mittō, is, ere, mīsī, missum
opustim (—puščam); (*mittere, prō-*
mittere, ē-mittere).

2.

Antimachus, ī Antimah (pesnik
grški)

auditor (ōris) attentus pazljiv po-
slušalec; (*audire, auditus, auris*)

-volūmen (inis) tōtum ves zvitek,
spis, knjiga.

3.

Philo-sophia, ae modroznanstvo,
modroslovje; (*philo-sophus*)

Dēmocritus, ī Demokrit (modrijan
grški)

patrimōnium, ī očinstvo, dedščina
(po očetu); (*pater, patria, patrius*).

—

ā-vocō, ās, āre odzovem; odteg-
nem (—tegujem); (*vōx, vocāre, in-*
vocāre, re-vocāre, vocabulum).

4.

Lacaena, ae Lakonka (= Sparčanka)

—

suc-cēdō, is, ere, cēsī, cēssum
grem pod kaj, stopim (na koga
mesto); (*sub, cēdere, cēssāre, dis-*
cēdere).

6.

Prae-sentia, ae sedanjost; *in prae-*
sentiā za trenutek; (*prae-esse*)

Tīmotheus, ī Timotej (poveljnik
atenski).

—

postrī-diē (adv.) drugi dan, pri-
hodnjega dne; (*post, post-eā, po-*
sterus, postrēmus, diēs).

7.

In-numerābilis, e neprojen, brez-
številen; (*numerus, numerāre, ad-*
numerāre).

8.

Paedarētus, ī Pedaret (poveljnik
lacedemonski)

com-itia, ōrum volilni zbor
gradus, ūs stopnja, stopinja.

—

gaudeō, ēs, ēre veselim (radujem)
se; (*gaudium*)

re-nīdeō, ēs, ēre veselo (prijazno) se smejem.

9.

Per-fuga (ae) impius brezbožni pribežnik, uskok; (*per, fuga, fugāx, fugāre, re-fugium*)

Pyrrhus, ī Pir (kralj epirski)

Epīrus (ī) bellicōsa bojeviti Epir (dežela v severni Greciji, sedaj Albanija = Arnavtska)

Fabricius, ī Fabricij (vojskovodja rimski); (*faber*).

—

re-dūcō, is, ere, dūxī, ductum nazaj (od)peljem, — odvedem; (*dūcere, dux, in-dūcere, per-dūcere, sub-dūcere*).

10.

Ephesus (ī) opulenta bogati Efez (mesto maloazijsko); (*Ephesius*)

Antiochus, ī Antijoh (kralj sirski)

Phormiō, ōnis Formijon (modrijan grški)

cōn-tiō (ōnis = con-ventiō) tumultuōsa hrupen (narodni ali vojaški) zbor; (*cum, venīre* i. t. d., gl. *con-venīre* 72 in *subvenīre* CXIV!)

—

militāris, e vojaški; *rēs militāris* vojaštvo, vojstvo; (*miles*)

dē-līrus 3 blazen, prismojen

ali-quot (adiect. indēclīn.) nekaj —, nekoliko (jih); (*quot*).

—

dē-līrō, ās, āre bledem, prismojen sem; (*dē-līrus*)

quaerere (aliquid) ex (ab) aliquō (v)prašati koga (za kaj).

11.

Bi-duum, ī dvodnevnje, dva dni; (*dies*)
Hierō, ōnis Hijeron (samosilnik sirakuški). —

ad-mīrāns, antis (particip.) čude(č) se; (*mīrus, ad-mīrābilis, nī-mīrum*)

duplicō, ās, āre podvojim; (*duo*)

dē-līberō, ās, āre preudarjam, premišlujem.

12.

Nec-essitās (ūtis) māgna velika potreba, nuja; (*nec = neque, esse, nec-essārius*)

Thalēs (ētis) Talet (jeden izmed sedem modrijanov grških).

—

dis-currō, is, ere, currī (cucurrī), cursum raztečem (—tekam) se, raznašam se; (*currere, cursus, occursāre, circum-cursāre*).

CXVII.

1.

Astrum, i zvezda; (*stella*)

monumentum, ī spomenik; (*monēre, ad-monēre, mōnstrāre, mōnstrum*)

dūrō, ās, āre utrjujem; trajam, trpim; (*dūrus, dūrātus*)

tribuō, is, ere, uī, ūtum podelim, izkazujem

ex-uō, is, ere, uī, ūtum izujem, slečem; *vītia exuere* odvaditi se napak

cor-rigō, is, ere, rēxī, rēctum popravim, zboljšam; (*cum, regere* i. t. d., gl. XCV!)

2.

Catēna, ae veriga, spona
frēnum, ī uzda

furor (*ōris*) *saeuus* ljuta besnost
mūnus (*eris*) *dīgnum* dostojen dar,
 darilo (ki se daje prijateljem
 ali podložnikom v dokaz naklonjenosti ali milosti); (*com-mūnis, com-mūnicāre*)

lūmen (*inis*) *diurnum* dnevna luč;
 (*lūx, lūna, il-lūstris, il-lūstrāre*)
pariēs (*etis*) *proximus* bližnja stena
rīsus, ūs smeh; (*vidēre, ir-rīdēre*).

caecō, ās, āre (o)slepim, (o)mamim;
 (*caecus, oc-caecāre*)

ārdeō, ēs, ēre gorim; (*ardor*)

pōscō, is, ere, popōscī, — tirjam,
 zahtevam; (*pōstulāre*)

cōgō, is, ere, coēgī, coāctum (pri)silim;
 (*cum, agere, per-agere, ab-igere, agitāre, cōgitāre*)

com-pēscō, is, ere, pēscuī, — spnem,
 uklenem, brzdam; (*cum, pēs* i. t. d.,
 gl. *expediō* CXIII!)

3.

Senecta, ae = senectūs, ūtis
virga, ae šiba, (zelena) vejica
ūrlica, ae kopriva; (*ūrere, aurum, aurōra*)

nāvita, ae, m. = nauta
vitulus, ī tele, junček

arātor (*ōris*) *sēdulus* (o)ratar;
 (*arō, arātrum*)

sīdus (*eris*) *splendidum* bliščeče
 (o)zvezdje; (*dē-sīd-erium, dē-sīd-erō, cōn-sīd-erō*).

curvus 3 (s)kriv(ljen), sključen
in- numerus = innumerābilis, e
salūti-fer, fera, ferum zdravje
 (korist) prinašajoč, koristen;
 (*salūs, salūber, salutāris, salūtō, re-salūtō*).

re-cubō, ās, āre ležim, počivam;
 (*cubare, cubile*)

ē- numerō, ās, āre naštejmem (—števam); (*ē, numerō, ad-numerō, numerus, in- numerus, in- numerābilis*)

mulcō, ēs, ēre božam, gladim;
 (*mulcāre*)

solēō, ēs, ēre običavam, navajen sem

sinō, is, ere, sīvī, situm (do)pustim
 (—puščam); (*situs*)

metuō, is, ere, uī, — bojim se;
 (med glagoloma *timēre* in *metuere* je jednak razloček, kakor med subst. *timor* in *metus*); (*metus*)

modo (*adv.*) le; (*modus, quō-modo, modicus, modestus*).

Abecedni slovník.

I.

Latinsko-slovenski del.

A.

Ā, ab (z ablat.) od

ab-dō 3, *didī, ditum* oddam; skrijem

ab-errō 1 zajedem, zablodim

ab-igō 3, *ēgī, āctum* odženem (-ganjam)

ab-rumpō 3, *rūpī, ruptum* odtrgam; *vītam abrumpō* življenje končam

ab-solvō 3, *solvī, solūtum* odvezem; dokončam, dovršim

abs-tinentia, ae vzdržnost, nesebičnost

abs-tineō 2 (*rē*) vzdržujem se (česa)

ab-sum, abesse, āfuī odsoten -, oddaljen sem; *absēns, entis* odsoten, nenavzoč(en)

acanthis, idis, f. lišček

ac-ceptus 3 vsprejet, dobljen

accipiter, tris, m. kragulj

ac-clāmō 1 zakličem (komu)

ac-cūsō 1 (za)tožim, zatožujem

ācer, ācris, ācre oster, bister; hud, pogumen

acerbus 3 grenek, bridek, trpek

Achillēs, is Ahil (junak grški pred Trojo)

Acro-polis, is Akropolje (grad atenski)

acūtus 3 nabrušen, oster; hud

ad (z akuzat.) k, do, proti; pri, na (z akuzat.)

adeō (*adv.*) tako zelo

ad-hibeō 2, *uī, itum* (imam pričem) rabim, upotrebljam; *modum adhibeō* mere (zmernosti) se držim, *cōnsilium adhibeō* naklep nasnujem

ad-hortātiō, ōnis, f. spomin, izpodbuda

ad-hūc (*adv.*) doslej, dosihdob

ad-iūngō 3, *iūnxī, iūnctum* pridružim (-žujem)

ad-iuvō 1 podpiram, pomagam

ad-levō 1 vzdignem

ad-ministrō 1 upravljam

admīrābilis, e čudovit,

ad-mīrāns, antis čuden, čude(č) se

ad-moneō 2 opomnim (opominjam), (po)svarim

ad-numerō 1 prištevam

ad-ōrō 1 častim (po božje)

ad-sum, adesse, adfuī prisostvujem, pričujoč-, prisoten-, navzoč(en) sem; *adsum alicui* pomagam komu

adulātor, ōris, m. prilizovalec

ad-ulēscēns, entis, m. mladenič

ad-ulēscēntia, ae mladost

ad-vena, ae, m. prislec, ptujec
ad-veniō 4, vēnī, ventum pridem
 (prihajam), dospejem
ad-ventō 1 prihajam
ad-ventus, ūs, m. prihod
ad-versārius 3 nasproten; —*ius, ī*
 nasprotnik
adversus 3 nasproten, neugoden
adversus (z akuzat.) proti, do
ad-volō 1 priletim
aedi-ficiūm, ī hiša, poslopje
aedi-ficō 1 sezidam
aegrōtus 3 bolan; —*us, ī* bolnik
Aegyptus, ī, f. Egipet (dežela
 afriška)
aēneus 3 bronast, meden
aequālis, e jednak
aequitās, ātis, f. enakost, pra-
 vednost
aequus 3 raven; *aequa mēns* ravnō-
 dušje
āēr, āēris, m. vzduh, zrak
aerōsus 3 bakrovit
aestās, ātis, f. poletje
aestimō 1 cenim, čislam; *prō ni-*
hilō aestimō preziram
aetās, ātis, f. doba
aeternitās, ātis, f. večnost
aeternus 3 večen
af-finitās, ātis, f. svaščina, sorod-
 nost
af-firmō 1 trdim, potrjujem, za-
 gotavljam
Āfrica, ae Afrika
Agamemnōn, onis Agamemnon
 (vrhovni poveljnik grški pred
 Trojo)
ager, grī polje, njiva; pokrajina
Agēsilāus, ī Agesilaj (kralj lace-
 demonski)

agitō 1 gonim, ženem
āgnus, ī jagnje
agō 3, ēgī, āctum ženem; ravnām,
 delām, oprāvim (oprāvljam),
 počnem (počenjam); *grātiās*
agō glej *grātia*
agri-cola, ae, m. kmet, (o)ratar
agrī-cultūra, ae kmetijstvo, ratar-
 stvo
Aiāx, ācis Ajak (junak grški pred
 Trojo)
alacer, cris, cre 3 čil
alāuda, ae škrjanec
Albīnus, ī Albin (priimek rimski)
albus 3 bel
Alcibiādēs, is Alcibijad (državnik
 in vojskovodja atenski)
Alexander (drī) Māgnus, ī Ale-
 ksander Vēliki (kralj macedon-
 ski)
alic-ubi (adv.) nekje
aliēnō 1 optujim; *aliēnor ab ali-*
quō izneverim se komu
aliēnus 3 ptuj
ali-quandō (adv.) nekđaj
ali-quot (adiect. indecl.) nekaj —,
 nekoliko (jih)
al-ligō 1 privežem
alō 3, ui, altum redim, živim
 (—iti) pitam
aller, era, erum jeden —, drugi
 (izmed dveh)
altus 3 visok, globok
alveus, ī struga
amābilis, e ljubezniv
amārus 3 grenek
amb-itiō, ōnis, f. častilakomnost,
 ničemurnost
amb-itiōsus 3 častilakomen, ni-
 čemuren

ambulō 1 izprehajam se, hodim (grem)
amicitia, ae prijateljstvo
amicus 3 prijazen; —*us, ī* prijatelj, —*a, ae* prijateljica
amō 1 ljubim
amoenus 3 ljubek, vabljiv, prijeten
amor, ōris, m. ljubezen
amphora, ae vrč
an (vprašalnica v razstavnih vprašanjih) — ali?
an-ceps, pitis dvojen
ancilla, ae dekla
Ancus (ī) Mārcius, ī Ank Marcij (kralj rimski)
angustiae, ūrum soteska
anima, ae duša
anim-ad-vertō 3, *vertī, versum* spazim (—ujem), zapazim (zapazujem)
animal, ālis, n. živo bitje, žival
animāns, antis, c. (v *plūr.* tudi *n.*) živo bitje, životinja
animus, ī duh, duša, srce, pogum; *mihī in animō est* volje sem
annus, ī leto
ante (z akuzat.) pred
ante-pōnō 3, *posuī, positum* stavim pred koga; *antepōnō alicui aliquid* več (bolj) cenim (raji imam) kaj od (mimo) česa, prednost dajem komu (kaki reči), pred kom (čim)
Antimachus, ī Antimah (pesnik grški)
Antiochus, ī Antijoh (kralj sirski)
antiquitās, ātis, f. starodavnost
antiquus 3 star(odaven), *plūr.* —*quī, ōrum* starodavniki
ap-ertus 3 odkrit, očiten, jasen

Apollō, inis Apolon (grško-rimski bog solnčne svitlobe, modrosti in pesništva)
ap-pāreō 2 prikažem (prikazujem) se, pojavim se, očiten —, očividem sem
ap-pellō 1 nagovorim (—govarjam) imenujem, zovem
ap-petō 3 *īvī, itum (rem)* hrepnim (po čem), poganjam se (za kaj), posezam (za čim)
ap-plicō 1 prislonim; *applicō mē alicui* pridružim se komu
ap-portō 1 prinesem, donesem (—našam)
ap-probō 1 odobrim (odobravam)
ap-propinquō 1 (pri)bližam se (—bližujem se)
aptus 3 primeren, prikladen
apud (z akuzat.) pri
aqua, ae voda
aquila, ae orel
āra, ae žrtvenik
Arabia, ae, f. Arabija (dežela azijska)
Arabicus 3 arabski
arānea, ae pajek
arātor, ōris, m. (o)ratar
arātrum, ī plug
arbor, ōris, f. drevo
arceō 2 odvrčam, odganjam
Archimēdes, is Arhimed (sloveč matematik grški)
arcus, ūs, m. lok
ārdeō 2, *ārsī, ārsum* gorim
ārdor, ōris, m. žar, pripeka
arduus 3 strm (vsled tega včasih =) težaven, težek
ārea, ae greda
argenteus 3 srebrn

argentum, ī srebro
Ariadna, *ae* Arijadna
Aristidēs, *is* Aristid (državnik atenski)
Aristippus, ī Aristip (modrijan grški)
arma, *ōrum*, n. orožje
armātus 3 oborožen
armō 1 oborožim
armentum, ī (plužna) živina
arō 1 orjem
Arpīnās, *ātis* arpinski; kot. *subst. gener.* m. Arpinec
ar-rēpō 3, *rēpsī*, *rēptum* prilazim se
ars, *artis*, f. umet(el)nost, spretnost
arti-fex, *icis*, m. umet(el)nik
arti-ficiōsus 3 umet(el)en
arti-ficiūm, ī umet(el)no delo
arx, *arcis*, f. grad
ā-scēnsus, *ūs*, m. plezanje; vshod, pristop
Asia, *ae*, f. Azija
asinus, ī osel
asper, *aspera*, *asperum* hrapav, oster (in vsled tega tūdi =) težaven
ās-portō 1 odnesem
as-siduitās, *ātis*, f. vstrajnost, neprestanost
as-siduius 3 vstrajen, neprestan
astrum, ī zvezda
at (cōni) nasproti pak, pa vendar
āter, *ātra*, *ātrum* (medlo-) črn
Athēnae, *ārum*, f. Atene (mesto grško v Atiki)
Athēniēnsis, *e* atenski; *-is*, *is*, m. Atenjan (Atenec)
atrōx, *ōcis* grozovit, strašen

at-tentus 3 pazljiv
Attica, *ae*, f. Atika (država grška)
at-tingō 3, *tigī*, *tāctum (rem)* dotikam se (česa), dosežem (—segam kaj)
at-trēctō 1 (*rem*) dotaknem se (česa)
auctor, *ōris*, m. začetnik, vzročnik, stvarnik
auctōritās, *ātis*, f. veljava, veljavnost
audācia, *ae* drznost, smelost
audāx, *ācis* drzen, smel
audeō 2 drznem se, upam si
audiō 4, *īvī*, *ītum* slišim, slušam, posluš(a)m
audītor, *ōris*, m. poslušalec
audītus, *ūs*, m. sluh
augeō 2, *auxī*, *auctum* (po)množim
Augustus, ī Avgust (prvi cesar rimski)
aura, *ae* sapa, vzduh
aureus 3 zlat
auris, *is*, f. uho
aurōra, *ae* zora, jutranja zarja
aurum, ī zlato
aut (cōni) ali; *aut* — *aut* ali — ali
autem (cōni) a, pa
autumnus, ī jesen
auxilium, ī pomoč
avāritia, *ae* lakomnost, skopost
avārus 3 lakomen, skop; —*us*, ī lakomnik, skopuh
aveō 2 (silno) želim, hrepenim
avidus 3 požrešen
avis, *is*, f. ptica, ptič
ā-vocō 1 odzovem; odtegnem (—tegujem)
ā-volō 1 odletim
avus, ī ded.

B.

- Baculum* (*us*), *ī* palica
beātus 3 blažen, srečen
bellicōsus 3 bojevit
bellicus 3 vojni; *rēs bellicae* vojni čini
bellō 1 voj(sk)ujem se
bellum, *ī* vojna (= vojskovanje)
bene (*adv.*) dobro, prav
bene-ficiūm, *ī* dobrota
bene-volentia, *ae* dobrohotnost, naklonjenost
benīgnus 3 dobrotljiv, dobrohoten
bēstia, *ae* zver(ina), žival
bēstiola, *ae* živalca
bi-duum, *ī* dvodneveje, dva dni
bi-pēs, *pedis* dvonog, dvonožen
blanditiae, *arum*, *f.* prilizovanje, laskanje; *blanditiās adhibeō* prilizujem se
blandus 3 prilizljiv
bonus 3 dober; *bonum*, *ī* dobro, blaženstvo
bōs, *bovis* *c.* govedo; vol
bracchium, *ī* podlaket, roka
brevis, *e* kratek
Britannia, *ae*, *f.* Britanija (Angleško)
Britannus, *ī* Britanec
Brūtus, *ī* Brut (prvi konzul rimski)
būstum, *ī* gomila.

C.

- Cadō* 3, *cecīdī*, *cāsum* (od)padem
cadūcus 3 razpaden; minljiv
caecō 1 (o)slepim; (o)mamim
caecus 3 slep
caedēs, *īs*, *f.* pobjoj, klanje
caedō 3, *cecīdī*, *caesum* (po)sekam, pobijem, ubijem

- caelum*, *ī* nebo
calamitās, *ātis*, *f.* nezgoda, nesreča
calcar, *āris*, *n.* ostroga; izpodbuda
calidus 3 topel, vroč
calleō 2 vem, znam, umejem
calliditās, *ātis*, *f.* zvitost, lokavost
callidus 3 zvit
calor, *ōris*, *m.* vročina, toplota
campus, *ī* ravan, polje
candor, *ōris*, *m.* svetloba
canis, *is*, *c.* pes, psica
Cannae, *arum*, *f.* Kane (trg v Apuliji)
Cannēnsis, *e* kanski, pri Kanah
cantō 1 pojem
cantus, *ūs*, *m.* petje
cānus 3 siv
capra, *ae* koza
captivus 3 ujet; —*us*, *ī* ujetnik, zajetnik
captō 1 lovim, (u)grabim
caput, *pītis*, *n.* glava; glavno mesto
carcer, *eris*, *m.* ječa
carcō 2 (*rē*) pogrešam (česa), sem brez česa, nimam
carmen, *inīs*, *n.* pesen
caro, *carnis*, *f.* meso
carpo 3, *carpsī*, *carptum* (u)trgam
Carthāginiēnsis, *e* kartaginski; —*is*, *is*, *m.* Kartazan
Carthāgō, *inīs*, *f.* Kartagina (mesto afriško)
cārus 3 drag
casa, *ae* koča
cāseus, *ī* sir
castigō 1 strahujem, kaznim
Castor, *orīs* Kastor (polubog grški)
castra, *ōrum*, *n.* tabor, ostrog
castus 3 čist
catēna, *ae* veriga, spona

Catilina, *ae* Katilina (plemenitaš in zarotnik rimski)
catulus ī mladič
cauda, *ae* rep
causa, *ae* vzrok; *causā* (z genitivom, kateremu se zapostavlja) zavoljo, (za)radi
cautēla, *ae* opreznost
cautus 3 previden, oprezen
cavea, *ae* kletka
cavō 1 izvotlim
cavus 3 votel; *cavum*, ī votlina, luknja
cēdō 3, *cēssi*, *cēssum* umaknem se, udam se; stopam, grem (idem), hodim; *ex vitā cēdō* ločim se s sveta, umrem
celebrō 1 (po)slavim, preslavljam; obhajam
celer, *celeris*, *e* hiter, nagel, brz
celeritās, *ātis*, *f.* hitrost
celeriter (*adv.*) hitro
cēlō 1 krijem, skrivam, zatajim, (—)ujem
cēna, *ae* obed
cēnō 1 obedujem, jem
cerasum, ī črešnja (sad)
cerasus, ī, *f.* črešnja (drevo)
cerebrum, ī možgani
cernō 3, —, — ločim, vidim; *cernor* pokažem se
certāmen, *inis*, *n.* borba, tekma; bitka
certō 1 (*dē rē*) skušam se, tekmujem (v čem); prepiram se, borim se
certus 3 gotov, zanesljiv; očit
cervus, ī jelen
cēssō 1 obotavljam se
cēterī, *ae*, *a* drugi

Christus, ī Krist(us)
cibus, ī jed, hrana
cicāda, *ae* cvrček
Cicerō, *ōnis* Ciceron (govornik rimski)
cicōnia, *ae* štoklja
cinis, *eris*, *m.* pepel
circū (z akuzat.) okoli, okrog
circiter (*adv.*) blizu, okoli
circum-cursō 1 letam okrog, tekam sem in tja
cīvilis, *e* državljanski
cīvis, *is*, *m.* državljan, sodržavljan
cīvitās, *ātis*, *f.* država, državljanstvo, občina
clādēs, *is*, *f.* poraz
clam (*adv.*) skrivaj, tiho
clāmō 1 vpijem, kričim
clārus 3 jasen; slaven
clāssis, *is*, *f.* ladjevje, brodovje
claudō 3, *sī*, *sum* zaprem (—piram), zaklenem (—klepam)
clēmēns, *entis* blag, milosten, milostiv
clipeus, ī ščit
Clōdius, ī Klodij
co-erceō 2, *uī*, *itum* brzdam, (u)krotim
cōgitō 1 mislim
cō-gnōmen, *inis*, *n.* priimek
cō-gnōscō 3, *gnōvī*, *gnitum* spozna(va)m
cōgō 3, *coēgī*, *coāctum* (pri)silim
col-ligō 3, *lēgī*, *lēctum* zberem, nabere; pridobim (si)
col-locō 1 postavim; *castra collocō* utaborim se
col-loquium, ī pogovor
collum, ī vrat
colō 3, *uī*, *cultum* gojim, častim, spoštujem

color, ōris, m. boja (barva)
columba, ae golob
columbārium, ī golobnjak
columna, ae steber
comes, itis, c. spremljevalec, sprem-
 ljevka
com-itia, ōrum volilni zbor
com-memorō 1 omenim (—njam);
 premisljam
com-mendō 1 priporočim (—ročam)
com-meō 1 zahajam
com-mercium, ī (kupčijski) promet,
 občevanje; *commercium habeō*
 (imam občevanje =) občujem
com-mūnicō 1 (*aliquid cum aliquō*)
 priobčiti —, naznaniti (komu kaj)
com-mūnis, e skupen
com-parō 1 prispodobim (—spo-
 dabljam) primerjam
com-pellō 3, *puli*, *pulsum* na-
 ganjam, nagovorim
com-pescō 3, *pescuī*, — spnem,
 uklenem; brzdam
com-pleō 2, *ēvī*, *ētum* napolnim
 (—njudem), navda(ja)m
com-plētus 3 napolnjen
com-portō 1 znesem (znosim)
com-positus 3 sestavljen
com-prehendō 3, *hendī*, *hēsum*
 zgrabim
con-ciliō 1 (pri)dobī(va)m, pri-
 bavim
con-citō 1 vznemirim (—mirjam),
 prestrašim
con-cordia, ae sloga
con-cors, *cordis* složen
con-demnō 1 obsodim
con-ditus 3 ustanovljen
con-dōnō 1 podarim; *vītam condōnō*
alicui pustim komu življenje

cōn-firmō 1 utrdim (—trjudem);
 osrčim (—srčujem)
cōn-fōrmō 1 (o)likam, izobražam,
 (—ražujem)
con-gregō 1 zbiram; *congregor*
 družim se
cōn-iūctus 3 zvezan, združen
cōn-iungō 3, *iūnxī*, *iūctum* zdru-
 žim (—žujem)
cōn-scribō 3, *scripsī*, *scriptum*
 spisem
cōn-sēnsus, ūs, m. soglasje, jedno-
 glasje, sklad
cōn-servātiō, ōnis, f. ohranitev,
 rešitev
cōn-servō 1 ohranim (—njudem),
 obvarujem
cōn-siderō 1 premisljam, (—miš-
 ljudem)
cōn-silium, ī svēt; osnova, sklep,
 naklep, namen; razumnost, zbor,
 razsodnost; svetovalstvo
cōn-sociō 1 združujem
cōn-sortium, ī družba, tovaršija
cōn-stāns, *antis* stanoviten, zna-
 čajen
cōn-stantia, ae stanovitnost
cōn-stituō 3, *uī*, *ūtum* določim,
 odmenim
cōn-stō 1 (sestavljjen) sem iz
 (česa)
cōn-sul, *ulis*, m. konzul
cōn-sultor, ōris, m. svetovalec
cōn-sūmō 3, *sūmpsī*, *sūmptum* po-
 trošim; *tempus cōn-sumō* pre-
 živim —, prebijem čas
con-temnō 3, *temptī*, *temptum* za-
 ničujem, preziram (prezrem)
con-temptus, ūs, m. zaničevanje
con-tentus 3 zadovoljen

- con-tinentia*, *ae* vzdržnost, zatajevanje samega sebe
con-tineō 2 skup držim, obsezam; *spīritum contineō* sapo (za)držim (zadržujem)
con-tinuō 1 nadaljujem
con-tinuus 3 neprestan
cōn-tiō, *ōnis* f. zbor
contrā (*adv.*) pak, nasproti; (*prae-pos.* z akuzat.) proti, zoper
con-trāctus 3 zgrbančen
con-trīstō 1 užalim
con-tumēlia, *ae* pogrda, psovanje
con-venīō 4, *vēnī*, *ventum* snidem (shajam) se
con-vīva, *ae*, m. gost
con-vīvium, *ī* gostovanje, pojedina
con-vocō 1 skličem
cōpia, *ae* obilica, obilnost; *cōpiae*, *ārum*, f. imetek, blago; čete
cor, *cordis*, n. srce
cōram (z ablat.) vpričo
Corinthius 3 korintski; *-ius*, *ī* Korinčan
Corinthus, *ī*, f. Korint (mesto grško)
cornu, *ūs*, n. rog; krajec (meseca); krilo (vojske)
corōna, *ae* venec
corōnō 1 venčam
corpus, *oris*, n. telo
cor-rigō 3, *rēxī*, *rēctum* popravim, zboljšam
cor-rōdō 3, *rōsī*, *rōsum* zglojem, razgrizem
cor-rumpō 3, *rūpī*, *ruptum* pohujšam (—ujem); podkupim
corvus, *ī* krogar
cotī-diē (*adv.*) vsak dan
coturnāx, *īcis*, f. prepelica
crēber, *bra*, *brum* pogosten, čest
crē-dō 3, *didī*, *ditum*, verjamem, verujem, mislim
cremō 1 sežgem (—žigam)
creō 1 ustvarim
Crēta, *ae*, f. Kreta (Kandija, otok grški)
Crētēnsis, *is*, m. Krečan
crudēlis, *e* krut, srep
cruentus 3 krvav
crūs, *crūris*, n. krak
cubīle, *is*, n. ležišče
cubō 1 ležim
cucūlus, *ī* kukavica
culex, *īcis*, m. mušica
culpa, *ae* krivda
cultūra, *ae* obdelovanje; izobraževanje, gojitev
cum (*prae-pos.* z ablat., znači društvo ali spremstvo) — s, z
cum (*cōni.*) ko, kedar; pri tem ko; dočim; *cum* — *tum* kakor — tako posebno
cūnae, *ārum*, f. zibel
cupīditās, *ātis*, f. želja, strast, pohot (-i)
cupīdus 3 željen
cuprum, *ī* baker
cūr (*adv.*) zakaj?
cūra, *ae* skrb
cūrō 1 (*aliquid*) skrbim —, brigam se —, (z)menim se (za kaj)
currō 3, *cucurrī*, *cursum* tečem
cursus, *ūs*, m. tek
curvus 3 (s)kriv(ljen), sključen
cūstōdia, *ae* straža; *in cūstōdiā habeō aliquid ab aliquō* pod stražo imam (stražim, čuvam, [za]varujem) kaj pred kom
cūstōs, *ōdis*, e. čuvar(ica), varuh(inja)

cūstōdiō 4, *īvī, ītum* stražim, čuvam
Cyprus, ī, f. Ciper (otok grški)
Cyrus, ī Cir (kralj perzijanski).

D.

Daedalus, ī Dedal (umetelnik grški)
damnō 1 (*aliquem alicūius rei*)
 obsodim (koga zaradi česa)
damnum, ī izguba, škoda
Dārēus, ī Darej (kralj perzijanski)
dē (z ablat.) o; z, s (z genitiv.)
dea, ae boginja
dēbeō 2, *uī, itum* dolgujem, moram,
 smem
dēbitus 3 dolžen
dēbilitō 1 (o)slabim, omrtvim;
dēbilitor oslabim (—eti), omrtvim
 (—eti)
dē-cidō 3, *cidī, —* odpadam,
 osipljem se
dē-clārō 1 razjasnim (—nujem);
 izrazim (izražam)
decorō 1 dičim
decōrus 3 pristojen, časten
decus, coris, n. dika, čast
dē-decus, oris, n. nečast, sramota
dē-fatigātus 3 utrujen, onemogel
dē-fendō 3, *fendī, fēnsūm* (o)bra-
 nim, zagovarjam
dē-fēnsō (*aliquem ab aliquō*) bra-
 nim (koga proti komu)
dē-finiō 4, *īvī (ū) itum* omejim;
 določim (—ujem), opredelim
dē-finītiō, ōnis, f. določitev, opre-
 delitev
dē-fleō 2, *ēvī, ētum* objokujem,
 oplakujem
deinde (*adv.*) potem
dē-lectō 1 (raz)veselim (razvese-
 ljujem), obradujem

dēleō 2, *ēvī, ētum* razdenem, uni-
 čim
dē-liberō preudarjam, premišlju-
 jem
dē-lirō 1 blédem, prismojen sem
dē-lirus 3 blazen, prismojen
Dēlius 3 delski; —us, ī Deljan
delphīnus, ī pliskavica
Dēlus, ī Del (otok grški)
dē-metō 3, (*messuī*) *messum* (po)-
 žanjem
dē-migrō 1 odidem
Dēmocritus, ī Demokrit (modrijan
 grški)
Dēmostenēs, is Demosten (govor-
 nik grški)
dēmum (*adv.*) še le
dēnique (*adv.*) poslednjič še, na-
 posled
dēns, dentis, m. zob
dēnsus 3 gost
dē-plōrō 1 objokujem, obžalujem
dē-pōnō 3, *posuī, positum* odložim;
odium dēpōnō odrečem (odpo-
 vem) se sovraštvu
dē-prāvō 1 pokvarim, popačim
dē-scendō 3, *scendī, scēnsūm* doli
 plezam, — pridem, — grem
dēses, idis brezdelen, nemaren
dē-sīderium, ī želja, hrepenenje
dē-sīderō 1 pogrešam, hrepenim
 (po čem)
dē-sinō 3, *sī, situm* neham, je-
 njam
dē-spērō 1 obupa(va)m
dē-stinō 1 odločim, določim,
 sklenem
dē-stituō 3, *stītuī, stītūtum* (ne-
 zvesto) zapustim, na cedilu
 pustim

dē-sum, deesse, dēfuī nedostajam; *pecūnia mihi deest* nedostaja mi denarja; *nōn dēsum alicui* pomagam komu

dē-tegō 3, *tēgī, tēctum* odkrijem, izdam, razodenem (—odevam)

dē-terreō 2, *uī, itum* ostraišim, odvrnem

Deus (deus), ī Bog (bog)

dē-vorō 1 (po)žrem (požiram)

dexter, tera, terum in tra, trum desni

Diāna, ae Dijana (rimska boginja meseca in lova)

dicātus 3 posvečen

dicō 3, *dīxī, dīctum* govorim, rečem, pravim, povem; (*plūrimam*) *salūtem dicō alicui* koga (prav srčno) pozdravljam

diēs, ēī, m. dan; *in diēs* od dne do dne

dif-ficilis, e težek, težaven

dif-ficultās, ātis, f. težava, težavnost

digitus, ī prst

dignitās, ātis, f. vrednost, dostojnost, plemenitost; dostojanstvo

dignus 3 vreden, dostojen

dī-lacerō 1 raztrgam

dī-ligēns, entis skrben, priden, maren, marljiv; natančen

dī-ligentia, ae skrbnost, marnost, marljivost

dī-ligō 3, *lēxī, lēctum* spoštujem, ljubim

dī-micāns, antis bojujoč (boreč) se

dī-micō 1 bojujem se, borim se

dī-midium, ī polovica

Diogenēs, is. Dijogen (modrijan grški)

dī-ruō 3, *uī, ūtum* razrušim

dis-cēdō 3, *cēssī, cēssum* razidem se, odidem (odhajam)

dis-cerpō 3, *cerpsī,cerptum* raztrgam

dīsciplīna, ae vzgoja, odgoja

dīscipulus, ī učenec

dīscō 3, *dīdicī, — (aliquid)* (na)učim se (česa)

dis-cordia, ae nesloga, razpor

dis-cors, cordis nesložen

dis-pliceō 2, *uī, itum* ne ugajam, nisem všeč

dis-currō 3, *currī (cucurrī), cursum* raztečem (raztekam) se, raznašam se

dis-putō 1 (*dē rē*) govorim (o čem), razpravljam (kaj)

dis-similis, e nepodoben

dis-sipō 1 razpršim (—ujem), razženem (—ganjam)

dis-turbō 1 razdenem (—devam), razrušim

diū (adv.) dolgo (časa)

diurnus 3 (po)dneven

diūtius (komparativni *adv.*) dalje, dalj časa

diurnitās, ātis, f. (časovna) dolgost, dolgotrajnost

dīves, itis bogat; (bogatin)

dī-vidō 3, *vīsī, visum* (raz)delim

dī-vīsīō, ōnis, f. (raz)delitev

dīvinātiō, ōnis, f. prorokovanje

dīvinus 3 božji

dīvitiae, ārum, f. bogastvo

dīvus 3 božji; *dīvum, ī* vedro nebo; *sub dīvō* pod milim nebom

dō, dās, dāre dam, podelim, podeljujem; *dō mē ad terram* vržem se na zemljo (tla)

doceō 2 (po)učim, poučujem
doctrīna, ae učenje, izobraž(ev)anje;
 učenost

doctus 3 učen

dolor, ōris, m. bol(ečina)

dolus, ī zvijača; *per dolum* po
 zvijači = zvijačno

domesticus 3 domač

domī (star mestnik) doma

domicilium, ī bivališče

domina, ae gospa, gospodinja,
 vladarica

dominātiō, ōnis, f. gospodstvo

dominus, ī gospod(ar)

domō 1 (u)krotim

dōnec (cōni.) dokler

dōnō 1 (ob)darujem, podarim, ob-
 darim

dōnum, ī dar(ilo)

dormiō 4, *īvī, ītum* spim

dōs, dōtis, f. dota

dubitō 1 dvojim, dvomim; *nōn*
dubitō (z infinit.) ne obotavljam
 se, usojam si

dubius 3 dvomen; *rēs dubiae* ne-
 varen položaj (in plūr.)

dūcō 3, *dūxī, ductum* (pri)peljem,
 (pri)vedem, vodim

dulcis, e sladek, mil

dum (cōni.) dokler, dočim

duplicō 1 podvojim

dūrātus 3 utrjen, vstrajen

dūrō 1 utrjujem; trajam, trpim

dūrus 3 trd

dux, ducis, m. vodnik, (vojsko)-
 vodja.

E.

Ē (glej *ex!*)

ec-ce (adv.) glej, evo (ga)

edāx, ācis požrešen; grizoč (moreč)

ē-discō 3, *dīdicī, —* (na)učim se
 na pamet (— na izust)

edō 3, *ēdī, ēsum* jem

ef-flō 1 izdihnem

egeō 2, *uī (rē), —* potrebujem —,
 potreben sem (česa)

ē-gregius 3 izvrsten

elephantus, ī slon

ē-ligō 3, *lēgī, lēctum* izberem, iz-
 volim

ē-loquēns, entis zgovoren

ē-loquentia, ae zgovornost

ē-mendō 1 popravim, poboljšam

ē-mineō 2 ven molim; odlikujem se

ē-mittō 3, *mīsī, missum* izpustim
 (—puščam)

emō 3, *ēmī, emptum* kupim (—ujem)

e-nim (cōni.) kajti, namreč

Ennius, ī Enij (pesnik rimski)

ē-numerō 1 naštejem (—števam)

eō — quō (adv.) tem — čim

Ephesus 3 efeski

Ephesus, ī, f. Efez (mesto malo-
 azijsko)

Epicūrus, ī Epikur (modrijan grški)

Ēpirus, ī, f. Epir (= Albanija)

epistula, ae pismo

eques, equitis, m. konjenik, jezdec
equester, tris, tre konjeniški; *statua*
equestris kip na konju

equitātus, ūs, m. konjenišтво

equus, ī konj

ē-rēctus 3 pokončen

ergā (z akuzat., le v prijaznem
 pomenu) — do

ergō (cōni.) po tem takem, torej

errō 1 (z)motim se, blodim

error, ōris, m. zmota, pomota

ē-rudiō 4, *īvī (ī), ītum* izobražam
 (—žujem)

ē-ruō 3, *uī*, *ūtum* izderem; izgrebem, razgrebem (—grebam)
ēscā, *ae* jed
ē-scendō 3, *scendī*, *scēnsūm* vsplezam, stopim (na kaj)
ēsurīēns, *entis* lačen
ēsurīō 4, —, — (*ītūrus*) gladujem, lačen sem
et (*cōni.*) in, pa, ter; *et* — *et* (— *et*)
 i — i (— i)
et-iam (*cōni.*) tudi, celó
Eurōpa, *ae* Evropa
ē-vītō 1, izbegnem (kaj), (iz)ognem se (česa)
ē-vocō 1 izkličem, izklicavam, ven (po)kličem
ē-volō 1 izletim
ex (pred konzonanti tudi: *ē*) (z ablativom) iz, izmed, po (z mestnikom)
ex-aequō 1 izjednačim; *nātūrae vēritātem exaequō* pogodim prirodnost, zvesto posnamem prirodno
ex-ciō 4, *civī*, *citum* vzbudim
ex-citō 1 vzbudim (vzbujam); *flammam excitō* vnamem (vne-mam) plamen
ex-clāmō 1 zavpijem, vskliknem
ex-cūsātiō, *ōnis*, f. izgovor
ex-cūsō 1 opravičujem
ex-emplum, *ī* vzgled
ex-erceō 2, *uī*, *itum* (iz)urim; obdelujem (polje), gojim; *studia exerceō* bavim (pečam) se z znanstvi
ex-ercitus, *ūs*, m. vojsstvo, vojska (= vojaki)
ex-iguus 3 majčken, neznamen
ex-imiū 3 poseben, odličen

ex-īstimātiō, *ōnis*, f. mnenje, čislanje
ex-īstimō 1 menim
exitus, *ūs*, m. izid, izhod
ex-pediō 4, *ivī* (*ū*), *itum* razmotam, izbavim, oprostim
ex-pellō 3, *pulī*, *pulsum* izženem, preženem, zapodim
ex-pers, *pertis* nedežezen, brez česa
ex-plōrātūrus 3 izvedeti hoteč
ex-sistō 3, *stitī*, — postanem
ex-spectō 1 (*rem*) pričakujem (česa)
ex-stō 1 ven molim; (ohranjen) sem
ex-sul, *ulis*, m. izgnanec, izgoj
ex-ternus 3 zvananj
ex-terreō 2 (pre)strašim, (s)plašim
ex-trahō 3, *trāxī*, *trāctum* izvlečem, izderem
ex-uō 3, *uī*, *ūtum* izujem, slečem; *vitia exuō* odvadim se napak.

F.

Faber, *brī* rokodelc (kovač)
Fabricius, *ī* Fabricij (poveljnik rimski)
fābula, *ae* bajka, basen
faciēs, *ēī*, f. lice, zvananjost
facilis, *e* lahek
facillimē (*adv.*) najložje, prav lahko
facinus, *oris*, n. dejanje, čin
facultās, *ātis*, f. zmožnost
fāgus, *ī*, f. bukev
fallāx, *ācis* goljufiv, prevarljiv
fallō 3, *fefellī* (*falsum*) (pre)varam, ukanim (v *pass.* tudi:) motim se
falsus 3 lažen, kriv, neresničen
fāma, *ae* govorica, glas

famēs, is, f. lakota (lakomnost)
familiāris, e družinski; *rēs fami-*
liāris imetek, gospodarstvo
fatigō 1 utrudim
faucēs, ium, f. žrelo
fēcundus 3 rodoviten
fel, fellis, n. žolč
fēlicitās, ātis, f. sreča
fēlix, icis srečen
ferē (adv.) skoro
fēriae, ārum, f. prazniki, počitnice
ferōx, ōcis uporen, srčen
ferreus 3 železen
ferrum, ī železo
ferus 3 divji
fessus 3 utrujen
fidēlis, e zvest
fidēs, ēi, f. zvestoba, vernost;
fidem habeō alicui verujem komu
fidus 3 zvest
filia, ae hčerka, hči
filius, ī sin
filum, ī nit
finiō 4, *īvi (ū), itum* omejim
 (—jujem), končam, sklenem
firmō 1 krepim, utrdim (—trjujem)
firmus 3 trden
flagrō 1 (*rē*) gorim; vnet sem (česa)
flamma, ae plamen
flectō 3, *flexi, flexum* sklonim, pri-
 (po)gnem; omečim; *flectō ex*
sulcō zavrnem z brazde
fleō 2, *ēvi, etum* jokam (se), plačem
flexuōsus 3 (poln zavinkov), zavit
flexūra, ae zavinek
flexus, ūs, m. prigib, priklon
flōreō 2, *ūi, —* cvetem
flōs, ōris, m. cvet(ka), cvetlica
flūmen, inis, n. reka
fluvius, ī reka

fluxus 3 minljiv
fōrma, ae podoba, oblika
formīca, ae mravlja
fortāsse (adv.) morda, morebiti
forte (adv.) slučajno; morda, more-
 biti
fortis, e hraber, pogumen
fortitūdō, inis, f. hrabrost
fortūna, ae sreča, usoda
forum, ī trg
fragilitās, ātis, f. zlomljivost; min-
 ljivost
fragor, ōris, m. lomast, ropot
frangō 3, *frēgi, frāctum (z)* lomim,
 zdrobim, oslabim
frāter, tris, m. brat
fraus, fraudis, f. prevara
frēnum, ī uzda
frequentō 1 obiščem, obiskujem
frigidus 3 mrzel
frīgus, oris, n. mraz
frōns, frontis, f. čelo
frūctus, ūs, m. sad
frūgālitās, ātis, f. zadovoljnost,
 zmernost
frūgifer, fera, ferum plodonosen
frūmentum, ī žito
frūstrā (adv.) zastonj
fuga, ae beg
fugāx, ācis bežen, begoč
fugō 1 v beg zapodim, v beg
 poženem
fūmus, ī dim
fundāmentum, ī temelj, podstava
fundō 1 sezidam
fūnus, eris, n. pogreb; *post fū-*
nera po smrti
fūr, fūris, m. tat
furor, ōris, m. besnost
futūrus 3 bodoč, prihodnji.

G.

Galea, *ae* čelada
Gallia, *ae* f. Galija (Francosko)
gallina, *ae* kokoš
gallus, *i* petelin
gārrulus 3 govoričen
gaudeō 2 veselim (radujem) se
gaudium, *i* veselje, radost
gelidus 3 leden, mrzel
gelu, *ūs*, *n.* mraz, led
gēns, *gentis*, *f.* rod, narod
genu, *ūs*, *n.* koleno
genus, *eris*, *n.* rod, spol, vrsta, pleme
Germānia, *ae*, *f.* Germanija (Nemčija)
gerō 3, *gessī*, *gestum* delam, opravam, storim, izvršim; *bellum gerō* vojno voj(sk)ujem
gestus 3 zvršen; *rēs gestae* dela, (bojni) čini, dejanja
gignō 3, *genuī*, *genitum* rodim; *ōva gignere* jajca (z)nesti
gladius *i* meč
glāns, *glandis*, *f.* želod
gliscō 3 tlim
globōsus 3 obličast
glōria, *ae* slava
glōriōsus 3 slaven
Gortynī, *ōrum*, *m.* Gortinci (prebivalci kretskega mesta Gortine)
gracilis, *e* vitek
gradus, *ūs*, *m.* stopnja, stopinja
Graecia, *ae* f. Grecija (Grško)
Graecus 3 grški; —*us*, *i* *m.* Grk
grand-aevus 3 priletan, postaren
grātia, *ae* hvala, hvaležnost; *grātiam habeō alicui* hvaležen sem (komu); *grātiās agō alicui*

prō aliquā rē hvalo izrekam =, zahvaljujem se komu za kaj
grātus 3 všeč(en), ljub, prijeten; hvaležen
gravis, *e* težek (po teži)
gravō 1 (ob)težim
grex, *gregis*, *m.* čreda
grūs, *gruis*, *f.* žrjav
gubernātor, *ōris*, *m.* krmar
gubernō 1 krmilim, vladam
gūstātus, *ūs*, *m.* okus, vkus
gūstō 1 okusim, pokusim
Gythium, *i* Gitij (luka lacedemonska).

H.

Habeō 2, *uī*, *itum* imam; *grātiam habeō*, *gl. grātia*; *habeor in numerō fortissimōrum* štejem se med najhrabrejše
habitō 1 (pre)bivam, stanujem
Hadria, *ae* f. Hadrija (mesto italško)
Hadriāticus 3 jadranski; *mare Hadriāticum* Jadransko morje
haedus, *i* kozlič(ek)
haerēō 2, *haesi*, *haesum* visim, tičim
Hannibal, *ālis* Hanibal (vojskovodja kartaginski)
hasta, *ae* sulica
hauriō 4, *hausī*, *haustum* (iz)črparam, zajmem (zajemam)
hebetō 1 (o)slabim
herba, *ae* zél(is)če
Herculēs, *is* Herkul (junak in polubog grški)
hērōs, *hērōis*, *m.* polubog, junak
hiems, *emis*, *f.* zima
Hierō, *ōnis* Hijeron (samosilnik sirakuški)

Hispānia, ae, f. Hispanija (Špansko)
historia, ae zgodovina, povestnica
Homērus, ī Homer (pesnik grški)
homo, inis, m. človek; *plūr.*: ljudje
honestās, ātis, f. poštenost, poštenje
honestus 3 časten, spoštovan, imeniten
honor, ōris, m. čast
honōrō 1 častim
hōra, ae ura
horribilis, e grozovit
hortus, ī vrt
hostis, is, m. (državni) sovražnik
hūmānus 3 človeški; olikan
hūmidus 3 vlažen, moker, mokrot
humilis, e nizek, slab
humō 1 pokopljem (—kopavam).

I.

Iaceō 2, *uī*, — (*itūrus*) ležim
iacō 1 mečem; *contumēliās iacō*
in aliquem psujem —, grdim (koga); omenim
iam (adv.) že, takoj, vsak čas;
iam vērō zdaj pa (celo)
ibi (adv.) tam(kaj), ondi
idōneus 3 (*ad*) sposoben —, pripraven (za)
iecur, coris, n. jetra
ieiūnus 3 tešč
igitur (cōni.) tedaj, torej (pri sklepanju)
ī-gnārus 3 (*reī*) nevedoč —, neznaajoč (česa), brez znanja (o čem)
ī-gnāvīa, ae lenoba, bojazljivost
ī-gnāvus 3 len, strašljiv
īgneus 3 ognjen

ī-gnōrātīō, ōnis, f. neznanje
ī-gnōrō 1 ne vem
ī-gnōscō 3, *gnōvī*, *gnōtum* odpustim, ne zamerim
ī-gnōtus 3 neznan
il-lūstris, e svetel; dičen, odličen
il-lūstrō 1 razsvetlujem
imāgō, inis, f. podoba
im-bēcillitās, ātis, f. slabost, onemoglost
im-bēcillus 3 slab(oten)
imber, bris, m. dež, ploha
im-mānis, e nečloveški, surov
im-memor, oris nepomljiv, nepomneč
im-mēnsus 3 neizmeren
im-meritō (adv.) po krivem, po krivici
im-mineō 2 pretim
im-mortālis, e nesmrten
im-mortālītās, ātis, f. nesmrtnost
im-pār, paris nejednak
im-pavidus 3 neustrašen, neboječ
im-pediō 4, *īvī (ī)*, *ītum* ovrem (oviram), zadržim (—ujem)
im-perātor, ōris, m. (nad)poveljnik; cesar
im-perītus 3 nevesč, neveden
im-perium, ī vlada(rstvo); povelje, poveljstvo
im-perō 1 zapovedujem
im-petrō 1 izprosim, dosežem
im-petus, ūs, m. naskok, napad
im-pius 3 brezbožen; —*us, ī* brezbožnik
im-pōnō 3, *posuī*, *positum* naložim (nalagam)
im-prīmīs (adv.) pred vsem, zlasti
im-probō 1 ne odobrim (—odobravam)

- im-probus* 3 nepošten, hudoben;
 —us, ī hudobnež
im-pudēns, entis nesramen
im-pūne (adv.) brez kazni, slo-
 bodno
in (na vprašanje: kam? z akuzat.)
 na, v (z akuzat.); (na vprašanje:
 kje? z ablat.) na, ob v (z
 mestnikom)
in-ānis, e prazen, ničev
in-cendium, ī požar
in-cendō 3, *cendī, cēnsūm* zažgem
in-certus 3 negotov
in-citō 1 izpodbodem (—badam)
in-clinō 1 nagnem, (nagibljem)
in-clūdō 3, *clūsi, clūsum* zaklenem
 (—klepam), zaprem (—piram)
in-cola, ae, m. prebivalec
in-crēdibilis, e neverjeten
in-crepitō 1 kričim (na koga),
 zmerjam
in-cultus 3 neolikan, divji
in-cūsō 1 (ob)dolžim, (o)krivim
in-dicō 1 naznanim (—znanjam)
in-doctus 3 neučen, neizobražen
in-dūcō 3, *dūxi, ductum* uvedem,
 vpeljem; *indūcō mē ex fūmō*
in flammam pridem z dežja
 pod kap
in-dulgēō 2, *dulsi, dultum* ustre-
 zam, uda(ja)m se
in-dulgentia, ae prizanesljivost
industria, ae delavnost, podjetnost
industrius 3 delaven, podjeten
in-fēlix, icis nesrečen
in-firmus 3 netrden, slab(oten)
in-fixus 3 zabit; *aliquid infixum*
habēō in animō zapamtim (si)
 kaj
in-flexus 3 zakrivljen, slok

- in-genium, ī* (prirojena) duševna
 zmožnost, duh
in-gēns, entis velikanski, silen
in-grātus 3 neprijeten; nehvaležen
in-imīcus 3 neprijazen, sovražen;
 —us, ī sovražnik; —a, ae ne-
 prijateljica
in-itiūm, ī začetek
in-iūria, ae krivica
in-numerābilis, e neprojen, brez-
 številen
in-numerus 3 = *in-numerābilis, e*
in-opia, ae pomanjkanje, revščina
in-ops, opis (pomoči) potreben,
 siromašen; siromak
inquit pravi, reče; je dejal
in-sānia, ae besnost, blaznost
in-sectum, ī žuželka
in-sidia, arum, f. zaseda, zale-
 zovanje; *insidiās parō alicui*
 zalezujem koga
in-signis, e znamenit, odličen
in-stituō 3, *ui, ūtum* nastavim;
 osnujem, napravim; začnem
in-stitūtus 3 postavljen, usta-
 novljen
in-stō 1 blizu seš, bližam se
in-strūctus 3 v bojni red po-
 stavljen
in-strūmentum, ī orodje, sredstvo
insula, ae otok
in-sultō 1 (*reī*) skačem (po čem)
in-sum, inesse (in vō) sem —, bi-
 vam (v čem)
in-super (adv.) po vrhu, še
in-susurrō 1 zašepečem
in-teger, gra, grum neoškodovan
intel-legō 2, *lēxi, lēctum* izpre-
 vidim, spozna(va)m, (raz)ume-
 (va)m

in-temperantia, *ae* nezmernost
inter (z akuzat.) med
inter-diū (*adv.*) po dnevi
inter-dum (*adv.*) včasih
in-ternus 3 notranji
inter-rogō 1 vprašam
inter-sum, *interesse*, *interfui* (*alicui rei*) sem vmes, sem pričem, udeležim (—žujem) se (česa)
inter-vallum, *ī* medsedrje, presledek
intestinum, *ī* čreva
intrō 1 (*rem*) (v)stopim v, — na (kaj)
intus (*adv.*) notri
in-undō 1 poplavim
in-urbānitās, *ātis*, *f.* neuljudnost
in-ūtilis, *e* nekoristen
in-vādō 3, *vāsī*, *vāsum* (*aliquem*) napadem (koga), (po)lotim se (koga)
in-vehō 3, *vexi*, *vectum* uvezem (uvažam), prinesem
in-veniō 4, *vēni*, *ventum* najdem (nahajam), iznajdem, izumejem
in-ventrīx, *īcis*, *f.* iznajdnica, izumiteljica
in-vestigāns, *antis* zasledujoč
in-vestigō 1 zasledim (—sledujem)
in-vidēō 2, *vidi*, *vīsum* zavidam
in-vidiā, *ae* zavist, nevoščljivost
in-vīsus 3 mrzek, zopern
in-vitātīō, *ōnis*, *f.* (po)vabilo
in-vitō 1 povabim
in-vocō 1 kličem na pomoč
iocus, *ī* šala; *per iocum* v šali, za šalo
īra, *ae* jeza
īrācundiā, *ae* jeza, togota
īrātus 3 jezen, razsrjen
īr-rētīō 4, *īvī*, *ītum* vzanjkam

īr-rīdēō 2, *rīsī*, *rīsum* (*aliquem*) zasmehujem (koga), rogam se (komu)
īr-rigō 1 (na)močim, (namakam)
Isthmius 3 istemski
Isthmus, *ī*, *m.* Istem (zemeljska ožina grška)
īta (*adv.*) tako
Ītalia, *āe*, *f.* Italija (Lasko)
īta-que (*cōni.*) zato
īterum (*adv.*) drugič, znova, zopet
Ithaca, *ae*, *f.* Itaka (otok grški)
īuba, *ae* griva
īubeō 2, *īūssī*, *īūssum* zapovem (—vedujem), (za)ukažem (—ukazujem), velim
īūcundus 3 prijeten
īūdex, *īcis*, *m.* sodnik
īūdicium, *ī* sodba, razsodek
īūdicō 1 (*rem in dē rē*) sodim (kaj, o čem)
īungō 3, *īūnxī*, *īūnctum* (z)vezem, (z)družim, sklenem (sklepam); *īungō equum ad aratrum* konja uprežem pred plug
Īūnō, *ōnis*, *f.* Junona (boginja rimska)
īūrō 1 prisežem (—segam), (za)rotim se
īūs, *īūris*, *n.* pravo, pravica
īūs, *īūris*, *n.* juha
īūssū (*ablāt.*) na povelje
īūstītia, *ae* pravičnost
īūstus 3 pravičen
īuventūs, *ūtis*, *f.* mladost, mladina
īuvō 1, *īūvī*, *īūtum* (*aliquem*) podporam (koga), pomagam — (pomoremu komu), pospešim (—sujem kaj)
īuxtā (z akuzat.) poleg, tik.

L.

Labō 1 utripljem, šibim —, ušibujem se
labor, ōris, m. trud, delo, napor, težava
labōrō 1 delam; *labōrō ex pedibus* noge me bolé
labyrinthus, ī labirint
lāc, lactis, n. mleko
Lacaena, ae Lakonka
Lacedaemonius 3 lacedemonski; —*us, ī* Lacedemonec
lacer, era, erum raztrgan
lacerō 1 (raz)trgam, (raz)mesarim
lacrima, ae solza
lacrimō 1 jočem (se)
lacus, ūs, m. jezero
laedō 3 *laesī, laesum* poškodujem (raz)žalim
laetitia, ae veselost, radost
laetus 3 radosten, vesel
lapis, idis, m. kamen
laqueus, ī zanjka
largitiō, ōnis, f. obilno darovanje, darežljivost
largus 3 obilen
lateō 2, *uī*, — skrit sem, tičim
Latīnus 3 latinski
Lātōna, ae Latona (boginja rimska)
latrō, ōnis, m. ropar
latrō 1 lajam
latus, eris, n. stran
lātus 3 širok
laudātor, ōris, m. hvalitelj
laudō 1 (po)hvalim
laurus, ī, f. lovorika
laus, laudis, f. (po)hvala, slava
lavō 1 umijem (umivam)
lēgātus, ī poslanec

legō 3, *lēgī, lēctum* (na)berem, izberem
lēniō 4, *īvī (ū)*, *ītum* (z)lajšam, utesim
leō, ōnis, m. lev
Leōnidās, ae Leonida (kralj lacedemonski)
lepus, oris, c. zajec
levis, e lahek (po teži); lahko-miseln
levō 1 (*aliquem rē*) (o)lajšam — (—šujem) (komu kaj)
lēx, lēgis, f. zakon, postava
libenter (adv.) rad
liber, brī knjiga
liber, era, erum prost, sloboden
liberālis, e darežljiv
liberī, ōrum otroci
liberō 1 oslobodim, oprostim
libertās, ātis, f. sloboda, prostost
licet 2, *uit* dovoljeno je, sme se
liēn, ēnis, m. vranica
lignātor, ōris, m. drvar
ligō, ōnis, m. motika
lingua, ae jezik
linteum, ī platno, platnena tkanina
littera, ae črka; *litterae, ārum* znanosti, vede
litus, oris, n. obala
Līvius, ī Livij (zgodovinar rimski)
locō 1 (*in templō*) postavim (v svetišče)
locus, ī kraj, mesto
longīnquitās, ātis, f. (časovna) dolgost
longitūdō, inis, f. dolgost
longus 3 dolg
longē (adv.) daleč, *longē abesse* precej oddaljen biti
loquēns, entis govoreč

lōrica, *ae* oklep
lucrum, *ī* dobiček
lūdibriūm, *ī* zasmeh; *lūdibriō*
habeō aliquem za norca imam—,
 prekanim koga
lūdō 3, *lūsi*, *lūsum* igram (se)
lūdus, *ī* igra
lūmen, *inis*, *n.* luč
lūna, *ae* luna, mesec
Lūna, *ae* boginja meseca
lupa, *ae* volkulja
lupus, *ī* volk
lūscinia, *ae* slavec
lutu-lentus 3 blatoljubljen
lūx, *lūcis*, *f.* luč
lūxuria, *ae* razkošnost
lūxuriōsus 3 razkošen.

M.

Macedo, *onis*, *m.* Macedonec
māctō 1 (za)koljem
magis (*adv.*) bolj
magister, *trī* učitelj
magistra, *ae* učiteljica
magistrātus, *ūs*, *m.* oblastvo, gosposka; oblastnik
māgni-ficus 3 veličasten
māgnitūdō, *inis*, *f.* velikost
māgnus 3 velik
māiōrēs, *ōrum*, *m.* predniki
malitia, *ae* zlobnost, hudobnost
mālum, *ī* jabolko
mālus, *ī*, *f.* jablan
malus 3 zel, zloben, hud(oben), slab; —*us*, *ī* hudobnež; —*um*, *ī* zlo
mandō 1 izročim, (—ročam), naročim (—ročam)
maneō 2, *sī*, *sum* ostanem (—stajam), trajam
mānō 1 tečem; razširim (—širjam) se

man-suētus 3 krotek
manus, *ūs*, *f.* roka; peščica, krdelo
Marathōnius 3 maratonski, pri Maratonu
Mardonius, *ī* Mardonij (poveljnik perzijanski)
mare, *is*, *n.* morje
marmoreus 3 mramornat
māter, *tris*, *f.* mati
māteriēs, *ēī*, *f.* snov, tvarina; (vzrok)
mātūrēscō 3 tūruī, — dozorim
mātūrus 3 zreł, zgodnji
māximē (*adv.*) najbolj (najraji)
medicus, *ī* zdravnik
medius 3 srednji; *media pars* sreda
mel, *mellis*, *n.* med
membrum, *ī* ud
memor, *oris* pomljiv, pomneč
memoria, *ae* spomin
mendācium, *ī* laž
mendāx, *ācis* lažniv; lažnik
mendicō 1 beračim, prosjačim
Menelāus, *ī* Menelaj (kralj spartski)
mēns, *mentis*, *f.* pamet, razum, duh
mēnsis, *is*, *m.* mesec (= doba 28 do 31 dnij)
mercātor, *ōris*, *m.* trgovec, kupec
mercātūra, *ae* trgovina, kupčija
mercēs, *ēdis*, *f.* plača, plačilo
mereō 2, *uī*, *itum* zaslužim (—ujem)
meritō (*adv.*) po pravici
messis, *is*, *f.* žetev
metallum, *ī* ruda, kovina
metō 3, (*messuī*), *messum* (po)žanjem
metuō 3, *uī*, — (*aliquid*) bojim se (česa)
metus, *ūs*, *m.* bojazen, strah
meus 3 moj

- micō* 1 bliščim
migrō 1 (pre)selim se
mīles, itis, m. vojak
Mīletus, ī, f. Milet (mesto malo-azijsko)
mīlitāris, e vojaški; *rēs mīlitāris* vojaštvo, vojstvo
mīlvus, ī sokolič
mināx, ācis preteč, žugajoč
Minerva, ae Minerva (boginja rimska)
minimē (adv.) najmanj, nikakor ne
minister, trī služabnik
Minō-taurus, ī Minotaver
minuō 3, *uī, ūtum* (z)manjšam (zmanjšujem), (o)slabim (—iti)
minus (adv.) manj
mīrus 3 čuden, čudovit
mīsceō 2, *mīscuī, mīxtum* (z)mešam, (z)družim (—ujem)
miser, era, erum beden, nesrečen, žalosten
miserūbilis, e žalosten, tožen
miserandus 3 (p)omilovanja vreden
miseria, ae beda, nadloga
miseri-cordia, ae milosrčnost, usmiljenje, usmiljenost
mītis, e krotek, mil
mittō 3, *mīsī, missum* pošljem
modestia, ae skromnost
modestus 3 skromen, pohleven
modicus 3 zmeren (pohleven)
modo (adv.) le
modus, ī mera, način
molestia, ae nadležnost, težava (težavnost)
molestus 3 nadležen
mollīō 4, *īvī (ū), ītum* (o)mečim
mollis, e mehek
mōmentum, ī važnost; trenutek
moneō 2, *uī, itum* opomnim (—po-minjam), (po)svarim
mōns, montis, m. gora
mōnstrō 1 (po)kažem
mōnstrum, ī pošast, spaka
montuōsus 3 gorat
monumentum, ī spomenik
morbus, ī bolezen
mordeō 2, *momordī, mōrsum* grizem
moribundus 3 umirajoč
mōrōsilās, ātis, f. čemernost
mors, mortis, f. smrt
mōrsus, ūs, m. ugriz, grizenje; popad
mortālis, e smrten
mortuus 3 mrtev; —us, ī mrtvec
mōs, mōris, m. običaj, šega, navada; *plūr.:* *mōrēs, um* nravi, vedenje, značaj
moveō 2, *mōvī, mōtum* ganem, gibljem
mox (adv.) kmalu
mulceō 2, *mulsi, mulsum* božam, gladim
mulcō 1 nabijem, (pre)tepem
mulier, eris, f. žena
multi-plex, icis mnogovrsten, mnogoter(en)
multitūdō, inis, f. množica
multus 3 mnog
Mummius, ī Mumij (vojskovodja rimski)
mundus, ī svet
mūnīmentum, ī utrdba, bramba
mūnīō 4, *īvī, ītum* utrdim (utr-jujem)
mūnītus 3 utrjen
mūnus, eris, n. dar(ilo)
murmurō 1 mrmram, sumljam
mūrus, ī zid, *plūr.:* zidovje

mūs, mūris, c. miš

Mūsa, ae Muza (modrica)

mūtō 1 izpremenim (—minjam)

mūtus 3 mutast, nem.

N.

Nam (cōni.) kajti, namreč

nārrātiuncula, ae pripovedka

nārrō 1 pripovedujem, pravim

nātiō, ōnis, f. pleme, narod

natō 1 plavam

nātū (ablāt.) po rojstvu; *nātū*

māximus (minimus) najstarejši

(najmlajši)

nātūra, ae priroda, narava, čud (—i)

nātus 3 rojen; star

nauta, ae brodnik, mornar

nāvālis, e pomorski

nāvīgium, ī brod, ladja

nāvīgō 1 ladjam

nāvis, is, f. ladija

nāvita, ae = nauta

nē (cōni.) da ne, ne

nē — quidem še — ne, niti

nec-essārius 3 potreben

nec-essitās, ūtis, f. potreba, nuja

necō 1 pobijem, ubijem, usmrtim

neg-legentia, ae nemarnost

neg-legō 3, *lēxi, lēctum* zanemarim,

(—marjam), v nemar pustim

(—puščam)

negō 1 tajim, zanika(va)m

neg-ōtium, ī opravek, opravilo,

posel

Nemea, ae, m. Nemeja (reka grška)

nēmo (inis) nihče, nikdo

nemus, oris, n. gaj, hosta

Neptūnus, ī Neptun (bog rimski)

neque (cōni.) in ne, niti; *neque —*

neque niti — niti

ne-sciō 4. —, — ne vem

Nestor, oris Nestor (junški star-

ček grški pred Trojo)

ne-ve (cōni.) in (da) ne, niti

niger, gra, grum (blisčee) črn

nihil (nōmen indēcl.) nič

nihilō minus (za) nič manj, pri

vsem tem, vendar-le

nihilum, ī nič

nī-mīrum (adv.) kajpada, seveda

nimis (adv.) preveč, pre-

nimum (adv.) preveč

nimius 3 prevelik, prehud

ni-si (cōni.) ako ne, razun

nitidus 3 blisčee

nix, nivis, f. sneg

nōbilis, e imeniten, plemenit

nocēns, entis (škodujoč) škodljiv

noceō 2, *uī, itum* škodim, škodujem

noctū (adv.) po noči

nocturnus 3 ponočen

nōmen, inis, n. ime

nōminō 1 imenujem

nōn (adv.) ne

nōn-dum (adv.) še ne

nōn-ne (vprašalnica) ali ne?

nōn-nūllus 3 nekateri, marsikateri,

plūr.: nekaj (jih)

nōscō 3, *nōvī, nōtum* spoznavam

noster 3 naš

nōtus 3 znan

novus 3 nov, svež

nox, noctis, f. noč; *media nox*

polnoč

noxius 3 škodljiv

nūbilus 3 oblačen; nesrečen, za-

losten

nūdō 1 ogolim, obnažim; *pennīs*

nūdō oskubem

nūdus 3 nag, gol

nūllus 3 nobeden
num (vprašalnica) ali, li
Numa (*ae*) *Pompilius*, *ī* Numa
 Pompilij (kralj rimski)
Numantia, *ae* Numancija (mesto
 hispansko)
nūmen, *inis*, n. božanstvo
numerō 1 štejem
numerus, *ī* število, broj
nummus, *ī* penez, denar
nūm-quam (*adv.*) nikoli, nikdar
nunc (*adv.*) sedaj, zdaj; *etiam*
nunc še sedaj
nūntia, *ae* oznanjevalka
nūntiō 1 naznanim, oznanim
 (—znanjam), poročim (—ročam)
nūntius, *ī* oznanjevalec, sèl
nūper (*adv.*) nedavno, zadnjič
nūs-quam (*adv.*) nikjer
nūtriō 4, *īvī* (*ī*), *ītum* dojim
 redim
nūtrīx, *īcis*, f. rejnica

●.

Ō (*interiect.*) o, oj!
obeliscus, *ī* obelisk
ob-iectō 1 mečem (pred koga),
 očitam
ob-noxius 3 podvržen, nastavljen
 (komu)
obscurō 1 potemnim (—temnjujem),
 pomračim
obscurus 3 temen; neznan
ob-secrō 1 rotim
ob-servō 1 opazujem; spoštujem
ob-stō 1 napoten (na potu) sem,
 napotje delam
ob-sum, *obesse*, *offuī* (*alicui*) sem
 proti —, škodim (komu)

ob-temperō 1 ugodim (ugajam)
 (= pokoren, poslušen sem)
ob-terō 3, *trivō*, *tritum* strem,
 zmečkam
ob-tineō 2 udržim, obdržim
ob-tūtus, *ūs*, m. gledanje
oc-caecō 1, preslepim, omamim,
 prevaram
oc-cāsio, *ōnis*, f. prilika, priložnost
oc-cidō 3, *cidī*, *cāsum* zapadem,
 (o solncu) zajdem; poginem
oc-cultō 1 zakrijem, skrijem (skri-
 vam)
oc-cupātus 3 zavzet; *pūgnae studiō*
occupātus od bojaželjnosti pre-
 vzet
oc-cupō 1 zavzamem, obvladam,
 polastim se (česa), napadem,
 zgrabim
oc-cursō 1 tečem naproti; *animō*
 (*dat.*) *occursat aliquid* na misel
 (pamet) mi pride (prihaja) kaj
Oceanus, *ī* ocean (svetovno morje)
ocrea, *ae* golenjak
oculus, *ī* oko
odium, *ī* sovraštvo
odor, *ōris*, m. vonj, duh
odōrātus, *ūs*, m. voh
Oeta, *ae* Eta (gora tesalska)
of-fendō 3, *fendī*, *fēsum* (*aliquid*)
 udarim (kaj); zadenem (ob kaj),
 uvredim —, (raz)žalim (koga)
of-ficiūm, *ī* dolžnost
ōlim (*adv.*) nekdam, njega (svoje)
 dni
omnīnō (*adv.*) v obče, sploh
o-mittō 3, *mīsī*, *missum* opustim
 (—puščam)
omnis, *e* vsak, ves, vsa, vse
onerārius 3 tovoren

onerō 1 obtovorim, obremenim
onus, eris, n. breme
onustus 3 obtovorjen, obložen
opācus 3 senčnat
opera, ae trud, napor; *operam dō*
(studūs) trudim se, pečam se
 (z učenjem)
opēs, um, f. zakladi; vojna moč
opīmus 3 obilen
opīniō, ōnis, f. mnenje, vera
op-pidānus, ī meščan
op-pidum, ī mesto
op-positus 3 nasproti postavljen,
 nasproten
op-pūgnāns, antis naskakujoč,
 oblegajoč
op-pūgnō 1 naskočim (—skakujem),
 napadem
opulentus 3 bogat
optō 1 voščim, želim (si)
opus, eris, n. delo (= izdelek)
opus est (homīnī cōnsiliō) treba
 je (človeku sveta)
ōra, ae breg, obrežje
ōrāculum, ī proročišče
ōrātiō, ōnis, f. govor
ōrātor, ōris, m. govornik
ōrnāmentum, ī kras, dika; *plūr.:*
 —*a, ōrum* okrasje (—ja)
ōrnātus 3 ukrašen
ōrnō 1 (u)krasim
ōrō 1 molim, prosim
os, ossis, n. kost
ōsculum, ī poljub
os-tendō 3, *tendī, —* pokažem
ōstium, ī vhod
ōtium, ī brezdelnost, brezdelica
ovīle, is, ovējak
ovis, is, f. ovca
ōvum, ī jajce.

P.

Pābulum, ī krma
Paedarētus, ī Pedaret (poveljnik
 lacedemonski)
paen-īnsula, ae polotok
palam (adv.) očitno, javno
Palamēdēs, is Palamed (junak
 grški)
palea, ae pleve
pallium, ī plašč
palma, ae palma (zmagalno zna-
 menje)
palūs, ūdis, f. močvirje
palūster, tris, tre močviren, moč-
 virnat
pār, paris jednak; kot *subst. ad-*
iect.: *pār, paris, n.* dvojica, par
parasītus, ī prisljenec
parentēs, um, m. starsi
pāreō 2, *uī, itum (alicui)* (po)-
 sluša(va)m (koga), pokoren —,
 poslušen sem (komu)
pariēs, etis, m. stena
parō 1 pripravljam, napravljam,
 pridobim (—dobivam)
Pārrhasius, ī Parazij (slikar grški)
pars, partis, f. del; stranka
parsimōnia, ae varčnost
parti-ceps, cipis deležen
partim (adv.) deloma
parvulus 3 majčken, majhen, mali
parvus 3 majhen, mali
pāssus, ūs, m. korak, stopinja
pāstor, ōris, m. pastir
pateō 2, *uī, —* odprt sem
pater, tris, m. oče
patiēns, entis potrpežljiv
patientia, ae potrpežljivost
patria, ae domovina

patrius 3 očeten, domač
patrimōnium, *ī* očinstvo, dedščina
 (po očetu)
patrōnus, *ī* zavetnik, varuh
paucus 3 malokateri, malokdo,
 malokaj; v pluralu: malo (jih)
paulum, *ī* (*subst. adiect.*) malo;
paulō ante (za) malo preje;
paulō post (za) malo pozneje,
 kmalu potem
Paullus, *ī* Pavel (priimek rimski)
pauper, *eris* ubog, reven; ubožec,
 revež
paupertās, *ātis*, f. ubožnost, ubo-
 štvo, revščina
pāvō, *ōnis*, m. pav
pāx, *pācis*, f. mir
peccātum, *ī* greh
peccō 1 grešim
pectus, *oris*, n. prsi
pecūnia, *ae* denar
pecus, *udis*, f. domača žival
pedes, *peditis*, m. pešec
peditātus, *ūs*, m. pehota
pellis, *is*, f. koža
Peloponnēsus, *ī*, f. Peloponez (pol-
 otok grški)
penetrō 1 prodrem, dospem
penna, *ae* pero; *plūr.*: perje
pēnsum, *ī* naloga
per (z akuzat.) skozi, po
pēra, *ae* torba
pēr-agō 3, *ēgī*, *ūctum* zvršim,
 izvedem
pēr-agrō 1 prehodim, obhodim
 (—hajam)
per-ditus 3 uničen, izgubljen
per-dūcō 3, *dūxī*, *ductum* dovedem,
 privedem
per-egrē (*adv.*) na ptujem, v ptujini

per-egrinātiō, *ōnis*, f. potovanje
per-egrinus 3 ptuj; —*us*, *ī* ptujec
per-fectus 3 dovršen, popoln
per-fidia, *ae* nezvestoba, vero-
 lomnost
per-fuga, *ae*, m. prebežnik, uskok
pergō 3, *per-rēxī*, *per-rēctum* na-
 daljujem
Periclēs, *is* Periklej (državnik in
 govornik atenski)
periculōsus 3 nevaren
periculum, *ī* nevarnost
peritus 3 vešč, izkušen
perniciēs, *ēī*, f. poguba, kvara
perniciōsus 3 poguben
per-petuō (*adv.*) neprestano, ne-
 prenehoma
per-petuus 3 neprestan, stalen
Persa, *ae*, m. Perzijan
per-sevērō 1 trdovraten sem
 (—ostanem), vstrajam
Persicus 3 perzijanski
per-tentō 1 preskušam
per-terreō 2, *uī*, *itum* prestrašim,
 preplašim
per-trāctō 1 obdelujem; *ōsculis per-*
trāctō aliquem poljubljam koga
per-ūtilis, *e* prekorišten
pēs, *pedis*, m. noga; črevelj (kot
 mera)
pēstis, *īs*, f. kuga; poguba
petō 3, *īvī* (*īī*), *itum* zahtevam;
 napadem; *bellō petō aliquem* z
 vojno grem na koga
Philippus, *ī* Filip (kralj mace-
 donski)
philo-sophia, *ae* modroznanstvo,
 modroslovje
philo-sophus, *ī* modrijan, modro-
 slovec

Phoenīca, *ae*, *f.* Fenicija (dežela azijska)
Phormiō, *ōnis* Formijon (modrijan grški)
pīca, *ae* sraka
pīctor, *ōris*, *m.* slikar
pīctūra, *ae* slika
piger, *pigra* *pigrum* len; *piger*, *grī* lenuh
pingō 3, *pīnxi*, *pīctum* (na)slikam
pīnguis, *e* tolst
pīrāta, *ae* *m.* gusar
Pīraeus, *i* Pirej (pristanišče atensko)
pirum, *i* hruška (sad)
pirus, *i*, *f.* hruška (drevo)
Pīsō, *ōnis* Pizon (govornik rimski)
pīus 3 pobožen; hvaležen
placeō 2, *uī*, *itum* ugajam = vseč sem
plācō 1 (u)tesim (—tešujem)
planta, *ae* rastlina
Plataeae, *ārum*, *f.* Plateje (mesto beotiško)
Plataeēnsis, *is*, *m.* Platejan
Platō, *ōnis* Platon (modrijan grški)
plēnus 3 poln
plērūm-que (*adv.*) večidel, navadno
plōrō 1 jokam
plumbum, *i* svinec
poena, *ae* kazen
Poenus, *i* Punec (Kartažan)
poēta, *ae*, *m.* pesnik
Pollūx, *ūcis* Poluk (polubog grški)
ponderō 1 tehtam
pondus, *eris*, *n.* teža
pōnō 3, *posuī*, *positum* (po)stavim, položim
Ponticus 3 pontski; *mare Ponticum* Črno morje

poples, *itis*, *m.* podkolenek
populus, *i*, *m.* narod
pōpulus, *i*, *f.* topol
porrō (*adv.*) naprej, (na)dalje
porta, *ae* vrata
portō 1 nesem, nosim
portus, *ūs*, *m.* pristanišče; zavetje, zavetišče
pōscō 3, *popōsci*, — tirjam, zahtevam
pos-sideō 2, *sēdī*, *sessum* posedam, v posesti imam
possum, *posse*, *potuī* morem, premorem
post (*adv.*) potem, pozneje
post (*praep.* z akuzat.) po, za (z orodnikom)
post-eū (*adv.*) potem, pozneje
posterus 3 poznejši, drugi, prihodnji; *posterī*, *ōrum* potomci; *in posterum* v prihodnje, za naprej
postrēmus 3 poslednji, zadnji
postrī-diē (*adv.*) drugi dan, prihodnjega dne
pōstulō 1 tirjam, zahtevam
potēns, *entis* mogočen
potestās, *ātis*, *f.* oblast
potius (*adv.*) raji, marveč
pōtō 1 pijem
pōtus, *ūs*, *m.* pijača
prae (z ablat.) od = zavoljo
praebeō 2, *buī*, *itum* prožam, dajem, podajam
prae-ceptum, *i* zapoved, pravilo
prae-clārus 3 prekrasen, preslaven
praeda, *ae* plen
prae-dicō 1 oznanjujem, razglašam; poveličujem; *beātum prae-dicō* *aliquem* blagrujem koga

prae-dīcō 3, *dīxī*, *dictum* napovem, prorokujem
prae-dītus 3 obdarjen
prae-mātūrus 3 prezgodnji
praemium, *ī* plačilo
prae-scribō 3, *scripsī*, *scriptum* predpišem, določim, zaukažem
prae-sentia, *ae* sedanjost; *in prae-sentiā* za trenutek
prae-sertim (*adv.*) posebno, posebno, zlasti
prae-sidium, *ī* varstvo, bramba, zaščita
prae-stat, *āre* bolje je
prae-stō 1 škažem (skazujem); *praestō alicui* odlikujem se pred kom
prae-sum, *praeesse*, *praeſuī* (*alicui*) spredaj sem, na čelu sem, na čelu stojim (komu), načelujem (komu)
praeter (z akuzat.) mimo, razun
praeter-eā (*adv.*) vrh —, poleg —, razun tega
praeter-ītus 3 pretekkel, minul
praeter-meō 1 mimo idem, — grem
prātum, *ī* travnik
pretiōsus 3 dragocen
pretium, *ī* cena, vrednost
prex, *precis*, f. prošnja
Priamus, *ī* Prijam (kralj trojanski)
prīmus 3 prvi
prīn-ceps, *ipīs*, m. prvak, vladar, knez
prīn-cipātus, *ūs*, m. predstvo, prvenstvo
prīn-cipiūm, *ī* začetek
prīstinus 3 (po)prejšnji
prius (*adv.*) (po)preje

prius-quam (*cōni.*) predno, preje ko, dokler ne
privātus 3 (*rē*) oropan (česa), pripravljen (ob kaj)
prō (z ablat.) za (= v brambo, korist ali = mesto koga)
probō 1 (pre)skušam, izpričam; odobrim (—dobravam)
probus 3 pošten; —*us*, *ī* poštenjak
pro-cella, *ae* nevihta
pro-cērus 3 vitek
prō-creō 1 rodim, porajam
procul (*adv.*) od (z) daleč
prōd-īgus 3 potraten, razsipen; —*us*, *ī* razsipnik
prō-ditiō, *ōnis*, f. izdaja, izdajstvo
prō-flīgō 1 potolčem
pro-fundus 3 globok
proh (*interiect.*) o! oj! *proh dolor!* žal! žalibože!
pro-hibeō 2, *uī*, *itum* zadržim (—držujem), oviram, odvrnem (—vračam)
proinde (*cōni.*) zato, torej
prō-mīscuē (*adv.*) brez razločka
prō-missus 3 obljubljen
prō-mittō 3, *mīsī*, *missum* obljubim, obetam
prō-nūntiō 1 (očitno) izrečem, objavim; *sententiam prōnūntiō* glasujem
prōnus 3 (naprej) nagnjen
prope (z akuzat.) blizu, pri
properō 1 hitim
pro-pitiū 3 milostiv
prō-pōnō 3, *posuī*, *positum* predložim, izpostavim
proprius 3 lasten, svoj(ski)
propter (z akuzat.) zastran, zaradi

Pro-pylaea, ōrum, n. propileje
(prodvorje)

prō-spectus, ūs, m. razgled
prōsper, era, erum ugoden

prō-sum, prōdesse, prōfui (alicui)
v prid sem —, koristim (komu)

prō-verbium, ī rek, pregovor

prō-videō 2, vīdī, vīsum previdim;
oskrbim, ukrenem

proximus 3 najbližji

prūdēns, entis pameten

prūdēntia, ae previdnost, razum-
nost, pamet(nost)

pūblicus 3 javen, obči

puella, ae deklica

puer, erī deček

pueritia, ae otroška doba, detin-
stvo; *ā pueritiā* izza mladih let

pugil, ilis, m. rokoborec

pūgna, ae bitva, boj

pūgnō 1 bojujem se, borim se

pulcher, chra, chrum lep

pulchritūdō, inis, f. lepota

pūlmō, ōnis (navadno plūr.:) *pūl-*
mōnēs, um, m. pluča

pulsus 3 pregnan, izgnan

pulvis, eris, m. prah

pūniō 4, īvī, itum kaznim, kaz-
nujem

pūrus 3 čist

putō 1 menim, mislim

Pyrrhus, ī Pir (kralj epirski).

Q.

Quadru-pēs, pedis četveronog
(—nožec)

quaerō 3, sīvī, sītum (rem) iščem
(česa); *quaerō aliquem* vprašam
za (koga) (—po kom); *quaerere*

aliquid ex (ab) aliquō vprašati
koga za kaj

quaestuōsus 3 dobiten, dobiček
donašajoč

quaestus, ūs, m. zaslužek

quālis, e kakšen? kakoršen

quam (adv.) kako; (kot primer-
jalna konjunkcija =) ko, nego

quam-diū (adv.) kako dolgo, do-
klej? dokler

quam-quam (cōni.) dasi, premda

quandō (adv.) kedaj? kedar

quant-opere (adv.) kako zelo

quantus 3 kolik

quā-rē (adv.) zaradi česar; zato

qua-si (adv.) tako rekoč

quassō 1 potresam; oškodujem

quattuor štirje, štiri

que (cōni., ki se privesa) in, pa

querēla, ae (pri)tožba

quia (cōni.) ker

quidem (adv.) sicer

quies, ētis, f. počitek, pokoj

quīn (cōni. s konjunktivom za za-
nikanimi izrazi dvojenja) — da

quīnque pet

quō (adv.) kam?

quō-cumque (adv.) kamor koli

quod (vzročna cōni. z indikat. v
pomenu =) ker, da; (s kon-
junktivom v pomenu =) češ

ker, češ da

quō-modo (adv.) na kak način? kako?

quon-dam (adv.) nekdanj, nekoč

quo-que (cōni.) tudi

quōrsum (adv.) čemu?

quot (adiect. indēclīn.) koliko (jih)?

quot-annīs (adv.) vsako leto

quotus 3 koliki? kolikateri; *quota*
hōra est? obkorej je?

R.

Radius, *i* žarek
rādix, *icis*, f. korenina
rāmōsus 3 vejat
rāmus, *i* veja
rāna, *ae* žaba
rapāx, *ācis* roparski
rapidus 3 deroč
rapīna, *ae* rop(anje), plenjenje
raptus 3 ugrabljen
rārus 3 redek; *rārō* (*adv.*) redko
 (kedaj), redkokrat
ratīō, *ōnis*, f. pamet
re-ceptāculum, *i* shramba, posoda
re-ciperō 1 zopet (si) pridobim,
 zopet dosežem (zopet dospem
 do)
re-con-ditus 3 skrit
re-creō 1 okrepča(va)m, oživim
 (—iti)
rēctor, *ōris*, m. ravnatelj, vladalec,
 (določevallec)
rēctus 3 raven, prav; *rēctē* (*adv.*)
 prav, po pravici
re-cubō 1 ležim, počivam
re-cūsō 1 odbijem, odrečem
red-dō 3, *didī*, *ditum* vrnem
 (vračam)
red-itus, *ūs*, m. povratek, vrnitev
re-dūcō 3, *dūxī*, *ductum* nazaj
 (od)peljem, — odvedem
red-undō 1 razlijem se; *redundō*
ad victōrem doletim zmagalca
re-fertus 3 (*rē*) natlačen, napol-
 njen (s čim), poln (česa)
re-fugium, *i* pribežališče
rēgina, *ae* kraljica
regiō, *ōnis*, f. (o)kraj, okolica
rēgnō 1 kraljujem, vladam

rēgnum, *i* kraljestvo
regō 3, *rēxī*, *rēctum* vladam, urav-
 nam, vodim
re-liquō 3, *liquī*, *lictum* zapustim
re-liquus 3 ostal
re-mediūm, *i* zdravilo; pomoček
re-mōō 1 vrnem (vračam) se
re-moveō 2, *mōvī*, *mōtum* nazaj
 pomaknem, odmaknem, umak-
 nem, odpravim
Remus, *i* Rem (Romulov brat)
rēnēs, *um*, m. obisti
re-nīdeō 2 veselo (prijazno) se
 smejem
re-pellō 3, *rēppulī*, *repulsum* od-
 ženem
re-portō 1 nesem nazaj; *victōriam*
ab hoste reportō priborim si
 zmago nad sovražnikom, pre-
 morem (premagam) sovražnika;
reportō praemium zadobim —,
 prejmem plačilo
re-prehendō 3, *hendī*, *hēnsūm* kó-
 rim, (po)grajam
re-pudiō 1 zavržem, zametujem,
 zaničujem, odbijam
re-putō 1 razmišljam, preudarjam
rēs, *reī*, f. reč, stvar; *rēs pública*
 občina, država; *rēs secundae*
 sreča; *rēs adversae* nesreča
re-salūtō 1 odzdravim (—zdravljam)
re-spondeō 2, *spondī*, *spōnsum* od-
 govorim
re-spōnsum, *i* odgovor
re-spuō 3, *spuī*, — nazaj pljunem;
 zavržem, ne maram
re-stituō 3, *uī*, *ūtum* popravim,
 povrnem
re-tardō 1 zadržim (—ujem), usta-
 vim (—stavljam)

retrō (*adv.*) nazaj
retrōrsūm (*adv.*) nazaj
re-verentia, *ae* spoštovanje
re-vertō 3, *vertī*, *versum* vrnem se
re-vocō 1 pokličem nazaj; po-
 vrnem; *revocō alicui aliquid in*
memoriam spomnim koga česa
rēx, *rēgis*, *m.* kralj
rīdeō 2, *rīsī*, *rīsum* smejem se
rīpa, *ae* breg
rīsus, *ūs*, *m.* smeh
rīvus, *ī* potok
rōbur, *oris*, *n.* moč, jakost
rōbustus 3 močen
rogō 1 vprašam, prosim
Rōma, *ae*, *f.* Rim (glavno mesto
 italsko)
Rōmānus 3 rimski; *-us*, *ī* Rimljan
Rōmulus, *ī* Romul (prvi kralj
 rimski)
rōs, *rōris*, *m.* rosa
rosa, *ae* roža
rōstrum, *ī* kljun
ruber, *bra*, *brum* rudeč
rudō 3, *īvī*, — rjovem, rigam
rugīō 4, — — rjovem
ruīna, *ae* podiranje, polom; raz-
 valina
rumpō 3, *rūpī*, *ruptum* (z)lomim;
rumpor počim
rūpēs, *is*, *f.* skala, pečina
rūrsus (*adv.*) zopet
rūsticus 3 kmetski, selski
rutilus 3 rumenkasto-rudeč.

S.

Sacer, *cra*, *crum* svet, posvečen
saeculum, *ī* stoletje, vek
saepe (*adv.*) dostikrat, pogosto-
 (krat), često, velikrat

saepius (komparat. *adv.*) češče
saeviō 4, *ī*, *itum* divjam, raz-
 sajam
saevus 3 ljut, grozovit
sagīnō 1 mastim, pitam
sagitta, *ae* pušica
sāl, *salis*, *m.* sol
salsus 3 slan
Salamīnius 3 salaminski
salīō 4 skačem
saltō 1 skačem, plešem
salūber, *bris*, *bre* zdrav(ilen)
salūs, *ūtis*, *f.* blaginja, rešitev
salūtāris, *e* ozdraven, koristen
salūtifer, *fēra*, *ferum* zdravje
 (korist) prinašajoč; koristen
salūtō 1 pozdravim (—zdravljam);
 obiščem
sānō 1 (o)zdravim, lečim
sānus 3 zdrav
sānē (*adv.*) zares; seveda, kaj-
 pada
sapiēns, *entis* moder; modrijan
sapientia *ae* modrost
sarcina, *ae* tovor, pratež
satiātus 3 nasičen
satiō 1 (na)sitim
satis (*adv.*) (za)dosti
saxum, *ī* skala, kamen
scelus, *eris*, *n.* hudodelstvo, pre-
 greha
schola, *ae* šola
scientia, *ae* znanje, znanost
scintilla, *ae* iskra, iskrica
sciō 4, *īvī*, *itum* vem
Scīpiō, *ōnis* Scipijon (oblastnik
 rimski)
Scīpiō (*ōnis*) *Nāsīca*, *ae* Scipijon
 Nazika (oblastnik rimski)
scrībō 3, *scrīpsī*, *scrīptum* (s)pišem

scrīptor, ōris, m. pisec, pisatelj
rērum gestārum scrīptor zgodopisec, povestničar

Scytha, ae m. Scit (Scitje so bili narod na severu Črnega morja)

sē-crētō (adv.) na skrivnem, tajno
secundus 3 ugoden

sed (cōni.) a, toda, ampak

sedeō 2, *sēdī*, — sedim

sēdēs, is, f. sedež, stanišče

sēdō 1 umirim, pomirim

sēdulus 3 priden, marljiv

seges, etis, f. setev, žitno polje

sēgnitiēs, ēī, f. mlačnost, lenost

semper (adv.) zmirom, vedno,

vselej, vsigdar

sempiternus 3 veden, večn

senātus, ūs, m. starejšinstvo, senat

senecta, ae = senectūs, ūtis

senectūs, ūtis, f. starost

senex, senis, m. starec, starček

sēnsus, ūs, m. čut, občutek

sententia, ae misel, mnenje; rek

sentīō 4, *sēnsī, sēnsūm* čutim, spazim

sepeliō 4, *īvī, sepultum* pokopljem

(—kopavam)

septen-triōnālis, e severen

sepulcrum, ī grob

serēnus 3 jasen, veder

serius (komparat. *adv.*) pozneje;

prepozno

sermō, ōnis, m. pogovor; jezik

serō (adv.) (pre)pozno

serō 3, *sēvī, satum* sejem

serpēns, entis, f. kača

servātūrus 3 ohraniti (si) hotoč

serviō 4, *īvī (ī), ītum* služim,

strežem, ustrezam

Servius (ī) Tullius, ī Servij Tulij

(kralj rimski)

servō 1 (o)branim, rešim

servus, ī suženj, hlapec

sevērus 3 strog

sī (cōni.) če, ko, ako

sic (adv.) tako

siccō 1 sušim

Sicilia, ae, f. Sicilija (otok v Srednjem morji)

sīdus, eris, n. (o)zvezdje

signum, ī znamenje, znak

silentium, ī molk, molčanje

sileō 2, *uī*, — molčim

silva, ae gozd, les

silvester, tris, tre gozdnat, obrasten

simia, ae opica

similis, e podoben

similitūdō, inis, f. podobnost, sličnost

Simōnidēs, is Simonid (pesnik grški)

simulācrum, ī podoba, kip (kakega božanstva)

simulātiō, ōnis, f. hlimba

simulō 1 hlinim

simultās, ātis, f. zavidnost

sine (z ablat.) brez

sinister, tra, trum levi

sinō 3, *sīvī, situm* (do)pustim (—puščam)

sinus, ūs, m. zaliv

sitiō 4, *īvī, ītum* žejen sem

sitis, is, f. žeja

situs 3 ležeč; *situs sum* ležeč sem = ležim

sī-ve (cōni.) ali

societās, ātis, f. družba, društvo; zaveza; vkupnost, tovaršija; udeležba

socius, ī drug, tovariš

Sōcratēs, is Sokrat (modrijan grški)

sōl, sōlis, m. solnce
Sōl, Sōlis solnčni bog
sōlācium, ī tolažba
sōlāmen, inis, n. tolažba, tolažilo
soleō 2, običavam, navajen sem
sōlitūdō, inis, f. puščava
sōlum (adv.) le, samo; *nōn sōlum* —
sed etiam ne le — ampak tudi
solum, ī tla (zemlja)
sōlus 3 sam, jedin
somnium, ī sen, sanje (*plūr.*)
somnus, ī spanje
sonitus, ūs, m. zvok, glas, šum,
 (o trobenti:) petje
sordidus 3 umazan
soror, ōris, f. sestra
sors, sortis, f. žreb, usoda
spatium, ī prostor, obsežnost;
 doba
speciēs, ēī, f. prikazen, videz
specimen, inis, n. znak, dokaz
spectō 1 gledam; obrnem se
spēlunca, ae brlog
spernō 3, sprēvī, sprētum zame-
 tujem, zaničujem
spērō 1 upam, nadejam se
spēs, eī, f. nada, up(anje)
spīna, ae trn
spīritus, ūs, m. sapa, dih
spīrō 1 diham, (dišem)
splendeō 2 bliščim, svetim se
splendidus 3 bliščeč, sijajen
splendor, ōris, m. lesk(et), bliščoba
spoliō 1 oropam, oplenim
statim (adv.) takoj, precej
statiō, ōnis, f. stajališče, stojišče,
 zatočje
statua, ae kip (človeški)
statuō 3, uī, ūtum stavim, sklenem
status 3 določen

stella, ae zvezda
stō 1 stojim
stomachus, ī želodec
strabō, ōnis, m. skilec
strūthio-camēlus, ī noj
studeō 2, uī, — učim se, priza-
 devaīm si;
studeō virtūtī hlepim po (čednosti)
 kreposti
studium, ī prizadeva(nje), učenje,
 znanstvo, opravilo, pečanje;
studia exerceō pečam se z
 znanstvi; *studiis operam dō*
 trudim se z učenjem
stultitia, ae neumnost, nespamet-
 (nost)
stultus 3 bedast, neumen; *—us, ī*
 bedak, neumnež
sturnus, ī škorec
suādeō 2, suāsī, suāsum svetujem
suāvis, e mil, ljubek, prijeten
sub (na vprašanje k a m? in č a -
 sovno z akuzat.) — pod (z
 akuzat.); (na vprašanje k je?
 z ablat.) — pod (z orodnikom)
sub-dūcō 3, dūxī, ductum na suho
 potegnem
subitus 3 iznenaden, nepričakovan
subitō (adv.) iznenada, nenadoma,
 nakrat
sub-levō 1 olajšam; podpiram,
 pomagam
sub-sum, subesse (rei) sem (tičim)
 pod čim
sub-veniō 4, vēnī, ventum pridem
 na pomoč, pomorem (—magam)
suc-cēdō 3, cēsī, cēssum grem
 pod kaj; stopim (na koga mesto)
suc-clāmō 1 zavpijem —, zakličem
 (od spodaj)

sūdor, *ōris*, m. znoj, pot
sulcus, *ī* brazda
summus 3, najviši, največi
superbia, *ae* ošabnost, prevzetnost
superbus 3 ošaben, ponosen
superō 1 prekosim (—kašam), pre-
 magam, preobvladam
super-sum, *superesse*, *superfuī* (*ex*
pūgnā) ostajam —, preostanem —,
 živ ostanem (po bitvi)
sup-pleō 2, *ēvī*, *ētum* dopolnim
 (—polnjujem)
suprā (*adv.*) gori
surgō 3, *sur-rēxī*, *sur-rēctum* vzdig-
 nem se, vstanem
sūs, *suis*, f. svinja
sūs-tentō 1 vzdržujem; *vītam sūs-*
tentō preživljam se
suus 3 svoj
Syria, *ae* Sirija (dežela azijska).

T.

Tabula, *ae* tabla
taceō 2, *uī*, *itum* molčim
taciturnitās, *ātis*, f. molčečnost
tacitus 3 molčeč, tih
tāctus, *ūs*, m. otip
taeter, *tra*, *trum* grd
tālis, *e* tak
tam (*adv.*) tako
tamen (*cōni.*) vendar
tam-quam (*adv.*) tako rekoč
tandem (*adv.*) nazadnje; vendar-le,
 vendar
tantum (*adv.*) le, samo; *nōn tan-*
tum — *sed etiam* ne le — am-
 pak tudi
tantus 3 tolik
tardus 3 počasen, leniv

Tarquinius (*ī*) *Prīscus*, *ī* Tarkvinij
 Prisk (kralj rimski)
Tarquinius (*ī*) *Superbus*, *ī* Tar-
 kvinij Superb (Ošabni, kralj
 rimski)
taurīnus 3 bikov(ski)
taurus, *ī* bik
tēctum, *ī* streha
tēctus 3 (po)krit
Telemachus, *ī* Telemah (sin Uliksov)
tēlum, *ī* kopje
tempestās, *ātis*, f. vreme, huda ura,
 nevihta
templum, *ī* svetišče
tempus, *oris*, n. čas, doba
tendō 3, *tetendī*, *tentum* (na)pnem
tenebrae, *ārum*, f. tma, tmina
teneō 2, *uī*, *tentum* držim; *animō*
 (*memoriā*) *teneō* hranim v spo-
 minu, pomnim, pametujem
tener, *era*, *erum* nežen
tentō 1 (po)skusim (—skušam)
tenuis, *e* tenek
tergum, *ī* hrbet
terra, *ae* zemlja, dežela
terreō 2, *uī*, *itum* (u)strašim
terrester, *tris*, *tre* zemeljski, na
 suhem (kopnem) živeč, kopnen
terror, *ōris*, m. strah (=strašenje)
Thalēs, *ētis* Talet (jeden izmed
 7 modrijanov grških)
Thēbānus, *ī* Tebljan
*Themistoclē*s, *is* Temistoklej (voj-
 skovodja atenski)
Theocritus, *ī* Teokrit (pesnik grški)
Thermo-pylae, *ārum* Termopile
 (soteska grška)
Thersītēs, *ae* Terzit (vojak grški
 pred Trojo)
thēsaurus, *ī* zaklad

Thēseus, ī Tezej (kraljevič atenski)
Thespiēnsis, is, m. Tespijan
Thessalia, ae Tesalija (dežela grška)
tigris, is, f. tiger
timeō 2, uī, — (*aliquem*) bojim
 se (koga)
timidus 3 boječ
timor, ōris, m. strah = bojazen
Timotheus, ī Timotej (poveljnik
 atenski)
tolerō 1 prenesem (—našam)
tollō 3, *sustulī*, *sublātum* vzdignem
 (—gujem)
tot (*adiect. indēcl.*) toliko (jih)
totiēns (*adv.*) tolikokrat
tōtus 3 cel, ves
trādō, 3, *didī*, *ditum* izročim, pre-
 pustim, sporočim, poročam
trahō 3, *trāxī*, *trāctum* vlečem
tranquillus 3 miren, tih
trāns (z akuzat.) črez
trāns-itus, ūs, m. prehod
trepidō 1 (*dē rē*) (strahu) se tre-
 sem (za kaj)
tribuō 3, uī, *ūtum* podelim, iz-
 kazujem
tristis, e žalosten
tristitia, ae žalost
Trōia, ae Troja (mesto maloazijsko)
Trōiānus, ī Trojanec
tručidō 1 pokoljem, pomorim
tuba, ae troba, trobenta
Tullus (ī) *Hostilius*, ī Tul Hostilij
 (kralj rimski)
tum (*adv.*) takrat, tedaj; nato, potem
tumultuōsus 3 hrupen
turbidus 3 kalen
turbō 1 kalim
turbulentus 3 buren, hrupen
turpis, e sramoten

tūtus 3 varen
tuus 3 tvoj
tyrannus, ī samosilnik, trinog.

U.

Ūber, *eris* obilen, bohoten
ubi (*adv.*) kje? kjer
Ulixēs, is Uliks (junak grški pred
 Trojo)
ūltimus 3 zadnji
umbra, ae senca
umerus, ī pleče, rame (rama)
um-quam (*adv.*) kedaj
ūnā (*adv.*) ob jednom, skupaj
unda, ae val
unde (*adv.*) od kod? od koder
ūndi-que (*adv.*) od vseh stranij,
 odvsod
ūngulātus 3 krempljat
urbs, *urbis*, f. mesto
urgeō 2, *ursī*, — stiskam, tlačim
 (tarem)
ūrō 3, *ūssī*, *ūstum* (se)žgem (se-
 žigam)
ursus, ī medved
ūrtica, ae kopriva
ūrus, ī tur
ūs-que (*adv.*) (*ad*) (tje) do
ūsus, ūs, m. (po)raba, rabnost,
 vaja, korist
ut (*adv.*) kakor, kot; (*cōni.* s kon-
 junktivom z namenilnim in po-
 sledičnim pomenom) — da
ūtilis, e koristen
ūtilitās, ātis, f. korist
uti-nam (*adv.* in *cōni.* s konjunk-
 tivom) o da bi! o ko bi!
ūva, ae grozd; *plūr.*: *ūvae*, *ārum*
 grozdje (—dja)
uzor, ōris, f. soproga.

V.

Vacuus 3 prazen
vādō 3, *vāsī*, *vāsum* idem (grem),
 hodim
vae (*interiect.*) gorje!
vafēr, fra, frum lokav
valdē (*adv.*) zelo, jako
valeō 2, *uī*, — veljam, zdrav-
 stvujem, zdrav sem
valētūdō, inis, f. počutje, zdravje
validus 3 močen
vānus 3 prazen; ničev(en)
varietās, ātis, f. raznoličnost
varius 3 razen, različen
vāsculum, ī posodica
vāstō 1 (o)pustošim, razrušim,
 pokonča(va)m
vāstus 3 pust; neizmeren
vatēs, is (c.) prorok, vedež
vectigal, ālis, n. davek; dohodek
vectō 1 vlečem, nosim
vehemēns, entis silen, jak (hud)
vel (*cōni.*) ali
vēlōx, ōcis hiter, uren
vēna, ae žila
vēnātiō, ōnis, f. lov
vēnātor, ōris, m. lovec
venēnātus 3 strupén
venēnum, ī strup
venerātiō, ōnis, f. česčenje
venia, ae milost
veniō 4, *vēni*, *ventum* pridem, pri-
 hajam
venter, tris, m. trebuh
ventus, ī veter
veprēs, is, m. (navadno *plūr.*:)
veprēs, ium trnje
verberō 1 bičam, bijem (ob)
verbum, ī beseda

vērītās, ātis, f. resnica, resničnost
vērnuus 3 pomladanski
vērō (*cōni.*) pa res, pak
versō 1 obrnem (obračam)
versus, ūs, m. stih, verz
vertex, icis, m. vrh
vertō 3, *verti*, *versum* obrnem
 (obračam), preobrnem
vērūs 3 prav, resničen
vesper, erī večer
vesperī zvečer
vespertiliō, ōnis, m. netopir
vēstīgium, ī stopinja, sled
vestīmentum, ī oblačilo; *plūr.*:
vestīmenta, ōrum obleka
vestiō 4, *īvī* (*ū*), *itum* oblečem
 (oblačim), pokrijem
vetō 1 prepovem (—vedujem)
vetus, eris star
vexātus 3 nadlegovan
vexō 1 mučim, trapim, nadlegujem
via, ae pot
viātor, ōris, m. popotnik
vīcīnus, ī sosed
victima, ae žrtva
victor, ōris, m. zmag(ov)alec;
 zmagovit
victōria, ae zmaga
vīctus, ūs, m. živež, hrana
vīcus, ī vas, selo
videō 2, *vidī*, *vīsum* vidim; *pass.*:
videor, ērī vidim se, zdim (do-
 zdevam) se
vidua, ae vdova
vigor, ōris, m. živ(ahn)ost, čilost,
 jakost
vīlis, e cen(en)
vincō 3, *vīcī*, *victum* (pre)obvladam,
 nadvladam, premagam, zmagam
 (—ujem)

vindicō 1 prisvajam si, (pri)lastim si
vīnea, ae vinograd
vīnum, ī vino
vīola, ae vijolica
vir, virī mož
vīrēs, vīrium, f. sile, moči
virga, ae šiba, (zelena) vejica
virgō, inis, f. devica
viridis, e zelen
virītim (adv.) mož za možem;
 posamezno
virtūs, ūtis, f. junaštvo; čednost,
 krepost
vīscus, eris, n. (navadno *plūr.:*)
vīscera, um drob(je)
vīsītō 1 obiščem
vīsus, ūs, m. vid, pogled
vīta, ae življenje
vītis, is, f. trta
vitium, ī napaka, greh, hiba
vītō 1 (*aliquid*) izbegavam (kaj),
 ognem se —, izogibljem se (česa)
vitreus 3 steklen; minljiv
vitulus, ī tele, junček

vituperō 1 (po)karam, grajam
vīvō 3, *vīxī, vīctum* živim (—eti)
vix (adv.) komaj
vocābulum, ī beseda
vocō 1 kličem, zovem
volō 1 letam
volūmen, inis, n. zvitek; spis, knjiga
voluntās, ātis, f. volja
voluptās, ātis, f. zabava, slast,
 naslada, nasladnost
vōx, vōcis, f. glas
vulnerō 1 ranim
vulnus, eris, n. rana
vulpēs, is, f. lisica
vultur, uris, m. jastreb
vultus, ūs, m. obraz, obličje.

X.

Xerxēs, is Kserks (kralj perzi-
 janski).

Z.

Zeuxis, idis Cevksid (slikar grški).

Abecedni slovník.

II.

Slovensko-latinski del.

A.

A *sed*
Afrika *Āfrica, ae, f.*
Agamemnon *Agamemnōn, onis*
Agezilaj *Agēsilāus, ī*
Ahil *Achillēs, is*
ako *sī*
Albin *Albinus, ī*
ali (*cōni.*) *vel; aut*
ampak *sed*
Apolon *Apollō, Apollinis*
Ank (Marcij) *Ancus (ī) (Mārcius, ī)*
Aristip *Aristippus, ī*
Arpinec *Arpīnās, ātis, m.*
arpinski *Arpīnās, ātis*
Atene *Athēnae, ārum, f.*
Atenec *Athēniēnsis, is, m.*
Azija *Asia, ae, f.*

B.

Bajka *fābula, ae*
beda *miseria, ae*
bedast (bedak) *stultus 3*
beden *miser, era, erum*
beg *fuga, ae; v beg zapodim*
fugō 1
begoč *fugāx, ācis*
bel *albus 3*
berem *legō 3*
beseda *verbum, ī*

besnost *īnsānia, ae*
bister *ūcer, ācris, ācre*
bitje (živo) *animāns, antis, c. (v*
plūr. tudi n.); animal, ālis, n.
bitva *pūgna, ae*
bivališče *domicilium, ī*
blaginja *salūs, ūtis, f.*
blagrujem koga *beātum praedicō*
(1) aliquem
blatoljuben *lutulentus 3*
blaznost *īnsānia, ae*
blažen *beātus 3*
bliščeč *splendidus 3 nitidus 3*
bliščim *micō 1*
blizu *prope (z akuzat.)*
bližam se *īnstō 1*
blodim *errō 1*
bodoč *futūrus 3*
Bog (bog) *Deus (deus), i*
bogat(in) *opulentus 3; dīves, itis*
boginja *dea, ae*
boj *pūgna ae*
boja *color ōris, m.*
boječ *timidus 3*
bojim se (nevihte) *timeō 2 (pro-*
cellam); metuō 3 (aliquid)
bojujem se *pūgnō 1*
bol *dolor, ōris, m.*
bolan *aegrōtus 3*
bolečina *dolor, ōris, m.*

bolezen *morbus*, *ī*
 bolj *magis*
 borba *certāmen*, *inīs*, n.
 borim se *pūgnō* 1; *certō* 1; *dī-*
micō 1
 božanstvo *nūmen*, *inīs*, n.
 bramba *praesidium*, *ī*
 branim *dēfensō* 1; *dēfendō* 3
 brat *frāter*, *tris*, m.
 brazda *sulcus*, *ī*
 breg *rīpa*, *ae*
 brez *sine* (z ablat.)
 brezbožen, brezbožnik *impius* 3
 Britanija *Britannia*, *ae*, f.
 brodnik *nauta*, *ae*, m.
 bukev *fāgus*, *ī*, f.

C.

Cel *tōtus* 3
 celó *etiam*
 cesar *imperātor*, *ōris*, m.
 Ciceron *Cicerō*, *ōnis*
 Cir *Cyrus*, *ī*
 cvet, cvetka, cvetlica *flōs*, *flōris* m.
 cvetem *flōreō* 2.

Č.

Čas *tempus*, *oris*, n.
 částen *honestus* 3
 častim *colō* 3
 če *sī*
 čednost *virtūs*, *ūtis*, f.
 čelo *frōns*, *frontis*, f.; na čelu sem,
 — stojim (komu) *praesum*, *prae-*
esse (*alicui*)
 često *saepe*
 češ da *quod* (s konjunktivom)
 češče *saepius*
 češčenje *venerātīō*, *ōnis*, f.
 čete *cōpiae*, *ūrum*, f.

čin *facinus*, *oris*, n.
 človek *homo*, *inīs*, m.
 človeški *hūmānus* 3
 čreda *grex*, *gregis*, m.
 črešnja (drevo) *cerasus*, *ī*, f.
 črešnja (sad) *cerasum*, *ī*
 črevelj (kot mera) *pēs*, *pedis*, m.
 črez *trāns* (z akuzat.)
 črka *littera*, *ae*
 čud (i) *mōs*, *mōris*, m.
 čudovit *mīrus* 3; *admīrābilis*, *e*
 čut *sēnsus*, *ūs*, m.
 čuvar *cūstōs*, *ōdis*, m.

D.

Da *ut* (s konjunkt.); (za zanika-
 nimi izrazi dvojenja) *quān* (s
 konjunkt.); da ne *nē* (s kon-
 junktivom)
 dalje (časovno) *diūtius*
 dam, dajem *dō*, *dare*
 dan *diēs*, *ēī*, m.; po dnevi *inter-*
diū; vsak dan *cotīdiē*
 dar(ilo) *dōnum*, *ī*
 Darej *Dārēus*, *ī*
 darujem *dōnō* 1
 dasi *quamquam*
 davek *vectīgal*, *ālis*, n.
 deček *puer*, *erī*
 ded *avus*, *ī*
 dejal je *inquit*
 dejanje = čin
 dekla *ancilla*, *ae*
 deklica *puella*, *ae*
 del *pars*, *partis*, f.
 delam *labōrō* 1
 delaven *industrius* 3
 delavnost *industria*, *ae*
 deležen *particeps*, *cipis*
 delim *dī-vidō*, *is*, *ere*, *vīsī*, *vīsum*

delitev *dī-vīsiō, ōnis, f.*
 delo (= izdelek) *opus, eris, n.*;
 (= delanje) *labor, ōris, m.*
 Demosten *Dēmostenēs, is*
 denar *pecūnia, ae*
 deroč *rapidus 3*
 desni *dexter, tra, trum in dextera,*
terum
 dež *imber, bris, m.*
 dežela *terra, ae*
 dičen *illūstris, e*
 dičim *dēcorō 1*
 Dijana *Diāna, ae*
 dika *decus, oris, n.*
 divjam *saeviō 4*
 divji *ferus 3*
 doba *spatium, ī; aetās, ātis, f.*;
 otroška doba *pueritia, ae*
 dober *bonus 3*
 dobiček donasajoč *quaestuōsus 3*
 dobljen *acceptus 3*
 dobro (*adv.*) *bene*
 dobrohotnost *benevolentia, ae*
 dobrota *beneficium, ī*
 dokler ne *priusquam*
 dolg *longus 3*
 dolgo (časa) *diū*
 dolgujem *dēbeō 2*
 dolžnost *officium, ī*
 doma *domī*
 domač *patrius 3*
 domov *domum*
 domovina *patria, ae*
 dosežem *at-tingō, is, ere, tigī,*
tāctum (aliquid)
 dosti *satis*
 dostikrat *saepe*
 drag *cārus 3*
 dragocen *pretiōsus 3*
 drevo *arbor, ōris, f.*

drugi (izmed dveh) *alter, era,*
erum; (izmed več) *alius, alia,*
aliud

družba *societās, ātis, f.*
 drvar *lignātor, ōris, m.*
 drzen *audāx, ācis*
 drznost *audācia, ae*
 država *cīvilās, ātis, f.; rēs (reī)*
pūblica, ae
 državljan *cīvis, is, m.*
 držim *teneō 2*
 duh *animus, ī; ingenium, ī*
 duša *anima, ae; animus, ī*
 dvojen *anceps, cipitis*
 dvojim *dubitō 1*
 dvomen *dubius 3.*

E.

Efeški *Ephesius 3*
 Egipet *Aegyptus, ī, f.*
 Evropa *Eurōpa, ae, f.*

G.

Gaj *nemus, oris, n.*
 Galija *Gallia, ae, f.*
 ganem *moveō, 2*
 Germanija *Germānia, ae, f.*
 glas *vōx, vōcis, f.*
 glava *caput, capitis, n.*
 glavno mesto *caput, capitis, n.*
 gledam *spectō 1*
 globok *profundus 3*
 golob *columba, ae*
 gora *mōns, montis, m.*
 gorat *montuōsus 3*
 gospa *domina, ae*
 gospod(ar) *dominus, ī*
 gospodinja *domina, ae*
 gosposka *magistrātus, ūs, m.*

gost (*adiect.*) *dēnsus* 3
 gost (*subst.*) *convīva*, *ae*, *m.*
 gotov *certus* 3
 govedo *bōs*, *bovis*, *c.*
 govor *ōrātiō*, *ōnis*, *f.*; *sermō*, *ōnis*, *m.*
 govornik *ōrātor*, *ōris*, *m.*
 govorim *dīcō* 3
 gozd *silva*, *ae*
 gozdnat *silvester*, *tris*, *tre*
 grad *arx*, *arcis*, *f.*
 grajam *vituperō* 1
 grd *taeter*, *tra*, *trum*
 Grecija *Graecia*, *ae*, *f.*
 greda *ārea*, *ae*
 greh *vitium*, *ī*; *peccātum*, *ī*
 grenek *acerbus* 3
 grešim *peccō* 1
 grizem *mordeō* 2
 grizoč *edāx*, *ācis*
 Grk *Graecus*, *ī*
 grozd *ūva*, *ae*; grozdje *ūvae*, *ārum*
 grozovit *saevus* 3; *horribilis*, *e*
 grški *Graecus* 3
 gusar *pīrāta*, *ae*, *m.*

H.

Hanibal *Hannibal*, *ālis*
 hčerka *filiā*, *ae*
 Hispanija *Hispania*, *ae*, *f.*
 hiter *vētōx*, *ōcis*; *celer*, *eris*, *ere*
 hitim *properō* 1
 hitrost *celeritās*, *ātis*, *f.*
 hlapec *servus*, *ī*
 hlimba *simulātiō*, *ōnis*, *f.*
 hlinim *simulō* 1
 Homer *Homērus*, *ī*
 hraber *fortis*, *e*
 hrabrost *fortitūdō*, *inis*, *f.*
 hrana *cibus*, *ī*; *vīctus*, *ūs*, *m.*
 hrbet *tergum*, *ī*

hrupen *tumultuōsus* 3
 hruška (drevo) *pirus*, *ī*, *f.*
 hruška (sad) *pirum*, *ī*
 hud *ācer*, *ācris*, *ācre*
 hudoben, hudobnež *improbus* 3;
malus 3
 hvala (= pohvala) *laus*, *laudis*, *f.*;
 hvala, hvaležnost *grātia*, *ae*
 hvaležen *grātus* 3; *pius* 3; hva-
 ležen sem učitelju *grātiām habeō*
magistrō
 hvalim *laudō* 1.

I.

I — i *et* — *et*
 idem z vojno na koga *bellō*
petō (3) *aliquem*
 igra *lūdus*, *ī*
 imam *habeō* 2; (dobro) se imam
(bene) mē habeō
 imeniten *nōbilis*, *e*
 imenujem *nōminō* 1; *appellō* 1
 in *et*; *que* (se priveša)
 iščem (česa) *quaerō*, *is*, *ere*, *quae-*
sivī, *quaesitum* (*aliquid*)
 Itaka *Ithaca*, *ae* (otok grški)
 Italija *Italia*, *ae*, *f.*
 iz *ex* (pred konzonanti tudi) *ē*
 (z ablat.)
 izdihnem *efflō* 1
 izid *exitus*, *ūs*, *m.*
 izkušn *perītus* 3
 izmed *ē*, *ex* (z ablat.)
 izneverim se komu *aliēnor* (1) *ab*
aliquō
 izobražam (—ujem) *ērudīō* 4
 izogibam (—bljem) se (vetra) *vītō* 1
(ventum)
 izpodbuda *adhortātiō*, *ōnis*, *f.*
 izprehajam se *ambulō* 1

izpričam *probō* 1
 izpustim *ē-mittō* 3, *mīsī*, *missum*
 izražam *dēclārō* 1
 izrekam komu hvalo za kaj *grā-
 tiās agō alicui prō aliquā rē*
 izročim *trādō* 3
 izumejem *inveniō* 4
 izurim *exerceō* 2
 izust: učim se (česa) na izust
ēdiscō (aliquid)
 izvolim *ēligō* 3
 izvrsten *ēgregius* 3.

J.

Jabolko *mālum*, *ī*
 jablan *mālus*, *ī*, f.
 Jadransko morje *Mare (is) Had-
 riaticum*, *ī*
 jak *vehemēns*, *entis*
 jako *valdē*
 jakost *vigor*, *ōris*
 jasen *clārus* 3
 jastreb *vultur*, *uris*, m.
 javen *pūblicus* 3
 jed *cibus*, *ī*
 jednak *pār*, *paris*; *aequālis*, e
 jelen *cervus*, *ī*
 jem *edō* 3
 jesen *autumnus*, *ī*
 jetra *iecur*, *oris*, n.
 jeza *īra*, ae
 jezik *lingua*, ae
 jočem (se) *lacrimō* 1
 junaštvo *virtūs*, *ūtis*, f.
 Junona *Iūnō*, *ōnis*, f.
 jutranja zarja *aurōra*, ae.

K.

K *ad* (z akuzat.)
 kajti *nam*; *enim*

kako *quam*; *quōmodo*
 kako zelo *quantopere*
 kakor *ut*
 kakoršen *quālis*, e
 kalim *turbō* 1
 Kane *Cannae*, *ārum*, f.
 karam *vituperō* 1
 Kartagina *Carthāgō*, *inis*, f.
 kartaginski *Carthāginiēnsis*, e
 Kartazan *Carthāginiēnsis*, is, m.
 Kastor *Castor*, *oris*
 Katilina *Catilīna*, ae, m.
 kazen *poena*, ae
 kaznim (—ujem) *castigō* 1; *pūniō* 4
 kažem (se) *ostendō (mē)*
 ker *quia*
 kip (božji) *simulācrum*, *ī*
 kip (človeški) *statua*, ae; kip na
 konju *statua equestris*
 kjer *ubi*
 kličem ven *ēvocō* 1
 kljun *rōstrum*, *ī*
 kmalu *mox*; kmalu potem *paulō
 post*
 kmet *agricola*, ae, m.
 knez *prīnceps*, *cipis*, m.
 knjiga *liber*, *brī*
 ko (primerjalna konjunkcija) *quam*;
 (časovna konjunkcija v zgado-
 vinski pripovedi) *cum* (s kon-
 junktivom *imperf.* in *plūsquam-
 perfecti*)
 ko (bi) *sī*
 kod: od kod *unde*
 koleno *genu*, *ūs*, n.
 kolik *quantus* 3
 koliki 3 *quotus* 3
 koliko (jih) *quot (adiect. indēcl.)*
 komaj *vix*
 končam *fīniō* 4

konj *equus*, ī
 konjenik *eques, itis*, m.
 konjeniški *equester, stris, stre*
 konjenišтво *equitātus, ūs*, m.
 konzul *cōsul, ulis*, m.
 kopje *tēlum, ī*
 Korint *Corinthus, ī*, f.
 korintski *Corinthius* 3
 korist *ūsus, ūs*, m.; *ūtilitās, ātis*, f.
 koristen *ūtilis, e*
 koristim *prōsum, prōdesse*
 kost *os, ossis*, n.
 kot *ut*
 kovina *metallum, ī*
 kraj *locus, ī*; *regiō, ōnis*, f.
 krak *crūs, crūris*, n.
 kralj *rēx, rēgis*, m.
 kraljujem *rēgnō* 1
 krasim *ōrnō* 1
 kratek *brevis, e*
 krempljat *ūngulātus* 3
 krepim *fīrmō* 1
 krepost *virtūs, ūtis*, f.
 krilo *cornu, ūs*, n.
 Krist(us) *Christus, ī*
 krivica (krivičnost) *iniūria, ae*
 krma *pābulum, ī*
 krmar *gubernātor, ōris*, m.
 krokar *corvus, ī*
 krotim *domō* 1
 krut *crudēlis, e*
 Kserks *Xerxēs, is*
 kuga *pēstis, is*, f.
 kupčija *mercātūra, ae*
 kupim *emō* 3.

I.

Lacedemonec *Lacedaemonius, ī*, m.
 lacedemonski *Lacedaemonius* 3
 ladja *nāvigium, ī*; *nāvis, is*, f.

ladjam *nāvigō* 1
 lahek (storiti) *facilis, e*; prav
 lahko (*adv.*) *facillimē*
 lahek (po teži) *levis, e*
 lahkomiseln *levis, e*
 lajšam *levō* 1
 lakomen (lakomnik) *avārus* 3
 lakomnost *avāritia, ae*
 latinski *Latīnus* 3
 lažniv (lažnik) *mendāx, ācis*
 le *sōlum*; *tantum*; ne le — ampak
 tudi *nōn tantum (sōlum) — sed etiam*
 lečim *sānō* 1
 len *piger, gra, grum*
 leniv *tardus* 3
 lenoba *ignāvia, ae*
 lenuh = len
 lep *pulcher, chra, chrum*
 lepota *pulchritūdō, inis*, f.
 les (= gozd) *silva, ae*
 letam *volō* 1
 leto *annus, ī*
 lev *leō, ōnis*, m.
 levi *sinister, tra, trum*
 ležeč *situs* 3
 ležim *iaceō* 2
 lisica *vulpēs, is*, f.
 ljubek *amoenus* 3
 ljubezen *amor, ōris*, m.
 ljubim *amō* 1
 ljudje *hominēs, um*, m.
 lov *vēnātiō, ōnis*, f.
 lovec *vēnātor, ōris*, m.
 lovim *captō* 1
 luč *lūx, lūcis*, f.
 luna *lūna, ae*.

M.

Majhen *parvus* 3
 mali = majhen

malo (jih) *pauci*, *ae*, *a*
 malo pozneje *paulō post*
 malo prej *paulō ante*
 malokateri *pauci*, *ae*, *a*
 malokdo, malokaj *paucus* 3
 manj *minus*
 maram: ne maram *re-spuō*, *is*,
ere, *spuī*, —
 maratonski *Marathōnius* 3
 maren, marljiv *sēdulus* 3; *dili-*
gēns, *entis*
 marljivost *diligentia*, *ae*
 marsikateri *nōnnūllus* 3
 mati *māter*, *tris*, *f.*
 meč *gladius*, *ī*
 mečem (na koga) *iactō* (*in aliquem*)
 med *inter* (z akuzat.)
 med (—ū) *mel*, *mellis*, *n.*
 medved *ursus*, *ī*
 Menelaj *Menelāus*, *ī* (kralj spartski
 in brat Agamemnonov)
 mera *modus*, *ī*
 mesec *mēnsis*, *is*, *m.*
 meso *caro*, *carnis*, *f.*
 mesto *oppidum*, *ī*; *urbs*, *urbis*, *f.*;
 glavno mesto *caput*, *capitis*, *n.*
 meščan *oppidānus*, *ī*
 mīl *suāvis*, *e*
 Milet *Mīletus*, *ī*, *f.*
 minljiv *cadūcus* 3
 mir *pāx*, *pācis*, *f.*
 misel *sententia*, *ae*
 mislim *cōgitō* 1
 mladenič *adulēscēns*, *entis*, *m.*
 mladina = mladost
 mladost *adulēscēntia*, *ae*; *iuventūs*,
ūtis, *f.*
 mnenje *opīniō*, *ōnis*, *f.*
 mnog *multus* 3
 mnogovrsten *multiplex*, *icis*

množica *multitūdō*, *inis*, *f.*
 množim *augeō* 2
 moč *rōbur*, *oris*, *n.*; moči *vīrēs*,
ium, *f.*; vojna moč *opēs*, *um*, *f.*
 močviren (—virnat) *palūster*, *tris*,
tre
 močvirje *palūs*, *ūdis*, *f.*
 moder *sapiēns*, *entis*
 modrijan *sapiēns*, *entis*, *m.*; *philo-*
sophus, *ī*
 modrost *sapientia*, *ae*
 mogočen *potēns*, *entis*
 molčim *taceō* 2; *sileō* 2
 molim *orō* 1
 moram *debeō* 2
 morda *fortasse*
 moreč = grizoč
 morem *possum*, *posse*
 morje *mare*, *is*, *n.*
 mornar *nauta*, *ae*, *m.*
 mož *vir*, *virī*
 možgani *cerebrum*, *ī*
 mramornat *marmoreus* 3
 mraz *frīgus*, *oris*, *n.*; *gelu*, *ūs*, *n.*
 mrtev *mortuus* 3
 mrtvec *mortuus*, *ī*
 mrzel *frīgīdus* 3
 mučim *vexō* 1
 Muza *Mūsa*, *ae*.

N.

Na (na vprašanje: kam?) *in* (z
 akuzat.); (na vprašanje: kje?)
in (z ablat.)
 nato *tum*
 na = o (čem) *dē* (z ablat.)
 nada *spēs*, *spēī*, *f.*
 nadaljujem *continuō* 1
 nadejam se *spērō* 1
 nadležen *molestus* 3

nadloga *miseria*, *ae*
 nagnjen (naprej) *pronus* 3
 nagovorim *com-pellō*, *is*, *ere*, *pulī*,
pulsum
 najbližji *proximus* 3
 najbolj *māximē*
 najprej *primum*
 najvišji *summus* 3
 naklep *cōnsilium*, *ī*
 nakrat *subitō*
 naložim *im-pōnō*, *is*, *ere*, *posuī*,
positum
 namakam *irrigō* 1
 namen *cōnsilium*, *ī*
 namreč *nam*; *enim*
 napaka *vitium*, *ī*
 napor *labor*, *ōris*, *m.*
 naposled *tandem*
 narava *nātūra*, *ae*
 narod *populus*, *ī*, *m.*; *gēns*, *gentis*, *f.*;
nātiō, *ōnis*, *f.*
 nasitim *satiō* 1
 nasladnost *voluptās*, *ātis*, *f.*
 nastavljen (komu) *obnoxius* (*alicui*)
 naš *noster*, *tra*, *trum*
 natančen *diligēns*, *entis*
 naučim se (česa) *discō* 3 (*aliquid*)
 navada *mōs*, *mōris*, *m.*
 navadno *plērumque*
 navdam (z veseljem) *compleō* 2
 (*gaudiō*)
 navzoč(en) sem *adsum*, *adesse*
 nazaj *retrō*; nazaj pokličem *re-*
vocō 1
 naznanim *nūntiō* 1; *indicō* 1
 ne *nōn*; (pred imperativom in
 konjunktivom imperativnega
 pomena) *nē*; ne le — ampak
 tudi *nōn tantum* (*solum*) — *sed*
etiam

ne vem *ignōrō* 1; *nesciō* 4
 nebo *caelum*, *ī*
 neboječ *impavidus* 3
 nedostajam *dēsum*, *deesse*
 nego *quam*
 negotov *incertus* 3
 nehvaležen *ingrātus* 3
 neizmeren *immēnsus* 3
 neizobražen *incultus* 3
 nekaj (jih) *nōnnūllī*, *ae*, *a*
 nekateri *nōnnūllus* 3
 nekdamj *ōlim*; *aliquandō*; *quondam*
 nekoč = nekdamj
 nemar: v nemar puščam *neglegō* 3
 nemarnost *neglegentia*, *ae*
 neolikan *incultus* 3
 neškodovan *integer*, *gra*, *grum*
 nepodoben *dissimilis*, *e*
 nepošten (–jak) *improbus* 3
 nesloga *discordia*, *ae*
 nesložen *discors*, *cordis*
 nesreča *calamitās*, *ātis*, *f.*; *rēs*
 (*rērūm*) *adversae*, *arum*
 nesrečen *miser*, *era*, *erum*; *in-*
fēlix, *icis*
 nesrečnik *miser*, *erī*; *infēlix*, *icis*, *m.*
 Nestor *Nestor*, *oris*
 neugoden *adversus* 3
 neumen = bedast
 nevaren *periculōsus* 3
 nevarnost *periculum*, *ī*
 neveden *imperitus* 3
 neverjeten *incrēdibilis*, *e*
 nevihta *procella*, *ae*; *tempestās*,
ātis, *f.*
 nezgoda *calamitās*, *ātis*, *f.*
 nezmernost *intemperantia*, *ae*
 neznan *ignōtus* 3
 neznaten *parvus* 3; *exiguus* 3
 nežen *tener*, *era*, *erum*

nič *nihil* (*indēclīn.*); *nihilum*, *ī*
 ničev(en) *vanus* 3
 nihče = nikdo
 nikdar *nūmquam*
 nikdo *nēmo* (*nēminis*), m.
 nikoli *nūmquam*
 nisem *nōn sum*
 niti *neque*; niti — niti *neque* —
neque; niti = še — ne *nē* —
quidem
 njiva *ager*, *grī*
 nobeden *nūllus* 3
 noč *nox*, *noctis*, f.
 noga *pēs*, *pedis*, m.
 noj *strūthiocamēlus*, *ī*
 nosim *portō* 1
 notranji *internus* 3
 nov *novus* 3
 nravi *mōrēs*, *um*, m.
 Numa Pompilij Numa (*ae*) *Pom-*
pilius, *ī*.

O.

O (*interiect.*) *ō!*
 o (*praepos.*) *dē* (z ablat.)
 o da bi *utinam* (s konjunkt.)
 obala *litus*, *oris*, n.
 občevanje *commercium*, *ī*
 občī *pūblicus* 3
 občina *civitās*, *ātis*, f.; *rēs* (*rei*)
pūblica, *ae*
 obdarim, obdarujem *dōnō* 1
 obdarjen *praeditus* 3
 obed *cēna*, *ae*
 obedujem *cēnō* 1
 obilica *cōpia*, *ae*
 objokujem *dēfleō* 2
 oblast *potestās*, *ātis*, f.
 oblastnik *magistrātus*, *ūs*, m.
 oblastvo *magistrātus*, *ūs*, m.

obleka *vestimenta*, *ōrum*, n.
 oblika *fōrma*, *ae*
 obljubim *prōmittō* 3
 obljubljen *prōmissus* 3
 oborožen *armātus* 3
 obotavljam se *cēssō* 1
 obrnem (obračam) *versō* 1
 obupam *dēspērō* 1
 obvladam *oc-cupō* 1
 obžalujem *dēplōrō* 1
 ocean *Ōcéanus*, *ī*
 oče *pater*, *tris*, m.
 od *ā*, (pred vokali in *h*) *ab* (z
 ablat.)
 od = zavoljo *prae* (z ablat.)
 odkod *unde*
 odbijam *arceō* 2
 odgovor *respōnsum*, *ī*
 odgovorim *respondeō* 2
 odidem = odhajam
 odhajam *discēdō* 3
 odletim *āvōlō* 1
 odličen *īnsignis*, *e*
 odložim *dēpōnō* 3
 odmenim *cōn-stituō*, *is*, *ere*, *stituī*,
stitutum
 odnesem *āsportō* 1
 odobrim *probō* 1; ne odobrim
improbō 1
 odprt sem *pateō* 2
 odrečem *recūsō* 1
 odsoten sem *absūm*, *abesse*
 odvracam *prohibeō* 2
 odvrnem = odvracam
 odzdravim (–vlijam) *resalūtō* 1
 ognem se (česa) *vītō* 1 (*rem*)
 ognjen *igneus* 3
 ohranim (–njujem) *servō* 1; *cōn-*
servō 1
 oko *oculus*, *ī*

okraj *regiō, ōnis, f.*
 okras *ōrnāmentum, ī*
 okrasje *ōrnāmenta, ōrum*
 okrepčam *recreō 1*
 okrog *circā (z akuzat.)*
 olajšam *levō 1*
 omenim *iactō 1*
 ondi *ibi*
 opazujem *observō 1*
 opica *sīmia, ae*
 opravek = opravilo
 opravilo *negōtium, ī*
 oprostim (česa) *liberō 1 (rē)*
 orel *aquila, ae*
 orjem *arō 1*
 orožje *arma, ōrum, n.*
 osel *asinus, ī*
 oslabim *dēbilitō 1*
 oslobodim (skrbi) *liberō 1 (cūrā)*
 osrčujem *cōnfirmō 1*
 ostal *reliquus 3*
 ostanem *maneō 2*
 oster *asper, era, erum; ācer, ācris, ācre*
 ostrašim *dē-terreō, ēre, uī, itum*
 ošaben *superbus 3*
 oškodujem *quassō 1*
 otok *īnsula, ae*
 otroci *liberī, ōrum, m.*
 otroška doba *pueritia, ae*
 ovca *ovis, is, f.*
 oviram *prohibeō 2*
 ozdravim (iti) *sānō 1*
 oznanjevalka *nūntia, ae.*

P.

Pa *autem; sed*
 padem *cadō 3*
 pak *vērō*
 Palamed *Palamēdes, is (junak grški)*

pamet *mēns, mentis, f.; ratiō, ōnis, f.*
 pameten *prūdēns, entis*
 pametujem *animō (memoriā) teneō 2*
 pastir *pāstor, ōris, m.*
 pav *pāvō, ōnis, m.*
 Pavel *Paullus, ī*
 pazljiv *attentus 3*
 pečina *rūpēs, is, f.*
 Peloponez *Peloponnēsus, ī, f.*
 pero *penna, ae; perje pennaē, ārum*
 Perzijan *Persa, ae, m.*
 pes *canis, is, c.*
 pesen *carmen, inis, n.*
 pesnik *poēta, ae, m.*
 peščica *manus, ūs, f.*
 pešec *pedes, itis, m.*
 petje *cantus, ūs, m.*
 pismo *epistula, ae*
 pišem *scribō 3*
 plačilo *praemium, ī; mercēs, ēdis, f.*
 Plateje *Plataeae, ārum, f.*
 pleme *genus, eris, n.*
 plen *praeda, ae*
 pleve *palea, ae*
 plodonosen *frūgifer, fera, ferum*
 ploha = dež
 pluča *pūlmō, ōnis, m. (navadno plūr.): pūlmōnēs, um*
 plug *arātrum, ī*
 po *per (z akuzat.)*
 po (= za kom, – čim) *post (z akuzat.)*
 po dnevi *interdiū*
 pobijem *necō 1; caedō 3*
 poboj *caedēs, is, f.*
 poboljšam *ēmendō 1*
 pobožen *pius 3*
 počasen *tardus 3*
 počitek *quiēs, ētis, f.*

počnem *agō* 3
 pod (na vprašanje: kje?) *sub* (z ablat.); (na vprašanje: kam? in: kedaj?) *sub* (z akuzat.)
 podjeten *industrius* 3
 podkolenek *poples, itis, m.*
 podoba *imāgō, inis, f.*
 podoben *similis, e*
 podobnost *similitūdō, inis, f.*
 podpiram *iuvō* 1; *adiuvō* 1
 pogosten *creber, bra, brum*
 pogosto(krat) *saepe*
 pogovor *colloquium, ī; sermō, ōnis, m.*
 pograjam = grajam
 poguba *perniciēs, ēi, f.*
 poguben *perniciōsus* 3
 pogumen *fortis, e*
 pohleven *modicus* 3
 pohvalim = hvalim
 pojem *cantō* 1
 pokaram *vituperō* 1
 pokažem *mōnstrō* 1; *os-tendō* 3, *tendī (ostentus)* 3
 pokličem nazaj *revocō* 1
 pokončen *erectus* 3
 pokopavam (—kopljem) *humō* 1; *sepeliō* 4
 pokoren sem *pāreō* 2
 pokrit *tectus* 3
 poleg tega *praetereā*
 poletje *aestās, ātis, f.*
 polje (= planjava) *campus, ī;*
 (= njiva ali zemljišče) *ager, grī*
 polom *ruīna, ae*
 polotim se (koga) *in-vādō, is, ere, vāsī, vāsum (aliquem)*
 polotok *paeninsula, ae*
 polovica *dīmidium, ī*
 položaj nevaren *rēs (rērū) dubiae, ārum*

položim *pōnō* 3
 polubog *hērōs, hērōis, m.*
 Poluk *Pollūx, ūcis*
 pomagam (komu) *adsum, adesse (alicui); nōn dēsum, nōn deesse (alicui)*
 pomirim *sēdō* 1
 pomladanski *vērnus* 3
 pomljiv, pomneč *memor, oris*
 pomnim *animō (memoriā) teneō* 2
 pomoč *auxilium, ī*
 pomorski *nāvālis, e*
 ponočen *nocturnus* 3
 ponosen *superbus* 3
 popačim *dē-prāvō* 1
 popravim *ēmendō* 1
 poraz *clādēs, is, f.*
 poročam *nūntiō* 1
 poseben *eximius* 3
 posel *negōtium, ī*
 posezam (za čim) *ap-petō, is, ere, petivī, petitum (aliquid)*
 poskusim *tentō* 1
 poslanec *lēgātus, ī*
 poslavim = slavim
 poslopje *aedificium, ī*
 poslušam *audiō* 4
 poslušen sem = pokoren sem
 posvarim *moneō* 2
 posvečen *dicātus* 3; *sacer, cra, crum*
 pošljem *mittō* 3
 pošten (—jak) *probus* 3
 pot *via, ae*
 potem *posteā; tum; kmalu potem paulō post*
 potemnim (—ujem) *obscurō* 1
 potok *rīvus, ī*
 potovanje *peregrinātiō, ōnis, f.*
 potreben *necessārius* 3

potrjujem *affirmō* 1
 poučim (–ujem) *doceō* 2
 povelečujem *praedicō* 1
 poveljnik *imperātor, ōris, m.*
 poveljstvo *imperium, ī*
 povem *dicō* 3
 pozdravim (–vljam) *salūtō* 1; (v pismu:) pozdravljam koga (prav srčno) (*plūrimam*) *salūtem dicō alicui*
 pozneje *postea*
 požar *incendium, ī*
 požrem, požiram *dēvorō* 1
 požrešen *avidus* 3
 prav lahko *facillimē*
 pravi *vērus* 3; *rēctus* 3
 pravi (glagol) *inquit*
 pravica *iūs, iūris, n.*; po pravici *meritō*
 pravičen *iustus* 3
 pravičnost *iūstitia, ae*
 pravo *iūs, iūris, n.*
 prazen *vacuus* 3; (v prenesenem pomenu:) *vānus* 3; *inānis, e*
 prebijem (čas) *cōn-sūmō, is, ere, sūmpsī, sūmptum (tempus)*
 prebivalec *incola, ae m.*
 pred *ante* (z akuzat.)
 pred vsem *imprimis*
 predniki *māiorēs, um, m.*
 pregovor *prōverbium, ī*
 prehud *nimius* 3
 prekašam *superō* 1
 prekosim = prekašam
 prekrasen *praeclārus* 3
 premagam *superō* 1; *vincō* 3
 premda *quamquam*
 premišljam *cōnsiderō* 1
 premorem *possum, posse*
 prenesem, prenašam *tolerō* 1

preostanem (po) *supersum, superesse (ex)*
 prepovedujem *vetō* 1
 preselim se *migrō* 1
 prestrašim *perterreō* 2
 preteč *mināx, ācis*
 prevara *fraus, fraudis, f.*
 prevaram *fallō* 3
 preveč *nimium*; *nimis*
 prevelik *nimius* 3
 previden *cautus* 3
 previdnost *prūdentia, ae*
 preziram *prō nihilō aestimō* 1; *contemnō* 3
 pri *ad–, apud* (z akuzat.)
 približam se (–ujem se) *appropinquō* 1
 priborim si zmago *victōriam reportō* 1
 pričakujem *expectō* 1
 prid; v prid sem (komu) *prōsum, prōdesse (alicui)*
 pridem *veniō* 4
 priden *sēdulus* 3; *diligēns, entis*
 pridobim (–dobivam) *parō* 1; *comparō* 1
 prihajam *adventō* 1; *veniō* 4; *adveniō* 4
 prihodnji *futūrus* 3
 prijatelj *amicus, ī*
 prijateljica *amīca, ae*
 prijazen *amicus, ī*
 prijeten *iūcundus* 3
 prilastim si *vindicō* 1
 prilika *occāsio, ōnis, f.*
 primeren *aptus* 3
 primerjam *comparō* 1
 pripeka *ārdor, ōris, m.* (navadno *plūr.:*) *ārdōrēs, um*
 pripraven (za) *idōneus* 3 (*ad*)

pripravljam *parō* 1
 priroda *nātūra*, *ae*
 prisostvujem *adsum*, *adesse*
 prispodabljam *comparō* 1
 prištevam *adnumerō* 1
 proročišče *ōrāculum*, *ī*
 prorokujem *prae-dicō*, *is*, *ere*,
dixī, *dictum*
 prosim *ōrō* 1; *rogō* 1
 prost *liber*, *era*, *erum*
 prožam *praebeō* 2
 prsi *pectus*, *oris*, *n.*
 prst (—a) *digitus*, *ī*
 prvak *prīnceps*, *cipis*, *m.*
 prvi *prīmus* 3
 psovanje *contumēlia*, *ae*
 ptica, ptič *avis*, *is*, *f.*
 ptuj *aliēnus* 3; *peregrīnus* 3; na
 ptujem *per-egrē* (*adv.*)
 ptujec *peregrīnus*, *ī*; *advena*, *ae*, *m.*
 ptujina: v ptujini *per-egrē* (*adv.*)
 pustošim *vāstō* 1
 pušica *sagitta*, *ae*.

R.

Raba *ūsus*, *ūs*, *m.*
 rana *vulnus*, *eris*, *n.*
 ranim *vulnerō* 1
 rastlina *planta*, *ae*
 raven *aequus* 3
 ravnam *regō* 3
 ravnodušje *aequa* (*ae*) *mēns*, *mentis*
 razdelim *dī-vidō*, *is*, *ere*, *vīsī*,
vīsum
 razdenem *dēleō* 2
 razen *varius* 3
 razkošen *lūxuriōsus* 3
 različen *varius* 3
 razodenem *dētegō* 3
 razpor *discordia*, *ae*

razrušim *dīruō* 3
 razsodek *iūdicium*, *ī*
 razsvetljujem *illūstrō* 1
 raztrgam *lacerō* 1; *dīlacerō* 1
 raztrgan *lacer*, *era*, *erum*
 razumnost *prūdentia*, *ae*
 razun *praeter* (z akuzat.)
 razveseljujem *dēlectō* 1
 razžalim = žalim
 reč *rēs*, *reī*, *f.*
 rečem *dicō* 3; reče *inquit*
 redok *rārus* 3
 redim *alō* 3
 redko(kedaj) *rārō*
 reka *fluvius*, *ī*; *flūmen*, *inis*, *n.*
 Rem *Remus*, *ī*
 rep *cauda*, *ae*
 resničen *vērū* 3
 res, resnično *vērē*
 rešim *servō* 1
 rešitev *cōnservātiō*, *ōnis*, *f.*
 reven (revež) *pauper*, *eris*
 revščina *inopia*, *ae*; *paupertās*,
ātis, *f.*
 Rim *Rōma*, *ae*
 Rimljan *Rōmānus*, *ī*
 rimski *Rōmānus* 3
 rodoviten *fēcundus* 3
 rog *cornu*, *ūs*, *n.*
 rojen *nātus* 3
 rojstvo: pred Kristovim rojstvom:
ante Christum nātum; po Kri-
 stovem rojstvu *post Christum*
nātum
 roka *manus*, *ūs*, *f.*
 rokoborec *pugil*, *ilis*, *m.*
 Romul *Rōmulus*, *ī*
 ropanje *rapīna*, *ae*
 roparski *rapāx*, *ūcis*
 ropot *fragor*, *ōris*, *m.*

rosa *rōs, rōris, m.*
 roža *rosa, ae*
 rudeč *ruber, bra, brum.*

S.

S (kedar znači društvo ali spremstvo) *cum* (z ablat.)
 sad *fructus, ūs, m.*
 Scipijon *Scipiō, ōnis*
 Scit *Scytha, ae, m.*
 sedaj *nunc*
 sedanji *praesēns, entis*
 sedim *sedeō 2*
 sèl *nūntius, ī*
 sem, biti (bivati) *sum, esse*
 senat *senātus, ūs, m.*
 senca *umbra, ae*
 senčnat *opācus 3*
 sestra *soror, ōris, f.*
 severen *septentriōnālis, e*
 sezidam *aedificō 1*
 sežigam *cremō 1*
 sicer *quidem*
 Sicilija *Sicilia, ae, f.*
 silen *vehemēns, entis; (= velikanski:) ingēns, entis*
 Simonid *Simōnidēs, is*
 sin *filius, ī*
 sir *cūseus, ī*
 siromašen (siromak) *inops, opis*
 skačem (skakam) *salīō, is, īre*
 sklenem *iungō, is, ere, iūnxī, iūnctum*
 skop *avārus 3*
 skopuh *avārus, ī*
 skoro *ferē*
 skrb *cūra, ae*
 skrben *diligēns, entis*
 skrbim *cūrō 1*

skrbnost *diligentia, ae*
 skromen *modestus 3*
 skupaj *ūnā*
 skupen *commūnis, e*
 slab *malus 3*
 slabim *hebetō 1; minuō 3*
 sladek *dulcis, e*
 slast *voluptās, ātis, f.*
 slava *glōria, ae*
 slavec *lūscinia, ae*
 slaven *clārus 3*
 slavim *célebrō 1*
 sled *vēstīgium, ī*
 slep(ec) *caecus 3*
 slišim *audiō 4*
 sloboda *libertās, ātis, f.*
 sloboden *liber, era, erum*
 sloga *concordia, ae*
 složen *concors, cordis*
 slon *elephantus, ī*
 sluh *auditus, ūs, m.*
 slušam *pāreō 2*
 služabnik *minister, trī*
 služim *serviō 4*
 smejem se *rīdeō 2*
 smem *dēbeō 2*
 smrt *mors, mortis, f.*
 sneg *nix, nivis, f.*
 snidem se *con-venio, is, īre, venī, ventum*
 sodba *iūdicium, ī*
 sodnik *iūdex, icis, m.*
 sodržavljan = državljan
 Sokrat *Socratēs, is*
 sol *sāl, salis, m.*
 solnce *sōl, sōlis, m.*
 soproga *uxor, ōris, f.*
 sosed *vīcīnus, ī*
 sovraštvo *odium, ī*
 sovražen *inimīcus 3*

sovražnik (državni) *hostis, is, m.*;
 (zasebni) *inimicus, ī*
 spanje *somnus, ī*
 spim *dormiō 4*
 spišem *scribō 3; cōnscribō 3*
 spomin *memoria, ae*
 sporočim *trādō 3*
 spoštujem *colō 3*
 spoznam *cōgnōscō 3; intellegō 3*
 spredaj na prsih (dobljen) *adversō
 pectore (acceptus 3)*
 spretnost *ars, artis, f.*
 sramota *dēdecus, oris, n.*
 sramoten *turpis, e*
 srce *animus, ī; cor, cordis, n.*
 srebro *argentum, ī*
 sreča *fortūna, ae; felicitās, ātis, f.;
 rēs (rērūm) secundae, ūrum*
 srečen *beātus 3; felīx, īcis*
 stanišče *sēdēs, is, f.*
 star *vetus, eris*
 star = starodaven *antīquus 3;*
 starodavniki *antīquī, ōrum, m.*
 starček, starec *senex, senis, m.*
 starejšinstvo *senātus, ūs, m.*
 starodavnost *antīquitās, ātis, f.*
 starost *senectūs, ūtis, f.*
 starši *parentēs, um, m.*
 steber *columna, ae*
 steklen *vitreus 3*
 stiskam *urgeō 2*
 stojim *stō 1*; na čelu stojim (komu)
praesum, praesesse (alicui)
 strah *timor, ōris, m.; metus, ūs, m.*
 strast *cupiditās, ātis, f.*
 strašim *terreō 2*
 strašljiv(ec) *ignāvus 3*
 stražim *cūstōdiō 4*
 streha *tectum, ī*
 strežem *serviō 4*

strog *sevērus 3*
 strup *venēnum, ī*
 sučem se *moveor 2*
 suženj *servus, ī*
 svēt *cōnsilium, ī*
 svēt (= zemlja) *mundus, ī*
 svetišče *templum, ī*
 svetloba *candor, ōris, m.*
 svetovalec *cōnsultor, ōris, m.*
 svinja *sūs, suis, f.*
 svoboda, svoboden = sloboda, slo-
 boden
 svoj *suus, sua, suum.*

Š.

Še ne *nōndum*
 šega *mōs, mōris, m.*
 širok *lātus 3*
 škodim *noceō 2; obsum, obesse*
 škodljiv *noxius 3*
 škodujem *noceō 2*
 škodujoč *nocēns, entis*
 škrjanec *alauda, ae*
 šola *schola, ae*
 štejem *numerō 1*
 število *numerus, ī*
 štoklja *cicōnia, ae.*

T.

Tabor *castra, ōrum, n.*
 tak(ošen) *tālis, e*
 tako *ita; tam*
 takoj *statim*
 tarem *urgeō 2*
 Tarkvinij Prisk *Tarquinius (ī)
 Prīscus, ī*
 tedaj *tum*
 Telemah *Telemachus, ī* (Uliksov
 sin)
 telo *corpus, oris, n.*

Temistoklej *Themistoclēs, is*
ter *et; que* (se priveša)
težava *molestia, ae; difficultās,*
ātis, f.

težaven *difficilis, e*
težek (storiti) *difficilis, e; (po*
teži:) gravis, e

tičim (pod čim) *subsum, subesse*
(alicui rei)

tiger *tigris, is, f.*

tip *tactus, ūs, m.*

tje do *usque ad* (z akuzat.)

toda *sed*

tolazba *sōlācium, ī; sōlāmen,*
inis, n.

tolik *tantus 3*

toliko (jih) *tot (adiect. indeclīn.)*

tolst *pīnguis, e*

topel *calidus 3*

toplota *calor, ōris, m.*

topol *pōpulus, ī, f.*

torej (pred imperativom) *proinde;*

(pri sklepanju) *igitur*

tovaris *socius, ī*

tovaršija *societās, ātis, f.*

trapim *vexō 1*

trden *fīrmus 3*

trdim *affirmō 1*

trgovec *mercātor, ōris, m.*

Troja *Trōia, ae, f.*

trud *opera, ae; labor, ōris, m.*

tudi *etiam; quoque*

tur *ūrus, ī*

tvoj *tuus, tua, tuum.*

U.

Učen *doctus 3*

učenec *discipulus, ī*

učenje *doctrīna, ae; studium, ī*

učim se (česa) *dīscō 3 (aliquid);*
učim se na izust *ēdiscō 3 (ali-*
quid)

učitelj *magister, trī*

udeležba *societās, ātis, f.*

udeležim (—ujem se česa) *inter-*
sum, interesse (alicui rei)

ugajam (= pokoren sem) *obtem-*
perō 1; (= všeč sem) placeō 2;
ne ugajam (= nisem všeč) *dis-*
plīcō 2

ugodim = ugajam (= pokoren
sem)

ugrabljen *raptus 3*

ukanim *fallō 3*

ukrasim = krasim

ukrotim *domō 1*

Uliks *Ulixēs, is*

umazan *sordidus 3*

ume(je)m *intellegō 3*

umet(el)en *artificiōsus 3*

umet(el)nik *artifex, icis, m.*

umet(el)nost *ars, artis, f.*

umirajoč *moribundus 3*

uničim *dēleō 2*

upam *spērō 1*

uprežem konja pred plug *iungō (3)*

equum ad arātrum

ura *hōra, ae*

urim *exerceō 2*

usmrtime *necō 1*

usoda *fortūna, ae; sors, sortis, f.*

ustanovitev: po ustanovitvi mesta

ab urbe conditā

ustrezam *serviō 4*

utaborim se *castra collocō 1*

utešim *plācō 1; lēniō 4*

utrdim, utrjujem *fīrmō 1; (kak*

kraj) *mūniō 4*

utrujen *fessus 3.*

V.

V (na vprašanje: kam?) *in* (z akuzat.); (na vprašanje: kje?) *in* (z ablat.)

vabljev *amoenus* 3

vaja *ūsus, ūs, m.*

val *unda, ae*

varam *fallō* 3

varen *tūtus* 3

včasih *interdum*

večen *sempiternus* 3; *aeternus* 3

večer *vesper, erī*

večnost *aeternitās, ātis, f.*

vede *litterae, ārum, f.*

vedenje *mōrēs, um, m.*

vedež *vatēs, is, c.*

vedno *semper*

veja *rāmus, ī*

vejat *rāmōsus* 3

veličasten *māgnificus* 3

velik *māgnus* 3

velikanski *ingēns, entis*

velikost *māgnitūdō, inis, f.*

velikrat *saepe*

veljava (–vnost) *auctōritās, ātis, f.*

vem *sciō* 4; ne vem *ignōrō* 1;

nesciō 4

ven kličem *ēvocō* 1

vendar *tamen*; vendar le *nihilō minus*

venec *corōna, ae*

verjamem *crēdō* 3

verujem = verjamem

ves *omnis, e*

veselim *dēlectō* 1

veselje *gaudium, ī*

vešč *perītus* 3

veter *ventus, ī*

vid *vīsus, ūs, m.*

vidim *videō* 2

vijolica *viola, ae*

vino *vīnum, ī*

vinograd *vīnea, ae*

visok *altus* 3

vitek *prōcērus* 3; *gracilis, e*

vladalec *rēctor, ōris, m.*

vladam *gubernō* 1; *regō* 3; (kot kralj) *rēgnō*

vladarstvo *imperium, ī*

vmes sem *intersum, interesse*

vnet sem (česa) *flagrō* 1 (*rē*)

voda *aqua, ae*

vodja, vodnik *dux, ducis, m.*

vojak *mīles, itis, m.*

vojna *bellum, ī*

vojska (= vojaki) *exercitus, ūs, m.*

vojskovodja *dux, ducis, m.*

vojstvo *exercitus, ūs, m.*

vojujem vojno *bellum gerō* 3

vol *bōs, bovis, m.*

volja *voluntās, ātis, f.*

volk *lupus, ī*

vonj *odor, ōris, m.*

vprašam *rogō* 1; *interrogō* 1

vrat *collum, ī*

vrh *vertex, icis, m.*

vrnem *reddō* 3

vrnem se *remeō* 1; *re-vertō, is, ere, verti, versum*

vroč *calidus* 3

vročina = toplota

vrsta *genus, eris, n.*

vrt *hortus, ī*

vsak *omnis, e; quisque, quaeque, quodque (quidque)*

vsak dan *cotidiē*

vselej *semper*

všeč(en) *grātus* 3

všeč sem *placeō* 2

vzbujam *excitō* 1
 vzdignem *tollō* 3
 vzduh *aura*, *ae*
 vzgled *exemplum*, *ī*
 vznemirjam *concitō* 1
 vzročnik *auctor*, *ōris*, *m.*
 vzrok *causa*, *ae*.

Z.

Z = s

za (kom) *post* (*aliquem*)
 za (= mesto koga ali braneč koga)
prō (z ablat.)
 zabava *voluptās*, *ātis*, *f.*
 začetek *prīncipiūm*, *ī*; *inītiūm*, *ī*
 zadosti = dosti
 zadovoljen *contentus* 3
 zadržujem *impediō* 4
 zahajam *commeō* 1
 zahtevam *pōstulō* 1; *pōscō* 3
 zajdem *aberrō* 1
 zakaj *cūr*?
 zakličem komu *acclāmō* (1) *alicui*
 zakon *lēx*, *lēgis*, *f.*
 zalezujem (mornarja) *īnsidiās*
parō 1 (*nautae*)
 zamerim: ne zamerim *ī-gnōscō*,
is, *ere*, *gnōvī*, *gnōtum*
 zaničujem *contemnō* 3; *spernō* 3
 zanikavam *negō* 1
 zapazim *animadvertō* 3
 zapodim v beg *fugō* 1
 zapoved *praeceptum*, *ī*
 zapovedujem *imperō* 1
 zapustim *relinquō* 3
 zarja jutranja *aurōra*, *ae*
 zaslužim *mereō* 2
 zaščita *praesidium*, *ī*
 zašepečem (-petam) *īnsusurrō* 1
 zatajim *cēlō* 1

zato *itaque*; *quārē*
 zavetnik *patrōnus*, *ī*
 zaveza *societās*, *ātis*, *f.*
 zavist *invidia*, *ae*
 zavrnem z brazde *flectō* (3) *ex*
sulcō
 zberem *colligō* 3
 zbor *cōnsiliūm*, *ī*
 zdrav = zdravilen *salūber*, *bris*, *bre*
 zdrav (= ne bolan) *sānus* 3
 zdravje *valētūdō*, *inis*, *f.*
 zdravnik *medicus*, *ī*
 zdravstvujem *valeō* 2
 združim *cōniungō* 3
 združujem *cōnsociō* 1
 zel(išče) *herba*, *ae*
 zelo *valdē*; *māximē*
 zemeljski *terrester*, *tris*, *tre*
 zemlja *terra*, *ae*
 zgodopisec *rērum gestārum scrip-*
tor, *ōris*, *m.*
 zgrabim *comprehendō*, *is*, *ere*, *hendī*,
hēnsūm
 zibel *cūnae*, *ārum*, *f.*
 zid *mūrus*, *ī*; zidovje *mūrī*, *ōrum*
 zima *hiems*, *hiemis*, *f.*
 zljajšam *lēnō* 4
 zlasti *imprīmīs*; *praesertim*
 zlato *aurum*, *ī*
 zlo *malum*, *ī*
 zloben *malus* 3
 zmaga *victōria*, *ae*
 zmagalec *victor*, *ōris*, *m.*
 zmagam *superō* 1; *vincō* 3
 zmagovit *victor*, *ōris*, *m.*
 zmanjšam (-ujem) *minuō* 3
 zmečkam *obterō* 3
 zmernost *frūgālītās*, *ātis*, *f.*
 zmirom *semper*
 znak *specimen*, *inis*, *n.*; *sīgnum*, *ī*

znamenje *sīgnum*, *i*
 znan *nōtus* 3
 znanosti *litterae*, *ārum*, *f.*
 znesem *comportō* 1
 zob *dēns*, *dentis*, *m.*
 zoper *in* (z akuzat.)
 zopet *rūrsus*
 zrel *mātūrus* 3
 zver(ina) *bēstia*, *ae*
 zvest *fīdus* 3
 zvestoba *fidēs*, *ēī*, *f.*
 zvezda *stella*, *ae*; *astrum*, *ī*
 zviijača *dolus*, *ī*; zviijačno *per dolum*
 zvit *callidus* 3
 zvok *sonitus*, *ūs*, *m.*
 zvananji *externus* 3.

Ž.

Žaba *rāna*, *ae*
 žalim *laedō* 3

žalosten *miser*, *era*, *erum*; *tristis*, *e*
 žarek *radius*, *ī*
 že *iam*
 žejen sem *ēsuriō* 4; žejen *ēsuriēns*,
entis
 želim *optō* 1
 željen *cupīdus* 3
 žitno polje *seges*, *etis*, *f.*
 žival *bēstia*, *ae*; *animal*, *ālis*, *n.*
 živeč na suhem (kopnem) *terre-*
ster, *tris*, *tre*
 živim *vivō* 3
 življenje *vīta*, *ae*
 živo bitje *animāns*, *antis*, *c.* (v
plūr. tudi *n.*)
 životinja *animal*, *ālis*, *n.*
 zrelo *faucēs*, *iūm*, *f.*
 žrjav *grūs*, *gruis*, *f.*
 žrtvenik *āra*, *ae*
 zužélka *īnsectum*, *ī.*